This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

12559

Soc. 29981 e. 63/1

ACTA LITERARIA

SOCIETATIS

RHENO-TRAJECTINAE.

ACTA LITERARIA
SOCIETATIS
RHENO-TRAJECTINAE.

TOMUS PRIMUS.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

LUGDUNI BATAVORUM
APUD S. & J. LUCHTMANS
ET
TRAJECTI ad RHENUM
APUD B. WILD & J. ALTHEER.
MDCCLXXXXIII.

L. S. D.

HENR. IO. ARNTZENIVS,

Societ. Traiect. ab actis.

Ea eſt litterarum, quae ab humanitate nomen ducunt, ea Critices iuſtis circumſcriptae limitibus praeſtantia, ut nihil fere ſit in quovis doctrinarum genere, quod ſua luce non colluſtrent. Vno itaque atque pari hominum eruditisſimorum conſenſu in adiuvanda bonarum artium commoda nati videntur, quo maiori in eas litteras ſtudio incenſi, & ſuperiore reliquis labore & induſtria has aliarum artium miniſtras ſint complexi, ita demum omni praedicatione digniſſimi, ſuoque merito admirandi. Quo plura autem fuerint incre-

menta, quibus hac ratione ſeſe tueri, & ornare artes potuerint, eo iuſtiores dudum fuerunt querelae, ſparſas foliorum Sibyllinorum inſtar Obſervationes, Codd. MSS. Variantes, & ſi qua alia ſint iſtiusmodi, in commentariolis latentia periiſſe, ſive quod iis apte in lucem edendis nullus eſſet locus relictus, ſive quod poſt Virorum eruditiſſimorum mortem in aliorum, inperitia dicam an ſegnitie haec parum curantium, manus pervenerint, ſive denique, quod omnium turpius eſt, inſtitoribus ſimilibusve ceſſerint futuri turis piperisve cuculli. Huic malo remedium quaeſiverunt illi, qui ſuum talibus pretium ſtatuebant, quos de pluribus ab interitu vindicatis gratulati ſunt omnes cordati. Non alio apud Belgas nomine commendandus eſt in primis D'ORVILLIVS, *quo tamen mortuo, qui hoc*

exem-

exemplum ſequeretur, noſtri habuerunt neminem. Solo igitur publicae utilitatis ſtudio id ſibi agendum duxit Societas Rheno Traiectina, editoque Programmate conſilii ſui rationes copioſe expoſuit. Neque conſilio defuit eventus. Quae enim ea mente typis exprimenda curavit, Actorum primam partem publici iuris facit, eam haud displicituram Tibi confiſa, quia id ſeſe adeptam ſperat, quod eo fert, quo ipſa intendat, id eſt, ad ornanda bonarum artium ſtudia. In iis, quae hoc volumine contineantur, nihil eſt, de quo ſis monendus; niſi hoc Tua ſcire interſit, FRIDERICI LVDOVICI ABRESCHII, *V. C., Notas deberi ipſius Filio, Theologo apud Groninganos conſummato. Ceterum, quanta ſint hujus aetatis ingenia conſiderantes Societatis noſtrae Moderatores, non deſperant,*

fore

ſore plures, qui laudabile hoc inſtitutum ſua opera, & favore ſint adiuturi, quo eadem via pergere, hominumque erudito-rum votis inſervire, & ſatis facere queant. Ita vale.

SO-

SOCIETAS ARTIUM AC SCIENTIARUM

RHENO-TRAIECTINA

LECTURIS

SALUTEM ET OFFICIA!

Quandoquidem ab aliquot annis, privilegio Illuſtrium atque Potentium Populi Traiectini Ordinum conſtituta ſocietas, præter illas artes atque ſcientias, quæ, communi fere conſuetudine ſimilium, et in aliis Europæ regionibus, et in Batavia noſtra dudum celebrium, ſodalitatum, vulgo magis excoli tractarique ſolent; eas quoque ſibi literas promovendas eſſe judicavit, quæ ab humanitate nomen habent: his publice propoſitis tabulis omnes eruditionis antiquæ ſtatores ac vindices, qui alicubi ſuperſunt, excitare atque invitare viſum eſt, ut inſtituto tam utili favorem ac benevolentiam læti lubentesque tribuere, ſuamque nobiscum in univerſæ rei literariæ commoda ſymbolam conferre velint.

Et merito. Quis enim eſt artium ac ſcientiarum amans, qui non intelligat, *cum* quantum lucis et emolumenti quibuslibet humanitatis veræ cultoribus inſtaurata literarum anti-

quarum per Europam doctrina contulerit; *tum*, quam eheu! nimis juſtæ legitimæque ſint eruditorum ubique propemodum hominum querelæ de neglectis fere jacentibusque bonis artibus.

Has, ſi qua fieri poſſit, erigere, fugientesque et a Batavo litore Muſas ſiſtere, nobis animus eſt.

Eo conſilio doctis quibuslibet, doctrinæque veræ ſtudioſis, amplum hoc elegantioris Literaturæ theatrum aperire viſum eſt: in quo poſſit unusquisque, ſive ſuo nomine addito, ſive occultato, doctorum virorum de ſuis periculis atque laboribus, ad antiquos, ac ſerioris ævi literas eruditas relatis, explorare judicia.

Primum enim de literis antiquis bene mereri animus eſt. Eas itaque rogamus et officioſe cum publica luce communicandas expetimus Diſſertationes, Obſervationes, Commentationes, longiores, breviores, quibus aliqua pars hiſtoriæ veteris, ſive ſacræ, ſive civilis, ſive naturalis, ſive literariæ, quorſum et historiam linguarum, ſcriptorum codicum, artium ac ſcientiarum, hoc eſt, Jurisprudentiæ, Medicinœ, Philoſophiæ referimus, cum utroque hiſtoriæ lumine, Chronologia atque Geographia vetere, firmari vel illustrari poſſit: ita ut et in his, et in illis, de quibus deinceps dicturi ſumus, tam ſæpisſime ſatis recte ſcripta, quam commentarios, verborum quidem uberes, rerum autem inaniſſimos, ſtudioſe deprecemur.

Scriptorum veterum quorumvis, Græcorum,

rum, in his ſacrorum Novi Foederis, Latinorumque, Hiſtoricorum, Geographorum, Poëtarum, Eccleſiæ Doctorum, ſive Patrum, Juriſconſultorum ante Juſtinianum, Medicorum, Philoſophorum, Rhetorum, Grammaticorum, illuſtrationes, explicationes, emendationes, ac vindicationes lubenter recipiemus.

Antiquas dicendi formulas, ſermonis elegantias, vocum origines, ac ſignificationes parum cognitas, ævique veteris ritus et conſuetudines nondum ſatis exploratos, ſi quis indagare, aliosque docere velit, et huic noſtra patebunt *Acta Latina.*

Si quis eſt, qui rei cujusdam antiquæ dictionisve ſtudioſus indagator aliquid ſciſcitari et quærere velit, ope nostra doctorum per Europam hominum quaſi ſenatum cogat, et quidquid ſcire voluerit, in deliberationem publice mittat.

Neque literas Orientales, neque hiſtoriam Orientalem, atque Poëſin, neque doctam criticamque Foederis Antiqui explicationem excludimus, dummodo et ab his legi atque intelligi posſit, qui magis Græcis ac Latinis delectantur.

Neque Poëſin odimus, ſed mala carmina. Si quis autem faventes ſibi Muſas expertus verſus antiquorum æmulos componere ſciverit, huic nostri Commentarii publicum ſint Odéum.

Inter antiquitatis doctæ monumenta ſive operum atque ædificiorum rudera et reliquiæ, ſive numismatum inſcriptiones et effigies, ſive ſta-

ſtatuæ et imagines, ſive ſupellex quælibet, ſive gemmarum ſculpturæ et anaglypha, ſive lapidum marmorumque tituli præcipuam ſibi curam atque induſtriam efflagitant, quam illis minime deeſſe patiemur.

Hæc de literis antiquis dicta ſunto. Neque vero in his ita toti eſſe atque habitare decrevimus, ut ætatis ſerioris monumenta ſcriptoreſque nobis omnino negligendos exiſtimemus. Etenim et tam leni ſæpe ſucceſſu ab optimæ ætatis ſcriptoribus ad ætatem ſeriorem ac deteriorem deſcenditur, ut antiquitatis genuinæ ſinceræque atque ejus, quæ minus laudabilis eſſe videatur, fines non niſi difficulter regi poſſint; et animis literatorum haut injucundum aut infructuoſum eſt, eam rerum optimarum viciſſitudinem atque declinationem intueri, qua paulatim omnia ſenio quaſi quodam languentia tandemque confecta primum in pejus vergere, deinceps in exitium prona ruere deprehendantur; in quo tamen ipſo juvenilis atque virilis ætatis ſeneſcente vel exſtincto flore melioris ævi mixtum hic illic vigorem obſervaſſe juvabit.

Igitur hiſtoriam ſerioris ævi, quod *medium* vulgo dicitur, eamque vel Eccleſiaſticam, vel Civilem, vel naturalem, vel literariam, quorſum hîc loci tota fere res Diplomatica pertinet, cum ejus ætatis Chronographia, Topographiaque, ſi quis adjuvare velit, per partes in Commentariis noſtris illuſtrabimus.

Lexicographi, Grammatici, Scriptores Eccleſiaſtici, Chronographi, Codices Theodoſia-

ſianus et Juſtinianeus, Imperatorum Romanorum Novellæ Conſtitutiones, Romani Juris Interpretes Græci, Auctores Juris Pontificii, ſive Canonici, Poëtaſtri denique multi ſunt ejus ætatis ac loci: Diplomata multa vel ſpuria rejici, vel dubia vindicari, vel genuina explicari atque illuſtrari, vel vitioſe prolata corrigi, vel edita necdum in lucem proferri poterunt. Huc referas Teſtamenta, Fundationes, Donationes, Apochas, Contractus, Pacta, Foedera, Chronica breviora, nondum alibi edita.

Huc recipiemus et illa, quæ gentium Borealium hiſtoriam, poëſin, mores, linguam, ac monumenta illuſtrant.

Doctas etiam criticasque de libris novis, ad communes literas ſpectantibus, vel de ſcriptorum veterum ac medii ſæculi novis editionibus relationes, ab Auctoribus *Bibliothecæ Criticæ*, qui utinam eo, quo feliciter adhuc progreſſi ſunt, pede diutisſime frequentiusque pergant, haut occupatas, Actis noſtris inſeremus.

In quibus omnibus colligendis atque adjuvandis quicumque nobiscum operam collocare velit, quantocius ſui ſtudii et induſtriæ ſpecimina, ſed, quantum fieri poteſt, ſine ſumtu noſtro, nobis transmittat, perferenda ad Virum Clarisſimum, *Petrum Luchtmans*, M. D. Medicinæ Anatomes et Chirurgiæ in hac Academia Profesſorem Ordinarium.

Nec ſuas tantum unusquisque, ſed et aliorum celebrium doctorumque virorum lucubra-

INDEX.

VIII. FRID. LVDOV. ABRESCH *Notatorum MSS. ad Suidam Collectanea.* pag. 213. — 257.

IX. GERARDI HASSELTI *Explicatio tituli Calicis antiqui e ſupellectile ſua.* pag. 258. — 265.

X. A. KLVIT *Brevis Conſpectus novi Syſtematis de priſco iure venandi per Hollandiam ſtricte dictam, ad verba Viri ill. H. Grotii Holl. Rechtsgl. P. II. c. IV. n. 26.* pag. 266. — 298.

CHRI-

CHRISTOPHORI SAXI
SCHOLIA
LITERARIO-CRITICA
AD
L. A. MURATORII
NOVUM THESAURUM INSCRIPTIONUM.

MISSUS I.

PROLOGUS.

Nulla post *Gruterum* locupletior titulorum veterum Sylloge in lucem exiit, ſed ſimul etiam nullum corpus pluribus ſubinde ad cognoſcendi & judicandi vſum difficultatibus obſeptum eſt, quam *Muratorianum*, ſive quod copioſior ad virum egregie doctum moles vndiquaque confluxerat, quam per otium digeri poſſet, ſive quod huius Συναγωγῆς auctor pleniori Indice quodam *Sponiano*, *Fabrettiano*, *Gudianove* deſtituebatur, ſive quod librorum fontes, unde manaverant lapidum tituli, neque ea, qua debebat, accuratione in conſilium vocaverat, neque priſtinam *Gruteri* conſuetudinem, quam noſtris certe moribus ſequi non debebat, Archaeologorum quippe nomina duntaxat, ſine librorum, capitum, foliorumve commemoratione

generatim edendo, deſeruerat. Non is profecto ſum, qui haerentem capiti multa cum laude coronam detrahere velim, cupide aſſentiens viro praeclarae eruditionis *J. P. Dorvilio*, hac *vaſta* ſua *Collectione rei literariae fundum mirum in modum ampliaſſe* cenſenti, in *Diatribe* in *Inſcriptiones quasdam*, p. 145. *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. III., ſatisque gnarus, quantum vir de Hiſtoria & antiquitate medii aevi immortaliter promeritus, innumeris literarum cauſis profuerit, adeoque nemo me lubentius, faciliusque cum *Jo. Matthi. Geſnero*, in *Diſputatione* de *Marmore Caſſellano Gymnaſtico*, p. m. 50. & *Jo. Aug. Erneſtio*, in *Archaeologiae Literariae* c. II. p. 47. illius Theſauri patrocinium ſuſciperet, ſi pari opera, atque hi Duumviri literatiſſimi, ad multiplicia rei Epigraphicae curricula animum appuliſſem. At enim, ſi non modo verum ſentire, ſed etiam quod ſentias, dicere licet, ad hos potiſſimum locos illius ceteroquin praeſtantiſſimi corporis naevi redeunt. Primum libris ipſis non eo, quo par erat, ſtudio vſus eſt *Muratorius*, claſſica marmorum corpora minus aſſidue inſpiciendo, vnde factum eſt, vt plurimos deſcribi juberet titulos, tanquam nondum editos, a *Grutero* vero, *Reineſio*, *Sponio*, *Fabretto*, *Gudio* dudum occupatos. Sic alteram *Gruteri* editionem ab eo neglectam eſſe docuit paſſim vir [illegible], mihique, cum viueret, amiciſſimus, *Jab. Gaſp. Hagenbuchius* in *Epiſtolis Epigraphicis*, tamquam p. 58. (84.) 298 503. 570. quod etiam approbabo ad *Murat.* CXC. 7. *Gudium* enim potius laudare debuiſſet, quam *Gorium*, quo-

po-

niam id *Gudius* dudum ante *Gorium* animadverterat ad *Gruterum*. Corpus quidem *Gudianum* non ſatis idonea de cauſa *ſe inſalutatum dimiſiſſe* ait in Praefatione, idem tamen ante oculos dabuiſſe, credere me jubet locus *Murat.* CLVII. 6. neque propterea excuſationis veniam impetrare poteſt, tot e ſchedis *Ligorianis* titulos, quos indidem ſumſerat *Gudius*, ipſemet haudquaquam praeteriens. Similis aliarum ſchedarum impetratio alius mirae ſecuritatis procreatrix fuit, vt ſaepe ἀνεκδότους crederet noſter, qui dudum alicubi luce publica donati erant. Sic verbi cauſa monere, ſaltem in Praefatione, lectores debuiſſet, pleroſque titulos, quos Abbas *Pompeius Compagnonius* e ſchedis *Barberinis* ad eum miſerat, jam legi in *Cyriaci Anconitani Epigrammatibus repertis per Illyricum* ſuperiori ſaeculo, vbi, aut quo anno, incertum, forte, A. 1654. *Romae*, vt vult E. *Corſinus*, Tom. 1. *Faſt. Attic.* p. 42. ſub auſpiciis Cardinalis *Franciſci Barberini*, opera vero & ſtudio *Caroli Moroni*, fol. editis, qua de re jam conqueſtus eſt vir harum literarum conſultiſſimus, *J. P. D'Orvilius*, in *Miſcellan. Obſervat. Novis* Tom. III. p. 145. 146. 148. & Tom. IV. p. 317. = 319. jureque ſuſpicabatur, plures in ſchedis *Compagnonianis* inſcriptiones a *Cyriaco* collectas, quam in editis fuiſſe. Quam divinationem minime vanam fuiſſe oſtenderunt *Commentariorum Cyriaci Anconitani Nova Fragmenta*, a *Pompeio Compagnonio* in lucem edita, & *Notis Hannibalis de Abatibus Oliverii* illuſtrata, *Piſauri*, 1763. fol. Illius vero ἀβλεψίας cauſa laudatus modo ante *Hagenbuchius Muratorium*

defendit, *repetitiones*, inquiens, *etiam inutiles interdum proſunt*, in *Epiſt. Epigr.* p. 26. 64. 299. cui ſententiae hactenus non intercedo. Vel ſic tamen ille repetendi morbus, quo non nego alios quoque laborare, veluti *Gudium*, XXXI. 6. & 9. XLIII. 1. & 2. XLVI. 3. & 5. item *Fabrettum*, cuius alioquin oculi tanquam ſpeculatores, omnia circumſpicere ſolebant, qui tamen per oſcitantiam vna eademque pagina titulum, III. 557. & 559. bis edidit, nec paucis locis *Malvaſianos*, quaſi nondum vulgatos, e ſchedis repoſuit: in *Muratorio* certe omnium eſt frequentiſſimus, neque culpandus foret vir eruditiſſimus, ſi promulgatos jam antea titulos aſſumtis *Ligorii*, *Ptolemaei*, *Jucundi*, *Capponiis*, aliisque ſimilibus ſchedis lectionis varietate diſtinxiſſet, lectoreſque in Indice, vt *Holthenus* paſſim ad *Gruterum* fecit, ad ſingularum Inſcriptionum animadverſiones reſpicere juſſiſſet. Praeterea, quotieſcunque duplex ipſi exemplum contigerat, recte atque ordine feciſſet, ſi vbique illum tenuiſſet morem, quem in aliquibus eum obſervaſſe, verumtamen raro, cognovi, tanquam CMXXXVI. 3. CMXLII. 8. MCXX. 4. 5. MCLXVIII. 1. Ipſe quidem *Muratorius* in *Editoris Monito*, quod extat in limine Tomi II. *inſcriptionem hanc* inquit, *dele*, *uti repetitam*, tum in *Addendis* & *Corrigendis* Tom. IV. p. 13. ad DCLXXIII. 4. *banc*, inquit, *Inſcriptionem dele*, *repetita quippe eſt* p DCCXV. 9. *&quidem emendatior*, item ad MCMXLVIII. 4. *dele*, inquit, *Inſcriptionem*, *quae eadem eſt cum praecedenti.* Verum quot, quaeſo, nunc de medio tollen-

di forent lapides, quos inutiliter, interdum bis, terue recenſuit. Alterum viri optimi peccatum in eo ſitum eſſe doleo, quod *Doniano* Syntagmate, *Sponii* Itineribus, *Octavii Rubei*, & *Vinacceſii* Marmoribus Brixianis, *Cuperi*, *Coloniae*, *Maffeii*, *Monteſalconis*, *Mabillonii*, *Malvaſiae*, *Lupi*, *Galei*, *Turnefortis*, *Tollii*, *Smithii*, totque aliorum ſcriptis vſus, aliquot paſſim centenos non levioris momenti, ſi ſummatim ratiocineris, titulos omiſit, aliis ſimul per Angliam & Scotiam *Horſlaei*, & *Gordoni* monumentis, quae jam tum extabant, penitus neglectis. Tertium genus animadverſionis ſpectat ad libros, generatim obſcuriſſimeque indicatos, tanquam cum nude & ſimpliciter ex *Tranſactionibus Anglicanis*, *Actis Lipſienſibus*, *Memoriis Trivultinis*, *Montfauçonio*, *P. Calogera*, reliquis eiusmodi, hos illoſue deſcriptos eſſe titulos ait, quod quantam moleſtiam creet, oſtendit *Hagenbuchius* cum in *Diatribe*, p. 22. tum in *Diptycho Quiriniano* p. 193. Sic cum laudat *marmor effoſſum cura Eminentiſſimi Cardinalis de Polignac*, aut *ex editis cura Eminentiſſimi Cardinalis*, quis ſuſpicetur tabulas intelligi *Petri Leonis Ghezzii*? Interdum ne a permixtione quidem auctorum ſibi cauit, *Gorium* pro *Donio*, & viciſſim *Donium* pro *Gorio* anteſtatus, indicio *Hagenbuchii*, in *Epiſt. Epigr.* p. 461. item *Lupum* pro *Vulpio* nominans, veluti XXXVII. 2. quae indiligentia adhuc condonari poſſet, ſi modo eadem ſubinde cura & fide, qua librorum auctores dederant, literatos reddidiſſet lapides. Cuius enim culpae reum fecerunt nonnulla *Marmorum Felſi*-

neorum exempla, MCLVII. 10. MDCLXXIX. 12. inprimis illud joculare, MDCXLI. 8. multis certe paſſim mendis inquinatas dedit Inſcriptiones. proinde fontes, e quibus ſuas hauſit, adnotare non pigebit. Praeſertim vero literis Epigraphicis fraudi eſt, lacunas, aut ſcripturae compendia in lapidibus non religioſe ſervari, ſed vel ingenio interpolata, vel ὁλογραμμάτως ſcripta, pro vere in monumento inciſis offerri. unde ſaepiſſime argumentorum e lapidibus petendorum fucos, & ludibria oriri poſſe nemo non intelligit. — Jam igitur, quoniam ad emendatae lectionis interpretationiſque vim & ſanitatem multum intereſt, ſcire, qui cuiuſque tituli fontes, qui rivuli fuerint, jam olim id mihi negotii datum eſſe credidi, vt libris inter ſe commiſſis, vera lapidum cubilia, & ſitum cognoſcerem, titulorumque integritatem, ſcripturam, varietatemque vel auctoritate eorum, qui ipſa monumenta viderant, vel eorum fide, qui aliunde accepta in ſchedas retulerunt ſuas, metirer. Inde *Animadverſionum* quoddam *Periculum*, vti in *Gruttero*, *Reineſiove*, ſic in *Muratorio* jam olim facere conatus ſum, quod haud ſcio, an nimis humaniter *Sebaſtian. Donatus*, v. c. cum *Tomo I. Supplementi ad Novum Theſaurum Inſcriptionum Muratorii* coniugauerit. Ab illo tempore tametſi longe aliis immerſus negotiis laboribusque eſſem, tamen ad priſtinum illud oblectationis ſtudium identidem reſpiciens, quae illic exorſus eram, perſequi ſtatueram. Id vero conſilium ne vanum eſſet, amicorum nunc, vt de horum *Actorum*

La-

Latinorum ſymbolis eſſem, rogantium, ſuaſio & voluntas effecit. Proinde ſilentio praeteritis, quae antea me obſervare memini, haec nova, Lectorum pace & indulgentia, non tam orationis copia & ornatu, quam preſſa verborum ſententiarumque ſubtilitate in medium mihi afferre liceat.

TOM. I.

Ad *Joſephi Bimardi* Diſſertationem I. c. 1. p. 1. non repetam hoc loco, quae ad *Salluſtium* jam a me ſcripta ſunt, *Onomaſt.* Part. I. p. 166. = 168, id duntaxat velim meminerimus, *C. Thoranium*, *P. Varinii* quaeſtorem, quem *Bimardus* quidem recte ſine illis annalium fragmentis p. 4. negat nos ſcire potuiſſe, tamen non hunc demum in memoriam hominum rediiſſe, ſed *Freinſhemio* jam in *Supplementis Livianis* L. XCV. §. VII. p. 360. ed. *Drakenb.* ex iiſdem chartarum reliquiis notum fuiſſe.

—— c. 2. p. 6. Elogium Latino-Graecum POMPEIAE, (de quo etiam *Hagenbuchius* in *Diatribe*, p. 32.) primum lucem vidit, auctore illuſtri *Buhierio*, in libello, cui titulus: *Explication de quelques Marbres antiques, dont les Originaux ſont dans le Cabinet de Mr. . .* (Le Bret) *à Aix.* 1733. 4. p. 27. vbi vir pereximius ſuſpicabatur, filiam Pompeii Magni Smyrnae ſepultam eſſe videri. Hanc vero coniecturam cum h. l. *Bimardus* ſomnium interpretaretur, eam non modo judicii duritiem *Buhierius* in libello de Pontificatu Maximo Imperatorum, (*Diſſertation ſur le Grand Pontificat des Empereurs Romains*, 1742. 4.) p. 27. = 29. ſed etiam in literis ad *Hagenbuchium* datis, (*Epiſt. Epigr.* p. 117.)

117.) a ſe depulit, *Hagenbuchius* vero eamdem ſic emollire ſtuduit, in *Epiſt. Epigr.* p. 75. 76. 78. vt vtrius nos opinionem amplecti oporteat, neſciret. Nemo tamen expectare potuerat, eamdem Epigraphen a *Muratorio* infra repetitum iri, ad MDXCV. 5.

—— p. 8. quod *Caeciliae Metellae* Epitaphium *Bimardus* e *Grutero* CCCLXXVII. 7. vt antiquum refert, id, quaſi antea numquam prodierit, e ſchedis *Nicolai Pacediani* repetitum, in dubiae fidei, ſpuriiſque, nullo, vt reor, iure habet *Muratorius*, infra MDCCXCIX. 2. Atqui vero meminiſſe debuerat, quod ante *Gruterum*, *Mazochius*, *Epigram.* CLXX. 7. *Apianus*, *Inſcript.* CCXCV. 5. *Onuphrius Panvinius*, in *Commentar.* ad *L. I. Faſtor.* p. m. 273. *Andr. Schottus*, ad *Sext. Aurel. Victorem* de *Viris ill.* c. LXII. laudarunt, inprimis *Anton. Auguſtinus*, *Dial.* X. *de Numis.* p. m. 138. propter brevitatem ſaeculi aurei, hoc eſt, Ciceroniani eſſe cenſuit, & in quo poſt *Gruterum* tot alii viri docti, velut *Famian. Nardini*, in *Roma antica* p. 85. *Petrus Sanctus Bartoli*, in *Sepulcris antiquis*, Tab. 36. p. 32. 33. edit. archetypae, *Nicol. Heinſius*, ad *Ovid.* VII. *Heroid* 193. & ad *Vellei. Patercul.* II. 88: 3. item *Perizonius*, Diſſertat. I. p. 21. & nuper *Joh. de Vita*, in *Theſauro Antiquitatum Beneventanarum*, *Diſſert.* I. c. 4. p. 55 nihil fraudis ſubodorati ſunt, id non facile ad ſpuria amandari poſſe.

—— c. III. p. 11. ad nobiliſſimum hoc marmor Torigniacenſe ſcire ſatis eſt, idem apud *Muratorium*, infra DLXXV. ſic redire, vt ne,

Bi-

Bimardiani quidem exempli & operae mentio fieret. quare tum demum plura de eo differendi opportunior dabitur locus.

—— c. IV. p. 16. praeter Marchionem *Valbonnaeſium*, *Anton. Lancellotus* Q. Caetronii memoriam illuſtravit in ſylloge Lapidum vetuſtorum, (*Recueil d'Inſcriptions antiques*,) in *Hiſtor. Acad. Reg. Inſcript.* Tom VII. p. 233. ed. *Pariſ.* vbi *Vantavonem* vrbem *Pedemontii* eſſe negat, ſed ſubſtituendum forte *Alabunte* Itinerarii Antonini, ſeu *Alarunte* Tabulae Peutingerianae docet, aliterque hunc ibi titulum diſtinguens. Plura de eo diſputavit ibidem, p. 257. *ſur une Inſcription antique, appellée, le Monument de Ventavon.* Cf. *Diſcours lu à l'Academie de Lyon ſur une Inſcription antique*, vbi *Eccardus*, neſcio quis, tertio verſu VOLT. reddiderat VOLT*idius*, peſſime! pro VOLT*inia*, hoc eſt, tribu, quem errorem dediſcere potuerat a *Fabretto*, IV. p. 338. 339.

—— eod. capite, p. 20. reperta inſcriptio eſt in aede ſacra agri *Baſque*, vt videre licet ex illa Diatribe, cui titulus: *Diſſertation ſur une Inſcription trouvée dans l'Egliſe de Haſparen, au Dioeceſe de Bagonne*, in *Memoriis Trivultinis*, 1703. Menſe *Octobri*, Art. 173. p. 1825. & Art. 174 p. 1832. vbi *Reponſe à quelques objections contre la Diſſertation precedente.* Scilicet Abbas *Hiriartus* ſententiam *Harduini* ſuper hac inſcriptione exquiſiverat, qui hunc ipſum titulum ideo ab impoſtore effictum eſſe ſolenni ſua opinionis levitate exiſtimavit, vt *Novempopuloniae* nominis inde cauſa approbaretur legendum autem eſt verſu tertio LEGATI, nec in Indicis *Muratoriani* aut

modo ante *Joh. Le Beuf*. p. 279. qui in conſilium vocari mereteur. addatur *Nicol. Mahudelii Explication de quelques Inſcriptions ſingulieres trouvées à Langres*, *in Hiſtor. Acad. Reg. Inſcript*. Tom. IX. n. V. p. 142. ed. *Paris*.

—— p. 54. cum hic extaret admodum fidelis imago lapidis, quid erat, cur eiuſdem titulum denuo deſcriberet infra *Muratorius*, LXXXV. 4. ex *Maſſeio*, *Antiquit. Gall. Epiſtol*. IV. p. 27. deteriori typo?

—— p. 56. quod tetraſtichon ex *Grutero* exhibet, id ipſum quoque retulerunt *Pithoeus* in *Epigram*. L. I. p. 5. inde *Burmannus I. Anthol. Epigr*. LXXXII. *Monachi Benedictini*, in *Itinere Literario*, Tom. I. p. 300. & *Anton. Lancelotus* in *Sylloge antiquar. Inſcript. Tom. VIII. Hiſtor. Acad. Reg Inſcr*. p. 241. Ceterum quae de Nemauſo, Herculeae prolis homine, obſervavit, nota ſunt e *Voſſio*, de *Idololatria*, L. I. c. 35. & *Sponio*, de *Ignotorum Deorum Aris*. p. 256. *Theſaur. Ant. Gronov*. Tom. VII.

—— —— Vtramque *Aghonis Dei* memoriam infra praeter rem ex auctore libri de cultu Galorum, (*La Religion de Gaulois*,) L. V. p 368. redire juſſit *Muratorius*, MCMLXXXVI. 2. 3. cum tamen ex hoc ipſo *Bimardi* loco cognoſcere potuiſſet, maiori jam corpori *Sponiano*, III. *Miſc*. p. 111. illatam eſſe.

—— p. 59. *quod fuit quondam Marquardi Freberi*. immo non fuit *Freberi*, ſed id duntaxat vidit *Coloniae*, teſte *Ruperto*. l. l. p. 70. idemque fuiſſe parvum ſignum exiſtimo, cuius imaginem dedit *Stephanus Broelmannus*, in raro *Epideigmatis*, *Coloniae* 1608. fol. editi, libro

Ta-

Tabella II. *Sciographica Monumentorum* n. 21. cum titulo, non DEVS RHENVS, ſed DEVS RHENI. Neque huius autem, neque alterius tituli, qui infra apud *Muratorium*, CCCXLIII. 4. occurrit, meminerat *Job. Dan. Schoepflinus*, cum in *Alſatiae illuſtratae Conſpectu*, p. 17. ſcriberet, nullam *Deo Rheno* dicatam inſcriptionem *Muratorium* produxiſſe.

— n. VIII. nihil ſane certius *Granni* cognomine Apollini tributo. Eius *Dio Caſſius* meminit LXXVII. *Hiſt. Rom.* §. 15. p. 1301. Tom. II. quem locum *Henr. Valeſius* ſollicitare non debuerat, recte propterea erroris convictus a *Reimaro* ad illum locum, cf. *Weſſelingius* ad *Antonini Itiner.* p. 248. A quo Apolline *Granno* nomen urbi *Aquisgrano* inditum eſſe nemo hodie dubitat, quantumvis praegrandis illius vaſis ante curiam poſiti titulus neſcio quem Granum Romanorum principem anili commento jactet. Deum vero MOUNUM, MOGOVNVM, vel MOGONTEM, etſi a Moeno, vel Moguntiaco Germanorum, quod tamen *Henr. Cannegietero* incredibile videbatur in *Epiſtola* ad *J. P. D'Orvillium*, p. 173. *Miſc. Obſerv. Nov.* Tom. IV. p. 173. ortum, tamen Britannis quoque familiarem eſſe potuiſſe argumento lapidum in *Horſlaei Britannia*, No. 27. LXXX. No. 45. XLVII. & No. 46. LIII. & *Alex. Gordonis Itinere*, Tab. 44 n. 4. ad p. 98. uti *Bimardo* hactenus conceſſerim. (add. *Weſſeling.* ad *Ant. Itiner.* p. 355.) ſic literas VITIRES interpretor VITAE RE*Stitutori*, vt *Jovi Reſtitutori*, *Mur.* X. 7. & Ἀσκληπίῳ Σωτῆρι. LXXXIV. 9.

— n.

—— n. IX. p. 62. cum DEA praeponitur vocabulo AVGVSTAE, intelligi debet, vt recte animadvertit *Bimardus*, ipſa Vocontiorum colonia. At cum poſtponitur, nihil, meo quidem judicio, ſingulare denotare videtur, ſed huic illiue accommodari ſolet Deae, veluti apud *Coloniam*, in *Hiſtor. Liter. & Antiquit. vrbis Lugdun.* p. 276. AVGVSTAE DEAE VESTAE. Ideoque *Andarta* eſt *Deae Auguſtae*; hoc eſt, Vocontiorum oppidi, peculiaris velut Dea. Similis quidem lapis *Gruteri* LXXXVIII. 11. ex *Apiano* CCCXXIX. DE. AVG. Veronae cultam eſſe indicat, vnde in Indice *Scaligerano* fruſtra hoc nomine & numero ſignatur. ſed veriori *Torelli Saraynae*, in *Monum. antiquis Veron.* p. 45. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. VII. exemplo, apud eumdem *Grut.* ſupra XVII. 11. lectum jam erat DEO AVG*uſto*.

—— *Append.* p. 64. n. 1. infra eamdem *Mur.* CXIV. 1. uti etiam n. 11. *Jovis Madbachi*, MCMLXXVIII. 7. Tergeſtinam, CLXXIV. 7. denuo recenſuit, de quibus agam ſuis locis.

—— p. 67. ad n. IV. nihil in Epiſtolis *Reineſianis* de *Vincentio Pinello* legi. haec duntaxat praeſto ſunt ex *Epiſt.* XXXV. p. 279. *In tabella plumbea, quam Jo. Vinc. Porta ad D. Antonii teſtabatur inventam*, rel. totidem paene verbis deſcripta ex *Julii Caeſaris Capacii Antiquitatibus & Hiſtoria Neapolitana* c. XV. p. 133. 134. *Theſ. Ital. Tom.* IX. Part. II. reperta autem eſt *Neapoli*, non *Patavii*, vbi *Pinellus*.

Diſ-

—— Diſſertat. II. p. 77. Eodem modo, vti h. l. etiam doctiſſ. Abbas *Le Beuf* edidit, in *Diſſertation Critique ſur l'Aſcia ſepulcrale des Anciens*, p. 338. 359. ed. *Miſcellaneorum* eius *ſcriptorum*. Sed incorruptius mihi videtur eſſe exemplum praeſtantiſſimi Auctoris *Monumentorum* ſingularium, (*Explication de divers Monumens ſinguliers, qui ont rapport à la Religion* p. 98. 99. vbi verſu 5. BILVSA & verſu 8. EVPREPITES.

—— p. 85. n. IX. hunc lapidis titulum, quaſi hic non exſtiterit, rurſus commemorat *Murat*. CLXVI. 6. ex *Maffeio*, *Antiqu. Gall. Epiſt*. IX. p. 49. vbi recte CASSIA ALTIA. Cum vero p. 86. exiſtimat monumentum *Gruterianum*, CCCCXCIV. 7. *vbi Flaminis Virbialis* mentio, *non aliud* eſſe *a ſuperiori*, CCCCXLV. 3. *vel potius illius fragmentum*, *vel partem*, erraſſe videtur. Illud enim *C. Octavio*, hoc autem *L. Flavio Flaviano Praetextato* dicatum erat, vt cognoſcere licet ex *Corradini Veteri Latio Profano*. I. 27. p. 384.

Ad Literas *Bimardi* & *Valbonnaeſii* amoebeas, p. 139. Huius marmoris elegantior forma & habitus eſt in *Hiſtoria Acad. Reg. Inſcript*. Tom. I. p. 264. ed. Bat. vel. p. 212. ed. *Paris*. *ſur une Inſcription de l'Empereur Albin*. Eiusque antiquitatem adverſus *Sponium* & *Menetreium*. defendit *Claud. Bozius*, ſuffragante ipſi *Colonia*, in *Hiſtor. Literar. & Antiqu. Lugdun*, Tom I. P. 1. c. 13. §. 4. p. 242. = 244. Vel ſic tamen totum hunc titulum, vt ſpurium, exploſit *Maffeius*, in *Art, Critica Lapi-*

pidaria L. III. c. IV. p. 478. *Supplementi Donatiani* Tom. I.

ad Muratorii Thesaurum.

I. 1. Idem Epigramma ſed corrupte dederunt *Gruterus*, XIII. 4. & *Barthius*, LII. *Adverſ.* p. 2427. unde colligere poſſis, remota litera B. legi ſaltem oportere C. ABVRIVS. At metuo, ne ſchedae *Muratorii* ex vero reddiderint, ALAE SCVTATORVM, quoniam in *Grutero* & *Barthio* SCVBVLORVM, in *Pighiano* vero codice SVBVLORVM quid ſi legamus SICVLORVM argumento lapidis *Gruteriani* CCCCXXXVII. 7. vel SYLLANORVM. *Ala* certe *Syllana* occurrit apud *Tacit.* I. *Hiſt.* 70.

I. 3. ad verba: *reliquit poſt ſe* (Pyrrhus Ligonus) *immane opus XL. Voluminibus in fol.* Ambiguitatis pleniſſima, ſibique paſſim repugnans cum de numero, tum de genere *Ligorianorum* codicum fama eſt, quam non facile in concordiam redigas. *Laur. Pignorius*, vti *Muratorius* ait, *Ligorium in XL. libros conieciſſe quicquid pervenerat ad nos a vetere aevo* in *Symbolis Epiſtolicis*, *Epiſt.* III. p 20, ſic etiam *J. J. Björnſtähl*, in *Itin. Part.* I. p. 389. quaſi aliorum fide, narrat, XL. codicibus abſolutum fuiſſe videri qui tamen numerus vel augebitur vel minuetur pro diverſitate exemplorum, quae huc illucue monſtrari dicuntur. *Nicol.* enim *Heinſius* in Epiſtola ad *Gronovium*, p. 258. *Syllog. Burm.* Tom. III. *Autographum*, inquit, *in Taurinenſi extat*, *& quidem integrum*, TRIGINTA *circiter*

Ve-

Voluminum opus. tum in Epiſtola ad *Job. Scheſferum*, p. 133. Tom. V. eiuſdem Sylloges, *Pyrrhi*, ait, *Ligorii Antiquitatum ineditarum XXX. Voluminum opus in Bibliotheca Reginae extare*, mox in Epiſtola ad *Reineſium*, p. 192. eiuſdem Tomi, *opus iſtud Ligorii*, inquit, *quod in* TRIGINTA *fere diſtinctum Volumina cum in ducali Taurinenſium ſervaretur Bibliotheca, ſe conciliante, Reginae Chriſtinae dono datum* eſſe, (vid. quoque *Burmannus*, in *Vita Heinſii*, p. 22.) idque oblique alio loco in Epiſtola ad *Carpzovium*, p. 280. *autographum* vocat· vel ſic tamen ibidem non minus, quam in alia ad eumdem *Reineſium* Epiſtola, p. 204. eiuſd. Tomi, *ex Libro* XXXIV. *Antiquitatum Romanarum*, cuius *apographum Libri* in *Bibliotheca Barberina* ſervari auctor eſt, *ſe non pauca deſcripſiſſe* teſtatur, nec non ad *Carpzovium*, p. 280. eiuſd. Tomi, *parabat* (Pyrrhus Ligorius) *immenſum opus in Volumina circiter XXX. diſtinctum, cuius Tomos duos aut tres Franciſcus Barberinus curavit deſcribendos, ac ſuae bibliothecae vindicavit*· & tamen rurſus idem *Heinſius* in Epiſtola ad Chriſtinam Auguſtam, p. 739. Tom. V. *Taurini* ſe, inquit, *vaſtum Pyrrhi Ligorii opus* VIGINTI SEPTEM *voluminibus comprehenſum inſpexiſſe.* Accedit perturbatio narrantium, veluti *Johann. Mabillonii* in *Muſeo Italico*, p. 8. *qui viginti ſex Volumina* vna cum *Dictionario in Sex Volumina* diſtibuto: *Jo. Georg. Keyſleri*, (in *Itinere*, Tom. I. p. 265. ed primae theotiſcae,) qui *Taurini* XXX. *Jac. Phil. Dorvilii* contra, qui Anno 1726. vt credere nos jubet *Burmannus* in Praefatione ad Tom. I. *Anthol. Lat.* p. XXVI. *duo & triginta*, item

J. J. *Bjornſtählii*, qui *duo* quidem & *triginta* itidem *Taurini*, (in *Itinere*, Tom. II. p. 308.) ſed ſimul etiam X. grandes Idiographos codices *Neapoli*, & XII. Apographos in Vaticana Bibliotheca Romae vidit, (arg. *Itiner.* Tom I. p. 388. 389.) quibus locis omnibus inter ſe collatis valde arduum eſt definire, quot *Ligorius* codices reliquerit, quot propterea Librorum exemplaria, quot exempla ſint. Quomodo igitur NON PAVCI, vt ait *Muratorius*, in *Bibliotheca Barberina* extare poſſint, cum duo treſue duntaxat *Franc. Barberinus* deſcribendos curauerit, & ex XXXIVmo ſaltem *Ligorii* Libro nonnulla deſcripſerit *Heinſius*, & *Lucas Langermannus*: arg. *Rein.* I. 254. tum quomodo PLERIQUE in Bibliotheca Chriſtinae, qnae in *Ottobonianam* tranſiiſſe dicitur, & unde *Henr. Brencmannus* ſuos mutuavit titulos, in *Epiſtola de Conſulibus, quorum in Pandectis fit mentio*, p. 856. *Faſtor Reland.* reſidui eſſe poſſint, & tandem, quomodo duo Tomi XXIV. & XXXIX. Parmae in Bibliotheca Farneſia cuſtoditi, quibus ſe beneficio *Franciſci Andreaſii* vſum eſſe ait *Muratorius*, pro *altero Autographo* haberi poſſint, non intelligo, niſi revera ſumamus apud ſolos Taurinates manſiſſe *Ligorii* Idiographa, apud alios monſtrari Apographa, neque *Chriſtinam Borboniam*, Sabaudorum Ducis matrem, *Chriſtinae* Suecorum reginae ipſa Autographa muneri dediſſe, ſed conceſſiſſe videri, vt exempla inde ſumerentur. — Dolendum autem eſt *Ligorii* fidem non vſquequaque tutam & ſalvam hominibus eruditis, tamquam *Spanhemio*, (de V. & P. N. p. 139. ſequ.) *Fabretto*, (ad *Inſcri.*

ſcript. VII. 130. p. 507.) *Dorvilio*, (in praeclara *Exercitatione de Inſcriptionibus Deliacis*, p. 93. = 96. Vol. VII. Tom. I. *Miſcellan. Obſerv. Corn. Valer Vonckio*, (in *Obſervat. Miſcell.* c. XXXV. p. 129. ſequ.) *Jan. Andr. Hultmanno* (in *Diatribe* de *Servis Binominibus*, §. 5. p 33 **) & aliis viſam eſſe. Quocirca opportune fecit *Muratorius*, cum inter cenſores illos, & patronos eius, velut *Onuphr. Panvinium*, *Ant. Auguſtinum*, *Hieronymum Mercurialem*, *Steph. Vin. Pighium*, *Corradinum*, & alios, medius ſederet iudex.

II, 1. Ex *Apiano*, CLXVIII. dudum recenſuit *Grut.* XIV. 14.

II. 2. Neque ignota fuit *Grutero.* XIII. 2. qui e *Torellii Sareynae Monumentis antiquis civitatis & agri Veronenſis* p. 59. *Theſ. Ital.* Vol. IX. Part. VII. habuit, neque *Raymundo Duellio*, in *Lucubrat Epiſtol.* p. 29. n. 11. ubi pro *T. Aemilius* male F. legitur.

—— 5. Hoc itidem fragmentum extat apud *Gruter.* XIII. 3. ita quidem, vt non opus eſſet, ipſum ex *Guichenonii Hiſtoire Genealogique de la Royale Maiſon de Savoye*, Tom. I. p. 35. typis repetere.

—— 7. Vt ovum ouo, ita ſimilis eſt arae dedicatio apud *Gruterum*, XIV. 16. ex *Jacobonio*, (in *Appendice ad Fonteium.* c, 2. p. 21,) nec diſſimilis apud *Donium* I. 70. quam hic fruſtra excerpſit. omitti enim poterat, vt nomen ATINATIA HELPIS omiſſa eſt in Indice.

III. 2. Eandem quoque iam ANTONINI nomine auctiorem obtulerunt *Gudianae* Inſcriptiones, VIII. 6. non iniuria vero hic *Muratorio* ſcrupuli ſunt injecti, quos nemo eximere po-

teſt, niſi aut cum eruditiſſ. *Henr. Cannegietero* in *Epiſtola ad J. P. Dorvilium*, p. 180. Tom. IV. *Miſcell. Obſerv. Nov.* ſuſpectam, aut cum *Joſeph. Bimardo* in *Obſervationibus ad nonnulla loca* p. 485. *Supplem. Donatiani*, falſam eſſe pronunciet.

III. 3. In caſtelli monte vulgo *Caſtelberg.* veram huius lapidis Iconem aere deſcribi juſſit *Jo. Dan. Schoepflinus*, in *Alſatiae illuſtratae Periodo Romana.* Tom. I. p. 473. Tab. VII. n. IV.

—— 4. & quidem *Memoriis Brixianis*, p. m. 82. Inconſtans vero eſt Muratorius, cum TERTIVS hic ipſi praenomen ſumebatur, quod in Indice nominis locum obtinet.

—— 7. Si verus eſt typus *Raym. Duellii* in *Lucubrat. Epiſtol.* Tab. aen. fig. 1. ad p. 29. non BARO legitur, ſed BAR. unde *Duellius* effinxit BAR*batus*· addit praeterea *Coelio* praenomen L. Attamen maior mihi fides eſt *Petri Gratiolii*, qui in *Diſſertatione de praeclaris Mediolani aediſiciis*, *Mediolani*, 1735. 4. p. 152. 153. eodem modo, vt *Muratorius*, arae, eleganter cum tauro & vaſis ſacris depictae, titulum retulit.

—— 8. Unde hanc Epigraphen, non in urbe Aegypti *Koul*, ſed *Kous*, quae fuit Apollonopolis, judice *Hagenbuchio*, (in *Epiſt. Epigr.* p. 352.) viſam, e *Pauli Lucae Itinere Turcico & Aegyptiaco*, Tom. III. ad p. 2. ed. *Rothomag.* 1724. an aliunde, ſumſerit *Bimardus*, incertum. Id conſtat, vitioſe deſcriptam emendaſſe cum *Buhierium*, in *Hagenbuchii Epiſt. Epigraph.* p. 100. cuius typo utcunque reſpondet

det exemplum *Pocockianum* in *Obſervations on Egypt*, c. XVI. p. 277. n. V. adde eius *Inſcriptiones antiquas*. p. 87. ſ. tum *Bimardum* ipſum in *Obſervationibus*, p. 485. *Supplementi Donatiani*. Peccari autem tam a *Muratorio*, quam *Bubierio* in numero Ptolemaeorum ipſa ſeries ſtemmatis Regum Aegyptiorum, (v. *Tabulas* meas *Genealogicas*, No. XXIV.) demonſtrat. Si enim *Ptolemaeus* VI. qui & Epiphanes, intelligi debet, is *Cleopatram* I. duntaxat vxorem, non ſororem habuit: fuit enim *Antiochi* M. Syriae Regis filia. Sin *Ptolemaeum* V. malis, vt *Bubierius*, is *Cleopatram* nullam habuit vxorem, ſed *Arſinoëm* III. ſororem.

—— 10. Dudum edidit, tametſi confuſum cum Epigrammate ſepulcrali, verſibuſque tantum tribus abſolutum, *Job. Lucius*, in *Inſcriptionibus Dalmaticis*, p. 25. 26. n. 7. Tom. XIV. *Theſauri Siculi*.

III. 11. Eadem dudum & literis mandata a *Bodelotio Daervallo*, in libro francico de *utilitate itinerum*, Tom. I. p. 201. ed *Pariſ*. quantumuis aeque corrupte ETEITIVS exhibente, literaſque ſingulares DD. i. e. Dedit Donauit, ad *Domeſticum* Jovem trahente, & aere expreſſa eſt a *Cauſeo*, in *Muſeo Romano*, Tomo II. Sect. V. tab. 6. p. 55. ed. Romanae ſecundae, 1746. fol. vbi legitur. L. TETTIVS pro L. TETIVS. *Bodelotii* vero auctoritate motus *Gisb. Cuperus*, in *Monumentis antiquis*, poſt *Harpocratem*, p. 235. (is enim eſt, quem ibi *ſingularis virum eruditionis* vocat) non modo vitioſum nomen ETEITIVS edit, ſed interpretationem

quoque non neceſſariam *Iovis Domeſtici* probat. Cum *igitur* bis terve iam illa lucerna prodierit, quis non miretur eamdem potuiſſe bis terue a *Muratorio* referri, veluti hoc loco vitioſe, tum emendate, CXVII. 3. & MCMLXXVIII. 4. vtrobique ex *Bellorii*, vel *Petri Sanctii Bartoli* Lucernis Sepulcralibus, (*Le Lucerne Antiche Sepolcrali figurate, Parte ſeconda*) Tab. 2. ed. *Roman.* 1691. fol.

—— 13. Lucem iam viderat apud *Duellium*, in *Lucubration. Epiſtol.* p. 24. n. XXV. *Heſſelium*, in *Praefationis Appendice* ad *Gudium*, St ell, 6. n. V. *Reimarum*, in vita *Fabricii*, ex ſchedis *Weidenfelderi*, p. 348. IV. inprimis *Maffeium* in *Oſſervazioni Letterarie*, Tom. I. p. 176. n. 3. quod *Muratorium* ideo fugere non poterat, non modo quod alicubi non paucos ex iisdem *Maffeii* Collectaneis titulos, tanquam XLIII. 4. LXI. 8. LXXVI. 2. CCXXVI. 8. DXVII. 1. DCLXXIII. 5. & DCCXCIII. 2. ſed etiam infra hunc eundem praeter rem inde recoxit.

IV. 1. Poteſtne hic tanquam ἀνεκδότος redire, quam Gruterus dudum literis cuſtodivit ſuis, MVIII. 2?

IV. 3. Ex *Ioh.* quippe *Pierii Valeriani Antiquitatibus Bellunenſibus*, Serm. IV. p. 38. Tom. VI. P. IV. *Theſ. Ital.* extat quoque apud *Ioh. Nic. Doglioni* in *Diſſertatione de origine & antiquitate civitatis Belluni*, p. 4. Tom. IX. Part. VIII. *Theſ. Ital.*

—— 5. haud dubie de *Lucernis antiquorum reconditis*, *Patavii* 1662. fol. vnde etiam *Bernard. Montefalco*, *Antiquit. Explan. & Schematibus illuſtr.* Tom. V. Part. II. L. II. c. IX. Tab.

185.

185. p. 226. depromſit. Sed iam antea ex *Aldo*, neſcio quo nominatim libro, pleniorem *Gruterus*, XVII. 2. tribus autem prioribus literis truncatam e ſchedis *Verderii*, MLXIV. 10. habuit, aliique plures indicarunt. *Gruterus* priori loco *Gnatiae*, ait, in agro Neapolitano repertam eſſe, quod etiam confirmat *G. Gualtherius*, in *Tabulis antiquis*, Tom. VI. *Theſ. Siculi* p. 132. n. LI. Fuit olim portiuncula Muſei *Carpinei*, teſte *Fortunato Schaccho* in *Myrothecíis ſacrorum Eleochriſmatum*, I. p. 37. nec non Muſei *Petaviani*, fidem praeſtantibus *Antiquariae Supellectilis* illius *Tabulis*, p. 1021. Tom. II. *Theſ. Salengriani*, Quomodo ſimilis ad *Chevalerium*, Traiectinum illum mangonem, teſte eius Deſcriptione, *Deſcription de la Chambre de Raretez*) p. 3. n. 176. pervenerit, neſcio, id novi, eamdem *Chevalerianam* mihi viſam eſſe in Muſeum *Waſſenario-Obdamicum*, quod Hagae Comitum fuit, perveniſſe, vbi in eius parte ſuperiori ſacrificium Priapi opere anaglypho elaboratum, infra aram vel tripodem cum tribus literis L. C. L vidi, in fundo vero, ſive inferiori lampadis parte reliquas conſpexi literas. C. L. C.

IO. M. S.

Non deerant rationes, quare de antiquitate illius monumenti dubitarem. Si enim vera eſt *Liceti* interpretatio, titulus ſaltem Priapi ſacrificio vix ac ne vix quidem accommodari poteſt. Dices autem vnius lucernae plura exempla eſſe potuiſſe neque intercedo, aliorum eius generis

cimeliorum varietate multitudineque commotus. Ita Congius Farneſianus, vt hoc vtar, eodem modo, iiſdemque literis aliquoties olim effictus, ſignatuſue nonnullis errandi occaſionem praebuit, vt in diverſorum Muſeorum ſimiles typos incidentes, illico alium atque alium eius dominum ſumerent. Eadem me ſpecies decepit, cum migrationem eius in *Periculo Animadverſionum* ad *Grut.* CCXXIII, 3. demonſtrare conarer, quam divinationem nunc haud invitus damno. Illius quippe archetypi ſive ars, ſive dignitas multorum artificum olim ſtudia incendit, vt ab hoc genere menſurae alii cives in coloniis exemplum ſumerent. Hinc idem vetuſtatis monumentum tot alia ſubinde priſcorum operum ταμιεῖα edunt, viſendumque praebent. *Farneſianum* quippe, *Lucas Paetus* de *Romanorum Graecorumque menſuris* L. III. p. 1634. *Tom.* XI. *Theſ. Ant. Rom. Fabrettus*, VII. 372. & *Joach. Oudanus* in *Roomſche Mogentheid.* p. 359. *Colotianum*, *Gruterus*, CCXXIII. 3. *Kircherianum*, *Reineſius.* IV, 17. *Georg. de Sepibus*, in *Muſeo Collegii Romani*, C. V. p. 22. & *Philipp. Bonnannus*, Claſſ. V. p. 174. cum alia menſura congii antiqui, ad Tab. LVII. p. 190. *Stae Genofevae*, Pariſiis, *Molinetus*, Tab. XIII. ad p. 43. (*Du Cabinet de St. Geneſieve*) Similem habent Marmora Dreſenenſia, (*Recueil des Marbres antiques, qui ſe trouvent à Dresde, par Raym. De le Plat.* 1733. fol. Tab. 184. Alium Septimii Severi, ſed, vt reor, ſpurium oſtentarunt Tabulae Muſei *Chevaleriani*, fol. IV. n 19. — ſed haec obiter.

IV. 6. exhibuerunt jam *Gruterianae.* XV. 8.

& *Do-*

& *Donianae* Inſcriptiones in Appendice, p. 556. n. 12. ideoque quid opus erat eandem e ſchedis repetere?

— 7. Offert quoque *Honor. Bouche* in *Hiſtor. Provinciae* Tom. I. L. IV. c. 2. p. 197. vbi verſu 2. legitur: LIB. BACCHIVS.

— 8. Cum neceſſario ad manus haberet *Maffeii Obſervatianes Literarias*, Tom. I. p. 203. haec ſcribens, quid erat, cur in ſatis longa adnotatione de *Municipio Apulenſi* nullam illius mentionem iniiceret? Interim eadem jam legebatur apud *Heſſelium*, in *Praefationis Appendice* ad *Gudii Inſcriptiones*, Stell. 6. n. VI. & ex ſchedis *Weidenfelderi* in *Reimari Vita Fabricii* p. 349. 350. n. IX.

— 9. ſcilicet in *Franciae Orientalis* Tom I. p. 9. In *Monumentis* vero *Heilbrunnenſibus* habet *J. G. Schelbornius*, p. 1208. n. VI. Tom. X. *Amoenitatum Literar.* ubi expreſſum lego LEG. VII.

— 11. jam in *Donianis* I. 159. conſpiciebatur.

— 13. 14. Quouis pignore contendere auſim, eumdem eſſe, atque illum *Gruteri*, XIII. 7. & quem deinceps *Boxbornius* in *Quaeſtion Rom.* I. p. 80. dedit.

V. 1. In monte Dononis. Evulgauit primum *Jo. Mabillonius*, in Diatribe de Monumentis Regum Franciae (*ſur les anciennes ſepultures des Rois de France*) in *Commentariis Liter. Ac. Pariſ.* Tom. II. p. 687. ed. *Paris.* inſerta deinceps eius *Opuſculis Poſtumis*, Tom. II. p. 46. tum Auctor libri de *Religione veterum Gallorum*

c. XVI. n. 58. p. 339, & tandem *Ioh. Dan. Schoepflin. Alſat. illuſtr.* Tom. I. p. 473.

— 2. Emendatiorem dudum e *Fulvio*, h. e. *Fulvii Urſini Familiis Romanis*, p. 76. dedit *Gruter.* XIV. 2. quem ſi conſuluiſſet *Muratorius*, ſcrupulis ſuis ſuperſedere potuiſſet.

— 3. Ex Rubeo, id eſt, *Ottavio Roſſi Le Memorie Breſciane*, p. 83. vbi plenior verſus 1. P. MAGIVS P. F.

— 4. Picturam & interpretationem lapidis ſubminiſtrant *Marmora Taurinenſia*, Part. I. a p. 1. n. 1.

— 5. ex Puccinellio. haud dubie *Placido Puccinellio*, Piſcienſi, de quo *Onomaſt.* IV. 533. Verum ſic obſcuravit potius fontem, unde hauſtus lapis, quam aperuit. Incertiores enim facti ſumus, quam dudum, quo ex eius libro, ſuſpicor *Zodiaco ſedis Mediolanenſis*, etruſce ſcripto, *Mediolani*, 1650. 4. in memoriam revocatus fuerit. Facilius tamen cognoſcetur ex *Memorie Breſciane* p. 84.

— 6. Eadem infra redit MCMLXXVII. 13.

— 8. Aut hoc loco minus accurate editus eſt lapis, aut infra DCCXXVI. 10. vnus enim idemque eſſe videtur. Quomodo vero vtrobique e ſchedis promulgari poterat, quem dudum incorruptiorem dederat *Alphonſus Cagnacinus* in *Fragmento Hiſtorico Antiquitatis Ferrariae* ? p 11. Tom. VII. P. I. *Theſ. Ital.* vbi L. OLLIVS, & verſ. 6. ante VII. conſpicitur hoc ſignum ☩ addatur quoque *Donius*, I. 6. apud quem OLIVS.

— 9. Quae ratio ſuberat, cur *Fortunatus* *Vi-*

Vinacceſius, amplificator *Rubei* potius, mutilam, p. 233. n. 11. quam ipſe *Rubeus*, in *Memorie Breſciane*, p. 83. integram, ſimilemque *Gruterianis* exemplis, XIII. 8. & XVI. 7. dare juberetur?

— 10. non depromi e *Ligorio*, i. e. Ligorianis ſchedis debebat, qui jam accurate occupatus erat a *Grutero*, XVI. 8.

— 13. ſed e Codice Taurinenſi ſcripto *Ligorii* pleniorem deſcripſerat *Gudius*, ad *Gruter*. CMLXXXIX. 4. repetitae editionis.

— 16. legendum haud dubie Q. PV*blicius* DIONISIVS argumento ſimilis, ſi non eiuſdem, lapidis *Gruteriani*, MLXIV. 6.

V. 17. Recte *Rubeus* in *Memoriis Brixianis* p. 82. L. QVINTIVS L. F. EVBVLVS non LI. QVINTIVS LI. F. EVBVLIVS. quae nihili.

VI. 1. v. *Periculum Animadverſ.* — *Petrus Gratiolius*, qui de *Praeclaris Mediolani aedificiis & ſculpturis*, *Mediolani*, 1735. 4. librum ſingularem edidit, ſatis confidenter ſcripſit, p. 142. arae illius *notitiam quidem alios tradidiſſe, iconem vero neque oppoſuiſſe quemquam aereis formis, neque manu ſatis exacte delineaſſe*, errantem *Montefalconem*, *Antiquit. Explic.* Tom. II. Part. I. p. 278. ſecutus. Neuter vero inſpexit *Gruterum*, non CVII. ſed MVII. ſic vterque diſcere potuiſſet, in priori editione *Gruteri* omnia arae anaglypha ligneis, in altera aeneis depicta fuiſſe formis.

— 2. hoc eſt, Opere *Danubiano*, Tom. II. Part. II. Tab. LXI. n. 4. ad p. 141. *Edm.*

Chiſ-

Chiſhullus in *Itinere Turcico*, p. 91. vitioſe edit INCOLPVS pro ENCOLPVS.

— 4. id eſt, *Mutio Phoebonio Hiſtoriae Marſorum*, L. III. c. V. p. 138. Tom. IX. Part. IV, *Theſ. Ital.* vbi nullum literae O inter JOVI. & MAXIMO veſtigium. extat tamen apud *Gudium* XI. 1. qui lapidem vidit.

— 5. et quidem eius *Monumentis*, poſt *Harpocratem* p. 242. priorem lapidis partem depictam dedit *Jacob. Tollius*, *in Fortuitis*, p. 318. alterius partis literas *Muratorianas* LI. non puto Cl. *Henr. Cannegieterum*, in Epiſtola ad *Dorvilium* data, (*Miſcellan. Obſerv. Nov.* Tomo IV. p. 181.) commutare potuiſſe in LE ſed in LL. ſecundum typum *Cuperianum*, propterea nollem operarum fortaſſis culpa in ſcriptorem tranſlata fuiſſet a viro egregio *J. G. Hagenbuchio*, in Epiſtola ad illuſtr. Comitem *de Lynden*, p. 367. 368. *Obſerv. Miſcellanear Nov.* Tom X. = XII.

— 6. Cibinii inventus lapis teſte *Raymundo Duellio* in *Lucubratione Epiſtolari*, p. 22. n. XXI. editusque accurate a Comite *Marſilio* in *Danubiali Opere*, Tom. II. Part. II. Tab. LXI. n. 3. ad p. 141. legitur quoque apud *Edm. Chiſhull*, in *Itinere Turcico*. p. 91. Eumdem vero ſine vlla varietate literarum repoſuit infra CMXVI. 1. ex Marchione *Maffeio*, h. e. *Obſervationibus* eius *literariis*, Tom. I. p. 176. n. 1.

VI. 7. Quid eius ſchedis opus erat, cum jam *Apianus*, CLXVIII. & ex eo *Gruterus* XVI. 10. luce publica donaſſet?

= 8.

— 8. rurſus ſchedarum vſum vanitatis damnabat elegantior *Gruteri* typus, MVIII. 4. Apud *Joh. Anton. Caſtellioneum*, p. 364. Tom. III. Part. I. *Theſ. Ital.* omiſſae ſunt verſu III. literae MI, negligentia forte operarum. Nam ipſe *Caſtellioneus*, p. 365. *Syllabae*, inquit, *aliae duae CO & MI diverſis in verſiculis exaratae, num Severiani cognomen aperiant, an eiuſdem tribum, jure dubitent eruditi. Abſit enim, vt Comum vrbem iis prodi literis affirmaverim, quod ſine fundo viſum eſt aliquibus ſuſpicari.*

VII. 2. quomodo e ſchedis? qui toties vulgatus erat a *Joh. Pierio Valeriano*, in *Antiquitat. Bellunenſ.* Serm. IV. p. 44. Tom. VI. Part. IV. *Theſ. Ital. Johanne Nicol. Doglioni*, in *Diſſertat. de Origine & antiquit. Civitatis Belluni*, p. 5. Tom. IX. Part. VIII. *Theſ. Ital.* qui in vico *Blancha* agri Bellunenſis ponit, nec non *Gudio*, VIII. 8. quem ipſe *Muratorius* ter quaterue quodam varietatis ludibrio recognovit, tamquam hoc folio bis. n. 2. & 8. poſtea CXLII. ex *Donio*, I. 2. & CXLVI. 3. itidem ex *Donio*, l. l. a quo non differt alius *Donianus*, I. 162. Bracarae in Luſitania viſus ex quorum exemplorum contentione manifeſtnm eſt, hoc numero 2. legi non poſſe STATVAM, ſed STATori, & numero 8. inconditas illas vores EXSVLS V P. nihil aliud denotare, quam EXS VISV *Poſuit*. Literae enim X quadratarii ſaepe S praeter neceſſitatem appoſuerunt velut SEXSVS, pro SEXVS, *Mur.* CDLXXI. 6 PERDVXSERVNT, pro PERDVXERVNT. *Grut.* CLXIV. 3. & in cippo Traiectino, VXSOri pro VXOri.

— 4.

— 4. *Inſcript. Florentin.* Tom. II. p. 406. & *Muſeo Florentino*, Tom. III. in *Statuas antiquas*, p. 87. de antiquitate lapidis equidem non dubitaverim.

— 5. dudum edidit *Jo. Anton. Caſtellionaeus*, in *Antiquitatibus Mediolanenſibus*, Sect. I. Faſc. I. ad p. 377. Tom. III. Part. I. Tab. I. Fig, 6, *Theſ. Ital.* quod ignorare certe non decebat, quoniam numero proximo

— 6. e *Caſtilionaeo*, *Antiqu. Mediol. Sect. I. Faſc.* I. p. 381. Tom. III. Part. I. *Theſ. Ital.* alium deſcripſit.

— 10. Priores duntaxat quatuor verſus exhibent *Marmora Felſinea*, c. VI. Sect. VIII. p. 487.

— 12. jam *Doniano* corpori illata erat. I. 158.

VIII. 3. *Memorie Breſciane*, p. 84. ubi nonnullis literis in principio & fine plenior titulus.

— 5. Quae de Jove *Apennino*, ſ. ut ait, *Pennino* adnotauit, jam proſcripta ſunt a doctiſſ. *Cannegietero*, p. 181. *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. IV. emendatior vero prodiit titulus in *Maffei Obſervationibus Literariis*, Tom. V. p. 208. n. 58. omnium emendatiſſime pleniſſimeque in *Muſeo Veronenſi*, LXXIX. 5.

VIII. 6. Primum hic titulus cum memorabili imagine *Dei Penini*, & columnae *Deo Penino*, vt fama eſt, dicata in monte S. Bernardi lucem vidit apud *Guichenonium*, in *Hiſtor. Genealog. Sabaudiae*, Tom. I. p. 45. & 48. vbi recte verſ. 2. DEO PENINO non PENNINO & verſ. 3. OPTIMO MAXIMO. Apud *Livium* XXI. 38. & *Tacitum*, conſtan-

ſtanter vnica litera, N. *Peninis jugis degredi juſſus* *I. Hiſtor.* 61. *Penino itinere.* ib. 70. *Peninae*, 87. tum in *Theatro Pedemontii* & *Sabaudiae*, Part. II. ad p. 57. porro apud *Sponium*, *de ignotorum Deorum Aris*, p. 243. n. X. Tom. VII. *Antiquit Graecar. Theſauri*, & 111. *Miſcell.* p. 85. mox apud *Cuperum*, in *Monumentis*, poſt *Harpocratem*, p. 184. & ad *Apotheoſin Homeri*, p. 16. *Moneſalconem*, *Antiqu. Explic.* Tom. II. Part. II. L. V. c. 2. p. 419. *Gudium*, LIV. 6. Auctorem Religionis veteris Gallorum, quem *Martinium* eſſe perhibent, L. II. c. XXIX. ad p. 401. *Weſſelingium*, ad *Antonini Itinerarium*, p. 351. *Heſſelium*, in Praefatione ad *Gudium*, p 9. *Keyſlerum* in *Itinere noviſſimo*, Tom. I. Epiſt. 38. p. 423. ed. primae theotiſcae, & *Bochatum*, in *Memoires Critiques de la Suiſſe*, Tom. I. p. 312. dubiae eum fidei accuſantem, quod vereor ne validis oſtendere potuerit argumentis in ſua, quam minabatur, Diatribe de Diis Helvetiorum. Quicquid ſit, in Indice tamen *Muratoriano*, *Deo Penino* praetermitti non debuerat.

VIII. 7. Vtramque ſane Inſcriptionem offerunt *Memoriae Brixianae*, p. 84. & 81. priori in loco nulla ſubeſt ratio, cur *Rubei* APIDIVS mutatum fuerit in AVIDIVS: altero loco, cur ex pleno *Rubei* titulo mutilum fecerit *Muratorius*. Varie hic ſe torquet *Herm. Vlric. van Lingen*, Praefectus olim Muſeo numario Gothano, in Opuſculis theotiſcis, (*Kleine Teutſche Schriften*, *Wittenberg*. 1730. 8.) Part. II. p. 36. mox Jovem BRAu*Ronium*, ad exemplum Dianae Brauroniae, mox Iovem AR*eum*, mox PATR*em*, mox BARB*atum* commentus, quae no-

noviſſima conjectura veriſimilitudinis ſpecie non caret. De Jove vero ALANNINO, ſ. ALANNICO *Sponii*, quam lectionem probat *van Lingen*, vid. eiuſdem opiniones ib. Part. II. p. 25. ſeque.

— 8. Non tam ſtatua eſt, ſive potius ſignum, quam Protome innuitur hic Epiſtola *Jo. Antonii Aſtorii*, ad *Apoſtolum Zenum*, De *Deo Brotonte*, edita *Venetiis*, 1698. fol. neque apud *Aſtorium* ſolum remanſit huius iconis & tituli memoria, ſed extitit quoque apud *Fabrettum*, X. 203. tum praeter laudatum a *Muratorio Philippum à Turre*, *de' diis Aquileienſibus*, p. 291. apud *Montefalconem*, in *Diar. Italic.* p. 41. *Joh. Georg. Keyſlerum*, in *Itinere*, Part. II. p. 743. 744. ed. primae theotiſcae, & *Giandomenico Bertoli*, *Le Antichita d'Aquileia profane e ſacre*, in *Venezia*, 1739. fol. p. 98. Similis quidem & veriorem ſcripturam graecum Βρόντων inſerta litera N imitans, ſed *Brontontus* occurrit apud *Gudium* LV. 5. ex *Ligorio*: BONO DEO BRONTONTO.

— 9, Reſpicitur ad *Anton. Mariae Lupi diſſertationem & Animadverſiones ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 75. cuius interpretationem nominis C. ACVNVS magis probo, quam peregrinum iſtud Muratorii CACVNVS.

— 10. Itidem ex *Lupi Epitaphio Severae Martyris*, p. 130. (1). adde *Joſ. Roccum Vulpium*, ſuper centum Inſcriptionibus apud P. *Calogeram*, in *Opuſculis Scientificis & Philolog.* Tom. XIX. p. 167. n. 77. ſed ante vtrumque jam edidit *Johannes Cinelli*, in *Bibliotheca volante*, Lit. D. Scanzia. ſ. Pluteo X. in *Muſeo Minervae Venetae* Tom. V. Part. IV. p. 95. In *Actis Eruditorum* *Lip-*

Lipſienſ. 1706. *Februario* p. 67. ineptiſſime legitur verſu 2. POL*yarchio*, pro POL*lia* tribu.

— 11. Quem *Montefalco* miſerat, eumdem jam vulgauerat in *Diario Italico*, c. XXVIII. p. 425. n. 11. & de *Jove Caſio*, ſive *Caſſio* quaedam annotaverat p. 430. Opportune hic *Muratorius Sponium*, *III. Miſc.* p. 75. ſecutus eſt. ad quem locum haec *Bimardus* adſcripſit in notis MSC. „ v. *Salmaſ. Not. ad Spartianum* p. 37. „ (i. e. Spartiani Hadrianum, 14. p. 132. ed. „ Lugd. 1671.) *conf. & Fragmentum ex Diod.* „ *L. VIII. ap. Euſeb. Praepar. Euangel. L. II.* „ *c. 2. & de ſimulacro Jovis Caſii apud Pelu-* „ *ſium v. Achill. Tatius de rebus Clitoph. &* „ *Leucipp L. III.*" Apud *Suetonium* in *Ner.* 22. ſcribere malim *Caſii*, quam *Caſſii* v. ad illum loc. *Erneſtium*. Quamquam enim numus *Sponii* l. l. exhibeat n. 3. ΚΑCCΙΟΣ, plura tamen exempla numorum & marmorum ſunt pro CASIO.

IX. 1. *Ex iisdem.* Scilicet, vt interpretor, *Montefalconis* ſchedis. attamen ipſe jam in vulgus emiſerat *Diar. Ital.* c. XXVIII. p. 424. n. 10.

— 2. Ex eius quippe *Verona illuſtrata*, Part. I. p. 362. n. XLVI. quam etiam poſtea *Muſeo Veronenſi* intulit, LXXIX. 4.

— 3. *Le Memorie Breſciane* p. 83. A.

— 4. Melius apud *Gruter.* XIX. 1. vbi bene OB INCOLVMITATEM TEMPORVM id eſt, ob felicem rei publicae ſtatum.

— 6. Hoc eſt, ex eius *Fortuitis*, p. 316. vbi tamen non CONSERVATORI, ſed CON-

SERVATOR, quaſi nomen dedicantis, legitur.

— 7. Ex *Donio*. l. 7. vbi verſu 7. eſt HILVS.

— 8. In opere *Danubiano* Tom. II. P. II. Tab. XL. n. 6. ad p. 105. vbi tamen poſt verſ. 4. haec ſcripta invenio

ET IVL·E DOM. AVG.

Quem verſum negligentiſſime omiſſum a Muratorio ſic interpretatur *Bianchinius: M. Aurelii Antonini Pii Auguſti* (i. e. Caracalli) & *Juliae Dominae Auguſtae.*

— 9. Et quidem eius *Oſſervazioni ſopra i Cimiteri de SS. Martiri ed antichi Chriſtiani di Roma. in Roma.* 1720. fol. L. I. c. XLI. p. 218. vbi fideliter Verſ. 4. ALEXSANDRI.

— 10. In Northumberlandia, e *Traſactionibus Philoſophicis Anglicis*. Sic lectores dimiſit ad vaſtum aliquod opus, ſine vllo codicis indicio· Inſpiciatur itaque Vol. XXIII. Num. 278. ad A. 1702. Fig. e. addaturque ſimul *Joh. Horſlaei Britannia Romana* L. II. c. 3. ad p. 236. Num. 28.LXXXV.

— 11. *Hiſtoria Provinciae* Tom. I. L. II. c. 1. p. 61. Quem tamen *Honoratum Bouche* a *Muratorio* numquam ſerio & data opera in conſilium vocatum eſſe, multis indiciis mihi videor intellexiſſe. Nonnullos quidem ſaxorum titulos ex eo, & ſub eius nomine excitat, tamquam CCLV. 1. CDLXIII. 7. verumtamen ali-

alios, qui itidem apud *Bouchium* inveniuntur, ex *Bimardi* ſchedis. Quod vero monumentum Maſſiliae repertum in porticu *Lud. Anton. Ruffi* deſcripſit in *Hiſtoire de Marſeille* L. XIII. c. 3. maiorique eruditionis apparatu *Martinius*, auctor Religionis Gallorum, L. II. c. XXXI. p. 407. = 417. ornavit, illud cultiſſime depingendum curarunt *Spon. III. Miſcell.* p. 79. XX. & *Catol. Patinus*, in *Imperatorum Romanorum Numiſmatibus* ad p. 228. Ceterum de Jove Dolicheno vid. *Luc. Holſtenius* ad *Stephanum* de *vrbibus* voc. Δολιχή. p. 102. & *Weſſelingius* ad *Antonini Itiner.* voc. *Doliche.* p. 184.

X. 1. Datus jam eſt a *Gudio*, III. 5. vbi non CALVSTVS verſ. 3. ſed CALLYSTVS, ſine dublo pro CALLISTVS cuius cognominis plura exempla coacervavit *Reineſius* in Eponymologico MSC.

— 2. v. *Periculum Animadverſionum.* Adde nunc *Daervallum de vtilitate Itiner.* Tom. I. p. 151, *Cuperi Inſcriptiones & Marmora antiqua*, poſt *Apotheoſin Homeri*, p. 278. & *Hagenbuchium* in *Miſcellaneis Obſervat. Nov.* Tom. X. = XII. p. 368.

— 4. I. *Archaeol.* p. 52. omiſit hic vocem NOMIKIOY quam recte quidem infra reſtituerat, ſed titulum ipſum ſine vlla vel vtilitate, vel neceſſitate, denuo inculcauerat, CVIII. 7. Praeterea ignorare non debuerat a *Reineſio* jam I. 144 eiuſdem rationem fuiſſe habitam. ad quem locum videri poteſt *G. Gualtherus*, in *Tabulis antiquis Siciliae*, Vol. VI. *Theſauri Siculi.* p. 463. n. 148.

— 5. Habet quoque *Petr. Maria Kavina* in

Faventia rediviva. p. 29. Tom. VII. Part. II. *Theſ Ital.*

—— 6. non tam ſimilis eſt *Gruterianae*. Inſcriptionis MLXV. 2. quam prorſus eadem, niſi quod noviſſime addatur: BLANDVS PR. RESTITVIT. Huius vero ſuae dubitationis de antiquitate utriuſque, & *Gruteri* ſi non immemor fuiſſet *Muratorius*, haudquaquam rurſus eandem cum illo auctario Gruteriano MCMLXXVII. 12. protuliſſet. *Hercules* vero *Victor* non Dei, ſed hominis, monumentum dedicantis, nomen eſt, proinde in Indice Claſſis Deorum loco ſuo moueri debet.

—— Dudum edidit *Georg. Whelerus* in *Itinere Graeco & Aſiatico.* T. II. L. I. p. 338. vbi tamen non C. ARRVNTIVS, ſed AVRVNTIVS legitur.

— 8. obtuſo quis ingenio ſit, cui νοθεια lapidis non in oculos incurrat. recte propterea doctiſſ. Muratorius antiquitatis fidem denegavit.

— 10. *Le Memorie Breſciane.* p. 82.

— 11. *Capizae*, operarum fortaſſis peccato, pro *Capuae*: ſumtus autem titulus eſt ex libro, cui titulus. *Iſtoria Naturale del Monte Veſuvio*, in *Napoli*, 1705. 4. c. 2. p. 20. v. *Giornale de Letterati*, Tom. V. Art. IV. p. 64. & 72. ſed extitit tamen duabus in fine ſiglis DD auctior, apud *Camillum Peregrinum* in egregio libro, de *Campania Felice*, Diſſert. II. p. 231. Tom. IX. Part. II. *Theſ. Ital.* tum *Gudium*, II. 10. & *Keyſlerum*, in *Itinere noviſſimo*, Parte II. p. 215.

XI.

XI. 1. nunc Veronae, v. *Maffei Muſeum Veronenſe*, LXXIX. 3.

— 2. *Memorie Breſciane*. p. 81. Habet ſane iſte titulus aliquid peregrinitatis non tam propter *Iovem vltorem* Brixiae, quam propter *aram aeternam*.

— 3. immo iam ediderant *Raym. Duellius*, in *Lucubratione Epiſtolari*, p. 26. & *Scipio Maffeius*, in *Obſervat. Literar.* Tom. I. p. 178. n. 7.

— 4. quid? Cur non recordatus eſt *Donii*, I. 11. qui aliter diſtinxit verſus. Ceterum vid. ad hunc locum *Cannegieterus*, in *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. IV. p. 162. 163.

— 5. verſ. 3. legerim CET VOT i. e. *Ceteris Votum*.

— 6. *E Tranſactionibus Philoſophicis Anglicis*. Sed vellem indicaſſet aut ſingularem librum, aut numerum. Equidem nuſquam reperire potui. *Horſlaeus* quidem in *Britannia Romana*, p. 309. eumdem titulum laudans, anteſtatur *Philoſophicas Tranſactiones*, No. 4. vti etiam *Franciſc. Drakius*, in *Eboraco* ſuo, *Londini*, 1736. fol. L. I. c. 2. p. 56. excitat: *Abridg. of Philoſoph. Tranſ. V.* 3. Vel ſic tamen fateor, me eius cubilia fruſtra quaeſiviſſe. Interim hujus arae titulum *in Eboracenſi ducatu Britanniae* habent *Additamenta ad Cambdeni Britanniam*, p. 735. ex ſchedis *Liſteri*, item *Thomas Gale*, ad *Antonini Itinerarium* p. 21. qui aram in hortis Fairfaxianis Eboraci extitiſſe ait, & *Franc. Drakius*, l. l. Tab. VIII. n. 3. ſervatis, vt par eſt, literarum formis. Literarum compendia noviſſimi verſus F. N C. DE. admodum dubiae ſunt interpretationis. *Horſlaeus* ex-

plicat: *Aram ſacra faciendo nuncupavit dedicavit* doctiſſ. *Wardus* apud eumdem: *Aram ſacram factam nomine communi dedicavit*. *Drakius* male! *Numini conſervatori Dedicatam*. Aliter *Cannegieterus*, l. l. p. 163. Equidem: *Aram SAcellum Faciundum Curavit* DE *ſuo*.

— 7. Dudum quidem ediderat *G. Gualtherus* in *Tabulis & Inſcriptionibus antiquis Siciliae & vicinarum regionum*, p. 876. n. 370. *Tom.* VII. *Theſauri Siculi*, *Tropiae* in foro eam locans, aliiſque verſibus deſcribens, cuius etiam poſtea auctoritatem inconſtanter ſequitur noſter infra MLIV. 5. Attamen dubito an vetus ſit Epigraphe: non multum enim differt ab illis Locrenſibus, quas in ſpuriis jure meritoque habet MDCCCXVII.

— 8. longe pleniorem jam dedit *Gruterus*, IV. 2. collatus cum lectionibus *Gudianis*, in repetita editione.

— 9. nunc eſt Vindobonae, in Muſeo Caeſareo, teſte *Maffeio*, in *Obſervationibus Literariis*, Tom. I. p. 178. n 6. qui jam ediderat, explicueratque ſcripturae compendia verſu 6. & 7. per *Praefectum Legionis Quintae Macedonicae Claudiae*, ibidem p. 202. Cf. ſimul *Cannegieterus* l. l. p. 162.

XII. 1. nihil proprie ſchedae profuerunt, vulgato jam tituli exemplo in *Doniani* corporis *Appendice Miſcella*, p. 556. n. 14. niſi ut tria folia infererentur literis I. O. M.

— 2. 3. *E Tranſactionibus Philoſophicis Anglicis*. Euge jam, ubinam? reperti *Borcovici*, vulgo *Houſe-ſteeds* in *Northumberlandia*, teſte *Chriſtoph. Huntero*, in *Tranſact.* Vol. XXIII. ad

ad A. 1702.: Num. 278. p. 1129. fig. 4. 5: ediderunt quoque *Horſlaeus* in *Britannia Romana*, L. II. ad p. 192. No 14. XXXVI. XXXVII. & *Alex. Gordonus*, in *Itinerario Septentrionali*, Tab. 33. n. 1. 3. ad. p. 75 apud quem in priori Inſcriptione, verſu 7. non eſt SVPERSTIS ſed SVPERSTES. E forma *Muratoriana* tituli n. 3. rationem quis concludat, fragmentum lapidis eſſe. Immo integritas arae conſpicitur apud *Horſlaeum*; et *Gordonum*, vbi tamen quadratarius in ſummitate eius incidere oblitus erat: I. O. M. Ceterum plures aras, in quibus Cohortis I. *Tungrorum* notata eſt memoria, exhibent *Horſlaeus*, l. l. p. 192. N. 15. XXXIX. N. 16. XL. XLI. N. 17. XLII. et *Gordonus*, l. l. Tab. 33. n. 2. 35. n. 1. 2. 3. omnes a Muratorio omiſſas.

— 4 ad *Antonini Itinerarium*. p. 483. ad voc. *Durnovia*. Sed poteratne *Weſſelingius* auctor nominari, qui ab alio acceperat titulum? Immo in conſilium vocare debuiſſet *Horſlaeum* in *Britannia Romana*, p. 192. N. 76. 1. vbi veriſſima & arae & literarum imago. Male duntaxat ibi *Horſlaeus* explicat *M. Valerius*, pro *M. Varius*. Interim operae pretium eſt legere Epiſtolam *Joh. Wardi* ad *Horſlaeum* p. 352. 353. Quid vero rurſus ſubeſt cauſae, cur eamdem aram e ſchedis *Bimardi* CXXX. 1. repeteret?

— 5. Hoc loco, quaſi antea non editam, e ſchedis *Bimardi* profert, infra vero, MCMLXXVIII. 8. ex Auctore libri de *Religione Gallorum*, Tom. II. L. III. c. 9. Tab. 24. iterum proponit, verſ. 6. ibi LEG. VII. inuito exemplo *Marti-*

tiniano, vbi diſerte LEG. VIII. exprimens. Immo vero huius arae in vico *Norri*, *Muſſiponte* (Pont à Mouſſon,) vna, vt aiunt, leuca diſtante, qua iter ad vrbem Metenſium eſt, repertae, iconem cum titulo dederunt *Bern. Montefalco*, *Antiqu. Explic. & Picturis illuſtrat.* Tom. II. L. III. c. 2. Tab. X. ad p. 50. ſ. & *Job. Breval*, in *Remarks on ſeveral Parts of Europe*, *London.* 1726. fol. Vol. I. p. 162. Titulum duntaxat *Job. Harduinus* ad *Plinii* VII *Hiſt. Nat.* Sect. LVII. p. 413. *Jo. Georg. Keyſlerus* ſecundum *Montefalconem*; in *Itinere nouiſſ.* Part. II. p. 156. *Rodericus*, in *Correſpondance des Savans* p. 1523. & eruditiſſ. huius lapidis interpres *Henr. Cannegieterus* in *Poſtumo*, c. XVII. p. 168. *Harduinus* l. l. riſum intelligentibus debuit, cum 7. hoc eſt, ſignum centurionatus, vitem, de ſituo augurali acciperet, explicaretque *Clemens Augur Legionis* & in fine *Votum ſoluit liberum lubentiſſime merito.* Ceterum huius tituli cauſa legi debet *Auguſtini Calmeti Diſſertation ſur les grands chemins de Lorraine. Nancy* 1727.

— 6. in Adnotationibus ad *Sext. Julii Frontini Praefationem Strategematum*, p. 2. quae in *Oudendorpianis Frontini* editionibus omiſſae ſunt. Recte vero Cl. *Cannegieterus* l. l. p. 163. animaduertit, ita quidem ſuppletis lacunis reſtituiſſe *Keuchenium*, vel potius *Ewichium*, ſed proprie fragmentum tituli eſſe, non alia quoque forma in *Keuchenianis* expreſſum.

— 7. eiuſque *Verona illuſtrata*, Part. I. p. 359. n. XXXV. quae poſtea quoque *Muſei Ve-*

ro-

ronenſis p. LXXX. n. 4. portiuncula facta eſt.

— 10. dudum exhibuerat *Gruterus* V. 5. ex *Apiano* XXXII. 2. alia verſuum ordinatione. *Sertorius Vrſatus* ſiglas male interpretabatur in *Notis Roman.* p. 390. 391. *Quae Virgini votum ſolvit Libens Merito*, iure propterea notatus a *Bodelotio Daervallo*, in libro, *de Itinerum commodis*, p. 231. ed. *Pariſ.* ubi recte: *Quod vouerat Genio votum ſolvit Lubens Merito.* Idem monumentum iactavit *Chevalerius*, in *Muſeo* ſuo p. 14. & Tab. 13. n. 56. qui, vti *Muratorius*, hoc loco, pro G dedit C.

— 11. eandem edidit copioſeque illuſtravit ille *Angelus Zavarronius*, ICtus Montaltinus, in *Epiſtola de duabus antiquis Inſcriptionibus*, *ſeu aris votivis repertis propre Fluvium Crotbidem in agro Montaltino*, apud P. *Calogeram*, in *Sylloge Opuſculorum ſcientificor.* Tom. XVI. p. 367. = 403. ubi lacunas verſ. 3. ſic explet. *Aeſculapio Salutis Praeſidi*, & verſ. 4. legit EX *Voto.* Verum ſemper aliquid nevo de Calabria.

Poſt XII. 11. hic alium addere lapidem potuiſſet *Carolinae* A. 1722. repertum, e literis *Laurentii Weidenfelderi*, ad *La Crozium*, in *Theſauro La Croziano*, Tom. I. p. 347. petendum, ubi literas, male divulſas, ſic interpretandas eſſe cenſeo: *Iovi Optimo Maximo Iunoni Reginae T. Aurelius Narciſſus Negotiator pro ſe & ſuorum* (Salute) *Lubens Merito Votum ſolvit.*

— 12. ex iisdem *Ligorii* ſchedis, ſed *Barberinis* dudum decerpſit *Sponius*, III. *Miſc.* p. 88. vti ex *Ligorii* Libro XXXIV. *Reineſ.* I. 258.

— 13. *Franciae Orientalis* Tom. I. p. 11. ubi verba, IVL. QVIETVS B. COS. haudquaquam probabiliter explicuit: *Julius Quietus & Boldumianus Conſules*, quos in Faſtis ad A. 272. adnotari exiſtimat *Quietus & Voldumianus*, qua contorta profecto interpretatione non erat opus, quandoquidem ſigla, B. *Beneficiarium* Conſulis dentoante, nihil eſt vulgatius. Ceterum *Martem Caturigem* nominari putat a Caturigibus, populo Galliae Narbonenſis, quorum oppidum nunc *Chorges* dicitur. Interim hunc lapidem accuratiſſime depictum offerunt *Monumenta Heilbronnenſia*, apud *Schelhornium*, in *Amoenitatibus Literariis*, Tom. X. p. 1208. n. 11.

— 14. nunc Vindobonae in Muſeo Caeſareo v. *Maffei Obſervat. Literar.* Tom. I. p. 178. n. 8.

XIII. 3. Sic inſcriptionem retulit, vt non tam videretur *Gorium*, *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 14. n. XII. quam *Gudium*, III. 2. aut ex parte *Donium*, I. 83. ſequi, vtrobique enim verſu 7. eſt DIGNATI, cum apud *Gorium* legatur CIGNATI, hoc eſt *C. Ignati*, in *Donio* tamen, pro EX 7. cernitur COH et in fine S. L. A h. e. *ſoluit Lubenti animo.*

— 5. *Hiſtor. Genealog dom. Reg. Sabaud.* Tom. I. p. 42.

— 6. cur ex ſchedis *Caiſſotti* produxit, quem jam ſuperiori loco laudatus a *Muratorio Guichenonius*, *Hiſtor. Geneal.* Tom. I. p. 46. cum imagine Jovis, fulmen tenentis, exhibuerat? verſ. 5. omittens praenomen T. & vers 6. legens DEDIC. ex eodem *Guichenonio* ſimulacrum Io-

vis

vis cum titulo deſcribendum curavit *Martinius*, in libro, de *cultu veterum Gallorum*, Tom. I. ad p. 298. neque ab exemplo *Guichenoniano* differt Inſcriptionis ratio *Gudiana*, III. 1. & *Heſſeliana*, in Praefat. ad *Gudium*, p. 9. n. 4. quae omnia ſusque deque ſe habuiſſe dicat *Muratorius*, attamen huius loci non meminiſſe, eamdemque Epigraphen, quaſi antea incognita fuerit, ex alio iterum referre MMIC. 1. id veniam non habet.

— 7. in *Diario Italico* c. XXVIII. p. 422. n. 1. Veriſſime coniecit acutiſſimus *Valckenarius* ad *Herodot* VIII. 65. p. 648. Not. 42. φαιαρκοτέην legendum eſſe. Praeterea ſcriptura ΔΙΕΙ commutanda eſt in ΔΙΙ.

— 8. Quod h. l. *Muratorius* ex *Pauſaniae Meſſenicis*, c. XXII. deſcripſit Epigramma, id etiam ex *Polybii* IV. c. 33. p. 418. f. jam dederat *Sponius* in Praefatione, ad Miſcellanea. vitium autem hic duplex irrepſit verſu 1. παυλον pro πάντως & vers. 3. Αναρ' pro Ανδρ' poſitum.

XIV. 1. apud *Gruterum* corruptum eſſe negat Cl. *Cannegieterus*, aitque intelligi debere *Junonem Claudiam* i. e. Junonem gentis Claudiae tutelarem, in *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. IV. p. 170. 171. Equidem neque lectionem neque interpretationem Muratorianam damnaverim.

— 2. Tom. II. *Inſcript. Florent.* p. 51. n. 56. Quoniam & *Gorius*, et *Muratorius* dubitant, an recte deſcriptus ſit lapis, non IVSTA acceperim de nomine, ſed ita legerim: IVNONI *au*GVSTA*e Noſtrae* neque turbare debet ſubſequens EIVS. Si enim, vt obſervavit *Mura-*

ra-

ratonus, ad n. 4. per Iunomen Auguſtam aliqua Caeſaris vxor ſaepe intelligitur, quidni *pro ſalute Eius* tres illi homines CLEANTHVS *Libertus*, PRIXVS pro Phryxus, & HELLE quae nomina ſervum & ſervam deſignant, LARarium D D. i. e. Dedicaverint.

— 3. *ex Donia* I. 14. recte quidem! ſed praetermitti ſilentio poterat, quoniam iam literis *Gudianis* XIII. 11. prodita erat. multo minus eamdem, velut antea incognitam, omiſſo Junonis nomine votivam in ſepulcralem commutare licebat infra MDCLXXXIV. 6.

— 5. *Antiquit. Galliae* Epiſt. XVI. p. 80. in Indice ad nomen Cn. Pompeius Fronto, hic numerus deeſt.

— 6. *ex Dominico Matthaeio*, hoc eſt, *Domenico Barnaba Mattei Memorle dell' antico Tuſcolo*, p. 105. ed. Archetypae vel p. 40. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* & ex eodem habet *Vulpius*, *Vet. Lat. Prof.* Tom. VIII. L. XIV. c. 6. p. 172.

— 7. v. *Periculum Animadverſionum* ad Grut. XXIV. 11. p 23. habuit jam ante *Gruterum*, *Apianus*, CLXXXVIII. item *Jo. Lud. a Cerda*, ad *Virgil.* L. III. 547. p. 346. Tom. II.

—. 8. Eodem modo, vti *Gruterus*, noviſſimo verſu deſtitutam habet *Iac. Sponius*, in *Itinere*, Tom. I. p. 366. & *Georg. Whelerus*, in *Voyage de Dalmatie, de Grece &c.* p. 16. ſed dudum antea jam pleniorem *Cyriacus Anconitanus*, in *Inſcriptionibus*, p. II. n. 17. & ex *collectaneis Doctoris Simeonis Gliubavac* ſubminiſtraverat *Ioh. Lucius*, Traguriensis, in *Inſcriptionibus Dalmaticis* p. 13. 14. n. 14. *Tom.* XIV. *Theſ. Sicul.*

— 9.

— 9. immo *Petrus de Marca*, in *Marca Hiſpanica* L. II. c. 15. *Ilurone* quoque ponit, idemque oppidum eſſe contendit, atque *Mataronem*.

— 10. Extitit iam apud *Donium* I. 12. iiſdem literis, eademque verſuum ſerie.

XV. 1. latine dici non poteſt CARTAMITAN*us*, ſed CARTIMITAN*us*, vt ipſe *Muratorius* infra bis LVIII. 7. & MXXXVII. 1. agnovit.

— 3. Tabula IV. n. 11. ad p. 21. & *Gorius* in Praefatione, p. XLV. = XLVII. Non minus elegans eſt imago Iunonis Lucinae in numo maximi moduli, quem e libro *Jac. Stradae* ſcripto primum edidit *Petrus Lambecius* in *Commentariis Biblioth. Vindobonenſis*, L. II. c. 8. ad p. 739. tum *Dan. de Neſſel* in *Additamento* IV. *Append. Catal. Bibliothecae Vindobonenſis*, p. 177. Tab. T. vbi cernitur Juno ſedens, dextra Aquilam, laeva infantem faſciis ligatam tenens.

— 5. qui fieri potuit, vt hanc Inſcriptionem, toties antea a *Thomaſino* de *Donariis* c. XIV. p. 97. & ex eo a *Reineſio* I. 30. *Fleetwoodo*, p. 9. n. 5. *Fabretto* X. 194. *Donio* I. 20. vulgatam, ex ſchedis cum Farneſianis, tum ſuis depromeret. Interim ſanior ſchedarum lectio eſt PARTV LABORANTE quam illorum PARVA LABORANTE.

—— poſt numerum 5. collocari potuiſſet Inſcriptio gemmae Remenſis, in qua legitur:

IV.

JVNONI LVCINAE
LVCILLA HON. LV P
S

quam ſatis inepte illuſtravit auctor ἀδέσποτος Diſſertationis (*Diſſertation en forme de Lettre ſur un Agathe, trouvée a Reims*) in *Memoires de Trevoux* 1705. *Menſe Ianuar.* Art. 14. p. 132. titulum ſic explicans: *Junoni Lucinae Lucilla honorem Luperca libas ſacrum.* Quae interpretatio ſi vera eſſet, totum hoc monumentum eo amandandum foret, unde negant redire quicquam Recte ſane *Cuperus*, in *Literis Criticis* p. 86. ait: *quelques-unes de ſes remarques ſont ſujettes à caution*, & p. 269. *il me ſamble qu'il nous donne des Marchandiſes de contrebande.* Immo vero legendum eſt; *Iunoni Lucinae Lucilla* HONorata (talis enim *Lucilla Honorata* occurrit ap. *Murat.* MMLIX. 9.) LVBens (facile enim in literis P. & B peccari poteſt,) *ſolvit*, ſc. votum.

— 6. ex *Ligorio* jam emendatiorem protulit *Gudius*, XIII. 10. vbi FORTVNENSIS.

— 7. immo Villaluae in Turdetanis locavit *Rodericus Caro*, *Antigued. y principado de la ciudat de Sevilla*, L. III. c. 83. p 218. quod verius puto propter ipſum *Gruteri* titulum CCCLXXXIII. 7. & alium eiusdem *Calpurnii*, Hiſpali inventum, apud *Thom. Tamaium de Vargas*, de *rebus Emeritenſibus.* Antverpiae 1638. 4. p. 128.

XVI. 1. ad eum modum diu edita eſt in *Cyriaci Anconitani Inſcriptionibus*, XXXIII. 218. tum in *Sponiano Itinere*, Tom. II. p. 331. utrobi-

bique ΙΕΡΗΤΕΥΟΥΣΗΣ recte, pro vitioſo ΙΕΡΗΤΕΥΣΑΣΗΣ. hanc tamen lectionem quoque exhibet *Whelerus*, in *Itinere Dalmatico Graeco & Aſiat.* Tom. II. L. I. p. 370. Cf *Dorvilius*, in *Diatribe* in *Inſcriptiones quasdam*, p. 150. *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. III.

— 3. *Materiarius* ſane eiuſdem formae eſt vt *Machinarius*, *Imaginarius*, *Fiſtularius* v. *Reineſ.* ad I. 2. p. 6. 7. *Margaritarius*, *Harundinarius*, alii.

— 4. *Signum* quidem idem eſt, atque communes illae voces *Imago*, *Simulacrum*, ſed non idem, atque *ſtatua*. *Signum* enim eſt deorum, *ſtatua* hominum. v. *Alex Symmachi Mazochii Commentarium ad mutilum Campani Amphitheatri titulum* p. 105. (60.) LVVIA ne in rariſſimis quidem eſt *Fabretti* gentium nominibus. Legendum exiſtimo LIVIA.

— 5. Sic interpretanda eſt: *Iunoni reginae Populoniae* (ita enim recte Cl. *Herm. Cannegieterus* in Diſſertat. de *Ara Junonis pellici non tangenda*, p. 41.) *C. Numiſius Caii Libertus Menſarius*, & *Vlpia*, (pro VLRIA) *Amabilis Votum Libens ſolvit.* In Indice omiſſus eſt C. Numiſius C. L. Menſarius, & pro VLRIA, vel VIRIA, legitur Vltia.

— 6. Non hic aliquid argutandum eſt de Deo O. M. multo minus de *Dolicheno*, quod nude poni non ſolet, ſed antegrediente *Iove Optimo Maximo*, exemplis *Gruteri*, XX. 4. = 9. Attamen in repetita *Gruteri* editione, XXV. 7. jam adnotatum eſt, *Reineſium* exiſtimaſſe, veram eſſe lectionem *Iovi Opt. Max. Iunoni Reginae*. Modoëtiae inuentum eſſe lapidem ait

Mu-

Muratorius, ſed vereor ne ſchedae eius *Moguntiam* in *Modoëtiam* commutaverint.

— 7. Miror, huius Inſcriptionis cauſa & ſchedas ſuas, quae in cenſum non veniebant, poſtquam a *Grutero* elegantius XXIV. 5. prodita erat, & aedes *Johannis Rynckii*, quae *Arnoldi Mercatoris* aetate fuerunt, nunc nullae ſunt, *Muratorium* laudare potuiſſe. Olim fuit in Epheſtio *Stephani Broelmanni*, ex quo ipſe eam luce publica donavit in *Epideigmate* Tabella II. *Sciagraphica Monumentorum vetustatis*. n. 31. cum quatuor aliis *Gabiarum* aris a *Sponio* quoque III. *Miſcell.* p, 160. n. LXXIX. *Keyſlero* in *Antiquit. Septentrion.* p. 433. 434. & ex parte, a *Ioſ. Hartzhemio* in ſatis rara *Inſcriptionis Herſellenſis Vbio-Romanae Explicatione*, *Coloniae*, 1745. 8. repetitis. Quorum omnium exempla demonſtrant, ob frequentem literarum C. & G permutationem (v. Indicem *Scaligeranum Gruteri*, c. XIX. C. pro G.) non IVNONIBVS CABIABVS, ſed GABIABVS legendum eſſe, quae eaedem eſſe videntur, atque *Matres Gabiae*, vt recte exiſtimavit *Henr. Cannegieterus*, in Epiſtola ad *Lyndenium*, p. 19. 20. Grandi vero errore non modo *Muratorius* noſter, ſed ſummus etiam vir *Scaliger* tenetur, cum ille in ſuo, hic in *Gruteriano* Indice *Cabiabus Maſius* expreſſit, cognomen Dearum in nomen hominis proprium convertens.

— 8. quanta incuria titulos digeſſerit *Muratorius*, ſi alia nulla extarent argumenta, tamen is ſolus documento eſſet. Qui enim hic Ἀδέμιειν ϛεάιαις, Junonibus Graecis, quaſi Graiis, is

is paulo poſt XXXV. 5. Ἀρτέμισιν πραίαις, Dianis manſuetis, ſive placidis, ſive lenibus tribuitur. Πραίαις autem legendum eſſe non ΓΡΑΙΑΙΣ docent *Cyriaci Anconitami Inſcriptiones*, XXXII. n 217. & *Dorvilius*, in *Diatribis*, p. 159. *Miſcell. Obſerv. Nov.* T. III.

XVII. 1. *Memorie Breſciane*, p. 26. vbi vitioſius ſcribitur *Cartilia Plaeclussa*. veriſimiliter lapis offerebat *Plecuſa*, vti cognomen virile eſt *Plecon*, ap. *Grut.* CDXLII. 6.

— 2. *Memorie Breſciane*, p. 26. Praeter rem verſu 5. omiſit quatuor literas ſingulares C. F. L. N. id eſt, *Caii Filiae*, *Lucii Nepti*, quod tamen in feminis novum & inuſitatum.

— 3. e ſupplementis quippe *Vinacceſii* ad *Rubei Memorias Brixianas*, p. 234. n. 24.

— 4. pro ἀνεκδότω ſcilicet haberi non debebat. Eſt enim in *Rubei Brixianis*, p. 28. diuque ante in *Gruterianis*, MCLIX. 2. etſi paulo mendoſior reperiebatur.

— 5. *Memorie Breſciane*, p. 28. leg. L. Caecilius Placidus.

— 7. quae hic in Sicilia, eadem infra CXXV, 3. in Lucania locatur, ideo fortaſſis, quod noſtris moribus vtraque eſt Regis vtriuſque Siciliae. interim quid *arcus* hic ſignificet, docebit *Cannegieterus*, in *Miſcell. Obſerv. Nov.* l. l. p. 171.

— 8. nullum oppidum eſt *Caleſbrug*, ſed *Caroloburgum*, vbi reperta eſt ara, editaque primum a *Raymundo Duellio*, in *Lucubratione Epiſtolari*, p. 93. n. XXII. tum a *Maffeio*, in *Obſervat. Literariis*. Tom. I. p. 181. n. 18. ubi

 roo-

rectiſſime PROPRAET pro vitioſo PROPRAEF. Cf. *Hagenbuchi Epiſt. Epigr.* p. 126. 127.

— 9. non modo inveniebatur in *Muſeo Kircheriano*, ſed etiam editus iam erat a *Philippo Bonanno*, in *Muſeo Kircheriano*, *Claſſ.* II. p. 78. ſincerius autem ab *Antonio Maria Lupo*, ad *Severae Martyris Epitaphium*, p. 68. Huiuſmodi donariis apud profanae ſuperſtitionis homines nihil vulgatius. Quacunque enim corporis parte, oculo, auribus, pedibus aegrotaverant, eius ſimulacra ex auro, argento, aere efficta, recuperata valetudine, Diis dono dabant, exemplis *Jac. Phil. Tomaſini* de *Donariis & Tabellis votivis*; c. 7 & 35. p. 75. 77. 222. & *Fabretti* VI. 114. 115. 117. p. 471. 472. Pedis aenei figuram dedit *Conyers Middleton*, in *Antiquit.* Tab. XX. p. 220.

XVIII. 1. neſciit pro more, apud *Gruterum* LXVIII. 5. longe ſubtilius accuratiuſque deſcriptam eſſe aram, vnde cognoſcimus, primum dicatam Aeſculapio fuiſſe, deinde ab altero latere Antonini quoque Pii, inter Divos relati, nomen tuliſſe: id vero diſcrimen ab ipſo *Gualthero* in *Tabulis antiquis Siciliae*, p. 165. n. 1. & p. 168. n. 2. Tom. VI. *Theſ. Siculi*, & exemplo *Gualtheri* a *Fabretto* III. 5. obſervatum h. l. neglexit Muratorius. Interdum autem accidiſſe, vt vni eidemque monumento & Caeſarum, & Deorum, Dearumque nomina inciderentur, docent exempla in *Marmoribus Taurinenſibus* obvia, Part. I. p. 217. — 229.

— 2. vitia, quae, vt ait *Muratorius*, in *antepenultima*, & *vltima linea*, *turbant*, feli-

citer ſuſtulit *Cannegieterus* l. l. p. 192. & ad *Monumentum Dodenwerdenſe*, c. IV. p. 228.

— 3. Dudum iam ex *Aldo* (*Orthograph.* p. 611.) deſcripſerat *Gruterus*, LXX. 7. verbo MONITVS addens VISV, quod vocabulum huic loco mire aptum omiſerunt *Jo. Pierius Valerianus* in *Antiquitatibus Bellunenſibus* p. 41. Tom. VI. Part. IV. *Theſ. Ital.* & *Doglioni* de *Origine & Antiquit. Belluni* p. 4. ibid. Ceterum quoad nomen *P. Aelii Pollionis* emendationem ex *Tomaſino*, de *Donar.* c. XXXV. p. 176. retulit *Dan. Vink*, in *Amoenitat. Philolog. Med.* p. 66.

— 4. non facile quis divinaverit, ſumtum eſſe titulum ex *Pauli Lucae* Praefatione ad *Iter Orientis*, (*Voyage du Sieur Paul Lucas au Levant*, à *Paris* 1704.) ubi tamen non legitur ΑΥΛΟΗ-ΜΕΡΙΣ ſed ΑΥΛΗΜΕΡΙΣ. vid. ad h. l. *Cannegieter* in *Miſc. Obſ. Nov.* l. l. p. 192. 193.

XIX. 1. Hanc inſcriptionem maxime durae lecturae ex *Aloyſii Ferdi.* Comitis *Marſilii Danubio Pannonico-Myſico* Tom. II. Part. II. Tab. LV. [illegible] qui [illegible] repetiit, ubi longe alia & literarum diverſum facies, addeturque in fine IONIOC; eandem vero religioſe imitatus eſt *Chriſti. Gottl. Schwarzius*, in *Expoſitione veteris Inſcriptionis de Aeſculapio & Hygea Diis* φιλανθρώποις, *Altorf.* 1740. 4. atque ſic legendam cenſuit. p. 3. Ἀσκληπιῷ καὶ Ὑγείᾳ Θεοῖς φιλανθρώποις Ἄξιος Αἰλιανὸς ὁ Νεώτερος εὐχαριστήριον (Ionic). forte nomen artificis. Quis igitur in exemplo Muratoriano non miretur monſtra vocabulorum graecorum [illegible]?

— 2. & quidem *Inſcriptionibus Etruriae* Tom. II. p. 404. n. 5. Eandem aram vidit & bis deſcriptam dedit *Gudius*, XLVI. 3. & 5. vtrobique non EPHESTAS ſed EPHAESTIAS, omiſſusque integer verſus: M. AVR. VERO IMP.

— 3. Eodem quoque tempore e ſchedis *Emman. Martinii* prodiit apud *Scip. Maffeium* in *Obſervat. Liter.* Tom. IV. p. 338.

— 4. Titulus & pictura hominis ſumta eſt ex *Aloyſii Andruccii* Diſſertatione *Bononiae* edita 1710. 4. (v. *Onom. Liter.* Part. VI. p. 143.) qui putat, hanc Iconem, ſeu Protomen ipſum referre *Melanthum*. Idem marmor vidit *Scipio Maffeius*, in Muſeo Marſiliano, *Bononiae*, ipſo teſte, in *Muſeo Veronenſi*, LVIII. vitioſe hic deſcripta eſt Epigraphe, ſic legenda: ΜΕΛΑΝΘΟΣ ΕΠΙΤΕΛΕΙ ΙΑΤΡΕΥΘΕΙΣ ΑΣΚΛΗΠΙΩΙ reh.

XX. 2. iam a *Gorio* editam videbis inter *Donianas* Claſſ. I. 85. ubi ſincerius legitur MEI DILIGENTEM.

— 3. mendis non vacat. bonum igitur factum, eamdem infra ex *Ficoronio* caſtigatiorem redire CXXXII, 3. ad quam ſuo loco nonnulla animadvertam. vid. interim *Cannegieterus*, l. l. p. 193. ... 195. & de *Nominibus* c. XII. p. 70.

— 4. Hoc Anaglyphum iam dudum e *Ligorii* & *Bagarri* ſchedis in medium protulit *Sponius* in Quaeſtionibus Archaeologicis, (*Recherches curieuſes d' Antiquité*) *Diſſert.* XXXI. p. 529. titulum vero ipſum *Ezech. Spanhemius*, in Epiſt. I. ad *Andr. Morellium* p. 6. *Speciminis univerſae rei Nummariae*, & *Donius* I. 89. ac-

curate commemorant, quorum omnium diligentiam ſilentio praeterire fas non erat.

— 6. Quid attinebat ſchedas aut *Farneſias* aut *Cattanei* anteſtari, cum aliunde ex *Smetio*, XXVIII. 7. *Grutero*, LXIX. 5. *Donio* I. 92. *Roderico Caro*, & aliis nota eſſet. Apud *Donium* eodem modo, vt in ſchedis *Cattanei*, ARA antegreditur, in ceteris omiſſa eſt. — Aeſculapii vero titulis adiungere omnino potuiſſet *Muratorius* laminam illam 'ανλάγωνον, propter ſymbola ibi inciſa, memorabilem, ap. *Lupum*, in *Animadverſ.* ad *Severae Martyris Epitaphium* p. 142. cui inſcriptum: ESCVLAPIO SAC*rum*.

XXI. 3. quam hoc loco ſub ſigno Aeſculapii & Hygeae conſpici, ſecundum Ligorium, auctor eſt, eandem ſub anaglypho Deae Salutis, & Serapidis, Ligorii, & *Donii*, I. 90. fide, ait infra LXXIV. 6. vnde ſimul inconſtans eſt in dedicantis nomine edendo. Hic MINOΥΚΙΟΣ, infra ſecundum *Donium* MINIKIOΣ ſcribitur.

— 4. ex *Garuffio*, & quidem eius *Lucerna lapidaria, quae titulos, monimenta, Epitaphia &c. via Flaminia & Arimini ſcrutatur. Arimini*, 1691. 4. p. 27. vel p. 15. Tom. VII. Part. VII. *Theſ. Ital.* quam paulo emendatiorem, inprimis intuitu nominis THREPTE, infra ex *Caeſare Clementino*, vnde etiam *Donius* habuit, V. 136. rurſus impertiuit. CXLVI. 7.

— 6. eadem, ſed aliter ordinatis verſibus occurrit ap. *Gud.* XLVII. 5. deficiente duntaxat ROM.

— 7. in vico, vbi olim aquae calidae erant. v. *Marca Hiſpanica.* L. II. c. 16.

XXII. 1. extitit iam apud *Honor. Boucheum*, in *Hiſtor. Provinciae*, Tom. I. L. II. c. 1. p. 55. auctior in fine voce CORP. quae Corpus, vel Collegium quoddam ſive Fabrum, ſive Navicu-lariorum indicare videtur. Aliter deſcripta eſt apud *Ruffi*, *Hiſtoire de Marſeille*, Libr. XIII. c. 3. p. 320.

— 3. eadem apud *Guichenonium*, *Hiſt. Geneal. dom. Sab.* Tom. I. p. 36. it. *Gruterum*, XXXVIII. 12. vbi non CATVSO, ſed CATVS O quae litera o meo quidem iudicio potius τελειας ςιγμῆς vicem ſuſtinuit, quam compendium literarum fuit, haud obſcuro *Sponii* indicio, in *Inſcriptionibus Genevenſibus* p. 308. n. 111. Tom. II. *Hiſtor. Genev.* Rectiſſime propterea *Scaliger* in *Indice Gruteriano: M. Auſuſtius Catus.* nec aliter acceptus a Cl. *Oudendorpio*, ad *Lucan.* III. 586.

— 4. denuo iam ediderat *Gruterus*, XXXVIII. 18. ex *Jacobonio*, (*Appendice ad Fonteium de priſca Caeſiorum gente.* c. III. p. 25.)

— 5. Antea jam publici juris facta & illuſtrata eſt a *Mahudelio*, in *Explication de quelques Inſcriptions ſingulieres, trouvées a Langres, pendant les deux derniers Siecles*, (*Hiſtoire de l'Acad. des Inſcriptions*, Tom. IX. p. 146. ed. Paris.)

— 6. *Hiſtor. Geneal. dom. Sabaud.* Tom. I. p. 56. vbi verſ. 3. vitioſum nomen RERASTVS. emendatiora nomina *Donni* Liberti & Libertae, *Eraſtus*, & *Cypris*; innotuerunt cura *Gruteri* MLXVI. 4. & *Donii*, I. 36. apud quos eundem legi titulum fortaſſis neſciit *Muratorius.*

— 7. *Marm. Felſin.* Sect. IX. C. I. p. 546.

— 8. Quomodo *Rodericus*, auctor Novorum Colonienſium (*Correſpondance des Savans, ou Nouvelles Litteraires*,) Anno 1743. ſcribere potuerit, laminam hanc aeream nuper detectam eſſe, minime intelligo, quandoquidem non modo quatuor annis ante a *Muratorio* lucem acceperat, ſed etiam, quod ignoraſſe videtur noſter, dudum a *Jo. Vignolio* eleganter accuratiſſimeque depicta erat p. 339. *Inſcriptionum Selectarum* ad Diſſertat. *de Columna Antonini Pii*. Non ſemel hic Priſcianum vapulare exiſtimat Muratorius. Sit ſane auctor huius tituli antiquarius, & καπηλος, Grammatiſtices vero eum legibus adverſatum eſſe nondum credo. Sic enim legendum eſſe puto:. *Marcus Mindios* pro Mindius *Lucii Filius*, *Publius Condetios* pro Condetius, *Valerii Filius*, Aediles. VICESIMAm PARTEm APOLONES archaice pro Apollonis DEDERUnt. Interim hanc ipſam in ſpuriis eſſe obiter iuſſit *Maffeius* p. CLXXV. *Muſ. Veron*.

— 9. apud *Petrum de Marca*, quem *Muratorius* conſulere debuiſſet, in *Marca Hiſpanica*, L. II. c. 16. editur L. MINVCIVS APRONIANVS CAL. unde malim hic COLoniae *Tarraconenſis* ſive civem ſive decurionem intelligere, quam cum *Cannegietero* l. l. p. 175. GALeria ſc. tribu, interpretari. Similis Minucii titulus non eſt apud *Grut*. III. 3. ſed CXL. 3.

— 11. in *Germania* ponere lapidem, & ex *Eckhardo* ſumtum generatim indicare, quid aliud eſt, quam nuſquam ponere, librique fontem, vnde eductus eſt, occludere? Sciendum autem

eſt, primam eius editionem nos debere *Morello Mauturio*, in Claue arcanorum Principum, (*La Clef du Cabinet des Princes*) cuius obſervationes in *Actor. Eruditorum Supplementa* Tom. IX. Sect. VII. p. 325. immigraſſe, jam me animadvertere memini in *Onom.* V. p. 269. (26.) Inde *Joh. Georg. Eckhartus* occaſionem ſumſit Diſſertationem conſcribendi *de Apolline Granno Mogouno in Alſatia nuper detecto &c. Wirceburgi.* 1727. 4. quae non modo integra in *Actorum Lipſienſium Supplementa*, Tom. IX. Sect. VIII. a p. 346. ſ. ſed etiam in *Analecta Haſſiaca Joh. Phil. Kuchenbeckeri*, *Marburgi*, 1728. 8. Coll. III. p. 220. tranſiit. Tandem vero omnium accuratiſſime aram, penes ſe Argentorati ſervatam depingi juſſit vir pereximius *Joh. Dan. Schoepflinus*, in *Alſatiae illuſtratae Periodo Romana*, Tom. I. p. 461. Tab. 1. n. VI. vbi poſt MOGOVNO, in omnibus, quae vidi, exemplis omiſſam vocem, ARAM, reſtituit, pluraque de *Apolline Granno Mogouno* docte diſputavit.

— 12. *Bimardus* forte lapidis titulum deſcripſit ex *Honorati Bouche Hiſtoria Provinciae*, qui tametſi vno loco, hoc eſt, Tom. I. L. II. c. 1. p, 55. ſepulcralem Inſcriptionem votivae non adſueret, RECEPTV legens pro PRAECEPT. tamen alio loco L. IV. c. 2. §. 6. p. 249. vti neque optimus Saxorum literatorum ſcriba, neque ſubtilis interpres fuit, ita duos re non cohaerentes titulos vno ſociavit vinculo. aeque vitioſe PRAECEPT exprimens, ſiglaſque Ex V. L. M. *Ex voto Locus Monumen-*

menti reddens. Equidem ſic tentaverim *Apollini ex voto Libenter Merito* (dederunt) P. RECEPTus ET CRESCEnS.

XXIII. 2. v. *Inſcriptiones Selectas* p. 181.

—— 3. *Inſcription. Etruriae* Tom. II. p. 405. n. 6. eiuſdem tamen argumenti & nominis titulum *Gudius* ait ſe vidiſſe Romae, & bis retulit. XXVI. 1. 2.

—— 4. in Supplementis Marmorum Brixianorum. p. 233. n. 10.

—— 5. e *Guichenonio* fortaſſis *Hiſt. Sab.* Tom. I. p. 37. vel *Sponii Inſcriptionibus antiquis Genevenſibus.* p. m. 308. n. IV. Sed dudum jam eius memoria in *Gruteriano* corpore XXXVIII. 16. ſervata erat.

—— 6. neque meminerat Cel. *Muratorius*, eumden titulum a *Malvaſia* jam in lucem emiſſum eſſe in *Marm. Felſin.* Sect. VIII. c. IV. p. 472.

—— 9. inſcriptio ἀιγλωττος ſaltem quoad literarum elementa, quae tamen jam in editis eſt *Cyriaci Anconitani*, XXXI. n. 208. optime *Dorvilius* in *Diatribis*, p. 151. *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. III. horiolatus eſt, in voce KIVTIO latere aut Πυθιω, aut Κυνθιω.

—— 10. v. *Inſcriptiones* eius *Dalmaticas*, p. 39. n. 39. Tom. XIV. *Theſ. Siculi.*

—— 12. *Don.* VII. 203.

—— 13. num rurſus fugere poterat *Muratorium*, eamdem jam dudum lectam eſſe in *Gruterianis*, XXXVI. 12. poſtquam ipſe, quem inſpexit, *Philipp. a Turre*, in Diſſertatione *de Beleno*, p. 259. ad n. 2. eum commonefecerat? Qui vero *Scaligerum* damnaverat *Reineſius* ad

l. 51. p. 99. literam C. interpretatus per *Caniam*, is viciſſim jure damnatur a *Turrio*. l. l. Certiſſime enim legendum eſt *Caius Aquileienſis*. Duo reſidui verſus, qui cum apud *Gruterum*, tum *Turrium* deſunt, accuratius expreſſi ſunt a *Joh. Domenico Bertoli*, in *Le Antichità d'Aquileia*, p. 94. n. LXVIII. quocum ſuſpicari malim, tradi hic nobis *Vilicum* quemdam *Summarum*, ſive *Rationalem*, quam cum Cl. *Cannegietero* l. l. p. 196. ſervata vitioſa lectione CVMMARVM rem in medio relinquere. Idem illud non laudato *Bertoli* divinavit *Hagenbuchius* in *Epiſt. Epigr.* p. 523. 524.

XXIV. 1. vid. omnino eius Diſſertatio de *Beleno*, in *Monumentis veteris Antii*, p. 259. n. 3. cui *Tiberius Clariſtio* eſt, p. 262. longe autem veriſimilius *Muratorio*: *Tiberius Claudius Ariſtio* quod in Indice etiam ſequi debuiſſet. ſed ibi poſuit invito titulo: *Tib. Clariſtius*. — Cl. *Cannegieterus* l. l. p. 196. eodem modo FEROCLANO divellit, legitque FERO CLaudio ANO, EVTICHIANA Et *Ariſtione*. Eandem quoque Epigraphen recenſuit *J. Dom. Bertoli* p. 96. n. LXX.

— 2. *Bertoli* miſerat, attamen paulo aliter ediderat in *Antiquit. Aquilei.* p. 92. n. LXVI. DOMV. ALTINAS, non antegrediente formulam V. S. L. M. ſed ſubſequente. qua forma infra ex ſchedis *Berettae* repetiit MXXII. 6. *Philipp.* contra *a Turre* in laudata *Diſſ.* de *Beleno*, p. 263. n. 6. illum verſum plane omiſit.

— 3. *ex eodem*, ait *Muratorius*, dubium *Bertolo*, an *Turrio*. Interim utrobique, & apud *Phil. a Turre*, l. l. p. 263. n. 5. & *Bertolum*, p. 88. n.

n.

LVII. legitur. Auctores vero Ephemeridum Literariarum (*Giornale de' Leteerati*) qui & hunc, & proximum lapidem, n. 4. Venetiis nunc conſpicuum, viderunt, teſtantur non P. ſed T. VIBIVS occurrere. v. *Alcune antiche Iſcrizioni in Venetia eſiſtenti*, Tom. XXXVIII. Part. I. Art. V. n. 5. p. 185. 186.

— 5. Sic quidem mutilam dedit *Bertoli*, l. l. p. 91. n. LXII. Verum alio quoque loco integram p. 90. n. LIX. ita quidem, vt reſponderet exemplo *Philippi a Turre*, p. 270. n. 1. & priori lapidis *Gruteriani* XXXVII. 3. parti. Nam quae ibi adduntur *M. Hoſtilius Auctus* rel. ad novae titulum arae videntur pertinere, argumento *Turrii*, p. 270. n. 3. & *Bertoli*. p. 90. n. LXI.

— 6. in *Antiquitatibus Tiburtinis* Part. II. p. 76. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* it. apud *Phil. a Turre*, *de Beleno*, p. 272. Ad quod non optimi aevi Diſtichon vid. *Vulpius* in *Veteri Latio Profano*, Tom. X. P. II. L. XVIII. c. 11. p. 420.

— 8. laudari debuerat *Vinaceſius*, in Supplementis *Marmorum Brixianorum Rubei*, p. 231. vbi non C. CORNELIVS ſed L. CORNELIVS.

— 9. *Franc.* *Ignatium Dunodum* in *Hiſtoria Sequanorum* (*Hiſtoire de Sequanois*) iam ediſſe apparet ex *Io. Dan. Schoepflini Alſatia illuſtrata*, *Period. Rom.* Tom. I. p. 467.

XXV. 1. Ut annotatio *Muratoriana* de varia hominum eruditorum opera in hoc, ſimilique monumentorum genere collocata, paulo clarius intelligatur, ipſos indicare libros & diſputa-

tationes placet, quibus ſuam quiſque opinionem lectoribus perſuadere conabatur. Ne quid dicam de tabula Eugubina, e *Smetio*, fol. XXXVIII. in *Gruteri* corpus CXLII. tranſlata, totque interpretationum, ſuſpicionum & vindiciarum genitrice, hic ſaltem titulus, *Apollinis* & *Clatrae* ſimulacris ſubjectus, aliquot interpretum, in diverſa abeuntium, ſtudia exercuit. Primus hanc tabulam in conſpectum hominum e ſchedis vel *Angeli Colotii*, vel *Peireſcii* venire juſſit *Sponius*, *III. Miſc.* XXXIII. p. 87. & in *Ignotorum Deorum Aris*, XIV. p. 245. Tom. VII. *Theſ. Antiqu. Graecar.* verum quae *Clatrae*, quae verborum Etruſcorum, (*lingua* enim, vt ait, *antiqua Hetruſca quatuor lineas ſcriptas* eſſe ſuſpicatur) vis & poteſtas ſit, neſcius: neque plus intellexit, qui A. 1705. de bonarum literarum Academicis Pariſienſibus id ipſum monumentum, monſtrante *De la Chaizio*, explicandum ſibi ſumſerat, teſte *Hiſtor. Acad. Inſcript.* Tom. I. p. m. 256. ed. Hag. mox circa A. 1719. *Bernard. Montefalco* accuratius quidem icones Apollinis & Clatrae, hoc eſt, Solis & Lunae, ſive, Aegyptiorum opinione, Serapidis & Iſidis, cum omnibus ſuis ſymbolis, inprimis ſiſtro, depinxit in *Antiquit. Explanat. & ſchemat. illuſtrat.* Tom. I. Tab. LIII. ad p. 105. ſed itidem, quid illis denotetur literis Etruſcis, ſe intelligere negavit. Quam *ſiſtri figuram* ideo *repetitam* hoc loco *volebat* Muratorius, quod a *Sponio deformata* fuerat, quaſi ſua ipſi non ante forma a *Montefalcone* reddita eſſet. Jam noſtra memoria circa A. 1727. tituli veriſimiliter interpretandi ſignum ſuſtulit

Sci-

Scipio Maffeius in *Ragionamento degl' Itali Primitivi*, §. XVII. p. 256. ſequ. eius *Hiſtoriae Diplomaticae*, vel c. XVII. p. 68. ed. latinae *Lotterianae Originum Etruſcarum & Latinarum*, e nonnullorum vocabulorum veſtigiis argumentatus, titulum veterrimis Latinorum literis, hoc eſt Pelaſgicis, ab Etruſcorum ore & ſcriptura diverſis, inciſum, hanc circiter ſententiam continere: *Lerpirius Santirpius Duumvir Formia* natus *Fuſes*, ſ. Iudex *fieri fecit ex voto.* cuius inventi gratia non mediocriter laudatur a *Joh. Poleno*, in Praefatione ad Tom. IV. *Novorum Supplementorum vtriuſque Theſauri Antiquit. Graecarum & Romanarum* §. XXV. p. XI. Haec vero detecta velut antiquiſſimi ſermonis elementa viam aperuerant *Ludovico Bourgueto*, vt maiori ſtudio, proximo Anno, 1728. non modo reliqua huius tituli, ſed etiam vnius tabulae Eugubinae myſteria vlterius indagaret. unde nata eſt prima eius Epiſtola, ſub *Philalethis* nomine ad *Scipionem Maffeium* francice ſcripta, in *Bibliotheca Italica*, Tom. III. Art. VIII. p. 174. — 204. vbi quidem primum quaſi incertus & fluctuans eiuſmodi formulam, qualem hic *Muratorius* recitat, ſe extricaſſe, ait, ſed eamdem mox emendavit & auxit hoc modo: *Lerpirius Santirpius Duumvir faris* (immo farris): *pauperum dedit dono voto fatrium* (neſcio an farreum ſimpliciter dici poſſit, non addita voce libum,) *Nati dive. Puntive fertum.* eamque voti ſententiam cum illius Dei Deaeve ſimulacris aptam & nexam eſſe opinatur: quae omnia, vtut hactenus ingenioſa videri poſſint, tamen an vera ſint, quis, quaeſo, definire auſit. *Maffeius* certe

in

in *Obſervationibus Literariis*, Tom. VI. p. 57. 58. aliam nullam conjecturis *Bourguetianis*, dotem, niſi meri arbitrii, tribuit. Interim *Bourguetus* ſuam initiorum viam perſecutus, partem tabulae Eugubinae, literis latinis ſcriptam, qualis extat apud *Gruter.* CXLIII. incipiens a vocibus ESTE PERSCLO rel. & deſinens in ARSVEITV. ſub *Palaeophili* perſona A. 1732. explicare conatus eſt; nihil aliud hac contineri exiſtimans, niſi Orthium & lamentabile carmen, ſive, vt ille vocat, *Litaniam Pelaſgicam*; in eadem *Bibliotheca Italica*, Tom. XIV. p. 1. — 52. Vtramque vero hanc diſputationem *Bourguetianam* etruſce vertit, & edidit *Annibal de Abbatibus Oliverius*, hoc ſub libri indice: *Spiegazione di alcuni Monumenti degli antichi Pelaſgi traſportata dal Franceſe con alcune Oſſervazioni*, in *Peſaro*, 1735. 4. iſque totus poſtea libellus vna cum pictura tabulae *Apollinis & Clatrae*, *Sponiana*, quam *Montefalconiano* exemplo ſimiliori inſertus eſt *Actis Cortonenſibus*, (*Saggi di Diſſertazioni Accademiche*, in *Roma*, 1737. 4.) Tomo III. p. 1. — 48. in cuius Praefatione ad *Marcellum Franciſcum* ſcripta *Oliverius* de aetate huius monumenti Romana, tabularumque ſuo aenearum vſu, & Deorum Aegyptiorum, quos referre diximus Apollinis & Clatrae figuras, illis temporibus cultu dubitat, tandem propter diſſimilitudinem tituli, alterius latini, alterius Pelasgi, aut duas aeneas laminas incaute ſociatas eſſe, aut monumentum ipſum ſibi ſpurium videri pronunciat. Priorem ipſi ſcrupulum de Diis peregrinis in vrbem non in-

vec-

vetuſtis eximere ſtuduit *Ludovicus de Bochat*, quinque ad *Bourguetum*, & quatuor ad *Altmannum* in *Mercurio Heluetio* datis, commemoratiſque a me in *Onom.* VII. 31. literis, alterum de mirifica cum perveteris tum recentioris linguae vno in monumento diſcordia approbare videtur *Gorius*, figuras *Apollinis* & *Clatrae* non pertinere ad *Lenpioli* titulum ratus, in Prolegomenis ad *Muſeum Etruſcum* Tom. I. p. XLVII.

Ceterum quid circa idem tempus aut *Bourguetus* ſcriptis tecto nomine ſub literis B. P. E. P. A. N. (hoc eſt, vt equidem interpretor, *Bourguet, Profeſſeur en Philoſophie à Neufchatel*) ad Comitem de Harrach literis in *Bibliotheca Italica*, Tom. XVIII. p. 1. = 62. & etruſce redditis in Actis Academiae Cortonenſis (*Saggi de Diſſertationi Accademiche*) Tom. I. p. 1. = 29. aut *Gorius*, in *Muſei Etruſci* tribus Voluminibus, *Florentiae*, 1737. & 1743. fol. editis, aut *Scipio Maffeius* in duabus diſputationibus, altera *Della nazione Etruſca, e degl' Itali Primitivi*, p. 255. = 395. Tom. V. *Obſervationum Literariarum*, altera: *Della Lingua e delle Inſcrizioni Etruſche e Pelaſche*, p. 1. = 178. *Obſervationum* Tom. VI. aut viciſſim *Gorius*, in ſingulari Defenſione (*Difeſa dell' Alfabeto degli Antichi Toſcani pubblicato dall' Autore del Muſeo Etruſco, diſapprovato da Scipione Maffei in Firenze* 1742. 4.) in elementis literarum etruſcarum vel ad Pelaſgorum, vel Graecorum, vel orientis vim diſciplinamque conformandis certauerit, id enarrare hoc loco nihil attinet, neque tot ſententiarum divortia in vnam reducere viam cuiquam procliue eſt. Redeo ad *Muratorium*.

XXV. 2. Diſſertat. *de Beleno.* p. m. 282. *Monumentor. Vet. Antii.*

—— 4. dudum jam recenſuit *Gruterus*, XXXI. 12. vbi vers. 3. non FESTVS eſt, ſed VETVS. vel ſic tamen Feſti cognomen edidit *Maffeius*, cum in *Veronae illuſtratae* Parte I. p. 355. n. XIX. tum in *Muſeo Veronenſi*, p. LXXXI. n. 10. item *Breval*, *Remarks on ſeveral* Parts of *Europe*, Tom. II. p. 116.

—— 5. rurſus carere poteramus titulo, apud *Smetium*, fol. XX. (8.) & *Gruterum* jam obvio, XXXIII. 5. vbi *Gudius* ex *Petavii* & *Langermanni* ſchedis verſu 4. nomen METTI commutavit in VETTI.

XXVI. 1. 2. 3. omnes deſcriptae ex eius libro de Bulla aurea, (*La Bolla d'oro de Fanciulli Nobili Romani*) p. 38. atque infra tertio repetitae; & prima quidem, ab ipſo *Ficoronio* ad *J. A. Fabricium* olim miſſa, teſte *vita Fabritii Reimariana*, p. 254 infra iterum e ſchedis Ramaginii MCXLIV. 4. & tertium e *Vignolii Inſcriptionibus*, p. 280 ſine mantum tamen picturis MCCXV. 6. reiecta, ſecunda & tertia itidem infra MCCXV. 6. & 7. ex iisdem *Vignolii Inſcriptionibus* p. 280 & 237. repoſita.

—— 4. in *Marca Hiſpanica* L. II. c. 15. quidni verſu 2. ex literis AT R ABASO ANVS conficias *Anam Roſuit* ABASCANTVS?

—— 5. *Inſcription. Selectar.* p. 174. melius fuiſſet ipſam marmoris ſculpturam lectorum oculis ſubiicere, quam invito *Vignolio* nomen gentilitium vers. 8. DOMITIO omittere. *Parembole* haud inconſulte ait *Joh. Clericus*, in *Biblioth. ſelecta* Tom. XII. p. 189. intelligi poſſe quaedam

V 2 or-

ornamenta Architectonica. Sane cum παρεμβολή proprie Graecis ſit interiectio, inſitio, intercalatio, facile accipi poteſt de quibuſdam adiunctis ad rem non pertinentibus, verbi cauſa ſigillis, circulis, annulis, ſimilibusque antepagmentis, vt loquitur *Reineſius*, ad I. 105. p. 143. 144. Tum ibidem *Clericus*, forte legendum eſſe putat PRAESente PATRe i. e. ſacrorum, quod minine damno.

—— 7. neſciit rurſus apud *Gruterum*, MIX. 8 legi.

XXVII. 1. Nodum hic in ſcirpo quaerere videtur *Muratorius*. Nemo enim dubitat, quin Apollo idem veteribus fuerit atque Sol. Hinc idem vtriuſque Epitheton in lapidum titulis. Eodem enim modo *Sol invictus*, atque *Apollo inuictus* occurrit apnd *Gruterum*, XXXIII. 5. & XXXVIII. 5. *Rein.* I. 48. 249. 251. *Gudium* XXIII. alios, idem cognomen refert lapis ex *Crombachii* codice ſcripto relatus ab *Hartzhemio*, in *Inſcriptionis Herſellenſis Explanat.* p. 27. qui perperam legit: *Apollini legionis victricis indigeti Deo*, pro: *Apollini Invicto* neque junctura *Apollinis* & *Solis* aliquod diſcriminis argumentum praebet. In lapide enim olim Traiectino apud *Rein.* I. 244. eſt: *Soli invicto Apollini.* De Magis Auguſtorum plura docte ad h. l. diſſeruit *Cannegieterus*, l. l. in *Miſcell. Obſerv. Nov.* Tom. IV. p. 197. — 120. Quem vero diſerte lapis *Magum* edit, eum in Indice non tulit *Muratorius*, ſed pro cognomine *Menandri* habuit, ſcribens: *Menander Magnus*. verſus 3. ita interpretandus eſt, SIG-

Num Hoc VOVIT. vti Muratorius recte in Indicis Claſſe II. declaravit.

—— 2. *Deus invictus*, ſi nullum aliud nomen ſibi adjunctum habet; *Deum Mithram* vel *Solem* indigitat; judice *Cupero*; in Epiſtola ad *Muratorium*. vid. *Clarorum Belgarum Epiſtolae ad Magliabechium*, Tom. I. p. 341. ſ. De ſoloeciſmo Grammatico hic commiſſo, inſpiciatur *Cannegieterus*; l. l. p. 200.

—— 4. *de diis Aquileienſibus* n. IV. p. 300. *Monum. Vet. Antii.* vers. 4. CENSOR non accipiendus eſt de munere, quod geſſit, ſed de *Feroniae* cognomine. Neſcio quid hic argutetur *Muratorius* de *Signifero*, aut *Cenſore Coloniae*, aut de loco, qui *Signum* dici poſſit. Immo ſententia aperta eſt: *Feroniae Cenſor Signi Votum*, ſive Signum, i. e. ſimulacrum, quod vouerat; *Solvit Lubens Merito*.

—— 5. Mutilam quidem, nomineque dedicantis deſtitutam dederat inſcriptionem *Gruterus*, XXXIII. 9 e *Smetio*, XXI. 11. Sed ideone rurſus commemoranda erat, quod *Ezech. Spanhemius* in Obſervationum argumentis, (*Preuves des Remarques*) ad *Juliani Caeſares*, p. m. 144. ed. *Amſtelaed.* 1728. 4. & *Donius*, I. 32. Ligorianarum ſchedarum non meminerant? In Indice nominum Graeco non Λιβανος ſed Λιβάνιος erat ponendus.

—— 7. Laudauit quidem celeberrimus Mutinenſium Bibliothecarius *Spanhemium* ad Caeſares Juliani; ſed vellem clarius indicaſſet locum, p. 144. unde ſtatim apparebit codicem *Duqueſnelianum*, quem *Spanhemius* conſuluit, maioris eſ-

eſſe fidei, quam exemplum, vt reor, *Ligoria-nam.* Ibi enim non legitur ΕΥΤΥΧΩΣ, feliciter, ſed ΕΥΤΥΧΗΣ, Eutyches, nomen hominis proprium.

——— 8. id eſt, *Danubio* eius *Pannonico-Myſtico*, Tomo II. Tab. XLVII. n. I. ad p. 117. vbi germanam literarum picturam videbis.

——— 9. nomen *Sexti Juventii* recte quidem *Muratorius* annotavit in Indice Nominum, ſed cognomen *Nili* addere debuiſſet: Plures *Nilos* recenſuit *Reineſius* in *Eponymologico* MSC.

XXVIII. 1. clarius indicanda ſunt hominum eruditorum, quos nominavit Muratorius, libri, & loca. *Ezech. Spanhemius* profecto non ex *Ligorio*, ſed ex Codice ſcripto *Duqueſnelliano* Iconem & titulum depromſit in Obſervationum Argumentis, (*Preuves des Remarques*) p. 123. & 144. *Philippus* vero *à Turre* in diſputatione *de Mithra*, *Monumentis veteris Antii* c. III. p. 184. a *Spanhemio* exemplum tituli ſumſit. Iconem quoque cultiorem & titulum dedit *Gorius*, in *Doniano* corpore, Tab. V. n. IV. ad p. 29. nec non *Martinius* in elegandi libro gallo-francice ſcripto: *Explications de pluſieurs textes difficiles de l'Ecriture*, *Paris*, 1730. 4. p. 174. diſſimulans tamen; vnde hanc eandem imaginem mutuatus ſit. Jam de ſententia huius ſigni quaeritur. *Spanhemius* Aeternitatem, *Turrius* Aërem, *Gorius* in Praefatione ad *Donium*, p. LII. primum *Latonam puerperam* ſignificari putabat, mox *Spanhe-*

hemium ſecutus Aeternitatam probat, vt etiam *Martinius* l. l. pro Aeternitatis figura accepit. Quis vero ſecundum hos illoſue vindicias dare auſit? Interim quam incurioſus, ſuique oblitus reperiatur *Muratorius*, hoc quoque exemplum documento eſt. Infra enim eumdem titulum ſine Icone, iterum, ex *Ligorio* repetit, CLIV. 6. effigiemque interpretatur *Latonam puerperam*.

—— 3. iam olim *Fontaninus* hunc titulum miſerat ad *Monteſalconem*, qui Tomo V. *Supplem. Antiqu. illuſtr.* L. III. c. 1. p. 68. Tab. XXX. radio deſcribendum curavit, verſuque 4. poſt vocabulum NOR. eodem modo, quo *Bertolus*, (*Le Antichità d'Aquileia*) p. 2. n. I. legit VELOX, atque ſic interpretatur: CON*fector* FER*ri* NOR*ici* VELOX SERVIL*ius*. Haec vero Ἐξήγησις diſplicet Cel. *Muratorio*, *laudanda*, inquienti, *ſententia, dummodo in Norico fodinae ferri habeantur*. Sed hunc ſcrupulum facile evellunt loca, quae de enſe Norico, quo nullum apud veteres celebratius erat, ibidem *Monteſalco*, & *Cannegieterus*, l. l. p. 202. 203. conduxerunt. Neque ad rem magnopere attinet ſcire, illa regio ferri metallis caruerit, an ferax dici haberique poſſit. Id vnum ſufficit, nuſquam melius attemperatum, coctum, & fabrefactum fuiſſe. Interim diſſimulandum non eſt, *Muratorium* poſtea illius Obſervationis poenituiſſe, haec enim verba delere juſſit in *Addendis & Corrigendis* Tom. IV. p. 12. *Monteſalco* non admodum veriſimiliter *Speleum*, quod ad ſacra Mithrae pertinet, pro Hypogeo accipit, quale ipſi vi-

viſum eſt Plutoni, deo ſubterraneo, dicari potuiſſe pro ſalute *Macronis*, qui reconditis in telluris meatibus venas aeris & ferri ſcrutando perſequebatur. Recte vero *Muratorius* noſter auctoritate *Paulini Nolani* fretus ad Mithrae ſacra refert, qua in re ei praeivit *Giſb. Cuperus* in Epiſtola ad virum praeſtantiſſimum ſcripta p. 341. = 346. *Epiſtolarum Clarorum Belgarum* ad *Magliabechium*, Tom. I.

XXIX. 1. adnotatio Muratoriana non diſſimilis eſt *Turrianae*, de *Mithra*, c. 2. p. 177. 178.

— 2. nulla re emendatior, quam apud *Reineſ.* I. 279. prodiit, niſi verſ. 2. loco GELLAE voce CELLAE a Reineſio jam correcta, & verſ. 5. pro numero 2020, in cuius locum Σοζων ingenioſe ſufficit *Reineſius*, cognomine ZOSA expreſſo. neque nunc demum ſchedis *Blanchinii* debebatur, ſed jam *Donii* induſtria I. 165. lucem viderat.

— 4. v. *Appendix Inſcriptionum antiquarum quae in Etruriae vrbibus* extant, Part. II p. 435. Cf. quoque Pars III. p. 362.

— 5. vera dicit *Muratorius*. partem huius Inſcriptionis legi apud *Grut.* XXVI. 10. ſed meminiſſe etiam debuiſſet, alteram quoque partem inde a verſu 10. apud eumdem quoque reperiri CXXIX. 5. Quid vero eſt, cur lapidem ex *Ligorio* integriorem proferens verſu 2. non ſuppleat nomen *L. APICIVS L. F.* cum *Gudius* e *Ligorio* ſuppleverit ad *Gruterum*, loco priori laudato, nec legat PETRONIANVS, pro PETRONIVS, verſu 6.

— 6. edidit jam & eodem modo explicuit

ipſe *Camillus Silveſter* in *Juvenale* ſuo *Etruſco*, *Patavii*, 1711. 4. ad Sat. XII. p. 619. add. *Giornale de' Letterati d'Italia*, Tom. VIII. p. 75. quaſi Hedomacus ſ. Hedomachus ſervus fuerit Publicus Duumvirum Magiſtralium. cui interpretationi intercedit *Cannegieter*, l. l. p. 203. ante, inquiens, Publicum fuiſſe, h. e. ſervum, dein Duumvirum factum, ſimul de conditione ſervorum publicorum plura docens. Sed quid opus eſt de *Publico* h. e ſervo cogitare? Quidni de cognomine Hedomaci accipi poſſit? Plures enim ſunt ap. *Gruterum*, & alios, qui Publici nomine veniunt. Ideoque lego: *Hedomacus Publicus*, *Duumvir Magiſtralis*, qui, libertinae conditionis homo, tenue quoddam Magiſterium alicubi geſſit. Interim quid moramur amplius titulum, ſi omni exceptione maius eſt iudicium *Scipionis Maffeii*, in ſpuriis eum recenſentis, p. CLXXVII. n. 5. *Muſei Veron.*

— 6. vel potius 7. *Inſcription. Florentinarum* Part. II. p. 1. ad cuius *Gorii* fidem marmoris fragmentum non expreſſit, immo corruptius infra CII. 5 repetiit, iocularemque annotationem addidit, de qua ſuo loco. Sciendum vero eſt, idem iam dudum extitiſſe ap. *Gruterum*, MX. 4. ad quem locum vid. *Gudius*.

XXX. 2. mutilam habuit *Reineſius*, I 36. Longe pleniorem vero *Donius*, I. 58. vbi verſu 1. legitur CERERI I DIVINAE. quam mediam literam I. omiſit *Muratorius*, plene a *Gorio* redditam, vel per *Invictam*, vel mutata litera I. in L. per *Legiferam*.

— 3. de huius tituli antiquitate ob quaeſitas Epithetorum argutias dubito.

— 3. hoc Epigramma expreſſum eſt ex *Ovidii* IV. *Faſt.* 407. vt pulchre annotavit illuſtris famae *Dorvilius*, in *Miſcell. Obſervat. Nov.* Tom. III. p. 151.

— 5. extat quoque apud *Petrum Mariam Kavinam*, in *Faventia Rediviva.* p. 54. Tom. VII. Part. II. *Theſ. Ital.*

— 6. Tam brevem inſcriptionem tot maculis deformari putidum eſt. Primum legi non debebat MATRI ſed MARTI, vt apparet ex *Rubei Memoriis Brixianis*, p. 88. vnde eandem infra deſumtam ipſe rurſus appoſuit XLIV. 2. Deinde reſtituendum eſt nomen *M. Vetini Aſſiani.*

— 7. quis eſt ille *Vecchiazzanus* ? quem numquam fando audiui, aut quo libro clarus fuit, vt *Muratorio* perſuadere poſſet, hunc titulum aut ſuis numeris abſolutum, aut nuſquam alibi editum eſſe. Immo ſatis conſtat, hunc ipſum minimam duntaxat partem, & initium eſſe longe maioris Inſcriptionis, cuius integritatem ſervarunt diu ante *Jac. Mazochius, Epigrammat. antiquae vrbis*, p. XLVII. *Smetius*, qui a *Pyrrho Ligorio* acceperat, XX. 1. *Gruterus*, XXVIII. 2. *Baronius*, *Annal. Eccleſ.* ad A. C. 376. III. p. 433. Tom V. ed. Luc. *Fleetwood* p. 14. n. 2. *Ant. van Dale* in *Diſſertationibus IX. Antiquitatibus, quin & Murmoribus* &c. *inſervientibus.* p. 42. & tandem e *Ligorii* ſchedis *Joſephus Roccus Vulpius*, in *Veteri Latio Profano*, Tom. III. L. IV.

c. IV. p. 80. & Tom. VII. L. XII. c. 6. p. 101. ſ. Omnes non SESTILIVS ſed SEXTILIVS obtulerunt.

Haec hactenus. Alio tempore & loco plura.

CAROLI SEGAAR SPECIMEN OBSERVATIONUM CRITICARUM IN ISOCRATEM.

Caſtigatiſſimus Scriptor & ſapientiae non minus quam facundiae laude olim florentiſſimus, *Iſocrates*, dignus certe eſt, quem maiori tandem cura expoliant Eruditi homines. *Henricus* quidem *Stephanus*, cui tantum res literaria debet, quantum vix ulli alii, egregiam in ipſo operam & ſtudium collocavit. at reſtant plura, etiam poſt aliorum Praeſtantium virorum labores, quae doctae & medicae manus officium deſiderent. Quae ego ante aliquot annos, in Praeclaro hoc oratore legendo, (utor edit. a. 1593. fol.) obſervavi, horum nonnulla, oblata occaſione, hic in medium adferam, *Iſocrati*, ut ſpero, nonnihil profutura, & harum literarum amatoribus haud diſplicitura.

Subiunxit vir Eximius ſuae editioni *Septem Diatribas*. Harum poſtrema potiſſimum complectitur eius obſervationes ad nonnulla vocabula & loquendi genera *Iſocratea* ab *Harpocratione* in *Lexico decem Oratorum* notata: finem facit in voce Ἡαἱρησίας. Quam vellem plura addendi ip-

ipſi tempus ſuppeditaſſet, & inter alia nos docuiſſet *Stephanus*, quid cenſeret de *Harpocrationis* nota in voce Περίστατοι. Haec ſunt eius verba Περίστατοι. Ἰσοκράτης περὶ τῆς ἀντιδόσεως. θαυματοποιίαις, ταῖς οὐδὲν ὠφελούσαις, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνοήτων περιστάτοις γινομέναις· ἀντὶ τοῦ, περὶ ἃς κύκλῳ ἵστανται οἱ θεώμενοι. τὸ ὄνομα καὶ ἐν Ἀρχιδάμῳ ἐστι. Nihil quicquam hic Interpretes: ſilet ipſe *Henr. Valeſius.* Neque hoc adeo mirum: quae enim laudat verba *Harpocration*, in oratione *de permutatione* non reperiuntur; neque etiam vocabulum illud in *Archidamo.* Scribit quidem *Iſ. Caſaubonus* ad verba οἱ περιστάσεις ποιούμενοι, in *Theophraſti* Char. eth. C. VIII. „ περίστατοι, qui corona hominum cinguntur, ut apud *Iſocratem* θαυματοποιίαι περίστατοι". ſed loco, quo hoc legitur, indicto: nimirum legerat hoc in *Harpocratione* vir Summus. Quid igitur? an allucinatus eſt, iſta ſcribens, Lexicographus? Erit forte, qui ita exiſtimet, argumento etiam adnotationis in v. Αὐθέντης, ubi legimus — ὁ αὐτόχειρ, ἢ ὁ αὐτὸν ἀναιρῶν. διὰ παρ' Ἰσοκράτει αὐθέντης. Vox αὐθέντης certe apud *Iſocratem* nuſquam exſtat. Sed audiamus *Stephanum* ad hunc *Harpocrationis* locum. „ Harpocrationis locus hic, inquit, donec ſuae integritati reſtitutus fuerit, haud facile fuerit illius mentem ex eo eruere. Quorſum enim hic διὸ ante παρ' Ἰσοκράτει αὐθέντης ponitur? Sed eadem tamen apud Suidam ſcriptura exſtat. Illud quidem αὐθέντης nondum mihi apud Iſocratem occurrit, quod quidem meminerim: ſed αὐτόχειρας legimus in Panegyr. pag. 64, μᾶλλον δὲ ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας καὶ φονέας τῶν πολιτῶν ἢ τοὺς γονέας τοὺς ἑαυτῶν.

τῶν. Sed hanc loci iſtius ſcripturam vix puto ab Harpocratione potuiſſe agnoſci; quid enim attinebat, poſt αὐτόχειρας illud φονέας adiicere?" Haec *Stephanus*. Iam olim vero mihi ſimile viſum eſt, *Iſocratem* loco laudato pro αὐτόχειρας ſcripſiſſe αὐθέντας, & haec ab *Harpocrationis* manu eſſe profecta, — ὁ αὐτόχειρ, ἢ ὁ αὐτὸς ἀναιρῶν. διὸ παρ Ἰσοκράτει αὐθέντας καὶ φονέας. Pro αὐτὸν legebam αὐτὸς, potiſſimum ob δι ἑτέρων in ſequentibus, & quae deinde addit. Sed iam magis arridet αὐτὸν: (ἢ ὁ αὐτὸν ἀναιρῶν) ita, qui ex ipſo deſcripſit *Suidas*; ita *Etym. M.* ὁ ἑαυτὸν κτινεύων; ita alii. — καὶ φονέας *Harpocrationem* addidiſſe arbitrabar, quo conſtaret, *Iſocratem* vocem αὐθέντης eo ſenſu adhibuiſſe, quo veteribus frequentatam fuiſſe, ſcribit *Thomas Mag.* in v. Δεσποτεία. Verum deinceps illud καὶ φονέας apud *Iſocratem* & mihi in ſuſpicionem venit. quid enim, ut recte ſcribit *Stephanus*, attinebat illud adiicere? Interpretamenti ſane ſpeciem praefert. Utrumque αὐθέντης & αὐτόχειρ a Grammaticis plerumque per φονεὺς exponitur; neque hoc addere ſolent Scriptores. Ita αὐθέντου πάρα *Eurip.* Androm. v. 172. (*Schol.* ibi, Αὐθέντου, τουτέστι φονέως, τοῦ δι αὐτοῦ (αὐτοῦ) ἱέντος τὸ ξίφος.) *Apollon. Rhod.* Argon. L. II. v. 755, 756. — ὁρμηθέντες (potius ὁρμισθέντες: conf. quae notavit Cl. *Iac. Phil. D'Orvil.* in *Charit.* p. 118, 119) Αὐθένται ἀμύκοιο (Schol. — αὐθέντης δὲ λέγεται ὁ ἐξ ἑαυτοῦ ἐπί τινος φόνον ἱέμενος, οἷον αὐτοέντης τὶς ὤν) vid. & *Thucyd.* L. III. C. 58. Vocem αὐτόχειρ ſaepiſſime, ſubinde & alia ſignificatione, adhibet *Sophocles*; at hoc ſenſu, nihil addens, in *Oedipo Tyr.* v. 239. (ed. glasg.)

Glasg.) in *Aiace* v. 57. in *Antig.* ubi adiective, v. 177. 178. — μίαν Καθ' ἡμέραν ὤλοντο παίσαντές τε καὶ Πληγέντες. αὐτόχειρι σὺν μιάσματι. pro καθ' ἡμέραν ὤλοντο ibi lege, inſerto γε, καθ' ἡμέραν γ' ὤλοντο. add. v. 1189, & 1321. ſed τῦ φόνυ accedit in *Oed. Tyr.* v. 274, & in *Electra* legis v. 961. τὸν αὐτόχειρα πατρῴυ φόνυ. *Libanius* T. I. p. 922 in fine, τῦ δὲ πατρὸς αὐτόχειρ ἂν ἐγενόμην, ὃς ἦν μοι τὰ πάντα; Haec ſuffecerint. Forſitan tamen ipſum illud Sophocleum αὐτόχειρ τῦ φόνυ admoveat quis ad tuendam lectionem τὺς αὐτόχ. καὶ φονέας. verum haec ſunt diverſa. quum Graeci primum voce αὐτόχειρ uterentur ad eum ſignificandum, qui ſua manu vel alii vel ſibi caedem infert, plene dicebant, αὐτόχειρ φόνυ, ſed pro eo deinceps, uſu iubente, per ellipſin & ſimpliciter dixerunt αὐτόχειρ, quod ita etiam noſter depoſuit in *Plataico* p. 302. A. Mei igitur ſi res arbitrii eſſet, iſtud καὶ φονέας expungeretur, quod, ut video in ſecunda *Paneg.* editione, non invito fiet Praeſtantiſſimo viro *S. F. N. Moro.* At vero, quid ita tandem fiet de nota *Harpocrationis*? Videamus, quae in eam ſcripſit *Valckenarius* noſter in admirabili illa diatribe in *Euripidis* perditorum dramatum reliquias p. 188, 189, ubi, poſtquam monuerat, αὐθέντας veteribus Atticis vocari ſui vel aliorum *interfectores*, ita pergit. „ Sed ne hoc quidem ſenſu veteribus Atticis valde vox fuit frequentata, ſi bene memini, nunquam adhibita *Demostheni*, nunquam *Iſocrati*; *ſui ipſius interfectorem* frequenter appellantibus αὐτόχειρα. miror adeoque vulgata nobis in *Harpocrationis* Lex Αὐθέντης, ὁ αὐτόχειρ, ἢ ὁ αὐτὸν ἀναιρῶν. διὸ

παρ

παρ' Ἰσοκράτει αὐθέντης. Mallem ſcripſiſſet ut veriora 'Αυθέντης, ὁ αὐτόχειρ, ἢ ἑαυτὸν ἀναιρῶν, παρ' Ἀντιφῶντι· διὸ παρὰ Σοφοκλεῖ, αὐτοέντης". Egregia haec eſt emendatio διὸ παρὰ Σοφοκλεῖ, αὐτοέντης, quae & ad antegreſſa optime reſpondet. ex parte, hanc etiam adfimat *Cyrilli* Lex. MS. Voſſ. laudatum a *Io. Alberti* V. C. ad *Heſychium* in v. Ἀυτοέντης. Αὐθέντης κυρίως, ὁ ἑαυτὸν ἀναιρῶν. διὸ παρὰ Σωκράτῃ (Ms. Fabric., ut notat Cl. Editor, rectius Ἰσοκράτῃ vel Ἰσοκράτει, ut Suidas) καὶ Θουκυδίδῃ οὐ λέγεται Αὐθέντης, ἀλλ' Αὐτοέντης. — vitioſa haec, ſed ex *Harpocratione* hauſta, & in quibus habemus illud διὸ αὐτοέντης. Pergit vir Magnus „ certe, teſte *Phrynicho* in Soph. Appar., Σοφοκλῆς λύσας τοὔνομα αὐτοέντης εἶπεν. conf. *Euſtath.* Il. E. p. 397, 3. ſed ille Laii interfectores αὐτοέντας dicit Oed. Tyr. v. 107. " Integram *Phrynichi* notam dedit vir Eruditiſſimus *El. Stoeberus* ad *Thom. M.* p. 205. Neque *Sophocles* tantum loco laud. dixit αὐτοέντης, ſed & in *Electra* v. 274. ubi pro τὸν αὐτοφόντην legendum τὸν αὐτοέντην, monentibus *Antiquis ſcholiis*, quam lectionem etiam vulgatae non modo praeferendam eſſe cenſuit, ſed et in ſuam editionem recepit vir ingenio & eruditione praeſtans *Rich. Fr. Phil. Brunck.* Ceterum, an παρ' Ἀντιφῶντι addendum ſit, equidem dubito. In animo habebat, niſi fallor, *Harpocration* adnotare, *Lyſiam* vocem αὐθέντης *modo quodam ſibi peculiari*, ἰδίως, adhibuiſſe de XXX. Tyrannis, tanquam qui non *ipſi*, vel *ſua manu*, ſed aliorum opera uſi, δι' ἑτέρων, caedem patraſſent. hoc ut clarius appareret, in anteceſſum monet, αὐθέντης eſſe,

qui

qui *ipſe* vel *ſua manu* alium vel ſe interficit; quocirca & *Sophocles* ſcripſerit αὐτοέντης, atque hinc in fine etiam addit, ὁ γὰρ αὐθέντης ἀεὶ αὐτόχειρα δηλοῖ. Ad ipſam autem hanc de *Lyſia* obſervationem quod attinet, eam tanti non eſſe, docebunt quae hic ſcripſit Cl. *Valcken.* *Harpocration* igitur hic memoria non lapſus eſt, & apud *Iſocratem* in *Panegyr.* legendum eſt, ut videtur, μᾶλλον δὲ ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας τῶν πολιτῶν, ἢ τοὺς γονέας τοὺς ἑαυτῶν. verum in his modum exceſſi. Ut illuc redeam; *Caſaubonus* certe de fide *Harpocrationis* in v. Περίστατοι nullus dubitavit. Ipſa *Iſocratis* verba quoque exhibet Lexicographus; quocirca, eum ita in libro ſuo legiſſe, exiſtimandum eſt. Nimirum, quem nos habemus *Iſocratem*, nonnullis locis non modo corruptus eſt, ſed & mutilus. Agedum, periculum faciamus. — Dicit *Harpocration*, vocabulum περίστατος legi in *Archidamo*. Hic Lacedaemoniis diſſuadens, ne Meſſenam, iuſſu Thebanorum, vel inſtaurent, vel liberam eſſe patiantur, utitur argumento etiam a *turpi* ducto, dicitque p. 135 E, ſi pericula, quominus imperata hoſtium faciant, adire non auſint, iuſtam ſubeſſe cauſſam, cur ipſos etiam pudeat Olympiae, ceterorumque celebrium conventuum: εἰς ἃς (πανηγύρεις), inquit, τίνας ἂν τολμήσειν ἡμῶν δεῦρο ἐλθεῖν; ἀντὶ μὲν τοῦ τιμᾶσθαι καταφρονηθησομένους, ἀντὶ δὲ τοῦ περιόπτους ὑπὸ πάντων δι᾽ ἀρετὴν εἶναι, περιβλέπτους ὑπὸ τῶν ἀστῶν ἐπὶ κακίᾳ γενησομένους. Scribit *Iulius Pollux* L. II. ſegm. 58, *Iſocratem* dixiſſe περίοπτοι καὶ περίβλεπτοι. reſpexiſſe videtur ad hunc locum, quem & hic adſcripſit Erudi-

tiſſ.

tiſſ. *Gothofr. Iungermannus*, atque adeo perinde ut nos legiſſe. at *Harpocration* hic, cum in alium locum non conveniat, procul dubio in ſuo *Iſocrate*, vel pro περιόπτυς, vel pro περιβλέπτυς legit περιςάτυς, cuius ſedem alterutrum in aliis libris occupaverit: quod ſi ita ſit, forte quis pro περιςάτυς, non περιόπτυς, quia hoc rarius eſt, ſed περιβλέπτυς, ſubſtitutum eſſe, exiſtimet; neque admodum reſragor: cum tamen p. 341. C. *Iſocrates* ſcripſerit περιβλέπτυς ἐπ' ἀρετῇ γενομένυς, equidem περιβλέπτυς ἐπὶ κακίᾳ γενησομένυς hic a manu eius eſſe potius cenſuerim, atque adeo interpretamentum περιόπτυς genuinam vocem περιςάτυς, quod ſaepius evenit, loco ſuo moviſſe. — Progrediamur iam ad alterum: verba illa ſuſpicor olim lecta fuiſſe in orat. *de Pace* p. 185. C. Graviter ibi orator notat τὺς ῥήτορας καὶ δημαγωγὺς, de quibus minime protrita leges in *Valcken.* diatr. in ſuperioribus laudata, p. 254. ſeqq.; atque inter alia dicit, peſſimum hoc civium genus videre, eos, qui de iudiciis & concionibus, &, quae inde percipiuntur, emolumentis, vivunt, inopia coactos a ſe pendere, ὑφ' αὐτοῖς ἠναγκασμένυς εἶναι, καὶ (ſic pergit) πολλὴν χάριν ἔχοντας ταῖς εἰσαγγελίαις, καὶ ταῖς γραφαῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις συκοφαντίαις ταῖς δι' αὐτῶν γιγνομέναις. hic verbis illis, quae laudat *Harpocration*, equidem ſedem adſignaverim, ſicut pro καὶ ταῖς ἄλλαις συκοφαντίαις ταῖς δι' αὐτῶν γιγνομέναις legerit, καὶ ταῖς θαυματοποιΐαις, ταῖς ὐδὲν ὠφελύσαις, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνοήτων περιςάτοις γινομέναις. aut, ſi malis, καὶ ταῖς ἄλλαις συκοφαντίαις, καὶ ταῖς θαυματοποιΐαις κ. τ. λ. Contende, ſi placet, locum in laudatione *Helenae* p. 209. C. ubi etiam

in

in eo eſt, ut perſtringat iſtos Oratores, qui abſurda argumenta tractarent, velut, mendicorum & exulum vitam magis eſſe expetendam, quam ceterorum hominum; illosque nihil aliud curare dicit, niſi ut pecuniam auferant ab *adoleſcentibus*, qui iſtis delectantur disputationibus, quae nihil prorſus utilitatis habent; at quibus huius erroris venia ſit danda, tanquam qui ἐπὶ ἁπάντων τῶν πραγμάτων πρὸς τὰς περιττότητας καὶ θαυματοποιΐας οὕτω διακείμενοι διατελοῦσι. Exſtat de θαυματοποιοῖς, quos Latini *praeſtigiatores* dicebant, & de quibus nonnulla notavit *Caſaub.* ad *Theophr.* Char. eth. C. VI, egregius *Muſonii* locus apud *Stobaeum* p. 202, 40. & ſeq. θαυματοποιΐαι autem artes horum hominum; atque huius generis praeſtigias exercebant etiam *rhetores*; quod igitur hic docet *Iſocrates*. Quemadmodum autem θαυματοποιοὶ dicuntur περίεργοι, quippe quibus praeſtigias exercentibus vulgus circumſpectans adſtupeſcit, ut ſcribit ὁ πάνυ ad *Ariſtoph.* Plutum p. 333; ſic & ipſae illae artes eleganter ita vocantur ab *Iſocrate*, ſcribente, — ὑπὸ τῶν ἀνοήτων περιστάτοις γινομέναις, id eſt, ut optime interpretatur *Harpocration*, περὶ ἃς κύκλῳ ἵστανται οἱ θεώμενοι. Lege iam ſis hunc locum ex *Harpocratione* emendatum, & longe maiorem in oratione δεινότητα perſentiſces Obſtat tamen, fateor, huic coniecturae, quod *Harpocr.* ſcribit, legi haec in oratione περὶ τῆς ἀντιδόσεως verum forte hic error eſt, vel, quod malim, in oratione περὶ τῆς ἀντιδόσεως plura, quam quae nos legimus, ex oratione de *Pace*, in uſum ſuum tranſtulit *Iſocrates*. Ceterum laudavit haec ad *Suidam* (qui

&

& ipſe ex Noſtro habet in v. Περίςατοι) v. Ἐυπερίςατον, *Lud. Kuſterus*, ubi in eo eſt, ut hinc illuminet τὴν εὐπερίςατον ἁμαρτίαν Apoſtoli *Hebr.* XII. 1. Optimus inter Veteres epiſtolarum Paulinarum interpres, *Jo. Chryſoſtomus*, εὐπερίςατον explicat ἐυκόλως περιισταμένην ἡμᾶς, quod & praeter alios ſecuti ſunt *Belgae* noſtrates, homines Doctiſſimi; neque hoc improbo: blanditur mihi tamen ſententia viri graece Eruditiſſimi, hac quidem ratione, ut ἡ εὐπερίςατος ἁμαρτία ſit *peccatum, quod, circulatoris inſtar, praeſtigiarum ſuarum offuciis facile allicit & ad ſe trahit.* In ſuperioribus, C. III. 12, 13, Hebraeos iam monuerat vir Divinus, ſtudioſe diligenterque curarent, caverentque, ut ne quis ipſorum σκληρυνθῇ ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας, hoc eſt, interprete Cl. *Pet. Abreſch* in egregia paraphraſi, & annot. in hanc Ep., Specim. ſecundo, p. 218, *doloſis diffidentiae defectionisque delinitus illecebris, tandem obdureſceret adverſus Ieſu doctrinam.* Quando autem huius loci mentio incidit, obiter moneo, me aliquando in principio huius commatis pro περικείμενον legiſſe περικειμένων, cum περικεῖσθαι proprie pertineat ad *teſtes.* hoc ſi quidam Codices praeferrent, nemo certe repudiaret: at, omnibus in lectione περικείμενον conſentientibus, nihil iam muto: ſententiam verborum νέφος μαρτύρων ſi ſpectes, non male ita ſcriptum eſt. Verum haec hactenus.

Sunt & alia, in quibus *Iſocrati* prodeſſe posſit *Harpocration.* Neſcio fere, an huc etiam referendum ſit, quod, a *Stephano* praeteritum, habet Lexicographus voce Κυρεῖον. Κυρεῖον, inquit, Ἰσοκράτης Πανηγυρικῷ. Κυρεῖον ςράτευμα, τὸ

 με-

μετὰ Κύρου συναναβεβηκός. Hinc etiam *Suidas* Κυρεῖον στράτευμα. Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ φησίν. ἔστι δὲ τὸ μετὰ Κύρου ἀναβεβηκὸς ἐπὶ Ξέρξην (vitioſe pro Ἀρταξέρξην, ut monuit *L. Kuſterus*) Rarius eſt illud Κυρεῖον, quam ob cauſſam & *Harpocration* notaſſe videtur. *Xenophon*, cuius & hic meminit, in fine addens, οὗ μετεῖχε καὶ Ξενοφῶν, crebro ſcribit τὸ Κύρου στράτευμα, ſemel tantum iterumque Κυρεῖον στράτευμα, ut in Κύρου Ἀναβ. L. VII. p. 234, 8, & Ἑλλην. L. III. p. 287, 7; qui & ad eundem modum ſubinde Κυρεῖοι στρατιῶται, velut p. 285, 20. p. 293, 4. Verum apud *Iſocratem* in *Panegyr.* non reperitur. locum, ubi legendum eſſet, habemus p. 70. D. ſed ibi legitur τῷ Κύρου στρατοπέδῳ χρώμενος. Vocem στρατόπεδον hic ab *Iſocratis* manu eſſe, exiſtimem; argumento, quod pro *exercitu* ſaepisſime, & prae aliis etiam ſcriptoribus, adhibere ſolet. Sic in hac ipſe oratione p. 58. C. E. p. 68. C. p. 71. C. atque ita & in ceteris. vid. p. 100. E. p. 101. D. p. 119. E. p. 196. A p. 338. B. ubi (in Orat. de *permutatione*) μισθωτοῖς χρώμεθα τοῖς στρατοπέδοις, ex Orat. de *Pace* p, 168. E. Vetus Grammaticus in Cl. *Bern. Montfauconii Biblioth. Coiſliniana*, p. 483 notat. Στρατόπεδον, ἀντὶ τοῦ στρατεύματος. Θουκυδίδης δ', τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρησεν. Ἰσοκράτης Ἀντιδόσει, στρατόπεδον συνάγειν. Hoc in Orat. περὶ τῆς ἀντιδόσεως non legitur. In laudem Maiorum dicit *Iſocrates* in *Panegyr.* p. 57. D. οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον θεῶν τινὰ συναγαγεῖν, ἀγασθέντα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν. repetit etiam magnificam hanc ſententiam in Orat. de *permut.* p. 328. C. habemus hic igitur πόλεμον συνάγειν, quod gramma-

ti-

ticus forte, memoriae vitio, confudit cum τῷ ϛρατόπεδον συνάγειν. Permiſcentur ϛρατοπεδεύεσθαι & ϛρατεύεσθαι, quod obiter monuit *P. Weſſeling.*, ὁ πάνυ, ad *Herodot.* L. III. C. 9, atque ita etiam ϛράτευμα & ϛρατόπεδον. Sic igitur *Harpocration* pro ϛρατοπέδῳ legere potuit ϛρατεύματι. A veriſimilitudine autem omnino non abhorret, *Iſocratem* pro τῷ Κύρε ſcripſiſſe τῷ Κυρείῳ. Atque hoc pró certo habere Cl. *Morum*, his ſcriptis, vidi, in ſecunda edit. p. 83; ſed ita, ut ϛρατοπέδῳ ex eius ſententia *Iſocratis* non ſit, & *Harpocration* Κυρεῖον interpretatus ſit Κυρεῖον ϛράτευμα. Hoc iam aliorum iudicio permiſſum eſto.

Notavit *Stephanus* in laudata diatribe, *Harpocrationem* in voce ὅσιον ſcripſiſſe, *Iſocratem* in Orat. *Areopag.* dixiſſe, καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ὁσίοις. Eſt egregia haec lectio quam & hinc deſcriptam habes apud *Suidam.* Iure igitur miramur, eum nihilominus p. 153, B. pro τοῖς ὁσίοις edidiſſe ταῖς θυσίαις, quibus certe ibi non eſt locus. Monuit hoc & plura de hac loquendi ratione dedit *Valcken.* ad *Herodot.* p. 442, 12. Non raro iſta talia confunduntur. Conf. Cl. *Iac. de Rhoer.* ad *Porphyr.* de abſtin. — p. 150, qui recte pag. ſeq., non θυσίας, ſed ὁσίας, quod & in ſuperioribus cum Cl. *Io. Iac. Reiskio* praetulerim, legendum eſſe cenſet. verba ſunt, καίπερ τὸ ἀρχαῖον οὐχ' οὕτως τῆς ὁσίας ταῦτα βραβευούσης. haec forte adhiberi poſſunt ad confirmandum inſolentius illud *Dionis Caſſii*, quod ibi mutatum ibat vir Praeclarus, Vol. II. p. 892, 12. τῆς ἀρχαίας ὁσίας ἕνεκα, quod expono, *veteris ritus* vel *conſuetudinis cauſſa*.

In Epiſtola ad *Philippum*, p. 409, A. monente *Harpocratione* voce Ἀπιστεῖν, pro ἠπείθησας reſtituendum ἠπίστησας. Neque hoc praeteriit *Valckenarium*, qui vid. ad *Herodot*. L. VI. C. 108, ubi plura de hoc uſu verbi ἀπιστεῖν notavit. Eius obſervatis accedit, quod & *Xenophon* εὔπιστος & εὐπειθὴς permutat. ſic in *Cyrip*. legimus p. 26, 11. (ed. *Steph.*) εὐπιστότατοι τοῖς ἄρχουσιν, & ib. p. 25, 38. εὐπειθὴς τοῖς ἄρχουσι. Idem illud notabis in Epiſt. ad *Hebr*. C. III. 18, 19. Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι; Καὶ βλέπομεν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν, pro quo & C. IV. 6. δι' ἀπείθειαν. conf. & Com. 11. Vide & quae ſcripſit vir Eximius *Ier. Marklandus* ad *Eurip*. Iphig. in Aulide v. 634. add. & *Suid*. in v. Ἀπιστεῖν.

Legimus in Orat. de *permutatione* p. 330, A de Lacedaemoniis & Athenienſibus, ταῦτα δὲ ποιεῖν ἐτόλμων, οὐχ οὕτω τῶν πολεμίων καταφρονοῦντες, ὡς πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμούμενοι. Leguntur haec in ea huius orationis parte, quae repraeſentat ſcripta in Orat. *Panegyr*. At in loco, quem hic expreſſit, pro φιλοτιμούμενοι, legitur ἀγωνιζόμενοι, (πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζόμενοι) p. 59. B. Plura quidem in Orat. *de antidoſi* mutata, ſed verbum φιλοτιμεῖσθαι, quo non raro utitur *Iſocr*., alia adhibet ſtructura; velut in *Paneg*. p. 49. C. ἑκατέρους ἔχειν, ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν. vid. & p. 57. A. atque ita ſolet. vid. p. 123. A. p. 167. D. p. 177. B. p 370. A. Vitioſe, ut hoc addam, apud *Lyſiam* p. 173 in fine, ὡς ἐπινικίοις, ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται, τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. Lego, ἐπὶ κακοῖς, οἷς, vel ἐφ' οἷς, οὗτος φιλοτιμεῖται. conf. p. 292, 5, 6. Quid iam hic *Harpocration*? in voce Ἀγωνιᾷν ſcribit

bit. Ἀγωνιᾷν, τὸ ἀγωνίζεσθαι. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως· ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ Πανηγυρικῷ. Inde & *Suidas*, qui hic, ut ſaepius, *Harpocrationem* contraxit. Ἀγωνιᾷν Ἰσοκράτης, ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι, & in Ἀγωνιῶ. Ἀγωνιῶντες, ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. Ἰσοκράτης. Ἀγωνιᾷν autem non eſt in Orat. περὶ τῆς ἀντιδόσεως. forte ſcripſit, Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν Πανηγυρικῷ, atque adeo utroque loco legit ἀγωνιῶντες· niſi malis, legendum eſſe, ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι, ὁ παρὰ — Hoc utcumque exiſtimetur, *Iſocratea* ratio aliquid momenti habere videtur, ut credamus, utroque loco ab ipſo ſcriptum eſſe ἀγωνιζόμενοι. Memoria hic igitur *Harpocrationem* fefellerit. Et ſecus hic etiam eſt ac in v. περίστοιχοι, ubi ad probandum id, quod dicit, ipſa *Iſocratis* verba exhibet. Ceteroquin certum eſt, Grammaticos Veterum loca non raro quoque *memoriter* citare, atque ex iſtis citationibus receptam lectionem non temere eſſe mutandam.

Atque hoc de genere ſatis hic dictum. Adiiciamus, quae ad nonnulla alia loca, in quibus labes haerere viſa eſt, obſervavimus.

Legimus in *Panegyrico* p. 44. C. ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι καὶ μὴ πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβουλεύειν, πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἀπαλλάξαι. Sic & in utraque edit. Eruditiſſimi *Mori*. *Iſocrates* ante, p. 42, B. τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης καὶ τῶν μεγίστων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξαι. Deinde, p. 48. C. τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε. p. 76. D δεῖ σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγησόμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας. p. 80 E. αὐτοί

τε ἀπαλλαγήσονται τῆς τοιαύτης ἀπορίας. Haec ſunt ex eadem hac oratione;& ſic ſemper, vid. & p. 92. A. p. 107. A. p. 148. D. p. 150. E. p. 336. E. Nec aliam ſtructuram admittit ratio verbi ἀπαλλάξαι. Eo igitur abeat iſtud περὶ ante τῶν ἀμφισβητουμένων, unde malum pedem huc intulit. proximum περὶ (περὶ τῶν ὁμολογουμένων) librarium in errorem induxiſſe videtur. Contra ea περὶ ante τῶν δικῶν reſtituendum p. 64. C. ut ad calcem iam monuit *Stephanus*, recte adeo etiam receptum a Cl. *Moro.*

In eadem oratione, p. 69. A. dicit, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι μὲν ταῦτα τοὺς λέγοντας οὐκ ἀποτρέπειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρατιὰν, atque ita & p. 75. D. ποιήσασθαι τὴν στρατιάν. Utroque hoc loco *Stephanus* ad calcem legendum eſſe monuit στρατείαν, & recte quidem, ut puto; *expeditionem* enim *ſuſcipere* eſt στρατείαν ποιεῖσθαι, ut recte p. 120. στρατεία eſt *expeditio militaris*, στρατιὰ *exercitus*. cum igitur hic agat de *expeditione* in Perſas, στρατείαν etiam reponendum eſt: quod hic, ut & loco laudato, mutata ſententia, in ſecunda edit., recte fecit Cl. *Morus*. Sunt nimirum viri Docti, qui uſum haec permutare potuiſſe arbitrentur; & praeiit hic *Ammonius*, qui, poſtquam in v. Στρατεία utriusque vocabuli differentiam tradidiſſet, addit ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει. At hoc ex parte tantum verum eſt; nimirum in manu exaratis libris & primis editionibus, non in Veterum accuratam ſcribendi normam ſectantium ſcriptis. Quae igitur ex his in contrarium adferuntur exempla, Scribarum, ſimplicem vocalem & diphthongum ſaepiſſime con-

confundentium, errori ſunt tribuenda; atque adeo in his refingendis *Stephani*, *Sylburgii*, *Hemſterhuſii*, qui primus mihi facem praetulit, *Ruhnkenii*, aliorumque Magnorum virorum, noviſſime etiam *Valckenarii* ad *Herodot.* L. III. C. 3, & in Adnotationibus ad Phalaridea *Lennepii* p. XVI., iudicium ſequendum eſſe equidem exiſtimo. Emendabis itaque & apud Noſtrum p. 77. B, ubi & recte *Morus*. p. 79. A. ubi & ϛρατείᾳ praeſtare videtur. p. 201. B, & p. 218. B. Recte p. 321. D παρακαλῶν ἐπὶ τὴν κατὰ βαρβάρων ϛρατείαν. Sic & p. 322. D. Apud *Ioſephum* crebra confuſio. *Antiq. Iud.* L. XVI. C. 2, 2. plus ſimplici vice ϛρατιὰν pro ϛρατείαν, atque ita saepius. Apud *Strabonem* ex adverſo p. 384. A. p. 466. B., eſt ϛρατείαν pro ϛρατιάν.

In Orat. ad *Philippum* p. 84. C. legimus, ταῦτα δὲ διανοηθεὶς καὶ νομίσας, ὐδέποτ᾽ ἂν εὑρεθῆναι κάλλίω ταύτης ὑπόθεσιν, ὐδὲ κοινοτέραν, ὐδὲ μᾶλλον ἡμῖν ξυμφέρυσαν, ἐπήρθην πάλιν συγγράψαι περὶ αὐτῆς. Pro κοινοτέραν equidem exiſtimo *Iſocratem* ſcripſiſſe οἰκειοτέραν. Ita mox pag ſeq. D. πειρασόμενόν σε προτρέπειν ἐπὶ πράξεις οἰκειοτέρας, καὶ καλλίυς, καὶ μᾶλλον ξυμφερύσας. habemus & hic tria illa coniuncta.

In eadem Orat. p. 106. B., ubi de Diis qui nobis bene faciunt, τῶν μὲν καὶ τὺς ἰδιώτας, καὶ τὰς πόλεις, καὶ νεὼς καὶ βωμὺς ἱδρυμένας. Non raro legitur ἱδρυμένος praet. perf. partic. paſſ, ab ἱδρύω, verum hic debet eſſe praeſens, quod docent ſequentia, τιμωμένυς & ποιυμένυς. *Iſocrates* igitur mihi ſcripſiſſe videtur ἱδρυομένας. Verbum

bum hoc proprium eſt de *templis*, *ſtatuis*, *aris*, ut monuit vir Eximius & ingenio doctrinaque excellens, *D. Wyttenbach*, in Bibl. Crit. Vol. III. P. II. p. 36. *Herodotus* L. II. C. 42. ἴσον μὲν δὴ Διὸς Θηβαιέος ἵδρυνται ἱρόν. ubi vid. adſcripta. *Aelianus* V. H. L. XII. C. II. Romani ſub Palatio colle Πυρετῷ καὶ νεὼν καὶ βωμὸν ἱδρύσαντο, & L. II. C. 23. qui fluvios colunt & imagines eorum fabricantur, οἱ μὲν ἀνθρωπομόρφους αὐτοὺς ἱδρύσαντο, οἱ δὲ βοῶν εἶδος αὐτοῖς περιέθηκαν, *partim ſtatuas iis ſpecie hominum ponere ſolent, partim iis boum figuram affingere.* Hinc & *Dio Caſſius* voce ἵδρυσις uſus de templi *dedicatione* Fragm. XXV, quod in noviſſima edit. p. 12 minus recte, in ἱέρωσις mutandum eſſe, ſcribitur. Compoſitum verbum ἀφιδρύειν frequenter occurrit apud *Strabonem*, veluti p. 618. A. Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου ἀφιδρυμένον. *Delium Apollinis templum ad formam templi, quod in Delo eſt, conditum.* p. 835. C. & alibi. atque inde etiam ἀφίδρυσις τοῦ ἱεροῦ p. 590. B. C. & ἀφίδρυμα p. 852 A. — Dicit igitur hic *Iſocrates*, illis Diis & privatos homines, & univerſas civitates templa & aras ſtatuere.

In *Archidamo* p. 118. A. ſcribit: μηδεὶς ὑμᾶς πείσει τοιαύταις αἰσχύναις τὴν πόλιν περιβαλεῖν. Verborum cohaerentia & vis ſententiae docet, pro πείσει hic legendum eſſe πείσαι, nemo igitur *vobis perſuadeat*, *vos inducat.* — Revocat hoc mihi in mentem locum, quem legimus in eadem oratione, p. 122. E. ὅπως δὲ τοῦ δικαίου χρὴ ποιεῖσθαί τι πρὸ ἔργιαίτερον τὸ συμφέρον, οὐδεὶς ἂν μελετῶν πείσειεν. μελετῶν ab hoc loco alienum, ſcripſit,

ſit, ut iam monuit *Valcken.* ad *Herodot.*; p. 254, μὲ λέγων. οὐδεὶς ἂν με λέγων πείσειεν, *nemo verbis mihi perſuaſerit.* vides ibi locum laudatum, ubi ita *Iſocrates.* add. p. 128. A. ubi ὑπὸ λόγων πεισθέντες, & p. 350. E. λόγῳ πείθειν. conf. & p. 343. B. C.

In eadem Oratione p. 120. C. ἀξιοῦντες βοηθεῖν τῷ τεθνεῶτι — δέχεσθαι ταῦτα, καὶ τιμωρεῖν τοῖς ἠδικημένοις. *Ammonius*, Τιμωρεῖσθαι καὶ τιμωρεῖν διαφέρει. Τιμωρεῖσθαι μὲν γάρ ἐστι τὸ κολάζειν. Τιμωρεῖν δὲ τὸ βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις. Haec obſervatio ex parte modo vera. Verum eſt, τιμωρεῖσθαι eſſe κολάζειν, *punire*, & τιμωρεῖν idem eſſe ac βοηθεῖν, *opem ferre*, unde & τιμωρία, & τιμώρημα etiam, *auxilium.* (vid. *Valck.* ad *Herodot.* L. III. C. 148, & L. VII. C. 169.) ſed falſum eſt, hunc uſum eſſe perpetuum. Rectius *Thomas Magiſter*, ipſe tamen & ab errore non immunis; τιμωρεῖν enim interdum quoque cum *accus.*, non modo apud Poetas, ſed & apud ſoluti ſtili optimos Auctores, ſignificat κολάζειν, quod ad locum *Thomae*, exemplis in medium prolatis, quibus plura addi poſſent, docuit Cl. *Franc. Oudendorp.* Verum, quod hic inprimis notandum, τιμωρεῖν & τιμωρεῖσθαι cum *dat.* etiam non raro ponuntur pro ἐκδικεῖν *vindicare*, *ulciſci*, ut monuit in erudita adnotatione ad *Act. Apoſt.* C. XXVI. §. 11. vir Summus *Ioach. Camerarius*, qui & ibi adſcripſit locum *Sophoclis* a *Thoma* adductum, in *Electra* v. 351. Ἐμοῦ δὲ πατρὶ πάντα τιμωρουμένης. cui accedat vs. 401. Πεσούμεθ', εἰ χρή, πατρὶ τιμωρούμεναι. ita omnes, ab *Aldina*, atque ex ea expreſſis, ſi diſceſſeris, editiones. veram lectionem, quam praeferunt Codices, & habent eti-

etiam Scholia, in ſua edit. recte revocavit *Brunck.*, τιμωρούμενοι. vide eum ad h. locum, & inprimis ad *Antig.* v. 926. atque hic iam obiter obſerva, *S. Lucam* ex more Atticorum, qui univerſe de feminis participia generis adhibere ſolent maſculini, (de quo & conf. *Valck.* ad *Eurip.* Hippol. p. 205, 206.) Act. IX. 37 ſcripſiſſe λούσαντες pro λούσασαι, feminae enim, non viri, feminas mortuas lavabant, ut recte monuit *Markl.* ad calcem *Eurip.* Suppl. p. 281. Τιμωρῶ autem forma activa ita ſaepius occurrit. locum *Euripid.* in *Oreſte* v. 562. τιμωρῶν πατρὶ, *patrem ulciſcens*; plures iam notarunt. *Suidas* v. Τιμωροῦντος. βοηθοῦντος. ἐκδικοῦντος. Αἰλιανὸς. ἐμοὶ δοκεῖν, τοῦ Διονύσου τιμωροῦντος παρθένῳ δυστυχεῖ, καὶ παθούσῃ τραγῳδίας ἄξια. hoc cum iis, quae ſequuntur, excerptum eſſe ex miro *Aeliani* libro de *Providentia*, ex quo ille non pauca in ſuum Lexicon tranſtulit, recte putat Cl. *Kuſterus*. *Lyſias* in fine Orat. *contra Agoratum*: ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε. Saepius ita *Dio Caſſius*, qui inter alia T. I. p. 427, 34. etiam habet πατρὶ τιμωρεῖν. At quorſum haec? Ad meam de hoc loco coniecturam adfirmandam. *Lyſias* quidem etiam dixit βοηθεῖν τῷ πατρὶ, ſed diverſa ratione: verba ſunt p. 183, ἆρ' ἄξιον (l. ἆρ' οὐκ ἄξιον) ὀργισθῆναι τῷ εἰρηκότι, καὶ βοηθῆσαι τῷ πατρὶ, ὡς καὶ ἐκείνου κακῶς ἀκηκοότος; Eſt & fateor, quaedam adfinitas inter ſignificationes *opem ferendi* & *ulciſcendi*, *proxima* enim *auxilio*, ut *Livius* ait L. XXXI. C. 24, *eſt ultio*, atque hactenus *patris necem ulciſci* dici poſſet βοηθεῖν τῷ τεθνεῶτι: conſtat tamen ex dictis, in uſu loquendi hoc potius eſſe τιμωρεῖν τῷ τεθνεῶτι· quo cir-

circa pro βοηθεῖν hic ſubſtituerim τιμωρεῖν. *Lucianus* in *Alexandro*, quem inſcripſit *Celſo* Epicureo T. II. p. 264, 5. dicit, illum ſe librum ſcripſiſſe etiam Ἐπικούρῳ τιμωροῦντα. unus & alter Cod. ibi pro τιμωρῶν habet βοηθῶν. Deinde pro τιμωρεῖν τοῖς ἠδικημένοις ſcripſerim βοηθεῖν τ. η. atque ita ſolet Noſter. ſic paulo poſt p. 122. A. & p. 165. B, p. 340. D. Βοηθεῖν igitur & τιμωρεῖν locum inter ſe commutent, & ſuum recuperabit *Iſocrates*.

P. 127. D. πῶς ἂν οἱ τοιοῦτοι δυςυχοῦντες πολὺν χρόνον ἐπαρκέσειαν; Forſan in proxime antegreſſis τίνα δὲ τῶν - pro τίνα legendum τινά. Verum quid hic illud ἐπαρκέσειαν? certiſſime ſcribendum καρτερήσειαν. atque ita Noſter loco gemino p. 130. B, de iis, qui bono non ſunt ferendo, rebusque ſecundis fatigantur, πῶς κακοπαθοῦντες πολὺν χρόνον καρτερήσειαν; —

In egregia hac Orat. p. 134. A. ἐὰν γὰρ παρακατοικήσωμεν ταύτην ἀνξηθεῖσαν, τίς οὐκ οἶδεν; Scribit *Iſocrates* p. 121. C. νῦν δὲ τοὺς εἵλωτας ὁμόρους ἡμῖν παρακατοικίζουσιν. hoc quum laudaſſet *H. Stephanus* in Theſauro, addit, „ affertur vero ex eodem Iſocrate παρακατοικίζειν τὴν πόλιν" quod certe ſpectat ad hunc locum. Et tamen hic ab ipſo vulgatum legimus, non παρακατοικίσωμεν, ſed παρακατοικήσωμεν. niſi igitur operarum ſit error, παρακατοικήσωμεν hic iam, cum forſan ante incertus fluctuaret, praetulit *Stephanus*. Ceterum, quamquam video, quemadmodum hoc defendi poſſit, malim tamen παρακατοικίσωμεν, quo ante uſus Auctor, cum & pacem ſe daturos polliciti eſſent Thebani ea conditione, ſi Meſſenam inſtaurarent,

liberamque eſſe ſinerent Lacedaemonii. Saepius autem librarii in οἰκῆσαι & οἰκίσαι cet. aberrarunt; diſcrimen enim in ipſa ſermonis indole fundatum a vetuſtis Scriptoribus ſemper fuit obſervatum. Exempla permutationis ſi deſideres, adi Eximios viros *Ti. Hemſterh.* in Obſ. Miſc. Vol. VI. p. 348, 349, *F. L. Abreſch* Vol. X. p. 347, *C. A. Duk.* ad *Thucyd.* L. IV. C. 6, & *P. Weſſel.* ad *Herod.* p. 179. conf. & p. 585. In ipſis Divinis libris locus eſt, in quo forte eadem haec macula haeret. nimirum *Col.* 1: 19, ubi legimus; ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι. Commata, 15, 16, 17, 18, meo quidem iudicio, ſunt parenthetica, & praebent, praeter multa alia, egregium documentum, quantum *Paulus* valuerit eloquentia, non artificioſa illa, ſed naturali, ſed ſponte nata ex animo excelſo, eodemque flagrante amore Optimi Maximi *Soteris* noſtri. Com. 19. igitur quantumvis recte etiam iungatur proxime antegreſſis, ex mente tamen Apoſtoli potiſſimum refertur ad Comm. 12, 13, 14, & εὐδόκησε ad τὸν πατέρα, de quo Com. 12, 13. dixerat Apoſtolus. At vero illud εὐδόκησε — κατοικῆσαι parum reſpondet ad loquendi rationem in his libris frequentatam; & proxime poſita, quae cum his arctiſſime cohaerent, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι, flagitare hic etiam videntur verbum activae ſignificationis. Probabile itaque, cum Summo *Hemſterhuſio* pro κατοικῆσαι legendum eſſe κατοικίσαι, hoc ſenſu: *quoniam illi* (*patri* ſcilicet) *viſum eſt in ipſo, velut in proprio habitaculo, collocare omnem plenitudinem.* In *Act.*

Ap.

Ap: C. VII. §. 4. vera procul dubio eſt, quam iam legimus, ſcriptura μετῴκισεν, pro quo ibi multi Codices, atque hinc nonnullae Editiones habent μετῴκησεν. Idem vitium in *Strabone* p. 465. A. in margine emendatum a *Caſaubono*. Menda haec, ex pronunciatione nimirum orta, in aliis verbis etiam per eſt frequens. *Io. Chryſoſtomus* Opp. T. XI. p. 281, D. οὐχ ἵνα τῶν πνευματικῶν ἀποχωρήσωμεν ἑαυτοὺς. certiſſime ſcripſit ἀποχωρίσωμεν. *Strabo* L. IV. p. 384. B. ubi egregie de Romanis, poſtquam de Campanis victoriam reportaſſent, dicit, πολλοῖς κακοῖς ἐσωφρόνησαν αὐτοὺς. imo vero ἐσωφρόνισαν. atque ita alibi. Verum haec animum attendentibus ad linguae genium adeo in expedito ſunt, ut mirum ſit, iſta talia in optimis editionibus reperiri. notavit & hic *Ti. Hemſterh.* Obſ. Miſc. Vol. IV. p. 288, & *St. Berglerus* ad *Alciphr.* p. 211.

In Orat. *Areopag.* p. 149. C, in laudem Iuvenum ſuperioris temporis ſcribit, ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔμενον, ἐν οἷς ἐτάχθησαν· θαυμάζοντες καὶ ὁμιλοῦντες τοὺς ἐν τούτοις πρωτεύοντας· Voci ὁμιλοῦντες labes certe inſidet. τιμῶντες ab *Iſocrate* ſcriptum eſſe equidem exiſtimabam, argumento loci p. 277, D., ἐκεῖνοι δὲ τοὺς τοιούτους τῶν ἔργων πρωτεύοντας βελτίστους εἶναι τῶν παίδων ὑπολαμβάνουσι, καὶ μάλιστα τιμῶσι: cui accedit, quod θαυμάζειν & τιμᾷν etiam iungit in *Panegyr.* p. 42. E. εἴτις τιμῴη καὶ θαυμάζοι μὴ τοὺς πρώτους τῶν λόγων ἀρχομένους, ἀλλὰ τοὺς ἄριστα αὐτῶν ἕκαστον ἐξεργαζομένους. at Eximiis Criticis, D. *Ruhnkenio* ὑμνοῦντες, *L. C. Valckenario* ζηλοῦντες, placebat,

quod

quod didici ex huius Adnotat. in *Euripid.* Hippol. p. 177. D.

In eadem Oratione p. 153 B. legimus τοὺς δὲ τριάκοντα· τῶν μὲν ἀμελήσαντας, τοὺς δὲ συλήσαντας. haec ponuntur contra proxime antegreſſa, τὴν δημοκρατίαν ἔτι κοσμήσασαν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ὁσίοις, (ut ante vidimus legendum eſſe) τῶν hic refertur ad τὰ ὅσια & τοὺς ad τοῖς ἱεροῖς. de more igitur hic pro τοὺς ſcribendum fuerat τά. quod & forte quis genuinum putet. Legimus p. 60. D. ἱερὰ δὲ συλώμενα καὶ νεὼς ἐμπιπραμένους, & p. 73. B., οἳ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη, καὶ τοὺς νεὼς συλᾶν — καὶ καταικαίειν ἐτόλμησαν. facilis hinc ad coniectandum ratio, quam & ante probabam, poſt τοὺς δὲ excidiſſe νεὼς, maxime propter vicinum νεωποίους. Videtur tamen mihi iam in *Iſocrate* hic potius quaedam incogitantia, tanquam ſi ſcripſiſſet ante τοῖς ναοῖς, locum habere; cuius plura apud optimos utriusque linguae Scriptores reperiuntur exempla. vid. *Hemſterh.* ad *Lucian* T. I. p. 400, & quos ibi laudat.

In Orat. *de Pace* p. 164. B. dicit, ſe cenſere e concione abeundum, ubi non tantum decreta pax eſt, ſed & ratio eius conſervandae inita: ἀλλὰ καὶ βουλευσόμενος, ὅπως ἄξομεν αὐτήν. Dubium non eſt, quin ſcripſerit βεβουλευμένους, quemadmodum & legitur, ubi eadem verba iterantur, p. 333, D. Sed fortaſſis hic operarum vitium eſt, cuiusmodi plura ſunt, forte in edit. *Londin.*, quae non eſt ad manum, ſublata; velut p. 71, D. οὐκ ἐπιμέλειαν ἐλθόντες, pro οὐκ ἐπὶ μὲν λείαν ἐ. p. 74, E. διατελοῦσιν pro διατεθεῖσιν; quod utrumque emendatum legitur in edit.

Pa-

Panegyr. Cl. *Mori*. p. 104, C. κανὸν pro κενὸν. p. 117. C. ὑπομονητέον pro ὑπομενητέον conf. p. 133. E. p. 327. D. ἔργοις pro ὅρκοις *cet*. neſcio, an huc etiam referendum ſit ὢν pro ὧι ἐγνώκασι p. 160, B.

In eadem Orat. p. 173, C. ſcribit: ἀνάγκη δὲ τοὺς νουθετοῦντας, καὶ τοὺς κατηγοροῦντας, τοῖς μὲν λόγοις χρῆσθαι παραπλησίοις, τὰς δὲ δυνάμεις ἔχειν ἀλλήλαις ὡς οἷόντε ἐναντιωτάτας· hoc verum non eſt de iis, qui monent & *accuſant*; ſed recte hoc dictum, ſi mutata una litera pro κατηγοροῦντας ſcribas κακηγοροῦντας. mox pariter opponit τοὺς λοιδοροῦντας & τοὺς νουθετοῦντας. ad λοιδοροῦντας autem non reſpondet κατηγόρ. ſed κακηγ. Quae hic proxime ponuntur verba, me in memoriam revocant alterius loci, qui geminus eſt, in *Panegyr*. p. 67, D. ubi χρὴ δὲ κατηγορεῖν μὲν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ λοιδοροῦντας, νουθετεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ τοιαῦτα πράττοντας. reponendum hic quoque κακηγ. Verum hanc huius loci correctionem iam occupavit, ut deinceps vidi, *Marklandus* in Coniect. in *Lyſiam* p. 558, qui & ibi monet, initio Orationis *de Bigis* pro κατηγορίας forte etiam ſcribendum κακηγορίας malim ego hoc reddere *Stobaeo* p. 488. ibi *Perictyone* Pythagorica dicit, ab uxore in marito etiam tolerandam eſſe ὀργὴν, καὶ φειδωλίην, καὶ μεμψιμοιρίην, καὶ ζηλοτυπίην, καὶ κατηγορίην, imo κακηγορίην.

P. 252. A. in *Panathenaico*, in quo acerrimum Athenienſium adverſus rivales Lacedaemonios defenſorem agit, illos prae his laudans dicit Πλαταιέων δὲ τοὺς παραγενομένους πολίτας ἐποιήσαντο. quod modo dixerat de Meſſeniis τοὺς διασωθέντας εἰς Ναύπακτον κατῴκισαν, ſuadet, ut

hic

hic legamus περιγενομένους· παρὰ & περὶ crebro miſceri, omnibus notum. erat, quum contra ea παρὰ pro περὶ legerem p. 345. D. ἐπειδὰν, inquit, περὶ τὴν τελευτὴν ὦσι τῆς ἀπολογίας. παρὰ τὴν τελευτὴν, licet alio ſenſu, dicit *Lucianus* in Tyrannic. §. 1. & alii. ſed iam περὶ rectum eſſe exiſtimo. Noſter in fine *Panegyrici* p. 80. B. οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων, ἔν τε τῷ παρόντι καιρῷ, καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου, *in orationis principio.* Ceterum poſt haec ſcripta video περιγενομένους hic etiam legere & pluribus adfirmare *Hemſterhuſium* in Obſerv. Miſc. Vol. VII. P, 324.

In Orat. *de permutatione* p. 315, A. ὅτι — ἀναγκασθήσεται λέγειν ἅπερ ἐγὼ νῦν πρὸς τοὺς μέλλοντας περὶ αὐτοῦ τὴν ψῆφον διοίσειν. Quid illud περὶ αὐτοῦ? an expungendum? in verſione eſt omiſſum; nec, ſi abeſſet, quis deſideraverit. An διοίσειν hic legitimum eſt? Contendamus quae paulo poſt in hac oratione legimus. p. 316. A. περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. p. 320. D. ſcribit, pulcherrimam hanc & iuſtiſſimam ducere ſe eſſe ἀπολογίαν, ἥτις εἰδέναι ποιεῖ τοὺς δικάζοντας, ὡς δυνατὸν μάλιστα, περὶ ὧν τὴν ψῆφον οἴσουσι. & ib. E, ὥστ', οὐ δόξαντες, ἀλλ' ὁποῖοί τινές εἰσι σαφῶς εἰδότες, τὴν ψῆφον οἴσετε περὶ αὐτῶν. Hinc iam *primo* perquam veriſimile eſt, pro περὶ αὐτοῦ *Iſocratem* hic ſcripſiſſe περὶ αὐτῶν· *ſecundo* ter locis laudatis dixit φέρειν τὴν ψῆφον· proclive igitur videtur ad exiſtimandum, hic etiam, non διοίσειν, ſed οἴσειν, legendum videtur; nec tamen vere ita eſt. Longe frequentius in hac loquendi formula eſt ſimplex φέρειν, rarius compoſitum διαφέρειν, quod igitur a librario

rio non exſpectes. uſurpavit *Herodotus* L. IV. C. 138. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ διαφέροντες τὴν ψῆφον. ſic & *Dio Caſſius* L. XLI. C. 3. πρὶν τὰς ψήφους διενεχθῆναι. vid. etiam *Stephanus* in Theſauro L. Gr. Porro *Euripides* quoque in uno eodemque dramate ſimplex & compoſitum adhibuit; in *Oreſte* bis compoſitum habet v. 49. — διοίσει ψῆφον Ἀργείων πόλις. v. 1651. (ed. *Barneſ.*) ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή. ſemel ſimplex v. 440. Ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται τῇδ' ἡμέρᾳ. Διοίσειν igitur hic loco non movendum.

In Orat. de *Bigis* p. 352, A. de *Alcibiade* & *Cliſthene*, στρατηγήσαντες τῆς φυγῆς κατήγαγον τὸν δῆμον, καὶ τοὺς τυράννους ἐξέβαλον. Ut *redire domum*, vel *in patriam*, apud *Demoſthenem*, aliosque, & in hac ipſa oratione p. 349, C. E. p. 350, D. p. 355, D. p. 356, C., ſicut in Orat. *Areopag.* p. 153, A. D., dicitur κατέρχεσθαι, & in Orat. *Panegyr.* p. 65, A., & alibi, κατιέναι; ita *reducere domum, in patriam, in regnum* eſt κατάγειν. vid p. 143. A. p. 134. B. p. 121, C., & p. 119. D. Tyndareum regno ejectum καταγαγεῖν dicitur Hercules. Ibi quum paulo ante legerem, Herculis liberos ab Apolline monitos fuiſſe *in patriam terram abire*, ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἰέναι χώραν, in mentem redibat illud *Suidae* in v. Ἴτω. Ἴτω, inquit, ἴτωσαν. ἐρχέσθω. ἀλλ' ἴτω, χαιρέτω, γῆν πρὸ γῆς, ὅποι βούλοιτο. Nihil ad haec *Lud. Kuſterus*, nihil *Io. Toupius* in egregiis Emendat. in *Suidam*. Ubi ſedes eſt hujus ἀλλ' ἴτω — & an locus integer eſt? Sedes eſt apud *Iulianum* Orat. VII. p. 211, A. ubi ſcribit'': Iam ſi quidem quis ex his nobis Cynicam ſectam, cuiusmodi ſit, oſtentare velit, cum Diis maledicens, tum omnes allatrans, quod initio dicebam, ἴτω, χαιρέτω. γῆν πρὸ γῆς, ὅποι βούλεται. Imperator

ctor ibi in proxime antegreſſis verba facit de Oenomai tragoediis, quibus, ut ſignificet, magis eas deteſtandas eſſe atque execrandas, quam quae ad Diogenem referebantur, contineri ait quae ſunt ἀῤῥήτων ἀῤῥητότερα, καὶ κακῶν πέρα, (ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα κακὰ Demoſth. p. 397, 107. edit. 1570, & Io. Chryſoſt. T. II. p. 563. B.) καὶ, ita pergit, ὅτι, ὅ, τι φῶ περὶ αὐτῶν ἀξίως ἔχω, ἀφεὶς τὰ Μεγαρικῶν κακά —. Atque haec ipſa, quod & monuit Dionyſ. Petavius, usque ad κεφαλαιώτατα, etiam, indicto auctore, deſcripſit Suidas in Μεγαρικῶν κακά. Porro, illud χαιρέτω vitio non vacat: in promtu eſt χαιρέτω vel φευγέτω, quod apud Alciphr. Epiſt. L. II. p. 212. ὅσῃ τάχει ἐκ τῆς γῆς φεύξομαι, ubi vide quae adſcripſit vir Graece peritiſſimus, St. Berglerus, ut & ad Ariſtoph. Acharn. v. 234, & inprimis locum Luciani, ab ipſo laudatum. conf. & Suidas in ἐκ γῆς ubi pro αἰφνίδιαι l. ἀπιέναι. Sed nulla ferme mutatione, & una tantum litera auctius, legas licet χ' αἰρέτω & occupet. Heſych. Αἱρεῖτω· καταλαβέτω. — Deinde κατάγειν ἀπὸ τῆς φυγῆς (αὐτὰ addendum) τὸν δῆμον eſt ab exilio populum in patriam reducere. Legitur hoc etiam apud Philoſtratum de vitis Sophiſt. L. I. in Critia § 3. p. 501. Ἀπελαύνει μὲν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Θρασύβουλον, οἱ κατῆγον ἀπὸ φυγῆς τὸν δῆμον. Sed vere monuit Magnus Weſſelingius ad Diodor. Sic. L. XIV, C. 33, pro ἀπὸ φυγῆς illic ſcriptum fuiſſe ἀπὸ φυλῆς, quomodo nempe in hac re ſolent; in qua etiam frequentatur τὴν φυλὴν καταλαβεῖν. vid. hic p. 181, B. Lyſias p. 220. cet. Olim in Dione Caſſio legebatur φυλακὴν καταλαβόντες pro φυλήν, quod recte eſt in noviſſ. edit. T. I. p. 398, 3. ubi & Not. Emendata quoque eſt haec macula apud

Lyſiam p. 107. Contrarium paene vitium eſt apud *Libanium* T. II. p. 318. A. (ed. *Fed. Morelli*) legimus ibi, καὶ τῶν φυλῶν συνεκπλήξει, τῶν (ἀνθρώπων) ἐυνῶν ἐκπηδώντων, ſatis vitioſe, ut in multis: legendum, ut puto, καὶ τῶν φυλάκων, σὺν ἐκπλήξει τῶν ἐυνῶν, vel ἐκ τῶν ἐυνῶν, ἐκπηδώντων. —— Videbatur & olim apud *Iſocratem* hic ἀπὸ τῆς φυλῆς eſſe legendum: Iam, quod vulgatum eſt, magis arridet. hic res non eadem; in praegreſſis quoque φυγεῖν τὴν πατρίδα & φυγάδες dicuntur: habemus & p. 153. A. οἱ φεύγοντες κατελθόντες —— & ſupra p. 349. C. ὅσοι φυγόντες κατελθεῖν ἐζήτησαν. addo locum *Lyſiae* obiter corrigendum, p. 219, 220. σπουδάζειν μὲν τοῖς φεύγουσιν, ὅτι δὲ αὐτὸν κατέλθοιεν· ὑμῶν φροντίζων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ... δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέχουσι κ. τ. λ. φροντίζων certe corruptum. *Markl.* pro δὲ αὐτὸν legit δι' αὐτῶ vel δι' αὐτῶν, & φροντίζοιεν pro φροντίζων. at minus commodum hic prius illud δὲ, poſterius reſpondet ad τὸ μὲν: in mentem igitur mihi pro φροντίζων δὲ venit φροντίζοντες. *Dio Caſſius* de Antonio dixit L. XLIV. p. 268. E. φυγάδας τινὰς κατήγαγεν.

P. 360. D. in *Trapezitico*. ἐγὼ πρὸς ἐλθὼν ἐζήτουν αὐτόν. Hic ἐζήτουν unice verum. Docet hoc, quod paulo poſt in eadem re legimus ἐξαιτεῖν, quod & in hoc genere vulgatiſſimum eſt, ut videbis apud *Weſſeling*, in *Diod. Sic.* in Add. & Emend. ad p. 322, 10. ubi ante ſcripta corrigit, & haec duo ſaepe inter ſe permutari, exemplis in medium prolatis, adfirmat. Add. *Iac. Gronovius* V. C. ad *Arrianum* de exped. Alex. p. 22., ubi & ex *Heliodoro* exemplum adfert, cui alterum hoc adſtrue, loco noſtro ſimillimum, p. 367 ... ἐλθὼν εἰς τὴν Ἀρσάκην ἐζήτει τοὺς νέους ξέ-

 νους.

νις. imo ἐξήτει, quod & pro ἐξήει leges p 365, 20. In Graeca *Pſalmorum* verſione ſecundum exemplar *Vaticanum* legimus Pſ: xxxix. 6, ὁλοκαύτωμα καὶ περὶ ἁμαρτίας ὐκ ᾔτησας. in Cod. *Alexandr.* habemus ἐζήτησας. Scripſerat Interpres ἐξήτησας.

P. 393. D. in *Aeginetico*. ἐκ ποίας δ᾽ ἂν οἰκίας ἴδιον υἱὸν εἶδεν αὐτῷ κατὰ τὺς νόμυς εἰσποιηθέντα μᾶλλον, ἢ ταύτης —; Hic eadem, quam in ſuperioribus obſervabamus, confuſio in η & ι: pro ἴδιον enim legendum ἥδιον, ut monuit *Valcken.* ad *Herodot.* p. 171, 36. pleonaſmum vocis μᾶλλον comparativis iunctae, qui adeo hic eſt in ἥδιον μᾶλλον, non ſpreverunt alii; nec refugit *Iſocrates*, velut p 317. C. πολὺ ἂν μᾶλλον δικαιότερον ἐπιεικὴς εἶναι δοκοίην. p. 134. C. πολὺ γὰρ κρεῖττον ἐν ταῖς δόξαις, αἷς ἔχομεν, τελευτῆσαι τὸν βίον, μᾶλλον ἢ —. & p. 138, B. πολὺ γὰρ μᾶλλον κρεῖττον μεγάλυ καιρῦ τιμὴν ἀνταλλάξασθαι, ἢ —. Opportune hoc admoveris ad *Paulinum* illud *Philipp.* I. 23, πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον. Si unus aut alter codex ſuffragaretur, pro ἔχων in nobili loco legerem ἔχω, & inciſa 23, & 24, ita interpungerem. Συνέχομαι γὰρ, vel potius δὲ, addicentibus ſcriptis libris, ἐκ τῶν δύο. Τὴν ἐπιθυμίαν ἔχω εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν χριςῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι᾽ ὑμᾶς. Verum omnium MSS. conſenſui in ἔχων obniti nolo. poteſt & hoc, ſubaudito verbo ſubſtantivo εἰμὶ, in eundem ſenſum intelligi: *habeo deſiderium recedendi.* Ita nimirum participia apud Graecos & in his libris aliquando ponuntur. vid. *Euſtath.* ad *Hom.* Il. p. 714. (ed. *Rom.*) nec non Praeclari viri, *L. Bos* Exerc. in 2 Cor. X. 12, 13, & *G. Raphel.* Annot. in *Act. Apoſt.* XXIV. 5.

Atque haec δείγματος ἕνεκα.

AD-

ADDENDA

Vix dum haec typis expreſſa erant, cum ad me perfertur, Volumen primum editionis *Londinenſis*, & editio *Pariſienſis*. Ne minimam quidem moram interpono, quin utramque de iis, quae ſcripſi, in conſilium adhibeam. Incaſſum quidem hoc in nonnullis cadit, quaedam tamen deprehendo adnotata & emendata, de quibus & ego monui; quae quominus hic ſignificem, committere non poſſum. Scribit Editor Pariſienſis, *Athan. Auger*, in praef. p. IX, ſe omnes fere locos, quos *Harpocratio* citat & explicat, accurate exſcriptos, vel in ipſo textu inter notas, vel in Graeco indice retuliſſe: addit & eſſe quasdam locutiones & verba, quae ille annotat tanquam quae compareant in Orationibus Iſocratis nunc extantibus, quae tamen nullibi comparent, exempli cauſa ἀγωνιᾷν pro ἀγωνίζεσθαι, & ἀγωνιῶντες pro ἀγωνιζόμενοι, alterum in oratione de Antidoſi, alterum in Panegyrico; ſibi orationem utramque pluries & attentius legenti, neque has ipſas voces, neque harum veſtigia occurriſſe. Diligenter certe *Harpocrationem* cum *Iſocrate* contulit vir Praeſtantiſſimus; quasdam tamen Lexicographi adnotationes praetermiſit, velut in Αὐθέντης, ad τὺς αὐτόχειρας καὶ φονέας, in *Paneg*. T. I p. 240, 4, in Κυρεῖον, ad τῷ Κύρυ ϛρατοπέδῳ, ib. p. 262, 13. adnotationis in Περίϛατοι mentionem quidem facit, ſed nihil extricat. ad finem nempe Orat.

de *permutatione* T. III. p. 130, haec habet. „ Nota, citari ab Harpocratione partem aliquam phraſeos tanquam excerptam ex hac ipſa oratione, quae in ea nullibi occurrit. Sic enim Scriptor ille. Περίστατοι Ἰσοκράτης περὶ τῆς ἀντιδόσεως θαυματοποιΐαις ταῖς οὐδὲν ὠφελούσαις, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνοήτων περιστάτοις γινομέναις. — Haec phraſis in Oratione περὶ ἀντιδόσεως nullatenus occurrit, neque video, ubi poſſit collocari". Ad verba in *Archidamo* Τίνα δὲ τῶν περιισταμένων — T. II. p. 49 monet „ Harpocratio ad vocem περίστατοι dicit, hanc reperiri in Archidamo, quae a me nullibi reperta fuit totam orationem attentius legente. Suſpicatus fueram, pro περιισταμένων forte legendum περιστάτων, ſed nullus inde ſenſus nitidus contingebat" Verum in aliis comparatio bene ceſſit. Ex *Harpocratione* igitur in Orat. *Areopag.* τοῖς Ὁσίοις pro ταῖς Θυσίαις (de quo hic vid. p. 83) recte in contextum recepit, *Valckenarii* non oblitus, cuius & admonitu, in notis in Epiſt. ad *Philipp.* (vid. hic p. 84.) ex eodem Lexicographo ἠπίστησας pro ἠπείθησας legendum videri ſcripſit. — Porro, in Orat. ad *Philipp.* (vid. hic p. 87.) praeeuntibus quibusdam Codic. cum Eruditiſſ. G. *Battie*, ut in notis monet, ἱδρυμένους legit pro ἱδρυμένας: quomodo & *Stephanum* in Theſauro citaſſe iam video. Hoc, ſcriptis libris adſtipulatus, ſi probes, mecum tamen, opinor, praeoptabis ἱδρυομένους. poſſit, fateor, ἱδρυμένους videri eſſe praeſens a ſingulari ἱδρύμενος, partic. praes. verbi ἵδρυμαι, cuius activum ἵδρυμι, quomodo & *Auger* vertit, *aedificantes.* ad uſum tamen ſi animum attendas, videbis, ἵδρυμαι plerumque adhiberi, tanquam

praet.

praet. perf paſſivi, pro *ſitum eſſe*, & in re ſacra, *conſtitutum*, *collocatum*, *dedicatum eſſe*. Prioris exemplum ſit, ut hoc utar, *Strabonis* illud de Caeſaraugusta L. II. C. 46, quam diximus, inquit, ἐν τῷ Ἴβηρι ἱδρύσθαι, *ad Iberum ſitam eſſe*. *Caſaub.* ibi ἐπὶ τ. Ἴβ. Verum ἐν ita ſaepius. Sic L. XIV. p. 991, C. victoriam *ad Philippos* partam dicit τὴν ἐν Φιλίπποις νίκην. pluribus exemplis parco; hoc enim iam non agimus Poſteriore uſu *Herodotus* L. II. C. 41. ἐν δ' αὐτῇ Ἀφροδίτης ἱρὸν ἅγιον ἵδρυται, & C. 44. ὁκόσος χρόνος εἴη, ἐξ οὗ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται: quocirca & C. 42 cum *Valckenario* malim ὅσοις μὲν δὴ Διὸς Θηβαιέος ἵδρυται ἱρὸν. conf. & ad L. IV. C. 149. Noſter paulo diverſa ratione in *Panath.* p. 251 D. θυσάμενοι τοῖς θεοῖς, τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἱδρυμένοις, *Diis*, *quibus ab iis exſtructa ſunt altaria*. Illud quoque ἱδρύμενος haud temere reperias. *Dionyſ. Halic.*, qui & non uno loco dixit ἱδρύεσθαι ἱερά, plane, ut hoc loco ex emendatione noſtra, de *Numa* Antiq. Rom. L. II. p. 124, 13. πολλὰ μὲν ἀποδεικνὺς τεμένη τοῖς μήπω τιμῶν τυγχάνουσι θεοῖς, πολλοὺς δὲ βωμοὺς καὶ ναοὺς ἱδρυόμενος. In *Archidamo* (p. 88) πείσει mutabam in πεῖσαι, quemadmodum in eadem hac oratione ὡς οὐδεὶς ἂν τῶν ζώντων διὰ λόγων δηλῶσαι; ſed in edit. *Londin.* video, *Wolfium* emendaſſe, πείσῃ vel πείσειε, quorum illud in contextu poſuit *Auger*, monens, ita etiam habere duos Codices; quamobrem & ego hoc iam praefero. In ſequentibus illud *Valckenarii* με λέγων pro μελετῶν non male legi iuſſit. Παρακατοικήσωμεν in eadem Orat. (vid. p. 91) non eſt typorum error. conf. edit. *Londin.* Amplectuntur hoc etiam *Battie*, & *Auger.* Libera optio. Scripſi p. 94, in

in Orat. *Areopag.* p. 153, B. forſitan ſore qui τὰ pro τὺς legendum putet, facilis certe in ſcribendo lapſus, cum τὺς praecedat & ſequatur. At in ed. *Paris.* (ed. *Londin.* hic inſpiciendae copia non fuit) expreſſum lego τὰ, ex ingenio an ex Codd., latet, cum nihil hic notatum ſit. In Orat. de *Pace* p. 164 B. (vid. ib.) *Battie* & *Auger* habent βυλευσαμένυς. pro επιμέλειαν ed. *Paris.* ἐπὶ λείαν. διατελεῖεν in contextu ſervavit Editor *Paris.*, ſed de errore monuit in VV, LL. T. III. p. 412. κενὸν pro καινὸν emendatum. ὑπομονητέον ſcribit *Auger*, eſſe ab inuſitato ὑπομονέω, addens, forte tamen legendum ὑπομενητέον. ὡς pro ὧν vulgavit, praeeuntibus etiam Codicibus. In *Panathen.* (vid. p. 95, 96.) περιγενομένυς iam conieciſſe *Wolfium*, ex ed. *Londin*, video, quod & probant *Battie* & *Auger*, in edit. Baſil. *Iſingr.*, quam iam nactus ſum, p. 237 in margine etiam legitur περιγενομένυς. In Orat. de permut. (vid. p. 96.) ad περὶ ἀυτῦ haec notat *Auger* „ intellige vel περὶ τύτυ πράγματος, vel περὶ ἐμαυτῦ" ſi hoc, potius ἀυτῦ vel ἑαυτῦ, quod & mihi aliquando in mentem venit, ſcribendum. In *Aegin.* (vid. hic p. 100.) utraque editio pro ἴδιον habet ἥδιον, nulla alterius lectionis mentione facta. — Ceterum, adde iam, ſi placet, p. 80. v. 28 poſt *perſentiſces.* Ad haec accedit, quod ſententia non tantum, ſed & dictionis color eſt *Iſocrateus.* Sic in *Panath.* de *Agamemnone* p. 248, C. εἰς ὁμόνοιαν δὲ καταςήσας, τὰ μὲν περιττὰ τῶν ἔργων, καὶ τερατώδη, καὶ μηδὲν ὠφελῦντα τὺς ἄλλυς, ὑπερεῖδε, & ib. D. ſcribit, eum poſt expeditionem longe praeſtantiſſimam re-

& utiliſſimam non ita eſſe celebratum, ut merebatur, *διὰ τὰς μᾶλλον ἀγαπῶντας τὰς θαυματοποιΐας τῶν ἐνεργεστῶν, καὶ τὰς ψευδολογίας τῆς ἀληθείας.* P. 83, 2 ante *Permiſcentur*, hoc, ſi tanti ſit, adiice. At forſan ipſi obverſatum illud *Panathenaici* p. 248, C. *στρατόπεδον συστήσας ἐπὶ τὰς βαρβάρους ἤγαγεν.* P. 85, 10 lege *ἐν τῷ Πανηγ.* & ib. v. 15. poſt *ἀγωνιζόμενοι* ſubiunge. Haec iam ſcripta non retexo, infitias tamen non eo, *φιλοτιμούμενοι* in Orat. de *permut.* habere quo adblandiatur. ad mentem *Iſocratis* bene reſpondet, & apte refertur ad id, quod haec ingreſſus ſcripſit p. 328, D. (in *Paneg.* p. 57, E.) *Ἀεὶ μὲν οὖν, οἱ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς ἀλλήλους φιλοτίμως εἶχον.* P. 88, 5 male operae *ὅσον* pro *ὅσοι*, & v. 8, 23 pro 33. — Haec ubi adnotaveram, e libris *Hemſterhuſii* filii, haud ita pridem Hagae Comitum diſtractis, in manus meas pervenit *Iſocrates*, forma octuplicata, quibusdam Parentis notulis inſtructus. Hic in Orat. ad *Philipp.* ad vocem *κοινοτέραν*, quam ego mutabam in *οἰκειοτέραν* (vid. hic p. 87) in margine ſcriptum lego, „ Pro *κοινωφελεστέραν*". Quamvis meae me coniecturae non poeniteat, Magni tamen praeceptoris iudicio quam plurimum tribuo. *κοινὴν ὠφέλειαν* habes p. 62, C. pag. ſeq. 85, A. legimus *ἀγαθόν τι κοινόν*, & ib. C. *κοινῇ χρήσιμον.* Ita ſi intelligas *κοινοτέραν*, recte etiam ſequetur, *οὐδὲ μᾶλλον ἡμῖν ξυμφέρουσαν.* Ad cetera nihil adſcriptum reperi, niſi quod in *Paneg.* (vid. hic p. 95.) etiam pro *κατηγορεῖν* legendum moneat *κακηγορεῖν*.

HENR. IOAN. ARNTZENII,
ANTECESSORIS TRAIECTINI,
OBSERVATIONVM SYLLOGE.

CAPVT I.

De parricidii apud Romanos poena multa quidem copioſe diſputarunt iuris noſtri Interpretes, ſed tamen in promtu ſunt quaedam, quae ad veri perſpicientiam adhuc in deliberationem cadere poſſe videantur. Etenim, qui primam civitatis Romanae formam duxit, Romulus parentum caedem ab omni humanitate ita alienam duxit, ut facinoris inmanitatem lege coercendam, aut vindicandam haud fuerit arbitratus, in eo quidem non diu poſt Solonem nactus conſentientem, teſte *Diogene Laertio* I. 59. & *Cicerone* pro Roſc. Amerin. cap. 25. quod enim in quibusdam Romuli Numaeque legibus *parricidium* dicitur, eſt *paris*, ſive cuiusque hominis liberi caedes; πᾶσαν ἀνδροφονίαν dixit *Plutarchus* Romul. p. 32. Postquam vero ſecuta cum vicinis commercia Romanos docuiſſent, parentum poſſe caedem committi, ipſi

ipſi id facinus tum lege, tum vero etiam ſingulari poena culei coercuerunt, & eo quidem tempore magis ad incutiendum terrorem, quam perpetrati criminis exemplo. Hanc vero culei poenam opinantur plerique demum inventam, ex quo L. Oſtius, A. V. DC., hoc admiſiſſet, fidemque petunt ex Epitomes *Livianae* Auctore, Epit. LXVIII. memoriae tradente, Publicium Malleolum fuiſſe primum, qui, culeo inſutus, fuerit in mare praecipitatus. Huic vero teſtimonio quamvis adſtipulentur homines eruditiſſimi, eosdem tamen male habet, quod *Modeſtinus* in L. 9. pr. D. de Leg. Pomp. de parricid. culeum *mori maiorum* tribuat, locutione hac uſus, antiquiſſimo tantum tempori propria, & ad annum Vrbis ſexcenteſimum, ſive Oſtii aetatem, parum adcommodata. Multum inde in eo elaborarunt, ut nodum tollerent, parum tamen feliciter, ut arbitror. Alia igitur via ingrediendum ſuſpicor, qua ad veritatem dux ſit *Valerius Maximus* I. 1. ex. 13. *Tarquinius Rex M. Tullium Duumvirum, quod librum ſecreta civilium ſacrorum continentem — deſcribendum dediſſet, culeo inſutum in mare abiici iuſſit, idque ſupplicii genus multo poſt parricidis lege inrogatum eſt.* Similia habet *Dionyſius Halic.* IV. p. 260. niſi quod hominem *M. Attilium* adpellat. Diſtare tamen a *Valerio Dionyſium* in eo quoque contendunt, quod ille ob *deſcriptum ſacrorum librum*, hic vero ob *parricidium* refert punitum. Hoc ſane expeditu difficile, praeſertim ſi culeum XII. Tab. tribuas. Ampl. *Otto* Praefat. ad T. IV. Theſ. iur. p. 13. *Dionyſii* *πατροκτόνῳ*

de

de homine in Deos, patriamque impio accipit, qualem cenſet, qui ex libris Sibyllinis ſacrorum ſecreta deſcribenda dederat. Sed neque patitur hoc linguae uſus, neque ipſe *Dionyſius*. Ecce enim; pravane verborum interpunctio eos deceperit, qui utrumque Scriptorem diverſa tradidiſſe adfirment? Ita legitur: Μάρκον Ἀτύλιον — μηνυθέντα ὑφ' ἑνὸς τῶν δημοσίων, ὡς πατροκτόνον, εἰς ἀσκὸν ἐῤῥάψας βόειον ἔῤῥιψεν εἰς τὸ πέλαγος. Interpres Latinus; *M. Attilium*, — *ab uno miniſtrorum delatum parricidii, in bubulum culeum inſutum proiecit in mare.* Nihil diſcrepat *Hudſonus*. At vero, tu vide, interpungendumne ſit? τῶν δημοσίων, ὡς πατροκτόνον εἰς ἀσκὸν ἐῤῥάψας, κ. τ. λ. ita ne hominem quidem parricidii *delatum*, aut adcuſatum dicit, ſed culeo inſutum tamquam parricidam, id eſt, eadem poena adfectum, qua poſtea, & *Dionyſii* aetate parricidae. Nihil itaque aliud ſignificant aut *Valerius*, aut *Dionyſius*, quam culei poenam Tarquinii tempore iam fuiſſe adhibitam, non in parricidas; de his enim legem nondum fuiſſe latam cenſeo; ſed in quovis extra ordinem crimine, & ob violatam in primis religionem, quod oſtendit *Wielingius*, V. C., ad *Chaſſenaei* Paratitl. p. 301. aut ob aliud crimen gravius, in quo reos fuiſſe ſubmerſos quacumque ratione docet *Livii* locus I. 51. in fin. de Turno: *Vt novo genere leti, deiectus ad caput aquae Ferentinae, crate ſuperne iniecta, ſaxisque congeſtis mergeretur.* His finitimum eſt, ut inquiram, quando igitur lege, & culeo facinus tam inmane fuerit vindicatum; in quo quidem teſtem me habere puto eumdem *Va-*

le-

lerium: idque, inquit, *ſupplicii genus multo poſt parricidis lege inrogatum eſt*; ita ex Coddi conſenſu recte edidit *Torrenius*, pro *Aldina* lectione, *non multo poſt*, in quo iam facem praetulerat *Cuiacius* ad *Paulli* Sentent. V. 24 §. 1. At qua *lege* hoc inrogatum? non alia, niſi XII. Tabulis; & hoc iam viderunt *Rittersbuſius* ad XII. Tab. Claſſ. II. Cap 11. *Otto* Praef. ad T. IV. Theſ. iur. p. 13. hanc per excellentiam dici *legem* norunt tirones; neque tamen mihi tempero, quin *Senecae* auctoritatem adhibeam Controv. I. 2. *Miraris in hac civitate miſericordiam, in qua lex abſolutionem dat paribus tabulis*; adhibeo autem ideo, quia eodem uſus eſt *Noordkerkius* de Leg. Petron. Cap. 2. §. 7. ut Minervae, quem vocant, calculum XII. Tab. introductum apud Romanos ſignificet; *Dionyſii* tamen *Halicarnaſſenſis* non memor, ubi de Marcio damnato, lib. VII. p. 469. διὰ τὴν ἰσοψηφίαν ἀπελύετο ὤν, ὥσπερ ὁ νόμος ἠξίου· conſueto enim more, & per excellentiam ὁ νόμος, non aliae ſunt, quam Decemvirorum leges. Ex his itaque colligo, culei poenam, regnante Tarquinio in quibusdam criminibus iam cognitam, poſt eiectos vero Reges conſuetudine ſervatam; Decemvirorum lege parricidio factam fuiſſe propriam; ideoque, vulgato ICtorum more loquendi, a *Modeſtino moribus* tribui. Sed nondum res eſt confecta: gravior enim ſupereſt nodus, ab iis iniectus, qui culeum in hoc crimine primum eſſe inventum, poſtquam L. Oſtius parricidium commiſiſſet, non quod ipſe hac ſit poena punitus, ſed, qui poſt eum huius

fa-

facinoris reus fuit, P. Malleolus; ita ut, poſtquam Oſtii exemplo didiciſſent, facinus illud in hominem cadere, poenam adeo gravem tum demum ſanxerint, primaque vice in Malleolo ſint exſecuti. Videamus, quo id iure adfirment; adfirmant autem ob *Ciceronis* teſtimonium pro Roſc. Amerin. Cap. 25. & Auctoris Epitomes *Livianae* LXVIII. ſed ſi dixerim, utrumque ad cauſſam, cui patrocinantur, parum iuvare inſtruendam, dixerim id, quod verum eſt. Ita *Cicero*: *qui* (maiores) *cum intelligerent, nihil eſſe tam ſanctum, quod non aliquando violaret audacia, ſupplicium in parricidas ſingulare excogitaverunt.* Quid ais? Utrum hoc adfirmat *Cicero*, poenam demum conſtitutam eſſe, cum perpetratum eſſet parricidium, ab Oſtio ſcilicet? non puto; mihi magis ſignificare videtur, maiores, id eſt Decemviros, cum facinus illud apud alias gentes fieri cognoviſſent, id ſupplicium, Romanis non incognitum, ad hoc crimen adcommodaſſe, & eo quidem conſilio, *ut*, quod ſignificantius addit *Tullius*, *quos natura ipſa retinere in officio non potuiſſet, ii magnitudine poenae maleficio ſubmoverentur.* Non alia igitur ſupplicii apud Decemviros fuit ratio, quam ut poenae magnitudo cives deterreret, quo minus id perpetrarent. Ad rem *Doſitheus* III. § 16. ἔδειξαν ἐν ὑπὸ δ' ἀγρίαν τιμωρίαν, ἵνα μᾶλλον φοβηθῶσιν οὕτως αἰσχρὸν ἔργον ποιῆσαι· ita, quae in Cod. corrupta erant, reſtituit *Goldaſtus*, & recte; cum etiam ita legantur in MS. Bibliothecae *Lugduno Batavae*, cuius excerpta ſunt deſcripta mihi ad manum: eundem ex Gloſſario locum citat

Schot-

Schottus ad *Senecae* Controv. III. p. 614. ſed male illic ἐδηζα. Ac vero Epitomes *Livianae* Auctorem audiamus, in cuius teſtimonio maior difficultas, a *Dukero* viſa, ſed non ſublata; *Publicius*, inquit, *Malleolus*, *matre occiſa*, *primus inſutus culeo*, *in mare praecipitatus eſt*. Si primus iſte ſit inſutus, qui tum XII. Tab. hanc poenam tribuas? utique enim tum Oſtius iam ante eadem fuiſſet plectendus, neque primus ea adfici potuit Malleolus, aetate Oſtio poſterior. Sed nondum a ſententia dimoveor, ſi modo res iuſte deſcribatur. Culeum ſanxerant in eum Decemviri, qui patrem occiderat; eoque Oſtium fuiſſe inſutum non dubitaverim. De occiſa autem matre nihil erat cautum, praeſertim in civitate, qua tanta erat mariti in uxorem familiamque poteſtas. Erat tamen matrem inter & filium naturae vinculum, neque huic minor, quam patri, pietas debebatur; aequum igitur fuit viſum, ut ad Malleolum, matris percuſſorem, quoque ex Legis mente poena extenderetur, neque aliam puto eſſe rationem, quare Epitomes Auctor addiderit, *occiſa matre*, ſignificaturus, non fuiſſe primum Malleolum, qui culeo fuerit inſutus, ſed primum ob caedem maternam. Huc pertinent *Ulpiani* verba in L. 4. D. de Curat furios. *Pietas enim parentibus*, *etſi inaequalis eſt eorum poteſtas*, *aequa debebitur*.

Quae de ſupplicii forma, folliculo lupino, ſoleis ligneis, virgis ſanguineis. curru, bubusque nigris dici poſſent, adcurate tradidit *Ramos* in Tribon. p. 64. rationesque dedit *Turnebus* Adverſ. XIII. 13. haec, quamvis in iuris li-

libris omiſſa, non videntur fuiſſe abrogata, aut, quod *Ramos* putabat, per incuriam neglecta, ſed veram rei cauſſam dedit Adfinis meus *Herm. Cannegieter* Obſerv. iur. III. 12. Vt autem culeus erat ſaccus ex corio taurino, & quidem recenti, ne facile aqua penetraret; ita Lanuvii optimos fuiſſe confectos ſuſpicor ex *coleis Lanuvinis* apud *Ciceron.* ad Diverſ. IX. 22. ubi *Gronovius.* Μολγὸν dicunt Graeci. *Dositheus* Magiſter III. §. 16. quo in loco quamvis ex Cod. variantes dederit *Goldaſtus*, *Schultingianae* tamen editioni conveniunt MS. *Leidenſis* excerpta. Ἀσκὸν quoque βόειον dixerunt, *Heſychius* in Μολγὸς, unde feliciter ἀσκῷ pro ἀζυγῷ Gloſſis Nomicis reſtituit *Roverus* ad Gloſſ. Nom. p. 117. ex eo autem formatum eſt *Suetonii aſcopera* in Claud. 45. de quo *Rittershuſius* ad XII. Tabb. Claſſ. II. Cap. 11. huc quoque refer δέρμα βόειον in *Cedreni* Comp. Hiſtor. p. 161. quae opinionem *Marcilii* ad XII. Tab. cap. 81. refellunt, ex corio lupino aliquando culeum fuiſſe; hoc enim folliculo eſt convenientius; aeque minus ex ſparto fuit, in modum aeronis, pice & bitumine oblitus, quod tradit *Turnebus* Adverſ XXVIII. 5. ſed, ut mihi videtur, ſecutus *Iſidori* Gloſſarium, quo haec leguntur: *Culleus, tunica ex ſparto in modum crumenae facta, quae linebatur a populo pice & bitumine.* neque *Rittershuſium* illic *a publico* emendantem, idque a carnifice exponentem, probo, aut *Matthaeum* de Crimin. p. 581. interdum culeum ex ſparto, interdum ex bovino corio fuiſſe ſcribentem, con-

ſtan-

ſtabter enim *taurinum corium* memorant veteres, *tergum bovis Iſonis* Magiſtri Gloſſae ad *Prudentium* Periſt. II. 451 *corium* ſimpliciter *Iſidorus* Origin. V. 27. quae cuncta a ſparto maxime ſunt aliena. Quanto igitur magis probanda *Caſauboni* ſententia ad *Sueton.* Auguſt. 33. & *Lipſii* ad *Senecae* Epiſt. 14. in *Iſidori* Gloſſario culeum, & ſparteam tunicam, qua induebantur igne cremandi, fuiſſe permixtam; quae enim ad defendendum Gloſſarii Auctorem adtulit *Rittershuſius* ad XII. Tab. Claſſ. II. Cap. 11. parum iuvant. Tunicam illam *culeum* quoque dixerunt, ob ſacci formam, uſu a vagina deſumto, quae Graecis κολεὸς, Ionibus κουλεὸς; in utraque voce vide *Heſychium*, & *Pollucem* Onomaſt. I. 136. X. 144. alia, etiam qui ex *Iſidori* Gloſſis emendandus ſit *Iuvenalis* Scholiaſta Satyr. VIII. 235. olim dedi ad *Arator.* de Act. Apoſt. I. 741.

Eumdem illum culeum in ſua de ſicariis lege retinuit Cornelius Sylla, cuius etiam caput de parricidiis fuiſſe recte contendunt *Matthaeus* de Crimin. p. 581. *Herm. Cannegieter* Obſ. iur. III. 13. quod vero *Wybo* in Tribonian. Cap. 7. §. 11. potius aquae & ignis interdictionem Syllae pro culeo placuiſſe in parricidis ſtatuit, non probo; ea fuit ſicariorum poena; & *culeum* memorat *Cicero* ad Quint. fratr. I. 2. §. 2. quae epiſtola quinquennio ante legem Pompeiam, id eſt, cum lex Cornelia uſu adhuc obtinebat, fuit ſcripta. Neque hinc etiam eſt neceſſaria *Noodtii* criſis, Prob. I. 11. qua in L. 1. D. de Leg. Pomp. de parricid. pro *quae eſt Legis Corneliae de ſicariis*, ſubſtituit *de parricidiis*;

 uni-

univerſa enim *ſicariorum* adpellatione parricidas quoque complexus eſt, ſive Sylla, ſive ICtus; etenim de utroque eadem lex agebat, diverſo quamvis capite, ſed a potiori facta legis deſcriptio.

Amplificavit Syllae legem Pompeius, alios *parricidii* quoque nomine complexus, vid. L. 1. pr. D. de Leg. Pomp. de parricid. culeo eum praeterea canem, & gallum gallinaceum addidiſſe ſcribit *Colerus* Parerg. iur. cap. 8. ſuſpicor, de ſerpentibus idem putaſſe *Colori* diſcipulum, *Goldaſtum* ad *Doſitheum* III. §. 16. cum haec animalia in poena parricidii culeo addita fuiſſe probet ex *Plutarcho* in Gracch. p. 834. A. ubi de C. Villio, Gracchanis temporibus occiſo: εἰς ἀγγεῖον κατείρξαντες, καὶ συνεμβαλόντες ἐχίδνας καὶ δράκοντας, οὕτω διέφθειραν. ſed ibi ἀγγεῖον magis eſt cavea, aut vas, quam culeus; & quamvis huc referre velles *vaſculum parricidale* apud *Iſidorum* Orig. V. 27 tamen non parricidii, ſed graviſſimae coniurationis reus fuit Villius, poenaque magis extra ordinem, quam ex lege adfectus. Adde, legis Pompeiae poenam inde probari non poſſe, cum illud Villii factum lege illa ſit prius; nec animalia, ſi addidiſſet Pompeius, praetermiſſurus fuiſſet *Cicero*, in deſcribendo ſupplicio ſtudioſe verſatus, cum pro Roſcio Amerino diceret, praeſertim cum inde poenae extollendae haud dubie occaſionem adripuiſſet, invidiam inde Roſcii adverſariis, praeſertim Chryſogono, quaeſiturus. Scio, *Iuſtinianum* animalia Pompeio tribuere, §. 6. I. de Public. iudic. ſed eo more, quo legi priori adſcribantur, quae poſtea demum ſint

ſint addita. Quae *Vortius* ad D. de Leg. Pomp. de parricid. §. 2. tradit, tanti non ſunt, ut hic redarguam. Potius itaque animalia illa Imperatorum aetati debentur, forte ob facinus frequenter commiſſum poena exaſperata; Claudium ſaltem plures intra quinquennium culeo inſuiſſe, quam omnibus ante ſeculis factum fuiſſet, tradit *Seneca* de Clement. I. 23. *Serpentes* Neronis aevo Idem habet d. l. I. 15. adde Controv. V. p. 462. *ſimiam Iuvenalis* Sat. VIII. 212. XIII. 155. *gallum*, & *canem Doſitheus*, *Vlpiani* ſub Alexandro Severo aequalis, III. §. 16. & poſtea *Modeſtinus* in L. 9. pr. D. de Leg. Pomp. de parricid. Qui bina haec animalia Conſtantino tribuunt, eos iure explodit *Gothofredus* ad L. unic. C. *Theodos.* eod.

Culeum retinuit Hadrianus, ſi proximum eſſet mare; ſin remotius, beſtiis hominem obiici iuſſit, auctore *Modeſtino* d. l. 9. id de vilioribus aceipio; honeſtiores magis igne exuſti, quo pertinere videtur *Paullus* Sentent. V. 24. & *Luciani*, ſub Antonino ſcribentis, verba Mort. Peregr. p. 575. Ed. *Graev.* τὸ πῦρ γὰρ αὐτὸ, οὐ μόνον Ἡρακλέους καὶ Ἀσκληπιοῦ, ἀλλὰ καὶ ἱεροσύλων, καὶ ἀνδροφόνων. nihil erat, quod interpretem Latinum, vocem ultimam per *parricidarum* vertentem, notaret *Fornerius* Rer. quotid. I. 17. tamquam in parricidio ignis poena apud Romanos fuiſſet inecognita. Vetus vero ſupplicium revocavit Conſtantinus, neglecto Hadriani de mari proximo diſcrimine; ex animalibus tamen *ſerpentes* tantum memorantur, L. unic. C. *Theodos.* de Parricid. reliqua in Cod. *Iuſtinianeo* ſunt addita, etiam in Inſtitutio-

tionibus, loco tamen a Librariis adfecto, de quo egi ad Panegyricum Incerti Maximian. 7. 2.

CAPVT II.

1 Perſtringam hoc capite unam alteramve ex regiis Romanorum legem, locumque quidem priorem illi dabo, qua Sabinarum virginum, ex raptu ductarum, animos delinire ſtuduiſſe mihi videtur Romulus, collato in feminas honore, quo aliis eſſent ornatiores; una enim cum Tito Tatio, in Vrbem recepto, quaedam ſanxiſſe Romulum, & quidem de matronis narrat *Plutarchus* Romul. p. 30. Ἄλλα μέντοι πολλὰ ταῖς γυναιξὶν εἰς τιμὴν ἀπέδωκαν, ὧν καὶ ταῦτά ἐστιν. ἐξίστασθαι μὲν ὁδοῦ βαδιζούσαις, αἰσχρὸν δὲ μηδένα μηδὲν εἰπεῖν παρούσης γυναικὸς, μηδ᾽ ὀφθῆναι γυμνὸν, ἢ δίκην φεύγειν παρὰ τοῖς ἐπὶ τῶν φονικῶν καθεστῶσι, φορεῖν δὲ καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν τὴν καλουμένην βοῦλλαν, ἀπὸ τοῦ σχήματος ὅμοιον πομφόλυγι περιδέῤῥαιόν τι, καὶ περιπόρφυρον. Poſteriora vertit Interpres: *earum liberos geſtare bullam ex figura & ſimilitudine colli ornamentum*: interpretari malim: *collare aliquod, quae bulla dicitur, ex figura ſimile bullae aquaticae.* Eſt enim πόμφυλιξ *bulla*; πομφόλυγες ſunt φλυκταινώδεις δῖναι apud *Ariſtophanis* Scholiaſten Ran. 250. conf. *Suidam* in V. numerantur quoque inter ornamenta Graecorum muliebria apud *Pollucem* Onom. V. 101. VII. 95. ubi *Ariſtophanis* fragmentum adhibet ex Thesmophoriazuſis, quas eſſe poſteriores iudicant *Caſaubonus* ad *Athenaeum*. l. 23. *Alberti* Obſerv. Philol. p. 349.

949. *Pierſonus* ad *Moerid.* p. 302. περιδέῤῥαιον autem eſt *collare*; *Heſychius* in V. interpretatur περιτραχήλια ἢ ἐνώτια; Atticis vocem tribuit *Moeris*, reliquis περιτραχήλια, ubi *Pierſonus.* adde *Suidam* in V. & nominis rationem ex Etymologico M. in Notis ad *Pollucem* V. 56. — Legi ſanctionem addit *Merula* de Legib cap. 4. §. 2, ut, qui de via non deceſſiſſet, obſcoeni quid protuliſſet, aut ſe nudum conſpici fuiſſet paſſus, *criminis capitalis reus haberetur.* Vnde haec hauſerit, ignoro; ſuſpicor tamen, pravam *Plutarchi* interpretationem ipſum decepiſſe in verbis, δίκην φεύγειν παρὰ τοῖς ἐπὶ τῶν φονικῶν καθεστῶσι; neque etiam haec ſatis recte Latinus expreſſit Interpres per *cauſſam dicere.* Ecquis, quaeſo, fuiſſet honos, ne cauſſam dicerent? Vertendum fuiſſet, *ne accuſarentur*; ita plebeii φεύγειν δίκας ὑπὸ τῶν πατρικίων dicuntur apud *Dionyſ. Hal.* VII p. 457. quam notionem duobus *Plutarchi* locis confirmat *Perizonius* ad *Aelian.* V. H. XIII. 42. addita ratione, quia iudicium fugiunt rei, & horrent. Itaque Gloſſae Nomicae: Ῥέος. ἔνοχος. ὑπαγόμενος. φεύγων. — Eum mulieri honorem praeſtandum voluit Romulus, ut obviae de via decederent. At qui? privati? immo vero is tantus non erat, ut lege opus eſſet. Quid igitur? Vt puto, Rex, aliique honoribus ornati, (quod libera Rep. ſervarunt Magiſtratus. Lictoribus itaque, Regi, aut Magiſtratibus praeeuntibus matronas ſubmovere nefas erat, quo has a meretricibus diſtinctas fuiſſe notat *Lipſius* Elect. II. 23. Sed ut veram legis ſententiam capiamus, advocandus

 eſt

eſt Feſtus in *Matronae*: *Matronae*, inquit, *a Magiſtratibus non ſubmovebantur, ne pulſari contrectarive viderentur, neve gravidae concuterentur. Sed nec viri earum, ſedentes cum uxoribus in vehiculo, deſcendere cogebantur.* Cum autem matronis honor praeſtitus ex illo Sabinarum, & Romulea lege ſit derivandus, & *matronarum*, *gravidarum*, & *uxorum* meminerit *Feſtus*, *Plutarchi* γυναικὸς, Romulique legem de nuptis tantum accipio, non de quibuscumque feminis; id poſtulat legis ratio ex raptis Sabinis ducta, praeterea *liberorum* in eadem mentio, & denique confirmat alius *Plutarchi* locus in Num. p. 77. A. quo honor ille ταῖς γαμεταῖς conceſſus dicitur. Haec obſervatio neglecta fraudi illis fuit, qui morem, quo Veſtalibus de via decedebant Magiſtratus, ad hanc quoque legem referunt; nulla enim in iis ex matrimonio poteſt ratio ſtatui, honorque magis ex ſacerdotii iure, & dignitate profluxit, cum & ſuum ſibi haberent lictorem, teſte *Plutarcho* in Num. p. 66. E. unde etiam Magiſtratus, ſi de via decedere non poſſent, Veſtali faſces ſubmittebant, non autem matronis. Conf. *Lipſium* Elect. II. 23. & *Nadalium* Hiſt. Veſtal. cap. 2. — Prava praeterea locutionis δίκην φεύγειν interpretatio quosdam in hanc perduxit ſententiam, ut ex Romuli lege Praetoris Edictum derivaverint, quo feminas pro aliis poſtulare prohibuit, ne contra verecundiam, ſexui congruam, alienis ſeſe cauſſis inmiſcerent. L. 1. §. 5. D. de Poſtuland. tamquam Legis Romuleae inſtitutum, tempore neglectum, re-

revocaverit Praetor, confirmaveritque. Id a Praetore non fuiſſe inventum largior, ſed ipſam magis rem ex Numae inſtituto fluxiſſe ſuſpicor, nolentis, uxorem ſine viro de rebus etiam neceſſariis quid dicturam, unde cum in foro pro ſe cauſſam dixiſſet mulier, Deos conſuluit Senatus, ecquid mali id Reip. portenderet. *Plutarchus* in Num. p. 77. B. neque hoc neglexit *Leyſerus* Medit. ad ff. Specim. LI. n. 7. — Denique bullam, quam liberi praeſertim ingenui, poſtea geſſerunt, fuiſſe auream, docebit *Livius* XXVI. 36. 5. praeterea concavam, & rotundam, non, quod quidam opinantur, cordis inſtar, ſed ad bullae aquaticae ſimilitudinem, ut oſtendit forma apud *Begerum* Theſ. Brandenburg. T. III. p. 360. & 427. & *Sponium* Miſcell. Erud. antiq. p. 299.

Hanc Romuli legem excipiat altera de Patronorum & Clientium iure, data plebeis optione, quem ſibi ex Patriciis patronum vellent, ut velut quodam vinculo ſibi invicem conſtringerentur, in quo eum Athenienſium & Theſſalorum morem fuiſſe ſecutum ſcribit *Dionyſius Halic.* II. p. 84. illi enim θῆτας, hi πενέστας habebant, nomine diverſos, re pares. Scilicet θῆτες erant civium infimorum loco, ad conciones quidem & iudicia admiſſi, Magiſtratuum vero expertes, quo exemplo plebeios a Rep. removit Romulus; πενέσται autem erant ſervi, non natalibus & genere, ſed bello capti, unde *Theopompum*, hac voce abuſum, reprehendit *Athenaeus* Deipnos. VI. 18. adde *Valckenaer.* Diatrib. ad *Euripid.* reliquias

cap. 20. p. 216. *Ammonio* in V. Πελάτης est Penesta, ὁ κατὰ πόλεμον χειρωθεὶς, ut pro δουλωθεὶς recte ſubſtituit *Valckenaerius* Anim. III. 8. & confirmat *Harpocration* Lexic. p. 139. his autem pares erant Lacedaemoniorum Εἵλωτες, ſive ab Ἕλει adpellati, ſive quod ita dicebantur οἱ πρῶτοι χειρωθέντες τῶν Ἕλος τὴν πόλιν οἰκούντων, quo pertinent Scholia *Thucydidea* l. c. 101. & *Harpocration* in Πενέσται, uſus quoque *Demoſthenis* loco ex Oratione adverſus Ariſtocratem, cui ſimilis in *Demoſtheneis* non occurrit, ſed in Auctario ad *Vlpiani* enarrationes ex Cod. *Lutetiano* p. 341. idque ſcholion, *Harpocrationis* tempore, pertinuiſſe videtur ad ἱππεῦσι πενέσταις in Orat. adv. Ariſtocr. p. 457. locus vero *Xenophontis*, quem ex τρίτῳ Ἑλληνικῶν habet *Harpocration*, legitur II. p. 273. 43. Ab utroque autem Graecorum genere tranſtulit Romulus, ut agros colerent, remque facerent pecuariam plebeii, ſed meliori conditione; plebeii enim erant liberi, neque ſervilis conditionis; θῆτες liberi quidem, ſed ad viliores ſaepe operas mercenarii, eoque ſervis propiores, quod in operis tardiores plagis & verberibus poſſent coerceri, ut teſtatur *Dionyſius* d. l. & confirmat *Perizonius* ad *Aeliani* V. H. III. 11. ideo θῆτας, & πελάτας, ſive, ut eſt in MS., πενέστας eſſe ἐλευθέρων ὀνόματα, διὰ πενίαν ἐπ' ἀργυρίῳ δουλευόντων, tradit *Pollux* Onom. III. 82. Peneſtae autem in opere ruſtico faciendo, quod illis tribuit *Heſychius* in V., plebeiis Romanorum, & clientibus erant pares, ſed tamen in eo diverſi, quod ſervi erant; denique εἵλωτες medii ſer-

vos

vos inter & liberos, apud *Pollucem* Onomaſt. III. 83. quod *Meurſius* Miſcell. Lacon. II. 6. exponit, quia dominis illos manumittere, aut extra regionem vendere haud licuit. — Quae mutua clientibus, & patronis officia, iuraque praeſcripſerit Romulus, deſcripte tradit *Dionyſius* II. p. 84. quaedam tamen mihi non ſatis expedita videntur, de quibus iam non diſputo. Hoc adtingam, debuiſſe pro clientibus, patronos iudicium ſubire, cauſſamque ſuſtinere. At qui id fieri potuit in civitate, qua ambo litigantes in iudicio praeſentes eſſe debebant? ita ut nec morbus, neque maior aetas excuſaret, teſte *Gellio* N. A. XX. 1. neque alter pro altero iudicium ſubire potuit, quamdiu cognitores, & poſtea procuratores nondum eſſent admiſſi. Si dicas, Romuli tempore ipſorum litigantium praeſentiam non fuiſſe neceſſariam, fuit tamen ex XII. Tab., poſt quas id patronorum officium adhuc duravit. *Heraldus* quidem de Rer. iudicat. auctor. II. 5. n. 5. patronos litem in ſe non transtuliſſe ſcribit, ſed curaſſe, quae ad eam agendam, inſtruendam, & ſententia terminandam neceſſaria viderentur; ſed hinc nihil aliud egerunt, quam quivis alii patroni, qui litigantibus quidem aderant, ſed praeſentibus; at vero abſentium cauſſas tueri, & perſequi debebant clientium patroni, quod aperte teſtatur *Dionyſius*, tum vero & ſuadet legis ratio, in eo ſita; ne a ſuis clientes negotiis avocarentur. Putabimusne igitur, patronum pro cliente egiſſe, ut patrem pro filio, ita ut una eademque utriusque perſona haberetur, quod

placebat *Schubarto* de Fat. Iurispr. Rom. I. §. 14. & certe huic ſententiae favere viderentur *Dionyſius*, & *Servius* ad *Virgil.* Aeneid. VI. 609. qui patronos tradunt eadem feciſſe, quae pro liberis patres; ſed id mihi magis ad officia pertinere videtur, quam ad cauſſas in foro. Tu vide, meliusne res ex eo derivetur, quod *Iuſtinianus* tradit pr. I. Per quos ager. poſſ., ab iis, qui in iudicio praeſentes eſſe debebant, quatuor fuiſſe exceptos, & in hos quidem, qui pro tutela agerent, id eſt, pupillo; ita enim *tutela* adhibetur apud *Gellium* N. A. V. 13. quod perperam explicuit *Theophilus* de duobus tutoribus, inter ſe de gerenda tutela certantibus. Tutelae autem par erat patroni officium; pupillis enim clientes iunguntur apud *Gellium* d. l. & patroni προστάται dicuntur, & κηδεμόνες apud *Plutarchum* Romul. p. 25. B. poſterior vox pro tutore paſſim apud *Theophilum* occurrit, etiam *Modeſtinum* in L. 10. §. 8. D. de Excuſat. ubi melius per *tutorem*, quam *Curatorem* verti debuiſſet, atque ita ſublatus fuiſſet ſcrupulus, qui nonnullos male habuit, quo modo, tutore facto furioſo, ſurdo, aut muto dari poſſit Curator, cum tutor dicatur in eadem cauſſa dandus in L. 17. D. de Tutel. — Vtrum vero in clientium inteſtatorum bona ſucceſſerint patroni, de eo quidem nihil tradit *Dionyſius*, ſed non obſcure tamen illi adfirmant, qui a iure clientium illud libertorum ductum cenſent, in quibus princeps eſt *Connanus* Comment. iur. II. 7. nemo vero unus apertius *Nieupoortio* Rit. Rom. ſect. I. cap. 4. §. 3. Viſa haec mihi ſemper fuit dubia opinio, praeſertim quia

con-

confirmari ſolet *Iuſtiniani* auctoritate; §. unic. I. de Legitim. patr. tut., cum tamen ad libertos ille locus pertineat, quos in ſucceſſione longo a clientibus intervallo diſtare recte monuit *Schubartus* de Fat. Iurispr. I. §. 18. errorem igitur *Nieupoortii* notavit *D'Arnaud* Var. Coniect. I. 4. ſed notavit tantum. Defenſorem tamen nactus eſt *Nieupoortius Reitzium* in Praef. Edit. quintae, ita tamen, ut cum clientes eſſent ingenui, eoque agnatos & gentiles haberent, quibus carebant liberti, ius ſucceſſionis patrono tantum concedat, ſi neque clientium agnati, neque gentiles eſſent, qui ſuccederent. Sed, quamvis quaedam libertorum iura, ob non diverſam rationem, ex iure clientium fuiſſe tranſlata, non ſim, qui diffitear; & qui diffiterer? cum clientibus liberti in legibus noſtris aliquando iungantur, tamen nimium quantum in hereditatis indole diſtincti mihi videntur. Age enim; ad inteſtatorum bona ſuos, & agnatos Lex vocabat; hoc nomine venire poterant patroni libertorum, qui eorumdem habebantur agnati; de clientium patronis nihil ſimile occurrit; hi enim erant curatores, non agnati; adpellat quidem eorum neceſſitudines *Dionyſius* II. p. 85. συζυγίας οὐδὲν διαφερούσας συγγενικῶν ἀναγκαιοτήτων, ſed tantum officiorum ratione, ex humanitate tam ſancte praeſtandorum, atque inter neceſſitudine iunctos. Praeterea ſi utrumque ius idem fuerit, aeque debuit clientis patrono, ſequenti tempore, ſalva fuiſſe ſucceſſio, atque eidem liberti, & tamen, mutata Reip. forma, mutata quoque, & mi-

minuta fuerunt patronorum in clientibus iura, dominantibus praeſertim Tribunis, ita ut etiam patrono turpe haberetur, pecuniam a cliente accipere, teſte *Plutarcho* in Romul. p. 25. B. Sed pergo; ſententiam enim ſuam adhuc tueri conatur *Reitzius* ex eo, quod patrono fuerit delata in clientium liberos tutela; quo fieri debuit, ut & deferretur ſucceſſio, in qua unicum eſt illius tutelae fundamentum. Videamus, quam vere hoc adfirmetur auctoritate *Dionyſii* XI. p. 716. is ſcilicet tradit, Appium Claudium in turpi iſta Virginii cauſſa adſeruiſſe, patrem M. Claudii ſe rogaſſe, ut filii tutelam ſuſciperet, quia Claudii familiae Appiae erant clientes. Sed, ſi quid video, hic locus id negat, quod ex eo probatum velint. Ecce enim, legitima patronorum tutela, ex iure ſucceſſionis delata, ſola lege, ſine ullo hominis facto, deferebatur; idem ſi in clientium patrono ſervatum eſſet, quid tum opus, ut Appium de tutela ſuſcipienda rogaverit Claudius? qui cum rogatus fuerit, id ne vero ſignificat? non ipſo iure ad eam ſuſcipiendam obligatum fuiſſe Appium, ſed tantum, ſi amico roganti hoc dare vellet. Neque tamen nego, patronum, cliente rogante, fieri potuiſſe ipſius liberorum tutorem; quidni enim id fieret eo modo, quo alios quoscumque rogare pater potuit? Sed nego, ex illa Claudii rogatione ſucceſſionem, & onus tutelae ex ſucceſſionis iure delatae probari poſſe. Latuit hic *Dionyſii* locus eos, qui pro tutela Romanorum pacticia pugnarunt, quos egregie refutavit *Vryhovius* Obſerv. iur. cap. 9. Sed ſu-

ſupereſt aliud argumentum, quod levi tantum digito tangit *Reitzius*, omnium vero eſt difficillimum, & ex *iure adplicationis* ducitur, quod per ius clientelae interpretatur *Weſterbovius* ad *Terentii* Andr. V. 4. 21. ſive, ut *Erneſti* in Clav. *Ciceron.* ſcribit, eſt *ius*, *quod habet patronus in eum hominem, qui ſe ad eum adplicuit, in eius bona, hereditatem*, &c. Scribit nempe *Cicero* de Orator. I. 39. *in Centumvirali iudicio certatum eſſe accepimus, qui Romam in exſilium veniſſet, cui Romae exſulare ius eſſet, ſi ſe ad aliquem quaſi patronum adplicaviſſet, inteſtatoque eſſet mortuus, nonne in ea cauſſa ius adplicationis, obſcurum ſane & ignotum, patefactum in iudicio atque inluſtratum eſt a patrono?* Pertinet haec *Ciceronis* narratio ad peregrinum, qui ex ſua provincia exſul Romam venerat, ut ante Claudium licuiſſe, ſi Roma nominatim non eſſet prohibitus, oſtendit *Nicol. Antonius* de Iur. exſul. I. 13. §. 5. hic vero exſul Romae ſeſe alicui in clientelam dederat, quem *quaſi patronum* adpellat *Cicero*, quia verum patronatus ius tantum erat inter cives, monente *Harleſio*, quod vel indicat utriusque ordinis inter cives vinculum, ſolum huius iuris in lege Romulea fundamentum. Huius autem inteſtati bona cum ſibi vindicaverit quaſi patronus, ſequi videtur vero illud patrono multo magis concedendum eſſe, cui itaque illud etiam tribuit *Wielingius* Lect. iur. p. 286. quamvis in peregrino cliente, non quocumque alio, id tantum admittat *Turnebus* Adverſ. XXIV. 32. Parum tamen haec ad perſuadendum apta videntur. Id enim ius ſi certum fuerit, quare

de

de eo apud Centumviros actum? quare *obſcurum* fuit, & *ignotum*? cunctis utique exploratum ſatis erat, quid patrono deberetur. In controverſiam mihi praeſertim cadere videtur, utrum *adplicationis ius* ſucceſſionem in bona deſignare queat. Vt mittam, *Ciceronis* locum, monente iam *Erneſtio*, ex parte mutilum videri, eoque dubitari poſſe, utrum iuſtam quidem interpretationem admittat; ipſa etiam *Ciceronis* ſententia alio tendit; id namque agit *Tullius*, ut Oratoribus iuris civilis peritiam eſſe pernoceſſariam oſtendat, idque exemplo hominis, de iure tam obſcuro diſſerentis, confirmat. Quid autem inde? hoc nimirum, *adplicationem* ad iura civilia pertinuiſſe; porro de eo iure in inteſtati hominis cauſſa diſputatum fuiſſe ab eo, qui ſua peritia ius illud patefecerit; at a quo? a patrono, dicis. Audio, ſed non a patrono clientis, at vero potius a cauſſarum patrono, de eo enim patronorum genere tantum loquitur *Cicero*. Rem ita accipio, hunc cauſſae patronum de exſulis illius hereditate egiſſe, quam inteſtati iure ſibi petebant heredes ipſius legitimi, eumque in cauſſa agenda patefeciſſe ius adplicationis, id eſt, vinculum illud, quo erant obligati, quicumque ſe patrono adplicuerant. At vero patronorum iura inter cives ſervabantur, & quidem lege, adeoque omnibus ſatis erant nota. Ad eorum exemplum conſuetudine & uſu receptum fuerat, ut ſibi Romae patronos adſciſcerent peregrini, provinciae, municipia; talemque ſibi adſciverat hic exſul, quem ideo *quaſi patronum* adpellat *Tullius*. In eo autem obſcurum erat patro-

tronatus ius, verum ex conſuetudine in peregrinis eadem reverentia, obſequium, & obligatio eſſet ſtatuenda, atque in civibus; hoc autem Orator patefecit, atque, Oratorum more cauſſae ſuae ſerviens, ex hac obligatione huius inteſtati hereditatem magis ad quaſi patronum, cui ſe adplicuerat exſul, quam quemcumque alium pertinere adſeruit, ducto forte argumento, quod clientium erat, ſuis opibus patronum adiuvare, idque in hac facti ſpecie, quamvis iure hereditas ad quaſi patronum pervenire non poſſet, iuris analogiam poſtulare, propter beneficia in exſulem, & peregrinum collata forte a quaſi patrono pauperiore, ideoque magis adiuvando inteſtati bonis, quam aliis, qui exſulem Romae degentem neglexerant. Tota itaque facti ratio ad ſingularem pertinet ſpeciem, non ad ius inter omnes commune, quamvis ex hoc communi ſententiae ſuae colorem duxerit ille patronus.

CAPVT III.

Quibusdam Gloſſarum Nomicarum, quas *Labbaei* beneficio debemus, locis in littera A., ſed male adfectis, curationem adferre conabor, eorum e longinquo veſtigia ſecutus, qui de aequi bonique arte egregie meruerunt, quas ſi Tibi coniecturas probaverim, erit, quod mihi gratuler.

Ἀβίστης ἀγωγή, ἡ κατὰ τῶν ἀπελάτων.) *Scaligeranum* Ἀβίγεος ἀγωγὴ nihil habet, quo ſe tueatur. Scribo Ἀβιγεῖς, *de abigeis actio.* ita frequenter hae Gloſſae; infra eſt, Ἀδυλτερίοις ἀγω-

γωγὴ, *de adultertis actio*; praeterea. Ἀδούλτερὶ ὁ νόμος, *de adulteriis lex*, quod male in Ἀδουλτέρι mutatum volebat *Boſquetus* ad *Pſelli* Synops. vs. 467. iure reprehenſus ab acutiſſimo *Koenio* Diſſert. Critic. p. 13.

Ἀβολιτίων γενομένη γενικὴ παρὰ βασιλέως) *Iacobſon* in Diſſert. ad Gl. Nom. p. 5. emendat λεγομένη, aut διδομένη; fruſtra; γενομένη γενικὴ παρὰ βασιλέως eſt *abolitio generalis facta a Principe*. L. 8. D. ad SCtum Turpil. *abolitio aut publice fit*, quod in Baſilicis T. VII. p. 9. eſt δημοσίᾳ γένηται ἄφεσις. *Harmenopulus* I. 2. n. 42. δημοσίᾳ ἀπόλυσις γένηται. — Sequitur in Gloſſa; ἀπολύεται πάντα τὰ ἔιδη προκαταρχθέντα, ſcribe τὰ ἤδη, ut eſt in Baſilicis T. VII. p. 926. & 928.

Ἀδελίτζια ἀγωγὴ κατὰ τῶν ἐμπαθῆ ζῶα πωλούντων. αὕτη ἡ ἀγωγὴ παρὰ τῶν Ἀεδίλων τῶν Πραιτώρων ἐισηχθη) *Scaligero*, & *Rovero* ad Gloſſ. Nom. p. 46. adſentio, primam vocem in Ἀεδιλίτζια eſſe mutandam; Ἀεδιλίκια dicitur in Baſilicis T. II. p. 405. Sequentia τῶν Ἀεδίλων τῶν Πραιτώρων ſunt difficiliora; poſterius in Κουριλίων mutat *Schultingius*, a Curulibus enim Edictum fuit propoſitum, quamvis tunc Κουρουλίων mallem cum *Rovero* ad Gl. Nom. cap. 2. Mihi Gloſſographus in verbis αὕτη ἡ ἀγωγὴ non adeo quidem Aediliciám ſigillatim actionem ſignificaſſe videtur, quam univerſe quamcumque de damno ab animalibus dato, quarum altera Aedilicia, Praetoria altera. Illam tangit ab initio, hanc poſtea in verbis, τῶν Πραιτώρων δὲ ἐςιν αὕτη. Itaque aut cum *Rovero* emendandum, ἤτοι Πραιτώρων, aut, quod malim, καὶ τῶν Πραιτώρων, non quia

Prae-

Praetorum nomine quoque intelliguntur Aediles, tamquam hoc eſſet commune Magiſtratibus omnibus nomen, quod putabat *Noodtius* Probab. I. 6. & ex parte *Heineccius* Hiſt. Edictor. I. 6. §. 1. Sed quia nonnumquam eadem edixerunt Praetores, quae ante Aediles, ſive quia his carebat Reſp., ut eorum partes explere alii debuerint, quod exemplum eſt apud *Dionem Caſſ.* XLIX. p. 402 ſive quia in ſuum Edictum tranſtulerunt, quae ſua origine Aedilium erant inventa, quod praeſertim ſub Imperatoribus evenire potuit. Hoc ſenſu *Theophilum* ſcripſiſſe arbitror, Praetoriis ſtipulationibus συνηριθμηθῆναι Aedilicias, id eſt, Praetoriarum nomine eas contineri, ad §. 2. I. de Divis. ſtipul. & Aedilium Edictum partem fuiſſe Praetorii factam, tum urbani, tum peregrini, ad §. 7. I. de I. N. quo etiam *Paullum* refero Sentent. I. 15. §. 2. *feram beſtiam in ea parte, qua populi iter eſt, colligari Praetor prohibet.* hunc ideo locum habet ſuſpectum *Schultingius*, quia *extra ordinem coercendum* ſcribit *Paullus*, qui contra fecerit; ita vero amplior concederetur poteſtas, quam patitur Praeturae indoles, in iure dicundo, non coercendo ſita. Sed quid obſtet, quo minus coercitionem iurisdictioni conſentaneam intelligamus? Praetor enim, iurisdictionem habens, ea quoque habuiſſe eſt dicendus, ſine quibus iurisdictio exerceri nequit; mixto enim imperio fruebatur, quod ſine coercitione nomen foret inane; quidni enim potuit multa, aut pignoris capione coercere? talis ſaltem *modica coercitio*, id eſt intra Praetoriae iurisdictionis terminos, ipſi

tribuitur in L. 8i §. 2. D. de Religios. Neque dubito, quin ad actiones quoque noxales idem adcommodari poſſit, quae, cum ſint Praetoriae, de iisdem tamen cauſſis dantur, de quibus Aediliciae, ut de pauperie memorat Imperator. §. 1. I. Si quadr. paup. damnum enim a fera datum eiusmodi eſſe poteſt, ut in actionem de pauperie utilem cadat, ſi in domini adhuc poteſtate fera ſit; ita enim duo concurrunt facta, & quod contra Aedilium Edictum feram in via habuerit, & vero etiam, quod maius fera damnum dederit, quam Aedilicia actione repeteretur, veluti in libero homine occiſo. Conf. *Rygerbos* Obſerv. iur. p. 44. hoc malim, quam *Ottonis* ad pr. I. Si quadr. paup. ſententiam ſequi, Praetorium edictum ad peregrinos, peregrina animalia oſtendentes, referentis.

Ἀδεξιβένδυμ. ἡ παραστατικὴ τῦ πράγματος ἀγωγὴ, ἢ περὶ ἐκνικήσεως) Lege ἐκδικήσεως. idem latet in Gloſſa ſequenti vitium. Eſt enim ad exhibendum actio propter rei vindicationes introducta, L. 1. D. ad Exhib. vindicatio autem eſt ἐκδίκησις apud *Theophilum* ad §. 2. I. Quib. alien. lic. & ad §. 3. de Emtion. ἐκδικεῖν *vindicare*, ibid. ad §. 26. de R. D. alia eſt ἐκνίκησις *evictio*, Idem ad §. ult. de R. D. actionem ad exhibendum, furti, & condictionem furtivam dari ſcribit, ſi qui res de curru cadentes retinuerint. & additur interpretatio, ſive *Theophili*, ſive, quod magis puto, alterius, τυτέστιν ἐκδικήσεως ἀγωγὴ, ἢ ἐκνίκησις κατὰ τῶν κλεπτῶν. prius ad actionem ad exhibendum pertinet, quae praeceſſit.

'Αδεξιβένδομ. ἤγουν εἰς τὸ ἐξελαύνειν τῶν τόπων τὰ θρέμματα.) Malebat *Scaliger*, 'Αδεξιγένδομ. mihi placet, 'Αδεξπελλένδουμ. ita ἐξπελλεντής, de quo *Homberg.* ad Novell. 128. cap. 6. Gloſſae ſedes eſſe videtur in L. 39. §. 2. D. Ad Leg. Aquil., ubi, qui alienum in ſuo agro pecus deprehendit, id debet *expellere*, quod reddunt Baſilica per ἐλαύνειν, T. VII. p. 59.

'Αδιαδικατιτεύειν. προσκυρῶν) *Scaliger*, & in Gloſſario *Meurſius*, 'Αδιαδικατεύειν. mihi προσκυρῶν ſuadet, ut emendem, 'Αδσιγνατεύειν. *Theophilus* ad pr. I. de Adſign. libert., unde Gloſſam puto ſumtam., ἐνὶ τούτων ἀδσιγνατεῦσαι, ἤτοι προσκυρῶσαι. quod in L. 107. D. de V. S. eſt *adſignare libertum*, in fragmentis Graecis poſt *Theophilum* p. 983. eſt προσκυρῶν τὸν ἴδιον ἀπελεύθερον. infra: 'Αδσιγνατιόν. προσκύρωσις. adde Baſilic. T. VI. p. 599.

'Αδιτεύουσα. νεμομένη. κρατουμένη) Scribe, 'Αβιτεύουσα. A Latinorum ſupinis hi verba duxerunt Gloſſographi, qua forma ab *habitum* fit ἀβιτεύω. inferius eſt ἀβιτεύσας in 'Ράπτωμ. emendationem confirmat addita verbi interpretatio. *Theophilus* ad §. 2. I. Quib. mod. toll. oblig. σὺ ἐμὸν ἔχεις, ἢ κρατεῖς, ἢ νέμῃ. ubi etiam additur differentia, qua κρατεῖν eſt *naturaliter tenere*, νέμεσθαι *tenere animo domini*, ut *tenere* & *poſſidere* Latinis ſunt diſtincta, de quo *Hotoman.* ad *Ciceron.* Pro Quinct. 29. adde *Duaren.* Diſp. Annivers. II. 18.

'Ακκίλιος. ἀγωγὴ κινουμένη κατὰ τοῦ ὑπερθεμένου δοῦναι τὸ καταληφθέν) Pertinet Gloſſa ad legata Eccleſiis, locisque venerabilibus relicta. Vt enim olim in legatis certis per damnationem,

haud

haud aliter atque in iudicis ſententia, duplum ſolvebatur, ita idem ad haec legata transtulit *Iuſtinianus*, ſi quis ea ſolvere diſtuliſſet, aut relicta negaſſet, §. 19. I. de Action *Theophilus* ad §. 7. I. de Oblig. quae quas. ex contr. non potuit itaque *Schultingii* latere acumen, legendum eſſe καταλειφθὲν, quod in hoc legato verbum eſt ſollemne, ut apud *Theophilum* ad §. 20. I. de Action. ad §. 7. I. de Obligat. quas. ex contr. *Harmenopulum* V. 11. n. 44. Quid igitur? utrumne ad Legem Aquiliam legati huius ſolvendi mora pertinet? ita Gloſſographus, ſed errorem ipſius iam notarunt *Schultingius*, *Mylius* de trib. L. Aquil. capit. §. 5. *Sibenius* ad *Pſelli* Synops. vs. 462. *Struchtmeyerus* Epiſt. Crit. p. 14. quamvis enim in Lege Aquilia in duplum lis creſcat, id quidem fit inficiando, non autem damni ſolutionem differendo. Fons erroris inde mihi videtur ortus, quod, poſtquam in §. 23. I. de Action. de duplo ex Lege Aquilia fuiſſet actum, haec actio addatur, quam incaute ad eamdem legem retulit tum Gloſſographus, tum vero etiam *Pſellus* Synops. vs. 477. ubi neque huius Gloſſae inmemor *Bosquetus*. Facit tamen ille *Pſelli* locus, ut pro errore commiſſo magis ſuffragium feram, quam cum *Rovero* ad Gl. Nom. p. 52. ὑπερθεμένη etiam de inficiatione capiam, & pro καταληφθὲν ſubſtituam ἀναιρεθὲν, tamquam pertineret Gloſſa ad eam legis Aquiliae partem, qua ſervi, quadrupedisve occiſi damnum fuerit vindicatum. ὑπερτίθεσθαι enim, per ellipſin, non *inficiationis*, ſed *dilationis* habet notionem; totam verbi formam egregie inluſtravit Vir Cla-

Clariſſ. in Obſerv. Miſcell. Vol. VIII. p. 347. & 351. ideoque ab ἀναβάλλεσθαι diſtinguit *Ammonius* in V. ita ὑπερτίθεσθαι τὴν ἀδιτίωνα eſt apud *Theophilum* ad §. 20. I. de Legat. τὴν ἐνοχὴν, ibid. ad §. 6. de V. O. καταβυλὴν in ipſo hoc legato, ad §. 19. de Action. adde *Pſellum* Synops. vs. 480. *Harmenopulum* V. 10. n. 47. ὑπέρθεσις pro dilatione, apud *Theophilum* ad §. 3. I. de Auctor. tutor. atque ita iungitur cum παρολκῇ, ibid. §. 6. de V. O. infra: Μόρα. ἡ ὑπέρθεσις. & Διλατιόν. ἡ ὑπέρθεσις. recte hinc *Labbaeus* ad Novell. Conſtit. Impp. p. 125. in *Manuelis Comneni* Novella ex MS. reſtituit τὰς ἐν δικαστηρίῳ γινομένας ὑπερθέσεις, pro vulgato ὑποθέσεις; reperio etiam in Novella *Iuſtiniani* 49. princ. in *Vaticano* ὑποθέσεως, ubi melius *Haloander* ὑπερθέσεως, & Vulgata *dilationis*, conf. *Hombergium*. Denique, quo minus ὑπερθέμενος de *inficiatione* capiam, facit *Theophili* auctoritas, qui in hac actione ἀρνεῖται, & ὑπέρθηται diſtinguit, ad §. 26. I. de Action. & prius de huius legati *inficiatione* conſtanter adhibet. Vid. ad §. 7. I. de Oblig. quae quaſ. ex contr. Dubito praeterea, an δῦναι τὸ ἀναιρεθὲν deſignare queat *occiſi damnum ſolvere*; hoc enim eſt, ὅσυ τὸ ἀναιρεθὲν ὑπῆρχεν, τοσῦτον δῦναι, ut apud *Theophilum* pr. I. de Leg. Aquil.

Sequitur Gloſſa: Ἀκυίλιος λέγεται, etc. cui gemina ſunt, quae apud *Harmenopulum* VI. 5. init. legas. Scribit autem Gloſſographus, Aquiliam de dato damno conſtituiſſe, aliiſque, ἐξαιρέτως δὲ, περὶ τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸ διπλάσιον. Haec mihi confirmare ſententiam videntur *Balduini* ad L. Aquil. p. 160. & 178.

& *Noodtii* ad L. Aquil. cap. 2. plura huius Legis fuiſſe capita tribus illis, quae in iure noſtro ſuperſint. De duplo enim ſeparatim fuiſſe cautum indicat illud ἐξαιρέτως, eoque refero *Caium* in L. 1. §. 2. D. Ad Leg. Aquil., qui, poſtquam primum legis caput enarraſſet, de duplo *infra deinde* caveri addit; caput itaque de duplo ab hoc primo fuit diverſum. Scio, *Wielingium* ad *Chaſſan.* Paratitl. p. 234. & *Mylium* Diſſert. de Trib. L. Aquil. capit. ſtatuiſſe, ſub *cetero quocumque damno*, de quo tertio capite cautum, omnia dati damni exempla eſſe intelligenda, quae ad alia capita referunt *Noodtius*, ceterique. De ſervo corrupto, effuſis, & deiectis nihil impedio, de *inficiatione*, & *duplo* ex ea oriundo tum demum credam, ſi qui voce *dati damni* hanc intelligi poſſe docuerit. Si enim cum *Mylio* d. l. §. 5. de ea primo capite, aut Praetoris edicto actum contendas, quaero, qui non ad caput ſingulare, neque edictum, ſed legem Aquiliam retulerit Gloſſographus, quod ſi vero primo, & tertio capite de eo conſtitutum cenſeas cum *Suarezio* ad L. Aquil. in Adparatu cap. 3., obſtabit eadem Gloſſa, Legem ſanxiſſe de aliis adfirmans, id eſt, de quovis damno, praeſertim vero de inficiatione, id vero quid aliud eſt, quam inficiationem a capitibus de damno ſeparare? At, inquies, in Baſilicis T. VII. p 66. ſine diſcrimine primo capiti tribuitur inficiatio. Non diffiteor; ſed illud factum, quia *Caii* verba Graece vertentes, capiti primo iunxerunt, quae proxime apud *Caium* §. 2. ſequun-

quuntur, omiſſis tamen *infra deinde*, quibus haec de inficiatione a capite primo ſeparaſſe mihi videtur, inde colligenti, de inficiatione & duplo ſingulare Legis caput fuiſſe. "Ἄλβον λέγεται τὸ ἴδικτον, διὰ τὸ γεγράφεσθαι λευκοῖς γράμμασιν) Ne Graecum quidem γεγράφεσθαι. *Barthius* Adverſ. I. 1. citat γεγράψεσθαι; Verum eſt γεγράφθαι, quod eſt apud *Theophilum*, ex quo Gloſſa ſumta, ad §. 12. l. de Action. ita ex ingenio *Schultingius*, & citavit *Du Cange* Gloſſar. Graec. V. Ἄλβον. — Sed inepta ſunt λευκοῖς γράμμασιν. *Album* enim olim tabulam fuiſſe querneam, cineritio colore, poſtea ſplendoris cauſſa albo inductam, nigrisque litteris inſcriptam, pluribus expoſuerunt *Caſaubonus* Miſcell. IV. 6. *Ritterus* ad Cod. *Theodoſ.* Praef. T. IV. p. 4. huc *album parietem* referunt apud *Plautum* Pers. I. 2. 21. alia tamen ratione emendatum ab *Arnaldo* Var. Coniect. II. 18. Gloſſographum noſtrum erroris arguit *Heineccius* Hiſtor. Edictor. I. 2. §. 6. leguntur tamen apud *Theophilum* eadem, cui ne tam foedus error tribuatur, hanc eſſe lacunam, ex Baſilicorum Gloſſis adſutam, putat *Ritterus*. Ipſum quoque Gloſſographum abſolvit *Reitzius*. omnemque in Librarios culpam reiicit; emendat itaque γραμματείοις, aut ἐν γραμματείοις, quod *tabulam*, aut *album* interpretatur; dubito tamen, an ſatis feliciter. Quid enim? vocemne, tabulis iudicialibus, & libellis propriam, Edicto convenientem dicamus? de quo egregia contulit *T. H.* ad *Xenophont. Epheſ.* in Obſerv. Miſcell. Vol. V. p. 17. neque diſtant, quae de ſyngraphae,

aut cuiusque inſtrumenti notione adtulit *Homberg*. ad Novell. 72. cap. 1. Non puto; de Librarii tamen ſocordia nihil diſſentio, qui adeo ridicule oblocutum ſibi fuiſſe Gloſſographum cras credam. Ecce enim; albis ſcribit litteris Edictum fuiſſe propoſitum, tabula ipſa itaque debuit fuiſſe nigra, & tamen continue addit, ἐπὶ γὰρ κονιάματος τὰ διατάγματα, καὶ τὰς παραγραφὰς ἐξετίθεσαν. quid hoc aliud eſt? quam nigris fuiſſe litteris Edictum tabulae dealbatae inſcriptum. Sunt enim κονιάματα, quae gypſo inlita, a κονιᾷν, unde κονιάτης, quae ſunt apud *Pollucem* Onomaſt. VII. 125. ubi *Kuhnius*. Vox poſterior in L. 1. C. de Excus. artif. exponitur *Albinos*, qui ſunt *Albarii* in L. 2. C. *Theodos*. eod. *Suidae* autem in V. οἱ τοὺς τείχους παραχρίοντες, de quibus Not. ad *Heſychium* V. κονιάται; *opus albarium*, *ſive tectorium* habet *Vitruvius* Architect. V. 10. Quid itaque, ut ad rem redeam? Ne ſibi ſit adverſus, ſcripſiſſe Gloſſographum coniicio λευκαῖς σανίσιν. *Dionyſ. Halicarn*. III. p. 178. ἐν δρυΐναις ἐχαράττοντο σανίσιν οἵ τε νόμοι, καὶ αἱ περὶ τῶν ἱερῶν διαγραφαί. adde IV. p. 245. — Ceterum eorum confirmat ſententiam Gloſſa, qui contendunt, Edictum quoque *album* fuiſſe adpellatum; hoc patitur vulgaris metonymiae forma; a qua ſi diſcedas, *album* & *Edictum* diſtingue, ICti exemplo in L. 7. pr. D. de Iurisd. adde *Arnaldum* Coniect. II. 9.

Ἄμβητος. ἀγωγὴ ἡ κατὰ τῶν φθειρόντων τὰς κρίσεις καὶ τὸ δίκαιον) Vtrum *ambitus* recte ἀγωγὴ dicatur, dubitat *Struchtmeyerus* Epiſt. Crit. p. 16. ideoque emendat ἦγεν ὁ κατά. Mihi ἄμβη-

βιτος eſt caſus obliquus, ſuppreſſa voce *actio*, ſive *adcuſatio* de ambitu ex Lege Iulia. ἀγωγὴ enim ad adcuſationem in iudicio publico quoque pertinet, ut in his Gloſſis de adulterio in Ἀδυλτερίοις, de abolitione in Ἀνεολυτίων. *agere* in his quoque dicitur adcuſator, L. 18. & 30. D. Ad Leg. Iul. de adulter. *actionem perduellionis* habet *Cicero* pro Milon. 14. Erraſſe autem Gloſſographus videtur *Heineccio* ad *Briſſonii* Lexicon V. *Ambitus*, cum ad ambitum retulerit, quae de corrupto iudice ad repetundarum crimen pertineant, neque diſſentit *Struchtmeyerus* Epiſt. Crit. p. 15. Sed in prioribus Gloſſis ambitus eſt φθορὰ κρίσεως, & in ſequenti dicitur de eo agi ex ambitu κατὰ τῶν φθειρόντων τὰς κρίσεις, ut pro κόρας vere emendavit *Bosquetus* ad *Pſelli* Synops. v. 486. ſuffragante *Schultingio*, & *Struchtmeyero* d. l. p. 16. κριτὰς tamen malebat *Roverus* ad Gl. Nom. p. 56. praeterea ambitum iudicii corrupti crimen complecti non poſſe, *Heineccio* nondum largior. Eſt quidem *ambitus iudicium in eum, qui largitione honorem capit & ambit*, ut ex optimo MS. *Groningano*, & antiquiſſima *Petiti* editione legendum eſt apud *Iſidorum* Orig. V. 26. Sed non minus eo etiam tenentur, qui ſimili largitione, aut ſaltem gratia, iudicum ſuffragia corrumpunt. Per legem enim Iuliam iudiciariam ambitum committit adcuſator, aut reus, qui iudicis domum ingreditur, L. 1. §. 4. D. Ad Leg. Iul. ambit. rationem quaeris; non alia eſt, quam quia corrumpendi iudicis cauſſa id facere videatur, idque legis caput explicuit *Cuiacius* Obſ. VI. 39. & quos citat

Trekellus ad *Briſſon.* Antiq. IV. 10. addo adhuc *Ciceronem* pro Cluent. 36. *qui erant ipſi ambitus condemnati, quos ego non idcirco eſſe arbitror in integrum reſtitutos, quod planum fecerint, illos ob rem iudicandam pecuniam accepiſſe.* atque illud poſtea dicit, *ad emendas ſententias iudici pecuniam dare.* hinc explicanda ſunt *ambitioſa decreta*, in L. 3. pr. D. de Minor. vig. ann. L. 4. D. de Decret. ab ord. fac. id eſt, quae, data pecunia, contra ius & aequum a iudice fiunt, interprete *Raevardo* Varior. V. 6.

Ἀντιόρκυμ λέγυμ. ἀπὸ πολλῶν νόμων) Emendat *Cuperus* Ἀντικόρων —— ἀπὸ παλαιῶν. poſterius verum eſt, ſed pro altero ſcripſerim Ἀντερίόρυμ. Sedes Gloſſae eſt in §. 6. I. de Militar. teſtam. ubi ſunt *anteriores leges*, quod vertit *Theophilus* παλαιοτέρων; placetne hoc etiam magis, quam παλαιῶν?

Ἀπὸ προκομιδῆς. ἀπὸ μέρυς) *Struchtmeyerus* Epiſt. Crit. p. 88. προκομιδῆς habet corruptum, in προδομινικα emendandum, ut ſumta ſit Gloſſa ex *Theophilo* ad § 3. I. Per quas perſon. ubi *pro dominica parte* vertit καθόσον μέρος ὑπὸ ἑνὸς ἑκάςυ τῶν δεσποτῶν. Mihi potius vitioſum videtur μέρυς, & ſubſtituo μορᾶς. Eſt enim προκομιδὴ mora. Gloſſae *Philoxeni*: Προκομιδὴ *prolacio.* Pro *tranſlatione* eſt μετακομιδὴ in Scholiis apud *Labbaeum* ad Synops. Baſilic. p. 4. ubi etiam eſt ἀποκομίσαι δικαιώματα ἀπὸ ἄλλης ἐπαρχίας εἰς ἄλλην.

CA-

CAPVT IV.

Quaedam iuris noſtri loca iam perſequi lubet, ſed breviter. Non una eſt omnium opinio de L. 11. D. de Vſufr. adcreſc. ad veram cuius intelligentiam neceſſe eſt, ut huic ſequens lex uno contextu adiungatur, *Triboniani* more, duorum ICtorum fragmenta ita collocantis, ut uno voluerit ſpiritu legi. Cum itaque altera ſit *Papiniani*, *Vlpiani* altera, utramque ita connectamus: *Cum ſingulis ab heredibus ſingulis eiusdem rei fructus legatur, fructuarii ſeparati videntur, non minus, quam ſi, aequis portionibus, duobus eiusdem rei fructus legatus fuiſſet, unde fit, ut inter eos ius adcreſcendi non ſit, cum alius ab alio herede uſumfructum vindicat.* Recte quidem ex his ius adcreſcendi legatariis, verbis tantum coniunctis, negarunt plures, de vera tamen verborum ſententia diſſidentes. Scrupulum movent, utrum *aequis portionibus* ad legatarios pertineat, agnitum uſusfructus legatum aequis portionibus habituros, an ad heredem, illud aequis portionibus ſingulis legatariis praeſtiturum. Poſterius placuit *Donello* Comment. VII. 13. atque ad id rationem adcommodat in L. 12. ut ius adcreſcendi in iis ceſſare oſtendat, *cum alius ab alio herede uſumfructum vindicat.* Recte id refutavit *Maianſius* Diſp. iur. XXXVIII. §. 34. ſed difficultatem non ſuſtulit, utrum verba, *unde fit, ut inter eos ius adcreſcendi non ſit*, ad priorem pertineant ſpeciem, ſi ſingulis ab heredibus fructus ſit

ſit ſingulis legatus, an poſteriorem, ſi idem aequis portionibus legatus, quam differentiam explicuit *Ramos*, Theſaur. *Meerman.* T. VII. p. 305. de illa difficultate plurimorum opiniones non enumero; mihi parentheſeos ope locus ita videtur adiuvandus: *cum ſingulis ab heredibus ſingulis eiusdem rei fructus legatur, fructuarii ſeparati videntur, (non minus, quam ſi, aequis portionibus, duobus eiusdem rei fructus legatus fuiſſet) unde fit*, &c. In eiusdem rei uſufructu ſingulis legatariis legato a ſingulis heredibus, legatarios dicit *Papinianus* eſſe ſeparatos, & ius adcreſcendi negat, quia non ſunt coniuncti; ut enim coniuncti dicantur, legatum debet ab uno eodemque herede pluribus eſſe relictum, non a diverſis heredibus, quia in iis diverſa eſt praeſtatio, ſive, ut ex *Vlpiano* additur, quia *alius ab alio herede uſumfructum vindicat.* Rationem vero, quare ſint ſeparati, a' legatariis, verbis tantum coniunctis, repetit, quos propter adſcriptas partes aequas ſimiliter ſeparatos eſſe agnoscit; quis enim a teſtatore coniunctos dixerit in re, quam datis inter eos partibus diviſerit? Patet iam, ni fallor, ſententia, adhibito interpretationis modo, cuius exempla dedit *Voorda* Elector. cap. 5. quam facile autem parentheſeos ope cura adhiberi queat, oſtendit *Rygerbos* Obſerv. iur. cap. 1. quo tamen, nollem, retuliſſet L. 61. D. de R. V. cuius veram ſententiam dedit *Faber* Coniect. VI. 15.

In L. 16. §. 3. D. de Curat. furioſ. exponit *Tryphoninus* de curatore, quem filio prodigo pater dedit, cautione addita, qua nepotibus

ex

ex hoc filio pater proſpiciat, ut, prodigo exheredato, eos inſtituat, ſi nepotes ſua habeat poteſtate; ſi vero non habeat, quia emancipato iam prodigo erant nati, ſuadet eos inſtitui ſub conditione, ut emancipentur; in id autem ſi non conſentiat prodigus, *per omnia*, inquit, *iudicium teſtatoris ſequendum eſt, ne, quem pater vero conſilio prodigum credidit, eum Magiſtratus, propter aliquod forte ſuum vitium, idoneum putaverit.* Interpretor *vero conſilio* iuſto, aequo, quo nepotibus proſpiceret, ne bona ad prodigum pervenirent, unde etiam neceſſaria erat emancipationis conditio, quia ceteroquin hereditatem prodigo adquiſiviſſent. Ex hac *veri* notione explicat *Noodtius* L. 7. D. de Donat. int. vir. & uxor. adde *Drakenb.* ad *Livium* II. 48. In poſterioribus verbis quaedam habent Editiones, *forte ſuum iudicium*, quod *Catharinus* Obſerv. III. 36. ex Baſilicis confirmari credit; ὃ δύναται δὲ κρίνειν ἱκανὸν Πραίτωρ, ὃν πατὴρ ἄσωτον εἶπεν. idque tuetur Vir Clariſſ. in Obſerv. iur. II. 7. ſed δύναται κρίνειν exprimit *putaverit*, quod in lege eſt; traiectis autem vocibus ita locum conſtituit *Catharinus*; *quem pater conſulto prodigum credidit, propter aliquod forte ſuum vitium, eum Magiſtratus idoneum putaverit.* refert itaque *vitium* ad prodigi factum. Male; pertinet enim ad Magiſtratum, ut recte *Accurſius*; oppoſita namque ſunt *verum conſilium patris*, & *Magiſtratus vitium*; id vero in univerſum accipio de quacumque Magiſtratus negligentia, culpa, errore, parum recte ita putantis, qua notione etiam occur-

currit in L. 63. §. 2. D. de Evicton. L. 37. D. de Excus.

Criticos vexavit L. 23. pr. D. de Vſurp. & uſuc. qua rerum inmobilium tractat poſſeſſionem *Iavolenus*. Qui aedes poſſidet, non poſſidet ſeparata corpora, lapides, tigna, caementa aedibus illis iuncta, id eſt, non poſſidet ſeparatim eo univerſitatis iure, quo aedes; intelligi enim nequit univerſitas, ſi ſeparata ſint illa corpora, quia, ſi ſingula poſſideret, non poſſideret aedes, caeteroquin enim haec corpora tamquam res mobiles, aedes ex his compoſitas tamquam inmobiles poſſidere deberet, quo fieret, ut diverſa poſſidendi & uſucapiendi tempora eſſent neceſſaria, aliud in tignis, aliud in aedibus. Haec itaque corpora, quae aedes efficiunt, univerſitatis debent iure poſſideri, & tamquam inmobilia uſucapi. Conf. *Byncker∫b*. Obſ. VII. 2. rationem addit ICtus: *quod abſurdum, & minime iuri civili conveniens eſt, ut una res diverſis temporibus capiatur, utputa cum aedes ex duabus rebus conſtant, ex ſolo & ſuperficie, & univerſitas earum poſſeſſionem temporis inmobilium rerum omnium mutet.* Poſteriora qui explicuerit, novi neminem. *Cuiacio* h. l. placebat, *poſſeſſione temporis inmobilium rerum dominium mutet.* hoc quidam adripuerunt Editores, & in *Bynckershoekii* Codice, qui in *Leidenſi* eſt Bibliotheca, idem ſe inveniſſe teſtatur Ampliſſ. *van Alphen* Diſſert. de *Iavoleno* p. 55. ſed ſi lectionem hanc ICti ſententiae plane contrariam dixerim, dixerim id, quod verum ſit. Ecce enim;

enim; ſi aedium mutet dominium eo ſpatio, quo uſucapiantur immobilia, utrum hoc *abſurdum eſt, & minime iuri civili conveniens?* Alia coniecerunt *Beſtius* Rat. emend. leg. 17. n. 10. *van Alphen* d. l. & Vir Cl. ad *Ulpian.* Fragm. 5. §. 10. ipſe divino; *poſſeſſionem temporis inmobilium rerum in mobilium mutet.* iuri enim non eſt conveniens, ut univerſitatis in aedibus poſſeſſio, adeoque rei inmobilis, mutetur in rei mobilis poſſeſſionem.

De effingenda ſpecie in L. 22. C. de Fideiuſſ. multum laborant Interpretes. Ita enim Hermiano reſcribunt Diocletianus & Maximianus: *Si ultra hoc, quod accepit ea, pro qua te mandatario nomine interceſſiſſe commemoras, daturum te ſcripſiſti, Praeſes provinciae ex hoc, quod ultra mandatum tuum numeratum eſt, a te nihil exigi patietur.* Aliter Gloſſatores, de quibus *Sichardus* ad h. l. & *Connanus* Comment. VI. 6. n. 10. aliter *Cuiacius* Obſ. XIX. 35. iterum aliter *Brunneman.* ad h. l. *Branchu* Decad. I. Obſ. 1. *Cannegieter* ad Collat. Leg. Moſ. Tit. 3. § 2. denique aliter *Voorda* Elect. cap. 8. cuius tamen ſpecies iuris adeo certi eſt, ut de ea Imperatorem conſulere fuerit ſupervacaneum. Tentemus aliam, non ita liquidam. Centum Seia Hermianum rogat mutua, hic, eam centum reddendis inparem fore metuens, Titio mandat, ut quadraginta ſolvat, quae Seia accepit; iterum vero Hermianum rogat, ut amplius dare velit, mandat itaque Titio Hermianus, ut alia quadraginta Seiae numeret, ſive

ſive ſcribit ſe *daturum*, *ultra quam Seia accepit.* Novam hanc Hermiani benevolentiam intelligens, & Seiae precibus motus Titius ex ſecundo mandato numerat ſexaginta, id Hermianum non aegre laturum ex eadem benevolentia ſperans, dataque centum facile redditurum. Hac ſpe fretus centum repetit Titius, de quo conſulti Imperatores reſcribunt, quod *ultra mandatum*, puta octuaginta, *numeratum erat*, peti non poſſe; viginti itaque erant damno Titii, mandatum excedentis. Erat autem iuſta conſulendi Imperatoris ratio, quia dubium eſſe poſſet, utrumne Hermianus, ſecunda vice maiorem priori ſummam, & centum proxime parem mandans, propter benevolentiam tacite in centum non conſenſiſſet, aut ſaltem Titius repetere non poſſet, bona fide in benevolentiae ſuſpicionem ductus.

Ita *Claudius Saturninus* in L. 16. §. 8. D. de Poen. *Eventus ſpectetur, ut a clementiſſimo quoque facta. (quamquam lex non minus eum, qui occidendi hominis cauſſa cum telo fuerit, quam eum, qui occiderit, puniat) & ideo apud Graecos exſilio voluntario fortuiti caſus luebantur.* Priora verba pro deſperatis habent nonnulli, non niſi Critica ope ſananda. *A dementiſſimo* legit *Alciatus* Diſpunct. I. 17. *eventus ſpectantur a clementiſſimo quoque*, *Heraldus* Obſerv. 1. reprehenſus tamen a *Salmaſio* Obſ. ad Ius Attic. p. 343. qui tentat, *ut a clementiſſimo quoque factum*, id eſt, ut quiſque fecit clementiſſimus, qui eventum ſpectare eſt ſolitus; denique *Grotius* Flor. Sparſ. ad D. de Poen. *ut aeſtimentur animo quoquo facta.* Alii vero *clementiſſimus* non ad eum re-

referunt, qui facti admiſſi eventum ſpectaret, ſed qui ipſe factum commiſerit. ut is, quamvis clementiſſimus homo, ex eventu ſit puniendus, ſi ſua culpa caedem perpetraverit, quamvis per clementiam ſuam occiſum potius ſervaſſet. Ita *Scipio Gentilis* Parerg. II. 13. *Matthaeus* de Crimin. p. 540. *Wieling.* Lect. iur. II. 9. n. 9. *Reinoldus* tamen Var. cap. 9. *facta* ſingulari numero accipit, vocemque *caedes* aut excidiſſe, aut ex ſuperioribus repetendam cenſet; denique *Noordkerkius* Obſ. Decad. cap. ult. ratione ſententiae non diſcrepat, at vero emendandum putat, *eventu ſpectentur, ut a clementiſſimo quoquo facta*, id eſt, tamquam a clementiſſimo facta fuerint, neque reluctatur *Schroderus* Obſ. iur. I. 14. Sed ſi *clementiſſimo* ad caedis auctorem referas, non video, qui ſequentia apte cohaereant. Mihi ex praecedentibus *ſpectare* repetendum videtur, hoc modo: *eventus ſpectetur, ut a clementiſſimo quoque* (qui caſus eſt a *quisque*) *facta ſpectentur.* Clementiſſimus enim factum, dolo non commiſſum, non ita graviter puniendum iudicabit, quam ſi adſit laedendi conſilium, quod *Heraldi* ſententiae proxime convenit, a *Reinoldo* non enervatae. Vide autem, quam apte tum omnia cohaereant. Licet eum poena ordinaria quoque puniat lex Cornelia, qui non occidit, ſed occidendi animum habuit, cum telo ambulans, tamen in caede facta eventus ita eſt conſiderandus, & diiudicandus, ut quisque clementiſſimus de tali facto iudicium ferret, poenam ordinariam negaturus, ſi ſine dolo commiſſa adpa-

reret, unde etiam Graeci caedem caſu factam exſilio tantum voluntario plectendam cenſuerunt. Atque hoc idem eſt, quod reſcripſit Hadrianus in L 14. D. ad Leg. Cornel. de Sicar. *in maleficiis voluntas ſpectatur, non exitus.* Conf. *Byncker ſb.* Obſ. III. 10.

C A P V T V.

Servii Tullii, quo civium quotannis numerum cognoſceret, inſtitutum, legemque memorat *Dionyſius Halicarn.* IV. p. 220. qua, urbana multitudine in tres claſſes diviſa, a ſingulis numum alio atque alio loco inferre iusſerit, non quidem a patribusfam., quod in lege poſuit *Pighius* Annal. T. I. p. 49 ſed ab iis, qui propiore eſſent ſanguinis vinculo coniuncti; προσήκοντας adpellat *Dionyſius.* Prima autem claſſis erat recens natorum, pro quibus idem tradit conferendum eſſe numum εἰς τὸν τῆς Ἐιλειθυίας θησαυρὸν, haec enim erat infantium, feliciter in lucem edendorum, Dea, cuius religione populum obſtringi voluit in re peragenda, quae ex Rep eſſe videretur. Conf. *Heinſium* ad *Ovid.* Amor. II. 13. 21. Not. ad *Horatium* Carm. ſecul. 13. Secunda erat claſſis togam ſumentium virilem, numusque erat conferendus, teſte *Dionyſio*, εἰς τὸν τῆς Νεότητος, ſupple θησαυρὸν, id eſt, *aerarium Iuventatis*, non, quod alii habent, *Iuventutis*, ut dixi ad *Mamertini* Genethl. 3 6. Tertia erat mortuorum, pro quibus numus conferendus εἰς τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἐν ἄλσει καθιδρυμένον, ὃν προσαγο-

γορεύουσι Λιβιτίνην. intellige templum, & aerarium in luco ſitum, quod eſt apud *Plutarchum* Quaeſt. Rom. Cap. 23 quamvis autem *Venerem*, & *Libitinam* diſtinxerit *Scaliger* Art. Poet. III. 90. *Dionyſii* tamen auctoritatem confirmat *Plutarchi* locus in Num. p 67. adde *Voſſium* Origin. Idol. II. 27. *Rhodigin.* Lection. antiq. XXIX. 18. Hoc vero inſtitutum quamdiu Romae fuerit ſervatum, parum liquet. Mortuorum numerum poſtea ex Libitinariis fuiſſe cognitum tradunt *Voſſius* d. l & *Kirchman.* de Funer. I 9 ob *Suetonium* in Neron. 39. *Peſtilentia unius autumni, quo triginta funerum millia in rationem Libitinae venerunt.* Sed *rationes Libitinae* collatum adhuc numum indicare videntur, in rationes redactum, ut recte *Caſaubonus.* At vero quod de recens natis dixi, id poſtea ita mutatum, ut eorum nomina in acta publica referrentur, ex quibus aetas, aliaque probarentur; hoc autem antea fuit conſuetudinis, quo pertinet *Suetonius* Tiber. 5. Calig. 8. poſtea neceſſitatis, ex Antonini Philoſophi conſtitutione, ita ut apud aerarii Praefectos intra triceſimum a nativitate diem in Vrbe, in provinciis apud Tabularios publicos, fieri debuerit profeſſio. Rem perſequuntur *Briſſonius* Antiq. I. 5. & ibi *Trekellus*, *Fornerius* Rer. Quotid. IV. 25. *Heineccius* ad Leg. Iul. II. 8. §. 6 & cap. 14. § 4. *Weſtenberg.* ad Conſtit. Marci Diſſ. VII. §. 14. Eſt vero inſignis hanc in rem *Capitolini* locus Anton. Philoſ. cap. 9 *Inter haec liberales cauſſas ita munivit, ut primus iuberet apud Praefectos aerarii Saturni unum-*

K 2 quem-

quemque civium natos liberos profiteri intra triceſimum diem nomine inpoſito; per provincias Tabulariorum publicorum uſum inſtituit, apud quos idem de originibus fieret, quod Romae apud Praefectos aerarii, ut, ſi forte aliquis in provincia natus cauſſam liberalem diceret, teſtationes inde ferret, atque hanc totam legem de adſertionibus firmavit. De tempore, quo apud aerarii Praefectum fieri debuerit profeſſio, diſcrepant eruditi. Emendat *Salmaſius, a nomine inpoſito*; *Heineccius* ad Leg. Iul. II. 14. §. 4. interpungit, *triceſimum diem, nominè inpoſito.* ut non prius fieret profeſſio, quam inpoſito nomine, ſed tamen intra triceſimum a nativitate diem, eique adcedit *Trekellus* d. l. neque diſſentio ratione interpunctionis, ſed *nomen inponere* mihi ad acta publica referendum videtur, ut cum antea tantum filium filiamve natos profiterentur, non addito nomine, hoc iam facere debuerint, unde & *adpoſito* legi poſſet. Ita, forte ante Antonini legem, ſcripſit, qui Divos fratres vidit imperantes, *Apuleius* Apol. p. 541. *Pater eius natam ſibi filiam more ceterorum profeſſus eſt*, nomine ſcilicet non addito; at, quia hoc voluerat Antoninus, ideo *Capitolinus* in Gordian. 4. *profeſſus filium publicis actis nomen eius inſereret.* Maiori vero difficultate laborant in *Capitolini* loco verba poſteriora, *atque hanc totam legem de adſertionibus firmavit*, de qua nihil adtingunt Interpretes, aut alii. Emendo: *atque hanc totam* (cauſſam liberalem) *lege de adſertionibus firmavit.* hoc enim idem eſt, quod in praecedentibus dixit, *cauſſas liberales munire.* Atque haec D. Marci con-

conſtitutio eſſe videtur, quam memorat *Paullus* in L. 38. pr. & §. 1. D. de Liberal. cauſſ. *Adſertionis* mentio facit, ut levi macula Gloſſas Nomicas liberem; ita illae, Ἀδσέρτορ. συλλήπτωρ, συνεργός. *Labbaeus* legebat, Ἀδιύτωρ. vere MS. apud *Albertium* Miſc. Crit. p. 229. Ἀδκέρτορ, ſive Ἀδκέρτωρ. Vox exſtat in Baſilic. T. VI. p. 563. & 564. & apud *Theophilum* ad pr. I. de his, per quos ager. poſſ.

JO. AD. NODELL NOTAE CRITICAE IN CICERONEM, JUSTINUM ET HORATIUM.

CICERO.

Ad Divv. X, 24. *De militum commodis fuit tibi curae; quos ego non potentiae meae cauſſa (nihil enim me non ſalutariter cogitare* ſcio) *ornari volui a ſenatu: ſed primum, quod ita meritos judicabam: deinde, quod ad omnes caſus conjunctiores Reipublicae eſſe volebam; noviſſime, ut ab omni ſollicitatione averſos eos, tales vobis praeſtare poſſem, quales adhuc fuerunt*

An? *Scis*. Vel ſi ad ſuum ipſius animum bene ſibi conſcium provocaſſe Plancum contendas, elegantius, puto, *ſcito* ſcribetur.

Eadem Epiſtola ſub finem, *Tu, ut inſtituiſti, me diligas, rogo*, proprieque *tuum eſſe, tibi perſuadeas*.

Mſs *Gul* (ſi fides margini *Verburg*. nihil enim notat *Erneſtus*, nec praeſto ſunt Edd. aliae) *propriumque tuum* Quod quare praeferam vulgato, cauſſam dixi Obſ. Critt. c. 7. p. 75. li-

licet τὸ *proprie* ſingulari nonnunquam vi apud *Tullium* gaudere, non ignorem.

Ad Att, I, 16 p. 537 *Ed. Erneſt. Atque etiam hoc magis, quod omnes illi fautores illius flagitii* rem manifeſtam illam redemtam eſſe a judicibus *confitentur.*

Cl. *Erneſtus*, vel legerim, ait, *rem manifeſte redemtam eſſe*, vel *manifeſtam illam* pro gloſſa deleverim." — Latere aliquid mendi, nemo, opinor, non ſentit. Suſpicor ego, antiquitus fuiſſe ſcriptum, *omnes illi fautores illius flagitii rem manifeſtam confitentur.* Adſcripſerat fors aliquis ad *rem manifeſtam*, interpretamenti loco, *illam redemtam eſſe a judicibus*, atque inde nata corrumpendi occaſio. cujusmodi corruptelas in Veterum libris frequentiſſimas eſſe norunt, qui illos norunt. De Poetarum locis, *addendo* depravatis, bene nuper diſſeruit Cl. *Janus* in Elec. ad *Horat.* Od. III, 17, 2 — 5 — Caeterum *manifeſtus* & *manifeſta res* eleganter ſic ponuntur. V. Cl. *Oudendorpium* ad *Sueton.* Aug. c. 33.

Ad Att. III, 12. *Licet tibi, ut ſcribis, ſignificarim, ut ad me venires* Dodona, *tamen intelligo, te re iſthic prodeſſe, hic ne verbo quidem levare me poſſe.*

Ms. *Beſſarionis*, memorante *Erneſto*, *Dodomitam;* unde *Tunſtallus*, *id omittam tamen; intelligo &c.* — Mihi *Dodonam* videbatur ſcribendum ideo, quod in Epirum cogitaſſe Ciceronem, patet ex initio ſequentis Epiſtolae. Neque eſt, quod quis objiciat, in Epiro poſſesſiones habuiſſe Atticum, ex Nepote liquere in V. c. XI ipſumque adeo, Roma profecturum ſe, ſcripſiſſe dici Ep. IX. huius libri. —

Romae enim verſatum eſſe Pomponium tum, quum has ad eum literas daret Tullius, & ex tota epiſtola perſpicuum eſt, & praecipue ex illis, *intelligo te re iſtbic prodeſſe, hic ne verbo quidem levare me poſſe.*

De Off. III, 5. *Herculem illum, quem hominum fama, beneficiorum memor, in concilio coeleſtium collocavit.*

Recte haec cepit *Erneſtus*; clariſſima autem ſunt, ſi conferas III. in Catil. 1. *Romulum ad Deos benevolentia famaque ſuſtulimus.* Neque abit multum illud II. ad Att. 20. *Bibulus hominum admiratione & benevolentia in coelo eſt.* Pro Mil. c. 35. *Ampliſſimum eſſe praemium gloriam,— cuius gradibus etiam homines in coelum viderentur* adſcendere. (ubi, ut hoc addam obiter, *eſcendere* corrigendum poteſt videri. V. *Markland.* ad *Stat. S.* p. 195. *Gronov.* ad *Liv.* II, 28, 6. & quos illic magno numero laudat *Drakenb.* quibuscum tamen conferendi *Burman.* & *Oudend.* ad *Sueton.* Jul. c. 61.) *Curtius* VIII, 5. (quem locum opportune mihi ſuggerit *Bentl.* ad *Horat.* Epiſt. II. 1, 6.) *Prius ab oculis mortalium amolita natura eſt* (Herculem & Liberum) *quam in coelum fama perveheret.*

Orat. pro Marcel. c. 2. *Nam bellicas laudes ſolent quidam extenuare verbis, easque detrahere ducibus, communicare cum* multis, *ne propriae ſint imperatorum.*

Niſi per *multa* intelligi contendas illa omnia, quae mox ſequuntur, *arma, militum virtutem, locorum opportunitatem* &c. *militibus* reponenti, parum abeſt, quin adſentiar, idque poſtulare dicam oppoſitionem, inter *milites* &

du-

duces atque *inperatores*. Caeterum, praeter loca, quae allata video a *Camerario* & *Abramo*, conparari meretur *Diodor. Sic.* L. XVI. ſub finem, ut & cum ſequentibus de fortuna bellica & clementia victoris idem *Diodor.* L. XVII, ubi Alexandri in Darii matrem aliosque benignitatem commemorat. αἱ μὲν γὰρ τῶν πολέων πολιορκίαι κ. τ. λ. Pulchre *Polybius* V, 12. καὶ μὴν γε τὸ νικῆσαι τοὺς πολεμίους καλοκαγαθίᾳ καὶ τοῖς δικαίοις οὐκ ἐλάττω, μείζω δὲ παρέχεται χρείαν τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις κατορθωμάτων. Οἷς μὲν γὰρ δι᾽ ἀνάγκην, οἷς δὲ κατὰ προαίρεσιν εἴκουσιν οἱ ληφθέντες. καὶ τὰ μὲν μετὰ μεγάλων ἐλαττωμάτων ποιεῖται τὴν διόρθωσιν. τὰ δὲ χωρὶς βλάβης πρὸς τὸ βέλτιον μετατίθησι τοὺς ἁμαρτάνοντας. τὸ δὲ μέγιστον ἐν οἷς μὲν τὸ πλεῖστον ἐστι τῆς πράξεως τῶν ὑποταττομένωνν· ἐν οἷς δ᾽ αὐτοτελὴς ἡ νίκη γίγνεται τῶν ἡγουμένων. — Eleganter, ut ſolet *Ovidius*, licet in re ludicra, Am, II, 12. 9.

Pergama quum caderent bello ſuperata biluſtri,
Ex tot in Atrida pars quota laudis erat?
At mea ſepoſita eſt, & ab omni milite diſſors
Gloria: nec titulum muneris alter habet.
Me duce ad hanc voti finem, me milite veni;
Ipſe eques, ipſe pedes, ſignifer ipſe fui.
Nec caſum Fortuna meis inmiſcuit actis.
Huc ades, o cura parte triumphe mea.

Conf. Interpp. ad *Nepot.* Thraſyb. I. § 4, ubi hunc *Tullii* locum *Cornelius* exprimit.

De Fin. II, 9. initio, *ſemovenda eſt igitur voluptas, non ſolum ut recte ſequamini, ſed etiam ut loqui deceat frugaliter.*

Haec certe, inquit *Erneſtus*, corrupta ſunt,

conjicitque ſcribendum, *ſed etiam loquamini, ut decet, frugaliter.* — Mihi corrigendum videbatur, *ſed etiam ut loqui* diſcatis *frugaliter.*

De Fin. V, 27 *Dixerit hoc idem Epicurus, ſemper beatum eſſe ſapientem: quod quidem ſolet ebullire nonnunquam. Quem quidem, quum ſummis doloribus conficiatur, ait dicturum: quam ſuave eſt, quam nihil curo! Non pugnem cum homine,* cur *tantum habeat* in *natura boni illud urgueam, non intelligere eum, quid ſibi dicendum ſit, quum dolorem ſummum malum eſſe dixerit.*

Primum non nihil offendor repetito illo *quidem.* dein vero ſcribendum ſuſpicor, cum (vel *quum*) *tantum habeat in* (vel *a*) *natura boni.* Doctrinae videlicet ſuae non conſentaneum. II. de Fin. 15. *Itaque idem* (Epicurus) natura victus, *cui obſiſti non poteſt, dicit alio loco id, quod a te etiam paullo ante dictum eſt, non poſſe jucunde vivi, niſi etiam honeſte.* Confer omnino eiuſdem L. II. C. 31. *Nihil in hac praeclara epiſtola ſcriptum ab Epicuro congruens, & conveniens decretis eius reperietis ita redarguitur ipſe a ſe, veneuntque ſcripta eius probitate ipſius ac moribus,* & de Off. I, 2. *Nam qui ſummum bonum inſtituit, ut nihil habeat cum vertute conjunctum, idque ſuis conmodis non boneſtate metitur, hic ſi ſibi ipſe conſentiat* & non interdum naturae bonitate vincatur, *neque amicitiam colere poſſit, nec juſtitiam, nec liberalitatem.* adde Off. III, 33.

Tuſc. Quaeſt. II, 19. *Venit Epicurus, homo minime malus, vel potius vir optimus: tantum monet, quantum intelligit: Neglige, inquit,*

quit, dolorem. Quis hoc dicit? Idem, qui dolorem ſummum malum. vix ſatis conſtanter audiamus.

Diſtinguendum adtendenti mecum, puto, videbitur, *vix ſatis conſtanter audiamus.* quid porro dicat videlicet; quemadmodum *τῷ audiamus* & alibi uſus Tullius, & de Legg II, 9 in fine, *Ita vero neceſſe eſt. Quare audiamus.* Ubi bene *verba legis*, quod addebatur, auctoribus libris delevit *Erneſtus.* — *τὸ conſtanter* ſimiliter habes Off I, 21. *ſunt enim qui in rebus contrariis parum ſibi conſtent: voluptatem ſeveriſſime contemnant, in dolore ſint molliores: gloriam negligant, frangantur infamia.* atque ea quidem non ſatis conſtanter. — & Off. II, 2. *Occurritur nobis, & quidem a doctis & eruditis, quaerentibus*, ſatisne conſtanter *facere videamur.* Conf. Tuſc. V. 9 *An malumus Epicurum imitari? qui multa praeclare ſaepe dicit: quam enim* ſibi conſtanter, *convenienterque dicat, non laborat.* Ubi tamen *Erneſtus* monet, *τὸ conſtanter* nuſquam ſibi repertum cum caſu illo tertio, mavultque adeo deleri *τὸ ſibi.* — Mihi incidebat poſſe ſcribi, *Quam enim* ſibi conſtet, *convenienterque dicat, non laborat*, ex prolato loco Off. I, 21.

Ejusdem L. II, 21. *Eſt in animis omnium fere natura molle quiddam, demiſſum, humile, & enervatum quodam modo*, & languidum, ſenile.

Τὸ Senile, quod exulat a quibusdam libris, cum *Daviſio* delet *Erneſtus.* A maximis tamen viris diſſentire ſi liceat, ego illud retineam libens, utpote doctius, ejecto contra *τῷ langui-*

guidum, quod Gloſſatoris, τὸ *ſenile* interpretantis, manum πολόσδει potius. — *Senium* enim pro *languore* poni, nemo mihi docendus, de quo loquendi genere nonnulla habet *Markland.* ad *Stat. S.* p. 54. Hinc *Seneſcens morbus*, VII. ad Div. 26, eſt *langueſcens*, *remittens*, non, ut ridicule *Schroderus* is, qui ſelectas *Tullii* epiſtolas in uſum, ſi Diis placet, ſcholaſticae Juventutis edidit, *qui diuturnus incipit fieri.* Sed operae eſt videre eiusdem hominis notam ad illa, VII. ad Div. 28, *ubi nec Pelopidarum*, & ridere (an miſerari?) vix credendum ſtuporem. Et hic tamen *Senecam* etiam *Tragicum* nobis concinnavit. V. Acta Lipſ. ad A. CIƆIƆCCXXVIII.

Hi, moneo, poſthac ne commentaria ſcribant,
Foedaque ne maculet ſcripta venuſta manus,
Quos melior tiro naſo jam ludit adunco,
Quorum jam pueris fabula facta labor.

Tuſc. III, 29. *Itaque Oileus ille apud Sophoclem, qui Telamonem antea de Ajacis morte conſolatus eſſet, is, quum audiſſet de* ſuo, *fractus eſt.*

Erneſtus haec habet. „ immo de *ſua* ſcilicet morte, aut addendum *filio* ex Ed. *Junt.* & Mſ. *Elienſi.* illud melius." Atque adeo ſic edidit; quod tamen quo modo intellectum voluerit vir egregius, non videre me, fateor. — Ecquid vetat, quo minus *ſui* ſcribamus? *filii morte* videlicet, niſi in *ſuo* ſubaudire dicas *Ajace*, ut placebat viro cuidam Erudititiſſimo. Non diſſimili ἐλλείψει Germanicus apud *Tacit.*

An.

An. I, 43. *Legiſſetis ducem, qui meam quidem mortem inpunitam ſineret*, Vari *tamen* & trium legionum *ulciſceretur*. — ſed nihil tritius.

De Legg. II, 6. in fine. *Q. quid quod Saleucum iſtum negat ullum fuiſſe Timaeus?* M. At *Theophraſtus auctor haud deterior, mea quidem ſententia, meliorem multi nominant: conmemorant vero ipſius cives, noſtri clientes, Locri.*

Locus procul dubio vitioſus. *Erneſtus* ſcribit, *mea quidem ſententia melior. eum* (ſcilicet Zaleucum) *multi nominant.* — Novi praeterea, cui corrigendum videtur, *At Theophraſtus auctor haud deterior, mea quidem ſententia melior, & multi nominant.* qua ratione voces, *auctor — melior*, parentheſi ſeparanda eſſent a caeteris. — Equidem ſimpliciſſimo remedio ita ſanandum putabam locum, *Ait* (vel *At ait*) *Theophraſtus, auctor haud deterior, mea quidem ſententia, meliorem multi nominant. conmemorant &c.* Conf. ab *Erneſto* laudatum locum ad Att. VI, 1. p. 694.

De Legg. III, 19. *Quo verius in noſtra cauſſa vir magni ingenii, ſummaque prudentia, L. Cotta dicebat, nihil omnino actum eſſe de nobis. praeter enim quam quod comitia illa eſſent armis geſta ſervilibus, praeterea neque tributa capitis comitia rata eſſe* poſſent, neque *ulla privilegii: quocirca nihil nobis opus* eſſe *lege, de quibus nihil omnino actum eſſet legibus.*

Emendandum videtur *poſſe*, flagitante, atque adeo jubente, ut opinor, orationis ſerie.

De Seneſt. c. 10. inter alia & haec ait Cato, *Conſul in Hiſpania — quadriennio poſt,*

quum

quum Tribunus militaris *depugnavi apud Thermopylas.*

Ad iſta vero haec adjecit *Erneſtus*, „ quomodo vir conſularis fuerit tribunus militum?" inſuetumne hoc igitur exiſtimavit vir Praeſtantiſſimus? At V. *Livium* XLII, 49. § 4. *Duo conſulares tribuni militum cum eo miſſi, C. Claudius & Q. Mucius.* Eumdem errorem ad eumdem hunc *Ciceronis* locum jam erraverat *Aldus*, quem propterea caſtigat *Dukerus V. C.* ad *Liv.* XXXVI, 17. § 1. Ubi de hoc Catonis ſeu tribunatu ſeu legatione conſuli poſſunt Interpretes.

J U S T I N U S.

XXV, 5. *Caput eius* (Pyrrhi) *Antigono refertur: qui victoria mitius uſus, filium eius Helenum, cum Epirotis ſibi deditum, in regnum remiſit, eique* inſepulta *Patris oſſa* in patriam referenda *tradidit.*

Compara, quaeſo, rei eiuſdem narrationem, factam a *Valerio Maximo* V. 1, Ex. Ex. 4. (quem locum opportune non Nemo mihi ſuggerit,) ubi Antigonus abſciſſum Pyrrhi caput corpori redditum honoratiſſime *cremandum* curaſſe traditur, nec dubitabis, credo, ſcribendum *ſepulta*, quod mihi, ante inſpectum *Valerii* locum, in mentem venerat. Mutatum illud a ſciolo, qui τὸ *ſepelire* de juſtis quibuscunque cadaveri factis uſurpatum priſcis ignoraverit ſed v *Cuper* Obſ. I, 7. Sic *Sepulturam* de crematione, aliisque juſtis funebribus ponit *Juſtin.* XV, 2, 3. *Occidi eum*

eum tacite cum matre Barſini jubet, corporaque eorum terra obrui, *ne caedes ſepultura proderetur.* Quin & *ſepulchrum* pro rogo invenias apud *Terent.* Andr I. 1. & *Tibul.* I, 3, 8. ubi V. Cl. *Heynius* & *Burman.* ad *Lucan.* III, 11. unde *ſepulcralem facem*, apud *Ovid.* H. II, 120, exponam, *qua incenſus antea rogus.* — Neque alia eſt ratio τῦ *humare*, unde *inhumatus Tydeus*, qui crematus non eſt, *Stat.* Theb. IX, 299. ubi recte ſcholiaſtes, *qui non meruit* (hoc eſt *accepit.* v. praeter alios Doctiſſ. *A. V. Dorp* Obſſ. c 4. p. 29.) *rogum*; ut ἄθαπτος πάτροκλος eſt apud *Homer* Il. X. 386. conf. *Cuper* l. l. *Cicero* de Legg. II, 22. *Nam ſiti dicuntur ii, qui conditi ſunt. Nec tamen eorum ante ſepulcrum eſt, quam juſta facta & corpus incenſum eſt: & quod nunc communiter in omnibus ſepultis penitus*, humati *dicantur: id erat proprium tum in iis, quos humus injecta contegeret: eumque morem jus pontificale confirmat* V: *Erneſt.* Clav. in V. cui obloqui nollem Doctiſſimum *Schellerum*, in Compend. praec. ſt. b. Lat. p. 75. & deinceps iisdem pene verbis P. iii, 562. & 753. Licet enim nemo ſanus contenderit, ſynonyma eſſe τὸ *humare & cremare*, an propterea negandum invaluiſſe uſu,

Quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi,

ut *humare* de *crematione* diceretur? praeſertim quum ante *humari* conſueta fuerint cadavera, ſeu *humo condi*, quam *cremandi illa* mos increbreſceret, atque adeo, mutata licet conſue-

ſuetudine, antiquum tamen verbum remanſerit; cuius rei exempla plurima & ex Latina & ex linguis aliis facile poſſent proferri. Sed ipſe, ni fallor, hoc concedit *Schellerus*. Cur igitur mutetur vulgata apud *Nepotem* Eum. XIII. *Hi militari honeſto funere, comitante toto exercitu*, humaverunt, *oſſaque eius in Cappodociam ad matrem atque uxorem liberosque eius deportanda curaverunt*. Ubi *Lambino* adſenſus *Schellerus*, contra librorum omnium fidem, *cremaverunt* ſupponit. — Philoſophemur in linguarum ſtudio, non intercedo equidem, modo ne captemus argutias.

XXXVIII, 7. In Oratione Mithridatis, milites ad Romana ſive Aſiana bella incitantis, & haec reperiuntur; *magnamque temporis partem, non ut militiam, ſed ut feſtum diem acturos, bello dubium facili magis an uberi: ſi modo aut proximas regni Attalici opes, aut veteres Lydiae Ioniaeque audierint, quas non expugnatum eant, ſed poſſeſſum: tantumque ſe avida exſpectet Aſia, ut etiam vocibus vocet. adeo illis odium Romanorum incuſſit* rapacitas *proconſulum*, ſectio *publicanorum*, calumniae *litium*.

Ultima num quis Eruditorum ſuſpecta ſibi eſſe ſignificaverit, ignoro, quum ſola ad manum ſit *Burmanni* Editio. Ferri illa non poſſe, certum eſt, in obliqua hac oratione; temerarium tamen adfirmare, ſcriptum fuiſſe olim, *adeo illis odium Romanorum* incuſſiſſe rapacitatem *proconſulum*, ſectionem *publicanorum*, calumnias *litium*. Licet eo vel ſimili modo ſcribi debuiſſe, negaturum opiner neminem. — Caeterum

rà

τὸ *incutere* contra *Gronovium*, *inurere* praeferentem, bene tueri videtur *Wopkenſius* in Miſc. Obſſ. V. XIV. p. 305.

HORATIUS.

II. Od. 20, 5.

—— *Non ego pauperum*
Sanguis parentum, *non ego*, *quem* vocas,
Dilecte Maecenas, *obibo*,
Nec Stygia cohibebor unda.

Notum eſt, quas turbas hoc in loco inportunum illud *vocas* excitarit, & quam varie id fuerit tentatum. Qui explicare conati ſunt, duriora plerumque conmentos eſſe, omnes, credo, fatentur; nuperrima quoque Cl *Jani* expoſitio contorta eſt admodum. De ſanitate igitur loci quum dubitarem, ecce, legendum incidit.

—— *Non ego*; *quem* foves,
Dilecte Maecenas, *obibo*.

Uſitata vi verbi, pro *amare*, *diligere*, *curare* ſaepius poſiti. *Ovid.* M. XIV, 33.

—— *Spretis tamen omnibus*, *unam*
Ille fovet *nympham.*

Ex certiſſima magni *Heinſii* emendatione, qui illic videndus. appoſite *Sueton* Aug. 89. *Ingenia ſeculi ſui omnibus modis* fovit. — Rarius il-

Ind *Claudiani* Nupt· Hon· & Mar. V. 119.

Scis Marium, patremque ducem, qui cuſpide Gallos
Inperiumque fovet.

Ubi conſulendus *Geſnerus*. Hac autem de conjectura eo confidentius ſecunda Doctorum ſuffragia ſpondere mihi auſim, quod ſuo illam praejudicio probarit Cl. *Schraderus* ὁ μακαρίτης.

Od. III. 27, 57.
Vilis Europe, pater arguit abſens:
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſequuta
Laedere *collum.*

Tuetur τὸ *laedere* Cl. *Janus* contra aliorum conamina, velut doctius, ac, nullo licet exemplo dictum, ferendum in Poeta lyrico. Recte, puto. — Non diverſa multum ratione ſimplici hoc verbo pro conpoſito uſus *Lucretius* V. 1000.

——— *Nec turbida ponti*
Aequora laedebant *naves ad ſaxa.*

Caeterum ex eo, quod zona hic laquei uſum praeſtitura Agenoris filiae, illuſtrandum *Statium* Th. XI, 645. ſeq., moneo alibi.

III. Od. 29, 11.
Omitti mirari beatae &c.

Burmannus, vir ſuo merito Clariſſimus, ad *Sulpic.* Sat. v. 9. miratur hic haeſiſſe neminem, quum prima in *omitto*, quae corripitur ſemper, hic

hic *producatur* ab *Horatio.* — Atqui in *Jambico* verſu *iambum* prima ſede Poeta ſuo jure poſuit, ſicut I. Od. 16, 19.

Stetere cauſſae cur perirent.

Et ſeq. Od. v. 7.

Olentis uxores mariti.

Et Od. 19, 7.

Puer quis ex aula capillis.

Atque alibi ſaepius.

III. Od. 2, 25.

Eſt & fideli tuta *ſilentio.*

Merces.

Corrigere geſtiebam, *multa merces* ex I. Od. 28, 27. (cuius carminis v. 12, 13.

——————— *Nihil ultra*
Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae,

ut de *Tithono* dictos, memoriae errore, adfert *Marklandus* ad *Stat. S.* p. 318. ſed hoc ἐν παρόδῳ) confundique τὸ *tutus* & *multus* notabam apud *Propert.* I, 16, 38. Sed conatum reprimit Cl. *Janus*, prolato Auguſti dicto ad Athenodorum apud *Plutarchum* T. II. p. 207. ἔςι καὶ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας. — Praeter indicata ab eodem Cl. Viro loca, conparare cum ſequentibus amo *Eurip.* Electr. 1354.

Οὕτως ἀδίκειν μηθεὶσ θελέτω,
Μηδ᾽ ἐπιόρκων μέτα συμπλείτω,
Θεὸς ὢν θνητοῖς ἀγορεύω.

Ubi & alia & hunc ipſum Horatii locum adfert *Barneſius.*

 JO.

JO. STERKE J. U. D.

ET SCHOL. DAVENTR. RECT.

SUSPICIONUM CRITICARUM SPECIMEN PRIMUM.

CAPUT I.

Propertius *aliquoties*, Anthologia Latina & Joſephus Iſcanus *ſemel corriguntur*.

PROPERT. I. 4. 11.

Haec ſed forma mei pars eſt extrema furoris.
Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat.
Ingenuus color, *&* multis decus artibus, *& quae*
Gaudia ſub tacita ducere veſte libet.

De verſu 13. diverſae ſunt eruditorum ſententiae, quas exhibet cl. BURMANNUS in notis. Pro *decus* BENTLEJUS ad HORATIUM IV. 13. 17. legit *decor*, & ita etiam in Cod. D'orvilliano. Corrigendum puto.

Ingenuus color & multus decor artubus, & *qua*. Ita VIRGILIUS Aen. IV. 3.

Mul-

Multa *Viri* Virtus *animo*, multusque *recurſat*
Gentis honor.

I. 10. 16.

Poſſum ego diverſos iterum conjungere amantes,
Et dominae tardas *poſſum aperire* fores.

Miror, *tardas fores* adeo diſplicuiſſe Heinsio & Burmanno, ut in *duras*, *ſurdas* vel *tacitas* voluerint mutare. *Fores tardae* ſunt, quae difficulter aperiuntur. *Difficiles* vocat Ovid. *am.* I. 6. 2.

Difficilem *moto cardine pande* forem.

Conf. Horat. I. 25. 3.

——————— *amatque*
Janua limen.
Quae prius multum facilis movebat
Cardines.

II. 2. 39

Gloria Romanis una es tu nata puellis:
Romano accumbes prima puella Jovi.
Nec ſemper nobiſcum humana cubilia viſes:
Poſt Helenam haec *terris forma ſecunda* redit.

Poſt varias, easque non infelices, doctiſſimorum virorum curas hic locus nondum ſanatus videtur, niſi adhibita verſuum trajectione, & voce *haec* deleta inſuper mecum corrigas.

Gloria Romanis una es tu nata puellis:

Poſt Helenam terris forma ſecunda redis.
Nec ſemper nobiſcum humana cubilia viſes:
Romano accumbes prima puella Jovi.

II. 23. 44.

Curve in Herculeum deportant eſſeda Tibur?
Appia cur toties te via ducit anum?

Omnes offendit verſus minor, in eoque emendando eruditi vario modo ingenium exercuerunt. Nonne tamen recepta lectio, in quam, Burmanno teſte, plerique codices & vetuſtae editiones conſpirant, vindicari poterit? ſi dicamus, Cynthiam veſte atque habitu anum ſimulaſſe, ne agnoſceretur, utque furtum amoris celaret. vid. Vers. 51.

Falleris. iſta tui furtum via monſtrat amoris.

II. 25. 33.

Non rurſus licet Aetoli referas Acheloi
Luxerit ut magno fractus amore liquor.
Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo
Errat, & ipſa ſuas decipit *unda vias.*

Ultimum verſum ne ſubtiliſſima quidem ratione ſatis commode explicari poſſe arbitratur cl. de Meddenbach Wakker *amoen. Litt. cap.* 12. p. 91. audaci, ut ipſe fatetur, conjectura corrigens.

Erret, *& ipſa ſuas* refluat *unda vias.*

Faciliori medicina locum ita ſanandum puto:

Er-

Errat, & ipſa ſuas reſpicit *unda vias.*
argumento Ovid. *L VIII. Metam. vs.* 162.
Non ſecus ac liquidus Phrygiis Maeandros in arvis
Ludit, & ambiguo lapſu refluitque fluitque
Occurrensque ſibi venturas aſpicit undas.

III. 3. 11.

Mars pater & ſacrae fatalia lumina Veſtae,
Ante meos obitus ſit, precor, illa dies;
Qua videam ſpoliis onerato Caeſaris axe
Ad vulgi plauſus ſaepe reſiſtere equos.
Inque ſinu carae nixus *ſpectare puellae*
Incipiam, & titulis oppida capta legam.

Ultimum diſtichon commode explicari non poſſe animadvertit Cl. Burmannus; potius itaque cum Nic. Heinsio emendandum putat:

Inque ſinu carae nixus ſpectare puellae
Incipiam titulis oppida lata ſuis.

Capta tamen tuetur in vs ult. Videant acutiores, num forte ſcripſerit poëta:

Inque ſinu carae vinctos *ſpectare puellae*
Incipiam, & titulis oppida capta legam.

Hoſtes devictos manibus poſt tergum revinctis in triumpho deduci ſolitos, notiſſimum eſt. vid. praeter alios Onuphr. Panvinium de *triumpho lib. I.*

III. 11. 35.

Hinulei pellis totos *operibat amantes*,
Altaque nativo creverat herba toro.

Totos ſuſpectum fuit Heinsio, cum conjecerit *poſitos*. *Totos amantes* forte dixiſſe Propertium putat cl. Burmannus, ut *lib. II. el.* 12. *vs.* 28.

Maſculus & totum *femina conjugium*.

Quamvis non negem, in ſingulari hujus vocis uſu ſibi placuiſſe Propertium, ſuſpicor tamen hoc loco ſcripſiſſe:

Hinulei pellis tutos *operibat amantes.*

III. 14. 19.

Sanguine tam parvo *quis enim ſpargatur amantis*
Improbus? excluſis fit comes ipſa Venus.

Parvo ſemper me offendit. *Parvus ſanguis* occurrit quidem apud Lucanum, & *magnus ſanguis* apud alios, quos laudat Cl. Schraderus *emend. cap.* 2. *p.* 22. haec tamen loca nondum mihi perſuadent, ut Propertium hic ita ſcripſiſſe credam. Mihi magis probabile eſt reponendum eſſe:

Sanguine tam ſacro *quis enim ſpargatur amantis*
Improbus?

Ita *Tibullus I.* 2. 27. qui locus cum noſtro conferri meretur;

Quis

Quisquis amore tenetur, eat tutusque ſacerque
Qua libet. inſidias non timuiſſe decet.

Et ipſe noſter *vs.* 11. *h. e.*

Nec tamen eſt quisquam, ſacros *qui laedat amantes.*
Scironis medias his licet ire vias.

IV 3. 45

Romanis utinam patuiſſent caſtra puellis!
Eſſem militiae ſarcina fida tuae.
Nec me tardarent Scythiae juga, quam pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, ſed aperto *in conjuge major.*
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipſa facem.

In *vs.* 49. veram Propertii manum deſiderari nemini dubium erit. *Amor in conjuge* pro *in conjugem* nusquam inveniri, docuit Cl. Schraderus *emendat. cap.* 9. *p.* 171. qui, huic incommodo ut mederetur, & quia *apertus conjux* cum ſententia non convenit, ita correxit,
Omnis amor magnus, ſed in apta *conjuge major.*
vere hunc locum reſtituiſſe ſibi videtur cel. Burmannus, legendo:
Omnis amor magnus, deſerta *in conjuge major.*
Neque nego, hanc correctionem habere, quo ſe tueatur. Diu eſt, cum conjiciebam:
Omnis amor magnus, ſed ſpreta *in conjuge major.*
Et hujus conjecturae nondum plane me poenitet. Sperni ſe a maritis abſentibus perpetua uxorum querela eſt. Ipſa Laelia in praecedentibus vs. 11.

Haecne marita fides? hae pactae ſunt mihi noctes?

Conf. Ovid. *Ep. VII. vs.* 29.

Non tamen Aeneam, quamvis male cogitat, odi:
Sed queror infidum, queſtaque pejus amo.

I V. 6. 31.

Non ille adtulerat crines in colla ſolutos,
Aut teſtudineae carmen inerme lyrae.
Sed quali adſpexit Pelopeum Agamemnona vultu,
Egeſſitque avidis Dorica caſtra rogis.
Aut qualis flexos ſolvit Pythona per orbes
Serpentem, inbelles quem timuere lyrae.

Non immerito *Lyrae* offendebant editorem *Elect. Etonens. Major.* dum vox illa mox praeceſſit. Cogitabam aliquando;

——— *inbelles quem timuere* ferae,

ita ut inbelles dicantur, tamquam Pythoni impares. An forte tamen rectius legemus?

——— *inbelles quem timuere* viri.

Ovid. 1 *Metam.* 439.
Illa quidem nollet, ſed te quoque, maxime Python,
Tum genuit: populisque novis, incognita ſerpens,
Terror eras.
Sed hae ſunt conjecturae, quas libens relinquam, ſimul ac commodior lectio adferatur.

Certiorem, ni fallor, medicinam faciam Carmini de vocibus animalium, quod exhibet Burmannus *Anth. Lat. tom. II. p.* 434. ubi vs. 13 haec leguntur:

In-

Interea perdix vacabat, nidumque reviſit;
* Nauculus cantans ſcottos iter ire *perurget.*

Burmanno difficilis hujus loci ſanatio videtur ſine ope melioris codicis. Tentat tamen;

Nam cuculus cantans ſocios iter ire perurget.

Nonne corrigendum eſt?

Nam cuculus cantus ſolitos iterare perurget.

Forte tamen pro *nam* aliquis malit *cum.* Sed tam anxia cura hic non videtur adhibenda.

Hoc carmen de vocibus animalium me reducit in memoriam loci corruptiſſimi apud Josephum Iscanum *Lib. V. de bello Trojano vs.* 385.

——————————— *Cavat ardea roſtro*
Mormoreum foſſore ſolum, luſcinia planat,
Pſittacus inſcribit apices, *Philomela precatur,*
Plangit olor, turtur tinnit.

Abſurdam lectionem *inſcribit apices* ita emendandam ſuſpicatur Burmannus in *not. ad Anth. Lat. tom. II. p.* 428.

Pſittacus inquit ave; ſic & *Philomela precatur.*

In voce *apices, ave* latere recte perſpexit vir Cl. miror autem ſollertiam ejus effugiſſe, legendum eſſe:

Pſittacus inquit ave Caeſar; *Philomela precatur.*

In

In ultima ſyllaba vocis, *apices*, latere *Caeſar*, per compendia litterarum ſcriptum, nemini dubium erit. de formula autem *ave Caeſar* vid. *l. in not. l.*

CAPUT II.

Juvenalis, *ejusque Scholiaſtes, tentantur.*

Juvenalis interpretes, quorum commentarios Henr. Christ. Henninii editio exhibet, id mihi ſaepius egiſſe viſi ſunt, ut qualemcumque ei affingerent explicationem, quam ut veram reſtituerent, germanamque lectionem. Plurima ſane in hoc Poëta, quem Satyricorum principem nonnulli habuerunt, adhuc reperiuntur, quae medicam manum deſiderant, & ab interpretibus vel alto ſilentio praetermiſſa ſunt, vel perperam explicata.

In *Satyra II*, ubi acerbiſſime invehitur in ſimulatam probitatem, *vers* 149 ita pergit:

Eſſe aliquos *maneis*, *& ſubterranea regna*,
Et pontum; *& Stygio ranas in gurgite nigras*,
Atque una tranſire vadum tot millia cymba,
Nec pueri credunt, niſi qui nondum aere lavantur.

Ita impii ſunt homines, inquit, ut ne pueri quidem, niſi admodum puſilli, inferos eſſe credant.

Pa-

Pari fere modo Pythagoras apud Ovid. *Matam* XV. 153.

O genus attonitum gelidae formidine mortis!
Quid Styga, quid tenebras, quid nomina vana timetis.

De ſenſu itaque Poëtae ſatis conſtat, ſed non item de verbis. Pro *Eſſe aliquos maneis* Burmannus ad Propertium IV. 7. 1. recte reſtituiſſe mihi videtut *Eſſe aliquid*. Sed quis eſt ille pontus in verſu ſequenti?

Et pontum, *&* *Stygio ranas in gurgite nigras.*

Apud interpretes altum de hoc loco ſilentium eſt, ſi ſolum excipias Jo. Britannicum, qui pro *pontum*, *contum* legit, & hanc explicationem addit: *lignum cuſpidatum, quo utuntur nautae ad tentandum alvei fundum, & ducendam navem, ac per hoc ſignificat Charonta* &c. Sed per *contum* Charonta hic ſignificaſſe Poëtam, nemini, puto, facile probaverit. De cymba Charontis ſermo eſt in *vers.* 151.

Atque una tranſire vada tot millia Cymba.

De diverſa autem lectione nullam mentionem facit Britannicus. *Contum* agnoviſſe etiam videtur vetus Scholiaſtes, laudans Virgilium VI. *Aen. vers.* 302. Quem locum tamen mendoſe hoc modo adfert.

Ipſe ratem ponto ſubiit, *veliſque miniſtrat:*

pro

CAPUT III.

VELL. PATERCULUS *corrigitur reſtituto verborum ordine.* CICERO *bis tentatur.*

Ex confuſo verborum ordine ſaepe corruptelam contraxerunt Veterum Scripta. Apud VELLEJUM PATERCULUM *Hiſtoriae Romanae Lib. II. cap.* 10 *in initio fere* ita huc usque fuit editum: *Adeo mature a rectis in vitia, a vitiis in prava, a pravis in praecipitia pervenitur.* Celeberr. D. RUHNKENIUS locum turpi gloſſemate liberandum, & in poſterum ſic legendum eſſe putat: *Adeo mature a rectis in prava, a pravis in praecipitia pervenitur.* Si a tanto viro diſſentire mihi liceat, faciliori medicina ſanitatem his verbis reſtitui poſſe puto, ſi ita legamus: *Adeo mature a rectis in prava, a pravis in vitia, a vitiis in praecipitia pervenitur.* Neque enim verba *in vitia a vitiis* mihi ejicienda videntur. CICERO quidem ſcripſit *Parad. III.* 1. *Pravitates animi recte vitia dicuntur;* an *vitia* tamen & *prava* numquam a Veteribus auctoribus diſtinguantur, dubitare licet. Apud SENECAM *de ira Lib. I. Cap.* 16 legimus: *Cn. Piſo fuit memoria noſtra vir a multis* vitiis *integer, ſed* pravus, *& cui placebat pro conſtantia rigor.* Sive autem *prava* & *vitia* ita diſtingue-

guere velimus, ut *pravum* & *malum* diſtinxit CORTIUS ad SALLUSTII *Catilinam cap.* 5. ſive dicamus, ſaepius ita loqui ſcriptores veteres, ut ea diſtinguant, quae eamdem vim habere videantur; cum periodi orbe, in quo nonnumquam feſtivitatem quamdam aucupari ſolet VELLEJUS, mihi convenire videtur, ut verba *in vitia a vitiis* retineamus, & ordine immutato legamus: *Adeo mature a rectis in prava, a pravis in vitia, a vitiis in praecipitia pervenitur.*

Simili verborum trajectione reſtituendus mihi videtur CICERO *Lib. II. de Oratore cap.* 78. *Neque eſt dubium, quin exordium dicendi vehemens & pugnax non ſaepe eſſe debeat: Sed ſi in ipſo illo gladiatorio vitae certamine, quo ferro decernitur, tamen ante congreſſum multa fiunt, quae non ad vulnus, ſed ad ſpeciem valere videantur; quanto hoc magis in oratione exſpectandum, in qua non vis* potius, ſed delectatio *poſtulatur. Potius* delendum eſſe putavit ERNESTUS. PEARCIUS pro *ſed* voluit legere *quam.* Recepta lectio defenditur in *Biblioth. Crit. Part.* I. *p.* 21. Ubi etiam pro *exſpectandum* veriſſime reponitur *eſt ſpectandum.* Mihi ſcripſiſſe videtur: *non vis, ſed potius delectatio.*

Sed haec tanti non ſunt, neque de hac correctione magnopere contendo. Utiliorem forte operam praeſtabo CICERONI de *Oratore II.* 23. Ubi ita legimus:

Et ii, qui ſe ad cauſas contulerunt, ut Demoſthenes, Hyperides, Lycurgus, Aeſchines, Dinarchus, alii complures, etſi inter ſe pares non fuerunt, tamen ſunt omnes in eodem veritatis imi-

tandae *genere verſati; quorum quamdiu manſit imitatio, tamdiu genus illud dicendi ſtudiumque vixit.*

Pro *veritatis* PEARCIUS dedit *Virtutis.* ERNESTUS defendit lectionem receptam, ſed vim *veritatis* non recte percepiſſe videtur Viro Docto in *Bibl. Crit. part.* I. *p.* 24. qui, ſi quid mutandum, potius ejiceret *imitandae.* Celeb. RUHNKENIUS correxit *veritatis tutandae, l. in Bibl. Crit. l.* Mihi aliquando incidit ſuſpicio, legendum eſſe: *tamen ſunt omnes in eodem veritatis* limandae *genere verſati.*

Ita certe loquitur *Lib. II. de Off. cap.* 10. *cum veritas ipſa* limatur *in diſputatione.*

CAPVT IV.

SULPICIAE *Satyra tentatur. Varia Lectio in* EUTROPIO *proponitur.*

In obſcuriſſima & librariorum erroribus miſere depravata SULPICIAE *Satyra* in Edictum Domitiani, quo, ut narrat SUETONIUS in ejus *vita cap.* 10. omnes Philoſophos urbe Italiaque ſubmovit, ita invehitur Poëtria vs. 35.

Nunc igitur qui res Romanas imperat inter,
Non trabe, ſed tergo *prolapſus, & ingluvie albus;*
Et ſtudia, & ſapiens hominum nomenque genusque,
Omnia abire foras, atque urbe excedere juſſit.

Quid

Quid facimus? Grajos hominumque relinquimus *urbes*,

Ut Romana foret magis his inſtructa magiſtris.

Primum verſum contra alios recte vindicavit Vir Doctus in *Obſerv. Miſc. vol. VI. p.* 368. An autem vs. 2. ita exponi poſſit, ut CASAUBONUS in epiſtola ad SALMASIUM, edita inter ejus *Epiſt. pag.* 28. vel BARTHIUS *lib. I Adverſ. cap.* 18. cui adſentitur Vir Doctus, tentarunt, equidem vehementer dubito. Probabilior mihi videtur ſententia JOH. BUHERII, in iisdem *Obſerv. Miſc Vol. VII. p.* 257. pro

Non trabe ſed tergo prolapſus,

reſtituentis,

In rabiem tetre prolapſus.

Si pro *tetre* legamus *retro*, cum Hiſtoricis apprime convenit SULPICIA. Domitianus *ab juventa minime civilis animi, confidens etiam*, & *cum verbis tum rebus immodicus fuit*, juxta SUET. in ejus *vita cap.* 12. Quin *nondum ad curas intentus ſtupris & adulteriis filium principis agebat*, ut narrat TACITUS *Hiſt. IV. cap.* 2. Unde etiam adoleſcentiam ejus *maculoſam* appellat AUR. VICTOR *de Caeſ cap* 11. §. 1. Sed *ſperni a ſenioribus juventam ſuam cernens, modica quoque & uſurpata ante munia imperii omittebat; ſimplicitatis ac modeſtiae imagine in altitudinem conditus; ſtudiumque litterarum & amo-*

CAPUT V.

Auctor Collationis Legum Moſaic. & Rom. *nonnullis locis tentatur. Reſtituitur* Lex 4 §. 16. *D. de dol. mal. & met. except.*

In *Tit. I.* §. 6. *Collat. Leg. Moſ. & Rom.* corruptiſſimum exſtat Hadriani reſcriptum, cujus priora verba ita omnes exhibent editiones: *Et qui hominem occidit, abſolvi debet, ſcilicet, ſi non occidendi animo id admiſit; & qui non occidit, ſed voluit occidere, pro homicida damnatur.* E re itaque conſtituendum eſt ex quo ferro percuſſit ipſa funditus.

Ad haec ſananda certatim operam ſuam contulerunt eruditi. vid. praeter eos, quos laudat Schultingius in not. Cl. Herm. & Joan. Cannegieteros, J. J. Struchtmeyerum, *Anim Crit. L. I. C* 14. *p.* 79. & Vir. Doctum in *Obſerv. Miſc. Vol. III. pag.* 274. aliosque, quos referre longum eſt.

Noodtius putat ex gloſſemate orta eſſe poſtrema verba: *ex quo ferro percuſſit ipſa funditus.* Huic ſententiae favet Lex 1 § 3. D. *ad leg. Corn. de Sicar.* ubi etiam ſunt omiſſa. Sed licet forte non ipſius Hadriani verba ſint, non tamen pro gloſſemate rejicienda putem. Quis enim neſcit, auctorem, quisquis tandem ſit, qui hanc Collationem compilaverit, non ipſa ſemper auctorum ve-

te-

terum verba exhibere, ſed de ſuis aliquando plura adjunxiſſe. Niſi quis malit cum JOAN. VAN DE WATER *Obſerv. Jur. Rom. Lib. I. c.* 17. Martianum non exacte retuliſſe ipſa Hadriani verba, ſed ea omiſiſſe, quae ipſi ſuperflua viderentur. Quidquid ſit, cum pluribus eruditis mihi haec verba videntur retinenda. Cum autem ad ea ſananda a Codd. MSS. fruſtra opem exſpectare videamur, resque ad conjecturam redeat, quid prohibet, quo minus novam ſuſpicionem proferamus. Num forte ſcripſit Hadrianus, vel, quod malim, auctor Collationis?

E re itaque conſtituendus eſt, & ex ferro, quo percuſſit, ipſius animus.

Correctio non admodum violenta eſt, ſenſus autem ſatis apertus. Occidendi animus aeque ex armorum genere praeſumi ſolet. vid. *leg.* 2. *Cod. Theod. de emend. ſervor.* ac ex re, id eſt facto, ſive circumſtantiis, quae dicuntur, ſi quis ferro quidem percuſſit, ſed non occidendi animo. Haec autem conjectura inde nonnihil forte confirmatur, quod in margine editionis Pariſienſis a. 1586. Vir Doctus in *Obſerv. Miſcel. l. l.* notatum vidit: *E re itaque conſtituenda eſt & ex quo ferro percuſſit, ipſa voluntas.* Quae verborum mutatio mihi non varia lectio videtur, ſed potius reſcripti explicatio.

Neque minus eruditorum ingenia exercuit edictum Diocletiani & Maximiani de *Maleficis & Manichaeis*, quod nobis reliquit auctor *Collat. Leg. Moſ. & Rom. Tit.* 15. §. 3. cuique

que inter fragmenta *Cod. Gregoriani lib.* XIX. *tit.* .. etiam locum dedit Schultingius.

Maxime autem in eo depravata ſunt verba ſequentia:

Hi enim, qui novellas & inauditas ſectas de terroribus religionibus obponunt, ut pro arbitrio ſua pravum excludant, *quae divinitus conceſſa ſunt,* Quoniam *nobis, de quibus ſolertia tua ſerenitati noſtrae retulit, Manichaeos audivimus eos nuperrime, velut nova inopinata prodigia in hunc mundum de Perſica adverſaria nobis gente progreſſa, vel orta eſſe: & multa facinora ibi committere &c.*

Omnium eruditorum, qui poſt Schultingium in hoc loco emendando operam poſuerunt, nomina referre nihil attinet. vid. praeter alios, quos laudat Cl. Herm. Cannegieterus *in commentario pag.* 322. Num quisquam eorum veram ſcripturam reſtituerit, dijudicent alii. Non vereor autem, ne quis de ſua emendatione tam firmiter contendat, ut novam plane reſpuat. Equidem ita forte legendum eſſe puto:

Hi enim, qui novellas & inauditas ſectas veterioribus religionibus opponunt, ut pro arbitrio ſuo pravum excludant, excludunt *quae divinitus conceſſa ſunt.* Conſtat etiam *nobis, de quibus ſolertia tua Serenitati noſtrae retulit, Manichaeos* eſſe, *audivimus nuperrime &c.*

Pro *deterroribus* ad marginem edit. Paris. eſt *veterioribus*; idque etiam alii receperunt. Nec gravis medicina eſt, pro *excludant* legere *excludant, excludunt.* In ejusmodi vocabulorum geminatione ſaepiſſime alterum excidit. Si-

mili

mili ope Vell. Paterculi locum optime ſanitati reſtituit Celeb. Ruhnkenius in *not. ad Lib. II. Cap.* 17. Neque cetera a vulgata ſcriptura magnopere differunt.

Admodum quoque depravatum eadem Collatio *Tit.* 15 §. 2. ex Ulpiani *Lib. VII. de officio Proconſulis* nobis exhibet Senatusconſultum de Mathematicis:

Denique (ibi legimus) *extat Senatusconſultum Pomponio & Rufo conſſ. factum, quo cavetur, ut Mathematicis, Chaldaeis, ariolis & ceteris, qui* ſimilem incertum *fecerunt, aqua & igni interdicatur: omniaque bona eorum publicentur:* & ſic aeternus gentium qui ſi *id fecerit, ut in eum animadvertatur.*

Cl. Herm. Cannegieterus in eruditiſſimo commentario *pag.* 293. varias adfert eruditorum emendationes; ipſe autem defendit *incertum*, legendo *ſimile incertum.* Minima mutatione forte legendum eſt: *& ceteris, qui* ſimilem rem ineptam *fecerunt.*

Pro ineptiis habitas eſſe mathematicorum artes, docent ſequentia: *ſaepiſſime denique interdictum eſt fere ab omnibus Principibus, ne quis omnino hujusmodi ineptiis ſe immiſceret.* Pro *aeternus* in poſterioribus verbis jam ſubſtituit Schultingius *externarum.* Legere itaque malim: *Et* ſi *externarum gentium* quis id *fecerit, ut in eum animadvertatur.*

Uti autem in hoc Ulpiani *Lib. VII. de Off. Procons.* me quidem judice, duo vocabula male in unum ſunt contracta, ita in alio ejusdem loco ex *Lib.* 76. *ad Edictum*, quem invenimus in *Leg.* 4. §. 16. *D. de dol. mal. & met. except.*

unum vocabulum perperam ſejunxiſſe mihi videntur librarii.

Adverſus parentes, ibi legimus, *patronosque neque doli exceptio, neque alia quidem, quae patroni parentisve opinionem* apud bonos mores *ſuggillet, competere poteſt.*

De ſenſu nemini dubium erit. *Liberto & filio ſemper honeſta & ſancta perſona patris ac patroni videri debet*; ut eſt in leg. 9. *D. de obſ. parent. & patr. praeſt.* Hinc *nec famoſae actiones adverſus eos dantur, nec hae quidem, quae doli vel fraudis habent mentionem.* vid. Lex 5 D. eodem. Quemadmodum autem actio de dolo non dabatur adverſus parentes vel patronos, cum eſſet famoſa, ſed actio in factum, ita nec exceptio de dolo adverſus eos competebat, ſed exceptio in factum. Sed verba *apud bonos mores* ſana eſſe, mihi non perſuadent argumenta, quae adfert ampliſs. Bynkershoekius *Obſerv. Jur. Rom. Lib. VI. cap.* 25. Quidam legunt *apud bonos moratosque.* Ant. Faber correxit *apud bonos viros.* Propius ad veritatem accedere videtur Des. Heraldus *Lib. I. de rer. jud. auct. cap.* 9. in *tom. II. Theſ. Ottonis pag.* 1125. qui *mores* e margine in textum irrepſiſſe putat. Judicent tamen acutiores, an forte reponendum ſit: *quae patroni parentisve opinionem* apud honeſtiores *ſuggillet.* Hoc vocabulum tum ſaepius in jure occurrit, tum apud eumdem Ulpianum in *Leg.* 5. §. 4. *D. de auct. & conſ. tut. & curat.*

* * *
* *

S.

S. WYNGAARDEN, GYMNASII CAMPENSIS RECTORIS, OBSERVATIONES CRITICAE.

In Heſychium.

Ἀνηκούστησε] παρήκουσεν, ἀνήκοος ἐγένετο. ταχέως ἤκουσεν.

Ultima a Cl Alberto perperam tentantur. ſenſum loci Homerici (Il. o. vs. 236) expreſſit: ſubito Patris mandata exſequutus dicitur Apollo, atque inde in ſequentibus verſibus cum celerrima ave accipitre comparatur.

Ἐκ δ' ἕλον] ἐξέδωκαν.

Varias VV. DD. hac de Gloſſa conjecturas profert Cl. Editor. ſed nil mutandum videtur. Reſpexit Il. α. vs. 369. Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρείδῃ κ. τ. λ. ad quem locum Scol. ἐκ δ' ἕλον] ὡς ἐξαίρετον ἔλαβον καὶ ἔδωκαν. Quae in compendium redegit Heſychii Epitomator. cf. V. Ἔξελον] ἐξαίρετον ἔδωκαν. ita enim legendum videtur.

Ἐπευγαῖον] μέγα καὶ πολὺ ἐγκοίτιον.

Scri-

Scribendum videtur.

Ἐνεύναιον μέγα καὶ δασύ] ἐγκοίτιον.

Ut reſpexerit Homeri locum Od. ξ vs. 51. cf. V. αὐτοῦ ἐνεύναιον.

Χοροκάλη] καλῶς χορεύουσα.

Leg.

Χορῷ καλή] καλῶς χορεύουσα. Ex Il. π. vs. 180.

Ποσαχῶς] κατα κ. τ. λ.
Πῶ δέ] ποῖ ποῦ.

Favente iterum litterarum ordine legendum videtur,

Πόσε] ποῖ. ποῦ ex Hom. Il. π. vs. 492. — πόσε φεύγετε.

Theocriti Id. XVI. vs. pen.

τί γὰρ χαρίτων ἀγαπατὸν
Ἀνθρώποις ἀπάνευθεν;

Transpoſitis vocabulis ἀγαπατὸν & ἀπάνευθεν, Poeta forte dederat.

τί γαρ Χαρίτων ἀπάνευθεν
Ἀνθρώποις ἀγαπατὸν.

Id.

Id. V. vs. 109.

Ἀκρίδες - - - -
Μή μευ λωβάσησθε τὰς ἀμπέλος. ἐντὶ γὰρ ἆβαι.

Num ex veſtigiis lectionis codicis αὖαι legendum

- - - ἐντὶ γ' ἀραιαί.
„ *Sunt quippe tenues & imbecilles.*

Id. XXI. vs. 34 ſeqq.

Ἄλλως καὶ σχολή ἐστι. τί γαρ ποιῆν ἂν ἔχοι τις
Κείμενος ἐν φύλλοις ποτὶ κύμασι, μηδὲ καθεύδων
Ἄσμενος ἐν ῥάμνῳ; τὸ δὲ λύχνιον ἐν Πρυτανείῳ
Φαντὶ γὰρ αἰὲν ἄγραν τόδ' ἔχειν.

Ita locum exhibet Editio Cl. Valcken. Codex Vaticanus praebet ἄλονος ἐν ῥάμνῳ, quod & in editione Ald. comparet, Hinc Reiskius effecit αἴλινος ἐν ψάμμῳ. In ſenſu loci conſtituendo, a ſe invicem diſcedunt Caſaub. ad Athen. p. 992. & Villoiſonus (Bibl. Crit. vol. 2. p. 3. pag. 106. 107.) — Num Poeta forte dedit

τί γὰρ ποιῆν ἂν ἔχοι τις
Κέιμενος ἐν φύλλοις ποτὶ κύμασι, μηδὲ καθεύδων·
Ἀλλ' ὄνος ἐν ῥάμνῳ, τὸ δὲ λύχνιον ἐν Πρυτανείῳ·
Φαντὶ γαρ αἰὲν ἄγραν τόδ' ἔχειν.

Scilicer Κακὸν: Ut ſenſus ſit „ quid enim quis „ faciat, qui ad mare in foliis jacet, neque „ dormit. Sed (quid queror?) ὄνος ἐν ῥάμνῳ „ (οὐκ ἐν μύρῳ) ſit oportet: τὸ δὲ λύχνιον ἐν Πρυ-

„ τα-

aes, primum omnium metallorum inventum, antiquiſſimis temporibus ferri defectum ſupplebat. Heſiod. Εργ. κ. Ημ. vs. 149. — *Immiti aere* Graecum eſt & Homericum νηλεῖ χάλκῳ. *Ducere aere*, ut *ducere argento* Virgilio. — Idem vero Color eſt in Sophocleis (Ajac. vs. 1034, ſeq. Ed. Brunck.)

Ἆρ᾽ οὐκ Ἐρινὺς τοῦτ᾽ ἐχάλκευσε ξίφος
Κἀκεῖνον Ἅιδης, δημιουργὸς ἄγριος.

Id. L. 1. El. 7. vs. 53.

Sic veniat hodierne. tibi dem thuris honores
Liba & Mopſopio dulcia melle feram.

Hodierne pro *hodiernus* h. *hodie* vix placet. — In plerisque Codd. eſt *dum* pro *dem*. Hinc Poetam dediſſe aliquando ſuſpicabar.

Sic venias hodie, *tibi* dum dem *thuris honores*,
Liba & Mopſopio dulcia melle feram.

Omiſſo forte a feſtinante Librario altero vocabulorum, *bodie* dein ad verſus hiatum ſupplendum, in *hodierne* mutari potuit.

Id. L. 2. El. 4. vs. 11.

Nunc & *amara dies & noctis amarior umbra eſt.*
Omnia jam triſti tempora felle madent.

Quid ſi legatur,

Lux

Lux & *ambra* die, *ſed noctis amarior umbra eſt.*
Omnia. — — †

Ibid. El. 5. vs. pen.

Tunc tibi lena precor diras: satis anxia vivas,
Moverit e votis pars quotacunque Deos.

Quia ultima optantis vix eſſe poſſe videntur, praefero lectionem:

Satis anxia vives,
Moverit e votis pars quotacunque Deos.

Lib. 3 El. 4 vs. 29.

Candor erat qualem praefert Latonia luna,
Et color in niveo corpore purpureus.
Ut juveni primum virgo deducta marito
Inficitur teneras, ore rubente, *genas.*

Ill. Heinius ad h. l. notat vocabula „ *ore rubente* non pendere ab *inficitur*, ſed abſolute poſita ſignificare, *ita ut os rubeat*". Hanc tamen poetae mentem fuiſſe dubito: dediſſe eum potius ſuſpicor:

Inficitur teneras flore rubente *genas.*

i: ė: *colore rubente, roſeo.*
Appoſitus videtur Horatii locus de Ligurini facie atque adeo genis (L. 4. Od. 10)

Et qui nunc color eſt puniceae flore *prior roſae*

"Αἶθος apud Graecos eodem modo pro *calore* frequentatur.

L. 4. El. 3. vs. 7.

Quis furor eſt, quae mens denſos indagine colles
Claudentem, teneras laedere velle *manus.*
Quidve juvat furtim latebras intrare ferarum
Candidaque hamatis crura notare rubis.

vs. 8. Infin. *velle* aliquando mihi natus videbatur ex ſcribendi compendio v̄e pro *vepre* — ita ut poeta ſcripſerit,

Claudentem, teneras laedere vepre *manus*

ut in ſeqq. — *crura notare rubis.*
Denique L. 2. El. 1. vs. 31.

Et, bene Meſſalam, ſua quisque ad pocula dicat,
Nomen & abſentis *ſingula verba ſonent.*

Poetam forte dediſſe ſuſpicor

Omen & abſenti *ſingula verba ſonent*

Omen ſaepe abſolute ita adhiberi notarunt Interpr. Flori. L. 2. C. 2. pag. 217. Ed. Duk. — Sic fere AEſchylus Suppl. vs. 633.

"Αγε δὴ λέξωμεν ἐπ' Ἀργείοις
Εὐχὰς ἀγαθάς.

Ut

Ut vero in noſtro Tibulli loco addita perperam nobis videtur littera initialis *N*, ſic eadem omiſſa reſtituenda apud Propert. L. 1. El. 15. vs. ult. atque ita legendum,

Non ullis tutum credere blanditiis;

pro eo, quod nunc vulgatur,

O nullis tutum credere blanditiis.

Propert L. 2. El. 1. vs. 5.

Sive illam Cois fulgentem incedere totis,
Hoc totum e Coa veſte volumen erit.

Ita hunc locum edidit Burm. Sec. qui varias VV. DD. conjecturas adfert. In nonnullis Codd. legitur,

Sive illam *Cois* fulgentem incedere *cogis*.

Et haec quidem corrupta lectio veram poetae manum monſtrare videtur, quippe qui ſcripſerit,

Sive illam Cois *fulgentem incedere* conchis,

i: e: *Coa purpura, conchyliata veſte.*
Sic apud Juvenalem occurrunt (Sat. 8. vs 101)
—— —— *Conchylia Coa*
pro veſtibus conchyliatis.
Firmari videtur haec conjectura, vitioſa unius alteriusve Codicis lectione, *cogis*, nata ſcilicet ex *cogis* vel *cochis* pro *conchis*.

Horatius Odarum L. 1. Od. 31. vs. 12.

- - - - - *dives & aureis*
Mercator exſiccet culullis
Vina Syra reparata *merce.*

Fluctuant interpretes in ſenſu vocabuli *reparata* conſtituendo —, num ſcribendum?

Vina Syra piperata *merce*

i:e: condita, acria reddita — Plinius Hiſt. Nat. L. 14. Cap. 16. „ *aromatiten quoque invenio* „ *factitatum tantum non unguentorum compoſitione* „ *primo e myrrha — aliud e calamo, junco coſto,* „ *nardo Syriaco &c. — apud alios nardi & ma-* „ *lobathri ſelibris in muſti congios duos additis:* „ *qualia nunc quoque fiunt pipere, & melle ad-* „ *dito, quae alii condita, alii* PIPERATA *appel-* „ *lant.*

Ibid Od. 37. vs. 12. ſeq.

Mentemque lymphatam Mareſtico
Redegit in veros timores
Caeſar ab Italia volantem.
Remis adurgens (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae.) ———

Comparatio venatoris leporem perſequentis, cum Caeſare Cleopatram in *veros* timores re-

di-

digente, mihi quidem ab Horatio vix profecta videtur. Forte ſcripſerat.

——— *aut leporem* canis.
Venator ——

Graecis κύων ἀγρέυτης, κύων θηρήτειρα. — Sic *Laco venator* occurrit apud Silium Ital. L. 1. — *Equus venator* apud Claudianum. Appoſitus videtur locus Virgilii L. 12. Aen. vs. 749. ubi AEneam Turnum perſequentem cum cane venatico cervum valde urgente comparat.

Incluſum veluti ſi quando flumine nactus
Cervum, aut puniceae ſeptum formidine pennae,
Venator *curſu* canis *&* *latratibus inſtat.*
Ille autem, inſidiis & ripa territus alta
Mille fugit refugitque vias: at vividus Umber
Haeret hians, iam iamque tenet &c.

Mutatio vero facile iterum ex ſcribendi compendio oriri potuit.

L. 4. Od. 24 vs. 36.

Si neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus
Durataeque ſolo *nives.*

Bentl. legendum contendit

Durataeque gelu *nives.*

 Pro-

Propius vero ad litterarum ductum accedere videtur lectio.

Duratæque polo *nives.*

i: e: *cœlo*, maxime vero *polo boreali*, de qua mundi parte agit alibi noſter,

Ut glaciet nives
Puro numine Jupiter.

T A N T U M.

JO. STEPH. BERNARD, MED. DOCTORIS, ANIMADVERSIONES IN SCRIPTORES QUOSDAM GRAECOS.

CAPUT I.

De Medea, hæc tradit *Theophylactus* Simocatus Ep. XXX. παιδοκτόνον ἐκείνην ἐδίδασκεν ἀγνώμων ὁμόζυγος τὴν αἰνετὴν, καὶ τῶν ἀγώνων τὴν σύμμαχον. Suſpectum mihi hoc epitheton τὴν αἰνετὴν; nam de Medea dicere licet, quod de *Aurelia Oreſtilla* teſtatur *Salluſtius* de Bello Catilin. p. 57. *cujus præter formam nihil unquam bonus laudavit*, unde quis ſuſpicaretur legendum τὴν αἰνὴν, ut eam vocat *Orpheus* Argon. vs. 1015. aut δεινὴν, ut *Euripides* Med. vs. 44. vel τὴν εὐνέτιν, licet Jonica hæc vox; cum

 pari

pari conſtructione dixerit Aul. *Gellius* N. A. lib. X. c. 18. *Arthemiſia cultu atque deſiderio mariti flagrans*, uxor, *oſſa cineremque ejus mixta odoribus contuſaque in faciem pulveris aquæ indidit. Tertullianus* de pallio c. III. p. 14. & mater *legit ea tempeſtate* Oſiridis. ubi vid. *Salmaſius* p. 205. *Horapollo* Hierogl. lib. I. c. 16. κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι καθήμενον ζῶον, niſi leg. ζωόν. Poſſet etiam legi τὴν Αἰήτου. *Philoſtratus* Icon c. VII. p. 871. Μήδειαν οἶμαι χρὴ νοεῖν τὴν Ἀιήτου. conf. idem c. XI. p. 881. *Aelianus* H. A lib. XIV. c. 25. & *Clemens* Alex. Strom. lib. I. p. 307. Vel potius legendum apud *Theophylactum* τὴν Αἰητίν. *Pedo* Albinov. Eleg. II. vs. 110.

Æetis *ſuccis omniperita ſuis.*

Ubi vid. *Scaliger*. Epigr. *Antholog.* lib. III. c. 25. Epigr. 35. ut illud ſupplevit cel. *Dorville* ad *Charitonem* p. 387.

Ἦν δὲ τὰ Μηδείας Αἰητίδος ἄκρα χαράξῃς,
Ἀμνήμων κείσῃ νέρθεν ἔσω στεφάνους.

Strabo lib. I. p. 79. καὶ παρὰ τὸν Αἰήτην πλάττη. Emendat ὁ πάνυ, παρὰ τοῦ Αἰητου; malim legere παρὰ τὴν Αἰητὶν, nempe γῆν. *Cælius* Aurelian. morb. chron. lib. I. c. 6 p. 338. *Ferunt Græcorum commenta loquacia &* hieræprolis *fœminam humanis exercitam fatis &c.* pro *hieræprolis* in margine emendatum *regiæ prolis*: malim reſcribere *Aietæ* prolis. Non mirum librarium peccaſſe in hoc nomine, cum de ortho

thographia ejus etiam diverſa ſenſerint recentiores, vid. *Menagiana* T. II. p. 233. Αἰητίνην eam vocat *Dionyſius* Perieg. vs. 489. ut Ἀδραςίνην, Adraſti filiam, *Homerus* Iliad. E. vs. 412. & Εὐηνίνην Iliad I. vs. 553. Eueni filiam. Ne quid tamen diſſimulem, fuerunt inter veteres, qui Medeam ab omni crimine abſolverunt, eique patrocinarentur. Deam eam eſſe dixerunt *Alcman* & *Heſiodus*, teſte *Athenagora* Legat. pro Chriſtian. p. 14. alii bonam Deam, ut narrat *Macrobius* Saturn. lib. I. c. 12. p. 307. conf. *Aelianus* V. H. lib. V. c. 21. *Diogenes* apud *Stobæum* Serm. CXVII. p. 371. ὁ Διογένης ἔλεγε τὴν Μήδειαν σόφην, ἀλλ' οὐ φαρμακίδα γένεσθαι, λαμβάνουσαν γὰρ μαλακοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ σώματα διεφθαρμένους ὑπὸ τρυφῆς, ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς πειρατηρίοις διαπονεῖν, καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν καὶ σφριγῶντας· ὅθεν περὶ αὐτῆς ῥυῆναι τὴν δόξαν, ὅτι τὰ κρέα ἕψουσα νέους ἐποίει, Ceterum Aeëtæ nomen diu apud Colchos viguit, ut teſtatur *Strabo* lib. I. p. 77. & *Agathias* Hiſtor. lib. III. p. 77. Aeëtæ ducis cujusdam Colchorum orationem ad milites refert.

CAPUT II.

Photius Biblioth: p. 786. οὐκοῦν οὐ χρὴ λέγειν μίαν φύσιν καὶ νοεῖν, τισὶν ἐπῆλθε τοῦτο. Miror Andr. *Schottum*, virum de literis Græcis

 præ-

præclare meritum, non ſubolfeciſſe mendum hic latere, ac vertiſſe: *non igitur aſſerendum & intelligendum, unam eſſe naturam*, quibus hoc acceſſit. Legendum omnino, παισὶν ἐπῆλθε τοῦτο, & vertendum, *pueris hoc in mentem venit*, pro quibus dixit *Strabo* lib. II. p. 137. ταῦτα μὲν οὖν δεῖ ἐᾶν ὡς παιδικά. *Euripides* Suppl. vs. 916.

Ἃ δ' ἂν μάθοι τις ———

ubi παῖς pro τις emendavit cel. *Valckenarius* ad Phoeniſſ. vs. 1553. probante ſummo *Marklando*. De verbo ἐπῆλθε conſul. doct. *Koen* ad *Gregorium* de Dialectis p. 87. παισὶν etiam reſcriberem, modo codices addicerent, apud *Theophanem Nonnum* Epitom. de cur. morb. c. VI. φθειρῶν γένεσις ἐν τῇ κεφαλῇ συμβαίνει τισὶν ἐξ ὑγρῶν θερμῶν ἐν τῷ βάθει τοῦ δέρματος σηπομένων, quam ſuſpicionem confirmat *Ariſtoteles* Probl. Sect. I. 16. & in primis H. A. lib. V. c 31. Vulgatæ tamen patrocinatur *Ramazinus* de morb. artific. c. XXII. p. 189. & *Galenus* ſec. loc. p. 165. Sed nihil mutandum, τὸ τισὶν enim redundat, ut apud Atticos, vid. *Berglerus* ad *Alciphronem* lib. I. ep. XXII. p. 89 & Th. *Reineſius* ep. XLII. ad Caſp. *Hoffmannum* p. 361. quemadmodum quoque μοι & σοι. vid. *Devarius* de particul. p. 129. & cl. *Bachius* ad *Xenophontis* Oeconom. c. III. p. 18. *Alciphron* lib. II. ep. I. p. 202. τὰ δὲ κοσμεῖν σοι τὸν οἶκον, ubi *Berglerus*, *Nihil huc facere videtur* σοι. Neque refugiunt ejusmodi elegantias ſtyli recentiores, ut *Tryphiodorus* vs. 387. *Actuarius* de

dig-

dignot. morb. lib. I. c. 44. καὶ τοῦτο δῆλόν σοι. *Aelianus* H. A. lib. VI. c. 51. *Tatianus* Orat. ad Graec. p. 42. τί μοι τὸν Θεὸν σεσυλήκατε. *Nonnus* Eu. Joannis c. VII. vs. 108.

—— ἐμοὶ δεδάασι πολῖται.

ubi *Sopingius* ſuo exemplari adlevit: ἐμοὶ *ornatus cauſa, ut alibi*, cui adſtipulatur *Commelinus* ad *Heliodori* lib. II. p. 117. ſed locus in mendo cubat, quem ſic refingo: ἦ μὴν ἐλευθέραν ταύτην ἕξειν, καὶ ἐλευθέρῳ πρὸς γάμον ἐκδώσειν· δώσειν καὶ τὴν ταινίαν, ἣν δὴ κ. τ. λ. Quali mendo eundem foedatum ſuſpicor lib. IX. p. 440. πρὸς ἐναντίους σφισὶν ἦν καὶ ἄσκεπτον. Leg. πρὸς ἐναντίους ἐνάντιον, vel ἄντιον σφισὶν ἦν. *Aelianus* H. A. lib. II. c. 26. ἀντίους τῇ αὐγῇ τοῦ ἡλίου ἵστησιν αὐτούς. Græcos imitati ſunt Latini. Elegans in hanc rem eſt obſervatio eruditiſſimi Theologi Franciſci *Martinii* Epiſtolar. p. 504. cujus verba adponere non gravabor, quod liber paucorum manibus hodie teritur. „ Opus eſſe videtur, „ ut tibi tanto Heroi ſuppeditem argumen„ tum, id eſt, orationem Ciceroni. Quaero „ ergo, cum tam diu latueris, an *latere* etiam „ dativum habeat? Qui ita ſentiunt, muniunt „ ſe autoritate *Lucani*, qui dixerit:

Tu mihi *cauſa late* ——

„ Imo *Ciceronis* etiam in Catilinam: *Nihil agis*, „ *nihil moliris*, *quod* mihi latere *valeat* &c. Exi„ guum momentum, ſi aliud non habent. „ Nam inter elegantias autorum χηρεύειν non „ mi-

„ minima eſt, ſi vox aliqua, præſertim talis, „ παρέλκει, quae non venit in conſtructionem. „ Plane ut apud eundem *Ciceronem* de Catili- „ nariis; *Qui* mihi *accubantes in conviviis*; „ cum nimium quantum abfuerit, ut Ciceroni „ accubuerint. Hoc te approbaturum confi- „ do".

CAPUT III.

Cinnamus Hiſtor. lib. IV. p. 212. Κύβον τινα σιδήρου πεπυγημένον (l. πεποιημένον) ὀρθῶς τούτῳ ἐναρμόζουσι κατὰ διέχειαν τινὰς ἐκ πλατέος ἠρέμα πρὸς ὀξὺ λήγουσας-ἀεί. Torſit hic locus *Tollium*, quem facile ſanaveris, ſi literas initiales fugientes, e fuga retraxeris, ac legas: κατὰ διέχειαν ἀκτῖνας κ. τ. λ. Ita vocat radios, virgas ferreas, σιδήρα, verua, de qua voce luculenter egit Lucas *Holſtenius* in conſummatiſſima diſſertatione a Jac. *Gronovio* ad *Minutium* Felic. recuſa p. 209. ἀεὶ vero eſt *ſucceſſive*, *gradatim*, κατὰ μικρὸν; de qua ſignificatione hujus particulae plura dabo, ſi DEUS coeptis annuat, ad *Theophanem Nonnum*.

Simili vitio laborat *Jamblichus* V. P. p. 59. τοῖς τε τῆς φύσεως γνωρίσμασι φυσιογνωμῶν αὐτοὺς, σημεῖα τὰ φανερὰ ἐποιεῖτο τῶν ἀφανῶν ἠθῶν ἐν τῇ ψυχῇ. leg. σημεῖα αὐτὰ, nempe τὰ γνωρίσματα, quam medelam quoque adhibeo *Athenaeo* lib. II. c. 19. p. 61. ἀνοίκειοι δὲ αἱ μέλανες καὶ πέλιοι, καὶ σκληροὶ, καὶ οἱ μετὰ τὸ ἑψηθῆναι καὶ τεθῆ-

θῆναι πησσόμενοι. Non capio qua ratione fungi cocti & menſae impoſiti duriores ac tenaciores fiant: corrigo proinde μετὰ τὸ ἑψηθῆναι καὶ ἀρτυθῆναι, conditura enim tales eos reddi accepi a coquo. His addo locum *Theophylacti* Simoc. Quæst. Phyſ. II. σὺ δέ μοι ἠρεμαῖον ἐπίθες τὸ οὖς, καὶ σειρηναίας ἀκούσεις φωνῆς, οἷα τις Ἰθακήσιος ἐπ' αὐταῖς που ταῖς ὑπερκυκνείους μελῳδίαις γενόμενος. Reſcribendum arbitror οἷα οὗτις ὁ Ἰθακήσιος. vid. *Ptolemaeus* Hephæst. lib. I. p. 307. articulus non omittendus, nam ait Jo. *Chryſoſtomus* in Pſalm. XLIV. p. 632 τῇ προσθέσει τοῦ ἄρθρου τὴν κυριότητα παρίσας. Gravius vulnus occupat *Nonnum* Epitom. de Cur. morb. c. 269. ubi ἐπιδέσμων χρεία καὶ ἐλαίου, ut eſt in proverbio. Ad ictum ſcorpii facere tradit epitomator: λιθάργυρον παραχρῆμα προσιθὲν (l. προσεθὲν) τῷ δήγματι, ubi codices MSS. ἄργυρος, ut quoque editum apud *Paulum* Aegin. lib. V. c. 8. ſuperſunt tamen veſtigia priſtinæ lectionis in codice Auguſtano, qnem *Martius* ſecutus eſt, quam revocabis facile, ſi in conſilium adhibueris *Diophanem* Geopon. lib. XIII. c. 9. τὴν δὲ ἀπὸ σκορπίου πληγὴν θεραπεύσεις ἀργύρῳ δακτυλιδίῳ τὸν τόπον σφραγίζων. De annulis magicis vid. *Scaliger* ad *Manilium* p. 397. *Salmaſius* ad *Vopiſcum* p. 457. & Rob. *Keuchenius* ad Q. Ser. *Samonicum* p. 67. in primis Jo. *Kirchmannus* de annulis c. XXI. p. 198. Nemo puto mirabitur, ſi medico quoque manus ſalutares adferre fatago; nam adfirmat beatus *Chryſoſtomus* in A. A. Serm. XXXII. p. 793. ed. Eton. Henr. *Savilii*: μηδεὶς ἐγκαλεῖ τῷ ἰατρῷ περὶ ἰατρικῆς ἀεὶ διαλεγομένῳ.

CA-

CAPUT IV.

Quæſivit nuper ex me amicus, ut ſibi exponerem locum *Iſocratis* de Permutatione p. 738. ὥσπερ ἂν εἴ τις Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος ἐργασάμενον, τολμῴη καλεῖν κοροπλάθον, ἢ Ζεύξιδα καὶ Παῤῥάσιον τὴν αὐτὴν ἔχειν τέχνην φαίη τοῖς τὰ πινάκια γράφουσιν· cum πίνακες dicantur tabulae pictæ & icones, ut apud *Theophylactum* Simoc. Quaeſt. Phyſ. III. ὁρῶ μοι τοῦ Ἀπελλοῦ πίνακας. De una tantum tabula ſermo eſt, ſed Græcos plurali numero uti pro ſingulari, notavi ad *Anonymum* de hydrophobia p. 26. Solebant veteres pictas tabulas contemplari e longinquo, unde *Euripides* Hecub. vs. 807.

——— ὡς γραφεύς τ' ἀποςαθεὶς,
Ἰδοῦ με, κἀνάθρησον, οἷ' ἔχω κακά.

ubi Schol. ὡς ζωγράφος ἀποτέρω ςὰς, κατανοεῖ τὰς εἰκόνας εἰ καλῶς ἐγράφησαν. Solebant præterea eas in loco editiore ſuſpendere, unde ſubtus aſſeres addebantur, qui intuentibus declarabant tabulæ argumentum. Beatus *Chryſoſtomus* in Pſalm. L. p. 692. καὶ γὰρ αἱ εἰκόνες ἄνω ἑςῶσαι, κάτω ἔχουσι φανίδας σανίδας, τίς ὁ βασιλεὺς, καὶ τινὸς, καὶ ποῖον πόλεμον κατώρθωσεν. Atque eos puto ab *Iſocrate* innui, qui aſſeres illos pingebant, quorum opera vilior, quam coryphæorum, quibus eſt illuſtrior gloria. Forte iconem

nem & tabulam ſubtus adfixam πίνακας vocat *Theophylactus* l. c. ſemper tamen hanc vocem plurali numero uſurpavit, Epiſt. 6. 18 37 & 69.

CAPUT V.

Theophylactus Simoc. Quaeſt. Phyſ. VII. ἐντεῦθεν ἐπιγελᾷ γαλήνην ἡ θάλαττα, ἅτε φιλανθρώπῳ τινὶ ἐλαίῳ τὸν θυμὸν ἡμερώσασα. Sic hunc locum exhibet ed. B. *Vulcanii*, quam hic ſecutus eſt Andr. *Rivinus*. Pro ἐλαίῳ auctoritate codicis ſui ἐλέῳ dedit *Klmedoncius*. Leg. ἅτε φιλανθρώπῳ τινὶ ἐλέῳ, ἐλαίῳ τὸν θυμὸν ἡμερώσασα. Vox una alteram ſono ſibi adfinem abſorpſit: vide quæ in hanc rem notavi ad Anonymi fragmentum de hydrophobia p. 17. quæ librariorum oſcitantia corrupit quoque *Palaephatum* c. 39. p. 87. ed. Fiſcheri, καὶ ἐπειδὴ αὐτῆς ἀνέλοι Ηρακλῆς κεφαλὴν μίαν, δύο ἀνεφύοντο. Nomen Herculis, quo pleraeque editiones carent, expungendum, ac leg. ἐπειδὴ αὐτῆς τις ἀνέλοι κ. τ. λ. Sic quoque emendandus *Plato* de Legg. lib. I. p. 203. ed. Aldi, τοῦτ' ἀεὶ δραστέον διὰ βίου παντὶ κατὰ δύναμιν. leg. διὰ βίου παντὸς παντί. *Iſidorus* Pelus. ep. 473. ed. Andr. *Schotti*, εἰ δὲ μή, μὴ ἀγανάκτει κατὰ τῆς φήμης, ὡς πανταχόσε κωμῳδούσης. leg. πανταχόσε σε κ. *Eraſmo* placere ἔλαιον & ἔλεος affinia eſſe, & alterum ab altero duci, notat *Martinius* Etymolog. p. 370. *Plinius* H. N. lib. II. c. 103. *Omne* (mare) *oleo tranquillari*. Jo. *Chryſoſtomus* in A. A. ſerm. LV. p.

918

918. Maſſilienſes, dum cannas ſaccharinas excoquunt, ne liquor, ebulliens in aheno, regurgitet ac effundatur, butyrum vel adipem addere, quo fervorem compeſcant, auctor eſt Jac. *Spon* Itinerar. T. I. p. 24. Iterum utitur *Theophylactus* voce ἔλαιον. epiſtola XXVIII. ἧκέ μοι πρὸς τοὔλαιον αὔριον. De ſynaloepha hac vid. *Gregorius* de Dialect. p. 47. *Amphis* apud *Athenæum* lib. II. c. 25. p. 67. ἐν Θουρίοις τοὔλαιον. Puer Atticus apud A. *Gellium* lib. XVII. c. 8. μὴ γελᾶτε, *inquit*, ἔνι τοὔλαιον. Denotat autem in illo loco *Theophylacti* partem fori, ubi venale proſtabat oleum in menſis. De menſis conſul: *Plato* Hippia minore p. 484. ed. Aldi & *Polyaenus* lib. VI. c. 2. p. 550. Ἀττικὸν ἔθος, τὸ καλεῖν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τόπῳ, καὶ αὐτοὺς τοὺς τόπους, ut monet *Ulpianus* ad *Demoſthenem* in Polycl. p. 670. quem morem indicarunt plurimi tum veteres, tum recentiores. *Pollux* lib. IX. p. 1010. *Thomas* Mag. p. 791. v. Σήσαμα. Sic συκαῖ locus conſtantinopoli, ubi ficus colebantur, cujus meminit *Agathias* Hiſt. lib. V p. 154. *Socrates* H. E. lib. II. c. 30 & *Tournefort* voyage du Levant, lettre XII. p. 6. Conf. Dan. *Heinſius* Lect. Theocr. c. VIII. p. 320 J. G. *Graevius* Lect. Heſiod. c. XXI. p. 107. Iſ. *Caſaubonus* ad *Athenæi* lib. VIII. c. 5. lib. XIV. c. 18. p. 929 & ad *Theophraſti* Char. c. XIV. p. 158. Πίθοι locus ubi vaſa, puto figulina, conficiebantur. vid. *Spon*. itiner. T. III. p. 184. Solebant Athenienſes fori locum indicare, ubi reperiri poſſent, ſi quis eos quid vellet. Sic *Mnaſimachus* apud *Athenæum* lib. IX. c. 14. p. 402. ubi vid. *Caſau-*

ſaubonus; vel forum ſimpliciter nominabant, ut *Demoſthenes* in Polycl. p. 673. & Corn. *Nepos* Cimon. c. IV. Cur vero forum frequentarent, patet ex *Demoſthenis* Philipp. I. p. 14. & A. A. c. XVII. 21, Nimius fortaſſe ſum in re notiſſima; ſed haec uberius perſequenda duxi, ut obviam irem viro de literis praeclare merito Gothofr. *Jungermanno*, qui ad *Pollucem* p. 1276. emendat πρὸς τοὔλεὸν, ac vertit ad menſam coquinariam. Sic vir doctiſſimus; judicet lector. Τὸ δ' εὖ νικάτω. Cæterum τοὔλωιον vertere neglexit *Kimedoncius*, τὸ αὔριον autem *mane craſtino*, rectius alter interpres, quem quidam volunt eſſe Jac. *Cujacium*, *cras*. Athenienſes enim convivas ad coenam vocabant ſub veſperam, quod teſtatur A. *Gellius* lib. XVII. c. 8. *Philoſophus Taurus accipiebat nos Athenis coena plerumque ad id diei, ubi jam veſperaverat: id enim eſt tempus iſthic coenandi frequens.* conf. Aegid. *Menagius* ad *Terentii* Heautontim. P. I. c. 24. p. 206.

CAPUT VI.

N*icander* Alexiph. v. 551.

——————— καί ποτε κνίδην
Ἐψαλέην κρίμνοισι παλυνάμενος ψαφαροῖσιν
Ἐν λίπεϊ χραίνοιο.

ubi *Bandinius* notat in Mſ. legi σὺν pro ἐν, quod

quod interpolatori recentiori debetur. Recentiores enim ἐν & σὺν permutare monui ad Anonymum de hydrophobia p. 24. ſed legendum,

> Εὖ λίπεϊ χραίνοιο.

nam *Nicander* & alii poëtae veteres ſemper hoc verbo utuntur poſthabita praepoſitione. conf. Alexiph. vs. 155. & 169. *Euripides* Iphig. in Aulid. vs. 971.

> ——— φόνου κηλῖσιν αἵματι χρανῶ.

idem Phoeniſſ. vs. 1503.

> χρανθεὶς αἵματι δεινῷ

ἐν pro εὖ quoque perperam vulgatum in epigr. *Antipatri* Anthol. lib. I. c. 38. epigr. 3.

> Εὔκολος Ἑρμείας, ὦ ποιμένες, ἐν δὲ γάλακτι
> Χαίρων ————

leg. εὖ δὲ γάλακτι. Pari ratione ſanare voluit ſummus Conr. *Geſnerus* locum *Nicandri* apud *Aelianum* H. A. lib. X. c. 49.

> Οὐκ ἔχις, οὐδὲ φάλαγγες ἀπεχθέες, οὐδὲ βαθυπλὴξ
> Ἄλσεσιν ἐν ζώοις σκόρπιος ἐν Κλαρίοις.

ſed vulgatae lectioni patrocinatur epigramma ſepulchrale, quod dedit cl. *Gorius* Inſcript. Antiq. Append. p. 127. ΣΤΗΛΗΝ ΕΘΗΚΑΝ

ΝΙ-

ΝΙΚΟΜΗΔΗΙ ΣΥΝΓΕΝΕΙΣ ΟΣ ΗΝ ΑΡΙΣΤΟΣ ΙΗΤΡΟΣ ΕΝ ΖΩΟΙΣ ΟΤ ΗΝ. Sed ante *Gorium* illud jam ediderant *Sponius* & *Muratorius*, ut hoc quoque obſervavit *Leichius* Cur. Secund. ad *Muratorii* Graec. inſcript. p. 53.

CAPUT VII.

Jo. Gottl. *Heineccius* Hiſt. Juris Civilis Romani ac Germanici lib. I. c. IV. §. CCCXXIII. p. 315. *Caracallam cum totis gentibus iſtud beneficium communicaſſe* adfirmat, nempe ut Romani haberentur. conf. Jo. Aug. *Bachii* Hiſt. Jurispr. Rom. lib. III. c. 2. p. 427. & 456. ſed originem ab Hadriani temporibus repetit Jo. *Chryſoſtomus* in Act. Apoſt. Serm. XLVIII. p. 875. μεγάλην εἶχον ταύτην τότε προνομίαν οἱ ἀξιούμενοι οὕτω καλεῖσθαι (Romani nimirum) καὶ οὐ πάντες τούτου ἐτύγχανον· ἀπὸ γὰρ Ἀδριανοῦ, φασὶ, πάντας Ῥωμαίους ὀνομασθῆναι· τὸ δὲ παλαιὸν, οὐχ οὕτως ἦν.

CAPUT VIII.

Xenophon Epheſ. p. 15. ἄλλοι μὲν ἔλεγον ἐπιδημίαν ἐκ τῶν θεῶν, οἱ δὲ προσεκύνουν καὶ προσεποιοῦντο. Vir doctus in Obſerv. Miſcell. T. III. Vol. III. p. 417. reſcribit προσεκύνουν καὶ προσηύχοντο.

 cel.

cel. Jac. *Elsnerus* in ſchediasm. Critico p. 26. conjicit leg. καὶ προσεπιτνοῦντο. Neutrum recte. Προσποιεῖν τινὰ eſt *ſibi conciliare propitiumque reddere*. *Cteſias* in Perſic. p. 671. ὁ δὲ Σεκουνδιανὸς προσποιησάμενος Φαρνακύαν τὸν εὐνοῦχον κ. τ. λ. id eſt, in partes ſuas pertraxit.

CAPUT IX.

Plutarchus de Fluminib. p. 4. ed. Mauſſaci: μηδὲν ἐξ ἐναντίας Ἀλεξάνδρου ποιήσῃς· Διὸς γάρ ἐστι Γηγάσιος· Emendat magnus *Bochartus* Hieroz. P. I. p. 198. γένος. Rectius forte legeretur: Διὸς γάρ ἐστιν γνήσιος. *Theophylactus* Simoc. ep. VII. ὥσπερ ἔγγονα συνεχῆ τε καὶ γνήσια. Pro συνεχῆ, leg. συγγενῆ. Iisdem ferme verbis *Maximus* Tyr. Diſſert. XVII. p. 203. ἅτε ἐκείνου ἔγγονα ἀκριβῆ καὶ γνήσια. Sed ni fallor gravius ulcus latet, unde *Mauſſacus* quaerit, quis iſte *Gegaſius* fuerit. Loco *Plutarchi* uſus eſt *Freinshemius* ad *Curtii* lib. VIII. c. 13, ſed τὸ Gegaſius omiſit: hariolor leg. Διὸς γάρ ἐστιν Ειασίου, ut in inſcriptione, quam ex *Capaccio* ad *Arriani* de epidit. Alex. M. lib. V. p. 199. adfert Jac. *Gronovius*, vel Εὐασίου.

* * *
* *

FRID. LUDOV. ABRESCH NOTATORUM MSS. AD SUIDAM COLLECTANEA.

A.

Ἀβουλεῖν· μὴ βουλεύεσθαι, ἢ μὴ βούλεσθαι. Πλάτων. Notione poſtrema Lib. IV. de Rep. pag. 452. D. Ed. Lugd. & Epiſt. VII. p. 721. C.

Ἀβροδίαιτη. Editio Mediol. ἀβροδίαιτα, ut ἰδιοδίαιτα — Fragmentum ſubiectum, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις — καὶ φερέπονοι, eſt *Menandri* de Legat. Corp. Byz. T. I. p. 77. E. Edit. Venet.

Ἄγανον — Ἀγανὸν — καλὸν, ἢ ἀγαθὸν, ἢ ἱλαρὸν, οἱ δὲ ἀθάνατον. Totidem explicationes ſunt Etymol. & Schol. *Ariſtoph.* ad Veſp. v. 1458. & v. ſequentis ἀγανοφροσύνη apud Schol.

Ἀγασθῶ τινι — Ξενοφῶν· ὅταν τινὶ ἀγασθῶ τῶν ſτρατιωτῶν. Extant verba Lib. II. Cyrop. p. 154. Ed. *Hutch.* ubi nunc editur τινά. Cum *Suid.* facit Iſingr. editio. Vid. de lectionis diſcrepantiae origine *H. Steph.* adnotat. ad ipſius Edit. repetitae pag. 34.

Ἀγκεῶτας ἐλαύνοντα· Ξενοφῶν. Sic ex pronunciandi conſuetudine, pro ἀνὰ κράτος, ut patet e V. Ἀνὰ σημαίνει καὶ τὸ κατὰ — ubi ipſa fragmenti verba ex Lib. I. K. A. pag. 75. Sed interpretamentum κατὰ locum invaſit lectionis genuinae, quam ſervat Cod. Reg. cuius & meminit *H. Stephanus* pag. 156.

Ἀγκύλη — καὶ ἠγκυλωμένος. Non dubitat *Kuſterus* ſcribendum ἠγκυλημένος. Nec tamen aliter, unde hauſit *Suidas*, *Ariſtoph.* eiusque Schol. ad Av. v. 1180.

Ἄγνος· φυτὸν, ὃν καὶ λύγον καλοῦσιν — ἄγνον φυτὸν, λύγον καλοῦσι — Πλάτων· — Habet eadem *Euſtath.* ex *Ael. Dionyſ.* ad Od. K. p. 367. fin. ſubiecto itidem fragm. *Plat.* ex Phaedr. p. 388 A. ubi poſt καλοῦσι· additur καὶ, unde *Suidas* videtur dediſſe, καλοῦσιν Ἀττικοί. Πλάτων· —— Citat quoque verba Philoſophi ex parte *Theoph. Simoc.* Phyſ. Quaeſt. pag. 8.

Ἄδην — κατακόρως· Ἐν Χαρμίδῃ· ἐπεὶ δὲ τῶν τοιούτων ἄδην ἔχομεν. Verba ſunt *Plat.* dicti modo Dial. p. 235. E. quod fugiens *Kuſter* poſt *Jo. Alb. Fabric.* Bibl. Gr. Tom. IX. p. 827. ea tribuere ſcriptori *Charmidae*. Ἄδην τῶν τοιούτων legas quoque Lib. I. de Rep. p. 415. F.

Ἀθύρειν· τὸ παίζειν. Πλάτων νόμοις. Lib. VII. p. 639. F.

Ἀκκιζόμενος — Auctor *Etymol. M.* inter alia, ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἀκκίζεται, quomodo loquitur *Theoph.*

oph. Simoc. Lib. V. Hiſt. cap. IV. Addit Etymologus, σημαίνει δὲ καὶ τὸν θέλοντα μὲν, προσποιούμενον δὲ μὴ θέλειν. Unde, uti & ex Edit. Mediol. in Suida quoque pro τὸ reponendum τὸν —

Ἀλλὰ γάρ· ἀντὶ τοῦ δὲ. Εὔπολις — Verſus Eupol. ſunt apud Plat. in Critia p. 559. B. ubi οὔπω, & ἔςησαν.

Ἀνάγκης ἄτρακτον, τὸν ἄξονα λέγει. Spectat Plat. Lib. X. de Rep. p. 519. F.

Ανάπαυλαν — Σὺν ἑτέροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι τῷ πολέμῳ δοὺς τὴν ἀνάπαυλαν. Sunt Theoph. Simoc. Ἱςορ. Πρεσβ. p. 58. edit Comelin. ubi editur, πρὸς ἑτέροις — τῷ πολέμῳ δι αὐτῶν παραδοὺς τὴν ἀνάπαυλαν.

Ἀνευφήμησεν· ἀντὶ τοῦ ἐθρήνησε. Πλάτων· Phaedr. p. 376. D. de Xantippe, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτα ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες.

Ἀνημιωβολιαῖα — θεωρχθρία, ut apud Etymologum. In Ariſtoph. Schol. ad Ran. v. 557. θεωστχθρία· Sicut etiam in Veſp. v. 416.

Ανιδιτὶ καὶ ἀνιδρωτὶ ——— οὐ γὰρ ἀνιδρωτὶ καὶ ἀπεριμερίμνως τάδε παρεσήσαντο τὰ πολίσματα. Verba ſunt Theoph. Simoc. Ἱςορ. πρεσβ· p. 47. Fragmentum ſubiectum in compendium redegit ex Xenoph. II. κ. π. pag. 117. Unde addit, καὶ ἄλλα πλεῖςα, *& quae ibi plura leguntur.*

Ἀνθηρά· Ξενοφῶν· ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς τὰ νέα καὶ τὰ ἀνθηρὰ εὐδοκιμεῖ, Habet *Suidas* ex Lib. I. K. Π. p. 93.

Ἀντιλογιῶν — καὶ ἀντιλογῆσαι. Νεφέλαις Ἀριστοφ. Indicatane in Fabula occurrat, neſcio. In Veſp. v. 544. περὶ τῆς πάσης μέλλων βασιλείας ἀντιλογήσειν.

Ἀντιόχεια· ἡ πόλις — καὶ Ἀντιοχὶς ὄνομα φυλῆς. Scribit *H. Steph.* in Theſ. Indice V. Ἀντίοχος, male inſpecto loco, *Suidam* Ἀντιόχειαν urbem dictam quoque fuiſſe Ἀντιοχίδα. Tribum iſto nomine intelligit, cuius mentio in *Plat.* Apolog. p. 365. C. & apud *Steph. Byz.*

Ἀντιποιηθέντα — ἀντιποιούμενοι τῆς ἀρχῆς τῷ βασιλεῖ. Ξενοφῶν. Obverſabantur Lexicographo vel verba Lib. I. K. A. p. 118. τίς γὰρ αὐτῷ ἐστιν, ὅστις ἀρχῆς ἀντιποιεῖται· vel Lib. II. p. 148. ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς, ———

Ἀντιστοιχοῦντες· ἔστησαν ὥσπερ μάλιστα χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέῤῥα πάντες βοῶν λευκῶν. Debetur Eidem Lib. V. K. A. p. 383. repetunturque poſtrema illa, ἔχοντες — λευκῶν, infra in V. πετάλῳ, quod & monuit *Hutchins.*

Ἀντονομάζει· ὀνόματα ἀντὶ ὀνομάτων τίθησι, Sunt *Ariſtoph.* Thesm. v. 60. & Schol.

Ἀπάγειν — καὶ ἀπάγοντες, ἀπωθοῦντες, ἀπελαύ-

λαύ·

λαύνοντες. Τὸν ἄνδρα ἀπάγοντες. Eiusdem Acharn. v. 57. & Schol. ad v. 55.

Ἀπᾴδει — Τὰς σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι, ὡς ἀπᾳδούσας τῆς Ῥωμαίων μεγαλειότητος. Ita *Theoph. Simoc*, Ἱϛορ. πρεσβ. p. 58. ubi Ῥωμαϊκῆς.

Ἀπαλλάξας — καὶ ἀπαλλάξωμεν, ἀντὶ τοῦ ἀφανίσωμεν. Ξενοφῶν. Deſcriptum e Lib. III. K. A. p. 218.

Ἀπαξάπαντα — καὶ τὰ χρήματα ἀπαξάπαντα λόγῳ οὐδενὶ λογιζόμενος, τὴν δίκην ὀρθῶς καὶ δικαίως τῆς ἐς τὴν δίαιταν παρανομίας ἐξέτισε. Fragmentum hoc deſcriptum ex *Procop.* Lib. I. B. P. cap. XXV. ubi ληϊζόμενος & τὴν δίκην ὀρθῶς καὶ δικαίως τῆς ἐς τὴν δίαιταν —

Ἀπεμορξάμην ἀπεψησάμην, ἐδάκρυσα τὰς ἐγὼ — καρούμενον. Non ſunt ex Lyſiſtr. ſed Acharn. fabula v. 706. & Schol. ubi recepta Cod. Vatic. lectio κυκώμενον.

— Ἀπημείφθης ἀντὶ τοῦ ἀπεκρίνατο. Obverſatus noſtro videtur locus *Xenoph.* II. K. A. p. 161. Τισσαφέρνης μὲν ὧδε ἀπημείφθη.

Ἀπηχημένον ξένον που κατὰ πάντων ἦχον. Verbis totidem exponitur ἀπηχὲς in Schol. ad *Lucian.* Vit. Auct. cap. X. ubi τῇ κατὰ Cl. *Hemſterhus.* ſubſtitui vult ἀπὸ vel παρά.

Ἀπόβλεπτον ἔνδοξον. Ἄνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ

πείρᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόβλεπτον. Sunt *Theoph. Simoc.* Lib. III. Hiſt. c. XV.

Ἀπὸ παραγγέλσεως. Οἱ δὲ ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. Ita *Xenoph.* Lib. IV. K. A. p. 263.

Ἀπορρηθὲν — καὶ ἀπορρηθῇ, ἀντὶ τοῦ ἀποκηρυχθῇ. Πλάτων. Reſpexeritne Lib. XI. Legg. p. 681. F. an locum alium, haud definiam. Ibi certe legas: ὑπὸ τοῦ γένους ἀπορρηθῆναι παντός· quum paullo ante ſcripſiſſet, τὸν υἱὸν ὑπὸ κήρυκος ἐναντίον ἁπάντων ἀπειπεῖν.

Ἀπὸ τοῦ φρονεῖν ἀποσπάσας· τουτέστι, τὴν φρόνησιν αὐτοῦ ἀφελόμενος. Sunt *Ariſtoph.* Ran. v. 993. & Schol.

Ἄρωμα — Ἀρόματα οὖν — ſpectare videtur Eiusd. Pac. v. 1158. ubi vid. Schol. Ἀρόματα hic illuſtratum per ἐσπαρμένα· Superius Ἄρομα, per ἀροτρίασμα, aliquoties occurrit apud *Ael.* de Anim. Lib. VII. c. 8. XVI. 14.

Ἀρύτεσθαι σὺν τῷ τ λέγουσιν, οὐκ ἀρύεσθαι — καὶ Πλάτων Νόμοις, ὧν ὁ μὲν — Extat fragmentum Lib. I. Legg. p. 569. fin. In Edit. *Kuſter.* quod & attigit *Jac. Gronov.* Em. in Suid. p. 74. omittuntur verba, καὶ ὀπίσω.

Ἀρχαῖος· ἀντὶ τοῦ εὐήθης. Πλάτων. ἢ λῆρος. Reſpicit fortaſſe locum in Euthyd. p. 224. E. ὅ, τι ἔχων φλυαρεῖς, καὶ ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος.

Ἀσκὸς

Ἀσκὸς — *H. Steph.* Theſ. l. Gr. Tom. IV. p. 481. tam hic apud *Suid.* quam in Schol. *Ariſtoph.* ad Ach. v. 1001. τοὺς χόας & τοῖς χόοις leg. monet.

Ἄσσα — Τῶν ἄσσα θυμῷ καὶ διὰ μνήμης ἔχω. Verſus eſt *Lycophr.* in princ.

Ἀσμενίζω. Οἱ μὲν οὖν ὄλεθρον ἀσμενίσαντες — ſunt verba *Theoph. Simoc.* Hiſt. Lib. III c. VII. unde hic reſtitui vult articulus τόν.

Αὐτοματίζουσι — Αὐτοματίζουσι δύο τινὲς — Fragmentum hoc reperitur apud Eundem Lib. II. c. VII. Sed contractum exhibuit *Suidas.* Pro ἔρμα ibi quoque ἔρκος legitur, & ἐχυρώματος.

Ἀφιππα χωρία — Ὁ δὲ ἐκκλίνει — Et haec ex Eodem Lib. V. c. X.

Ἀχαρίστεῖν — καὶ ἀχαρίστως, μὴ εὐχαρίστως. Ξενοφῶν. Οἶμαι γὰρ ὅτι οὐκ ἂν ἀχαρίστως ἐμοὶ ἔχειν, οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς ἄλλης πάσης Ἑλλάδος. Fragmentum hoc petitum ex Lib II. K. A. iam obſervavit *Jac. Gronov.* Em. in *Suid.* p. 87. legiturque Edit. *Hutch.* p. 141. & in *Stephaniana* ſecunda p. 166. princ. verum ſic: οἶμαι γὰρ οὐκ ἀχαρίστως μοι ἕξειν, οὔτε πρὸς ὑμῶν, οὔτε πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης. Neque aliter in Ed. *Iſingr.* p. 429 niſi quod in hac vitioſe bis πρὸ, loco τοῦ πρός. Vera omnino lectio eſt altera illa, eaque *Mediolanenſis* & Cod. Biblioth. Leid. apud *Gronov.* l. c. quum in *AEm. Porti* & *Kuſteri* ἐκδοσιν, pro

ἐμοὶ

ἐμοὶ ſive μοὶ, ex ſuperioribus huc quoque irrepſiſſe μὴ videatur. Corrumpendi autem manum *Xenophontis* anſam praebuiſſe ſuſpicor, pro ἂν ἔχειν minus trito ut legerent ἕξειν, agnoſcente & Cod. *Eton.* apud *Hutchins.* voculam ἂν tum omittendi τὸ ὅτι, quod hoc addito putarent requiri ἕξει vel ἔχει.

Ἀχαρίστως. Ξενοφῶν· Κῦρος δὲ ἦγε Λυδῶν αἰχμαλώτους —— Locus, quem cogitat, eſt in Lib. VII. κ. π. p. 516. ubi vero, omiſſo εἶα, legitur, τούτους μὲν σὺν τοῖς ὅπλοις, & pro ἐπιμένοντας vulgatur ἑπομένους.

Ἄχρεμος —— καὶ ἀχρέματος, ἀναιδής. Apud *Hippocrat.* de Morb. Vulg. Lib. VII. Extr. πορνείη ἄχρεμος, Et in *Phil.* Lib. de Merc. Meretr. non recip. in fine iunguntur, ἀκόλαστον, ἄκοσμον, αἰσχρουργόν, αἰσχροπαθῆ & ἀχρέματον. Significationis rationem & originem indicat *Salmas.* ad *Ael. Spart.* Peſcen. Nigr. p. 654. Fontem fragmenti *Toup.*

B.

Βακχεύων —— καὶ κατεβακχεύοντο —— Ἐπ' αὐτήν που τὴν τελεσιουργὸν κατεβακχεύοντο πρᾶξιν χαίρειν, σώφρονι μανίᾳ ἐς συμπλοκὴν ἐξοιστρούμενοι. Sunt verba *Theoph. Simoc.* Lib. V. Hiſt. cap. V.

Βάλανος —— καὶ βάλανοι φοινίκων. Οἶνον ἔπινον ἀπὸ τῆς βαλάνου τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος. Sumta

haec

haec videntur ex *Xenoph.* Lib. I. K. A. p. 54. ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος.

Βαλίαν — Λήγετε πνοαὶ Βαλίων ἀνέμων. Sunt *Syneſii* Hymn. III. v. 76. ſeq.

Βουλευτικός· Τόπος οὗτος τοῦ θεάτρου ἀνειμένος τοῖς βουλευτοῖς — Hauſta ſunt ex Schol. *Ariſtoph.* ad Av. v. 795.

Βρασίδας — αἰτίας δὲ περὶ αὐτοῦ προστιθέντες, ὡς φρονεῖ τὰ Βρασίδα — Verſus eſt *Com.* in Pac. 639.

Βρενθύεσθαι — Ὁ δὲ εἰς τὴν βασιλίδα ἐπορεύετο ἐξογκώμενος καὶ μάλα βρενθυόμενος. Deſcripſit *Suid.* ex *Menandro* Rhet. p. 70. C.

Βρωμᾶσθαι, τὸ ὀγκᾶσθαι πεινῶντα ὄνον. Ita ſchol. *Comici* ad Veſp. v. 615.

Γ.

Γέῤῥον — οἱ δὲ γέῤῥα ἔλαβον δασεῖαν βοῶν ὠμοβόϊνα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. Sunt *Xenoph.* Lib. IV. K. A. p. 338.

Γραφάς. δικαστήρια, κατηγορίας. Expoſitiones ſunt Schol. *Ariſtoph.* ad Acharn. v. 674. Sed referendae potius ad v. 679.

Δ.

Δ.

Δεῖ — καὶ παρὰ Ἀριςοφάνει δεῖ, ἀντὶ τοῦ δήσει. Ὀπίσω τὼ χεῖρε δεῖ. Leguntur in *Lyſiſtr.* v. 485. & Schol.

Δημοτεύεσθαί ἐςι, τὸ τοῦδε τινὸς δήμου κοινωνεῖν, καὶ χρηματίζειν ἀπ' αὐτοῦ. Senſu iſto occurrit in *Plat.* Lib. VI. Legg. p. 614. C. Conf. *Heſych.*

Διαθρέχοντες. Οἱ διάττοντες ἀςέρες, αἱ ἀποσπινθηρίζοντες. Sunt Schol. ad *Ariſtoph.* Pac. v. 838. Simplex σπινθηρίζοντες in *Baſil.* Tom. I. Opp. p. 584. C. σκηπτοὶ διαθρέχοντες.

Διατυπῶν· διατιθέμενος ἐπὶ τὸ βέλτιον — καὶ μετατάττων πρὸς εὐσχημοσύνην τὸ ἄτακτον. Fragmentum hoc reperies in *Theoph. Simoc.* Lib. III. Hiſt. cap. XII. ubi μεταπλάττων. Et ſic *Heſych.* διατυποῦται itidem explicat διατίθεται, διαπλάττεται.

Διαφορηθῶ· διασπασθῶ. καὶ διαφορηθῆναι — διασπασθῆναι. Prius pertinet ad *Comici* Av. V. 354. Alterum ad v. 338. & Schol.

Διεσφηκωμένον. διαδεδεμένον. Petitum Eiusdem e Veſp. v. 1067.

Διευκρινημένοι — καὶ διευκρινήσας, καλῶς διαχωρίσας. Τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ πλήθους διευκρινήσας. Deſcripſit ex *Theoph. Simoc.* Lib. II. Hiſt. cap. X.

Δίφρον — Ἀριςοφάνης· Διφροφόρος. In *Ariſtoph.* Av.

Av. v. 1551. legitur; καὶ τὸν δίφρον γε διφροφόρει τοῦτον λαβών. Quem locum ſi reſpexit *Suid.* inde emaculandus.

Διοίσειν — Τὸν πίθον οὔτ' ἐπιεικὲς, οὔτ' ἀσφαλὲς διοίσειν καινὸν ὄντα· ἀντὶ τοῦ ἀνοῖξαι. Vel dederat fragmenti Auctor διοίγειν, vel διοῖξαι.

Δῶρα — Δῶρα μὲν ἐπὶ δωροδοκίᾳ διδόμενα· δωρεὰ δὲ ἐπὶ τιμῇ. Tranſcripſit Schol. *Ariſtoph.* ad Av. v. 510. ubi, ſicut in *Suidae* Edit. principe, ἐπὶ τιμῆς.

Δρύφακτοι — ἐξέχοντα ξύλα. Sunt eiusdem Schol. ad Veſp. v. 385.

Δυσανασχέτως — Ὁ δὲ δυσανασχέτως εἶχε δέξασθαι τὰ βασιλικὰ δῶρα. Occurrit hoc fragmentum apud *Theoph. Simocat.* Ἱστ. πρεσβ. p. 51. ubi καταδέξασθαι.

Δύσοργος — Ὁ δ' ἐνθάδ' ἥκων — ἠμείψατο. Sunt *Soph.* in Philoct. v. 382. ſeq.

Αι.

Αἷμα τὸ γένος. Ταύτης τοι γενεῆς καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι. *Homeri* verſus Iliad. Z. 211.

Αἶνος διαφέρει μύθου — παροιμίας. Deſcripſit Schol. *Ariſtoph.* ad Veſp. v. 1251.

E.

'Εβάσανισεν ἀντὶ τοῦ ἐδοκίμασεν. Πάσας δ' ἰδέας — Ἀνεῦρεν. Verſus ſunt *Com.* in Thesm. 443. ſeqq. ubi pro ποικίλως vulgatur ποικίλους.

'Εβρος· ποταμὸς Θρᾴκης, — ὄρους. Leguntur haec totidem verbis in Schol. Ei. ad Av. v. 775.

'Εγχεῖν· ἐγκεράσαι. Ξενοφῶν. 'Ο δὲ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσεν —— Verba ſunt Lib. IV. K. A. p. 288.

'Εθανατώθη· ὡς ἔνοχος θανάτου ἐκρίθη. Obverſatus noſtro videtur locus *Xenoph.* Lib. II. K. A. p. 172. ubi de Clearcho: 'Εθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ τελῶν, ὡς ἀπειθῶν.

'Εκκάπνευον — Ξενοφῶν ἐν τῇ ἀναβάσει, Initio nempe lib. VI.

'Εκκορακίζειν. ἀποδιώκειν. *Oculis privandi* ſignificatione poſuiſſe dicas *Theoph. Simoc.* Lib. IV. Hiſt. c. VI. fin. ubi de Hormisda: ταῦτα οἱ τῶν Περσῶν σατράπαι διανοούμενοι ἐκκορακίζουσι τὸν Ὁρμίσδαν. Id ſi voluit alienum profſus, & reponendum erit ἐκκορίζουσι, vel ἐκκουρίζουσιν, aut ἐκκοράζουσι; plane ut διακορακίζεσθαι apud *Suid.* vid. *H. Steph.* Theſ. V. Διακορίζω.

'Εκ-

Ἐκπηνιεῖται· ἐξελκύσει ἀπὸ τῶν τὴν κρόκην μηρυομένων εἰς πηνία. Transſcripſit *Suid.* Schol. *Ariſtoph.* ad Ran. v. 586.

Ἐλείας πρὸς αὐλῶσι. — ἑλώδεις τόπους ϛενοῦς, ἀπὸ τοῦ ἕλειος — Haec ex *Ariſtoph.* Av. v. 241. & Schol. ubi παρ' αὐλῶνας.

Ἔκφυλον· ἀλλόφυλον, ἀηθές, ξένον, ὀθνεῖον. Haec Edit. *Kuſteri.* Addit inſuper *Mediol.* καὶ πάντη ἔκφυλον. *Juſtinus* de Legat. Corp. Byz. T. I. p. 109. C. ἐθνικὸν γάρ τι καὶ ἔκφυλον.

Ἑλόμεναι· βουλόμεναι. Ξενοφῶν· —— Extat, quod ſubiicitur, fragmentum Lib. II. K. A. p. 126.

Ἔμβιον — Ἔμβιόν τι ψυχῆς πάθος ἐνέϛαξέ μοι κομίσασα. Sunt *Syneſii* in Epiſt. CXLV.

Ἐμβριμᾶται — καὶ ἅμα γινόμεναι μανιώδεις καὶ ἐμβριμούμεναι, τὰ πονηρὰ ἀπελαύνειν ἐδόκουν. Deſcripta haec ex *Juſtin.* Exc. Legat. Corp. Byz. T. I. p. 102. E. coniugandi forma ἐμβριμόω, quae etiam eſt verbi ſimplicis. Subdit *Suidas*, καὶ ἐμβριμῆσαι, μετ' ὀργῆς λαλῆσαι. Conf. infra ad V. ἐνεβριμήσατο. *Cyrill.* Lex. Voſſ. ita habet: ἐμβριμῆσαι, ἀντὶ τοῦ μετ' αὐϛηρότητος ἐπιτιμᾶν· additque, δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μασσωμένων χαλινῶν τοῦ ἵππου, δι' ἀγανάκτησιν τοῦ βάρους, κεῖται ἡ λέξις.

Ἐμμέλεια — Quae hic MS. Cod. Leid. addit, οἱ δὲ ἡ πρὸς τὰς ῥήσεις ὑπόρχησις, nec ad-

gnoſcunt *Suidae* editiones omnes, ſunt Schol. *Ariſtoph.* ad verba in Ran. v. 924. ἀκοῦσαί τινα λόγων ἐμμέλειαν.

Ἐν δέοντι· τῷ χρησίμῳ. Ἀριστοφάνης. In Pac. v. 270. ſqq. quos *Suidas* in pauciora contractos propoſuit.

Ἐνέβαλεν· ἔτυψεν. Ὁ δὲ κρίνας πρότερον τοῦτον ἀδικεῖν πληγὰς ἐνέβαλεν. Fundus horum videtur eſſe in *Xenoph.* L. K. A. p. 54. ubi Clearchus: κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος στρατιώτην πληγὰς ἐνέβαλεν.

Ἐνέκαψα· ἐξέπτυσα. Κᾆτα βδελυχθεὶς ὀσφρόμενος ἐνέκαψα. Duce Schol. ad *Ariſtoph.* Veſp. p. 788. ſcripſiſſe *Suidas* videtur: Ἐνέκαψα· ἐνέθηκα τῷ στόματι. Tum ex ipſo Poëta leg. κᾆτα βδελυχθεὶς, ὀσφρόμενος ἐξέπτυσα.

Ἐνεστήκασιν καὶ μετῆλθον· ἀντὶ τοῦ ἔκρινον πλείστα. Sunt Eiusd. & Schol. Lyſ. v. 268.

Ἔνη — Μηδ᾽ ἀναβάλλεσθαι ἐς τ᾽ αὔριον, ἐς τ᾽ ἔνηφι. Eſt *Heſiodi* Ἔργ. v. 410. Subdit *Suid.* ἡ τρίτη τῆς σελήνης· Ἀριστοφάνης· Θάρσει, κατατεύξῃ, κἂν ἔνης ἔλθῃς — ἀφωνημένους. Quae leguntur in Eccleſ. v. 791. ſeqq. ubi pro κατατεύξῃ eſt καταθήσεις, & ταχεῖς pro ταχύ.

Ἔνθου· ῥόφησον. Referenda haec ad Ei. Equit. v. 51.

Ἐξαγωγὴ — ἡ λύσις τοῖς περικειμένοις δεσμοῖς ἐνα-

ἐκπαθαίνειν. In Edit. principe additur, ἀντὶ λοιμῶν ἀφίεσι, quod P. Faber Semeſtr. Lib. II. c. 4. extr. *Suidae* tribuit, explicare tentanti, ſed peſſime ita interpretanti.

Ἐξ ἁμάξης — τὰ ποιήματα. Eadem iisdem paene verbis habet Schol. *Ariſtoph.* ad Eqq. v. 544.

Ἐξάντη — ἐπὰν ἐξάντης τοῦ τραύματος ὁ τραυματίας γενόμενος καὶ τρίτον ἆθλον ἀσπάζεται. Ex *Theoph. Simoc.* Lib. II. extrem. Hiſt. huc tranſlata obſervavit iam *Kuſter.* unde in *Suida* reponendum τραύματος. Contra in *Theophylacto* paullo ante verba hic poſita, pro προσύντουσι leg. προσίνουσι. Etymologici M. auctor ἐξάντη quum exponit non modo per ἀβλαβῆ, ὑγιῆ, & τὸν ἔξω ἄτης, ſed etiam ἐξεστηκότα & μαινόμενον, deceptus poſſit videri male intellecto loco *Plat.* in Phaedr. p. 344. A.

Ἐξείη —— Ξενοφῶν· ᾔδεισαν γὰρ πάντες, ὅτι ἐξείη — εἴ τις τι ἔχοι πρὸς πόλεμον. Extant haec Lib. VI. K. A. p. 287. unde in *Suida* corrigendum καθεύδοι, & τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. Plenius quoque apud *Xenoph.* ἀρεσαντι καὶ δεηθέντι.

Ἐξαπατήσειεν ἀσπίς. Ξενοφῶν. ἐξαφιεῖεν δὲ καὶ μείζους ἐλπίδες τοῖς ἀξίοις, ἔπαινοί τε, καὶ εἴ τι ἐν τῷ ἐπιόντι χρόνῳ ἀγαθὸν εἶναι μεῖζον φαίνοιτο. Apud *Xenoph.* Lib. II. K Π. p. 113. ita: ἐπαίνεσειε δὲ καὶ μείζονας ἐλπίδας τοῖς ἀξίοις ἐπαίνου, εἴ τι ἐν —

Ἔπαρχος πραιτωρίων. Ὁ τῶν ἑῴων τῆς φορολογίας τὴν ἐπίςασιν ἔχων παρὰ Ῥωμαίοις. Fragmentum hoc non nihil diverſe depromtum ex *Theoph. Simoc.* Ἱςορ. Πρεσβ p. 52. ubi ἐπιςασίαν, & ὃς — ἐκέκτητο, pro ὁ — ἔχων.

Ἐπεγράφου· ἀντὶ τοῦ ἐζωγράφεις. Ἀριςοφάνης· καὶ γὰρ — Verſus eſt in Acharn. 1094.

Ἐπεμαρτύραντο — Οἱ δὲ πιςὰ διδόντες καὶ λαβόντες, ἐπεμαρτύραντο τοὺς θεούς. Οὕτω Ξενοφῶν. Locus, quo ſpectatur, eſt in Lib. IV. K. A. p. 342. & ita ſe habet: ἠρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιςά. Οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν — θεοὺς δὲ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

Ἐπενεγκών· — Προκόπιος· Ἐπενεγκών τε αὐτῷ, ὅτι δὴ ὡς ἥκιςα — Depromta ſunt verba e Lib. III. B. G. c. XV. fin.

Ἐπηπείλησα καὶ κατώμοσα ἀντὶ τοῦ ἐπαγγειλάμενος ὤμοσα. Sunt verba *Ariſtoph.* & Schol. ad Av. v. 630.

Ἐπιθειάσων· ἑορτάσων. Ὁ δὲ ἔμεινεν αὐτοῦ — τὸ σέβας. Deſcripta haec ex *Menandri* Rhet. Excerpt. Legat. p. 96. B. paullulum diverſe.

Ἐπιλησμότατον. Ἰδίως ἐπιλησμονέςατον. Ἄλεξις δὲ ἐπιλήσμη· Κρατῖνος ἐπιλησμοσύνη. Ἀριςοφάνης Νεφέλαις — Intelligitur eius Fabulae v. 788. ubi in Schol. pro Ἄλεξις legitur ἡ λέξις. & φησὶ δὲ Κρατῖνος ἐπιλήσμονι Quae poſtrema vox corrupta videtur, & leg. ἐπιλησμονῇ.

Ἐπιε-

Ἐπισκαλμίσι. Τοῖς τῆς νεὼς μέρεσι. Πτύα ὡς πλεῖστα ταῖς ἐπισκαλμίσι ἐντροπωσάμενοι, ἤρεττον. Sunt *Agathiae* verba Lib. V. p. 162. fin. ed. Leid. ubi vitioſe ἐπισκαλαμίσι, quod & própagatum in edit, Venet. *Corp. Byz.* T. III. p. 116. E. Vid. in V. *Heſych.*

Ἐπίτονος. Ἀριστοφάνης· Ἐπὶ ἐπιτόνου γελοῖον δὲ ἐπὶ δέρματος — Reperitur locus in Lyſiſtr. v. 922. unde in *Suid.* emendandum: ἐπὶ ἐπιτόνου γε. οἷον δὲ ἐπὶ δέρματος, aut duce Schol. δηλοῖ δὲ ἐπὶ δέρμ.

Ἕρπυλλος εἶδος ἄνθους — ὃ μάλιστα ἐν τοῖς ὕδασι θάλλει. Deſcripſit Schol. *Ariſtoph.* ad Pac. v. 167. ubi legitur παρὰ τοῖς ὕδασι.

Εὐτράπελον· Οὔτε τιν' ἔχων πρόφασιν, οὔτε λόγον εὐτράπελον· εὔστροφον. Ita Editio *Kuſteri. Mediolanenſis* autem ante εὔστροφον habet inſuper, καὶ αὖθις, αὐτὸς ἄρχων μόνος. Quae ſunt *Ariſtoph.* in Veſp. v. 466. ſeqq.

Ἐφιστάμενος — Fragmentum, quod ſubiicitur, non *Polybii* eſt, ut ſuſpicabatur *Valeſius*, ſed *Xenoph.* Lib. II. K. A. p. 155.

Z.

Ζωή· παρατήρησις, καὶ μονὴ τῶν ὄντων. Sumta haec videntur ex *Artemid.* Oneir. L. III. c. 61. ubi locus integer ita habet. φυλακὴν μὲν γὰρ

καὶ παρατήρησιν, καὶ μονὴν τῶν πραγμάτων τὴν ζωὴν καλοῦμεν.

Ei.

Εἰλιγγιῶ· τὸ μὲν ῥῆμα διὰ διφθόγγου — τοῦτο δὲ — σίελον λέγουσι — Ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ εἰλιγγιῶ. Verſus eſt *Ariſtoph.* in Acharn. 581. ubi tamen contra quam praecipitur, Ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ τῶν ὅπλων ἰλιγγιῶ. Nec in Schol. σίελον, verum εἴλεον. Conf. idem ad v. 1216.

Εἴργου· φυλάττου, χωρίζου. Explicationes ſunt Schol. ad *Soph.* Oed. Colon. v. 876.

Εἴρξας· ἀποκλείσας — Explicat ita Schol. *Ariſtoph.* Acharn. v. 329. in paucis diverſe. Poſterior *Homeri* verſus eſt Od. Σ. 196.

Εἰρωνευόμενοι — πάντα τὰ ἔθνη ῥημάτων τε ποικιλίᾳ καὶ τῷ δολερῷ τῆς διανοίας εἰρωνευόμενοι. Sunt *Menandri* Rhet. verba Corp. Byz. T. I. p. 109. C.

Εἰσβαλεῖτε — Ἀριστοφάνης· οὐκ εἰσβαλεῖτε —— Sumta ex Acharn. v. 762. & Schol.

Εἰσβολάς· τὰς ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων χώραν ἐφόδους ἐκάλουν. Sunt Schol. ad Ei. Eqq. v. 594. ubi excidit vox ἐφόδους, ex *Suida* ei reſtituenda.

Εἰσπιμπλάς· Ξενοφῶν. Ὁ δὲ Κῦρος εἰσπιμπλὰς ἀπαν-

πάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπεν. Habet ex Lib. I. K. A. p. 68. ubi ἐμπιμπλάς.

H.

Ἡγεμών. — Ξενοφῶν. Καὶ διδόασιν αὐτοῖς. Deſcripſit e Lib. IV. K. A. p. 272.

Ἠλινδημένον — ὅπερ Ἰσοκράτης κυλινδεῖσθαι λέγει. In Orat. ad Philip. p. 98.

Ἤνεγκον ἀπὸ τοῦ ἐνέγκω· ἐνέγκαις δὲ ἀπὸ τοῦ ἤνεγκας. Schol. *Com.* ad Ran. v. 1334. ſic: ἤνεγκα δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνείκω. In *Suida*, ut rectius, puto, legetur, ἀπὸ τοῦ ἤνεγκα, ita in Schol. ἤνεικα δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνείκω; ut Jonica ſibi reſpondeant.

Ἡρακλῆς ξενίζεται — Habet noſter ex *Ariſtoph.* Lyſiſtr. v. 927. & Schol.

I.

Ἰδού· ἀντὶ τοῦ λάβε, κράτει. Sunt eiusdem Schol. ad Eqq. v. 120. Ἰδού, τί φησιν ὁ χρησμός.

Ἰδοῦ· ἰδέσθω. Editio princeps ſubiungit inſuper, θέασαι, quod in *Ariſtoph.* Eqq. v. 993. iungitur τῷ ἰδοῦ.

Ἰσχέτω· κατασχέτω. Ἴωμεν, ἤδε μήδεν ἡμᾶς ἰσχέτω. Apud Eund. Veſp. v. 1256. ita legitur: Ἄγε νῦν ἴωμεν, μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω. Locum parallelum ex Eqq. v. 720. indicavit *Toup.*

Θ.

Θεόδωρος Βυζάντιος — ὅς ὑπὸ Πλάτωνος λογοδαίδαλος ἐκλήθη. Phaedr. p. 353. B.

Θεοκλυτήσαντες — μήτε μὴν — νενομισμένους θεούς. Deſcripſit hoc fragmentum ex *Men.* Rhet. Exc. Legat. p. 96. A.

Θεσμοφόρια — Ὥσπερ ἐν Θεσμοφορίοις νηστεύομεν ἄνευ θυηλῶν. Ἀριστοφάνης. Verſus eſt Av. 1518. ſeq. ubi Ἀλλ' ὥσπερεὶ Θεσμ. νης. Ἄνευ θυηλῶν.

Θώπικαι· κολακευτικαί. Καί ἐστι θωπικαὶ φύσει. Verba ſunt Eiusd. ex Lyſ. v. 1036. ubi ὡς ἐστι ———

Θυμὸς ἑπταβόειος —— τοῦ Ἄγαντος. Debet Noſter Schol. ad Ran. v. 1049.

K.

Καθηκούσαις· διεκτρεχούσαις. Ξενοφῶν· ἐν πέτραις καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν τόπον. Extat, quem reſpicit locum, Lib. IV. K. A. p. 287. unde apud *Suid.* leg. τὸν ποταμὸν, & διεκτρεχούσαις, aut διεκτρεχαζούσαις.

Κα-

Καθυπερηκόντισαν· ὑπερεβάλοντο, ἐνίκησαν. Spectant haec *Ariſtoph.* Av. v. 126.

Κακία· διώνυμός ἐστιν ἡ λέξις — Videntur haec, ut proxime praecedentia, in compendium redacta ex *Chryſ.* Serm. Daem. non gub. mundum T. V. Opp. p. 708. B.

Κακῶς εἰδότες· ἀντὶ τοῦ ἀγνοοῦντες. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ Εἰρήνης. Pag. 165. C. Sed etiam utuntur eadem dictione alii multi. *Plat.* Euthyphr. p. 49. A. *Xenoph.* L. II. K. Π. p. 142. *Theoph. Simoc.* Hiſt. IV. c. XIII.

Καλλικόμας· σοφὸς, ποιητής. Nullius ſenſus haec ſunt. Fons, unde ſunt petita, eſt in *Ariſtoph.* Pac. v. 797. ſeqq. Τοιάδε χρὴ Χαρίτων Δαμώματα καλλικόμων Τὸν σοφὸν ποιητὴν Ὑμνεῖν ——

Κατάγειν —— ὁ δὲ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Ξενοφῶν. Sunt haec depromta ex Lib. I. K. A. p. 4.

Κατακαίνων· ἀναιρῶν, πλήττων —— καὶ Ξενοφῶν· τοὺς μὲν κατακαίνοντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες. Habetur fragmentum Lib. IV. K. A. p. 274. ubi hodie editur ἀποκτείναντες. Ex *Suida* reſtituendum, quod & in Add. bene monuit *Hutchinſonus.*

Κατὰ σχολὴν —— κατὰ σχολὴν παρὰ τ' ἀνδρὸς ἐξελθεῖν μόνη. Non eſt iſte Senarius in Theſm. ſed Eccleſ. v. 48.

Κατεσπίλασεν ἀπροσδοκήτως ἐπιφανὴ — *Theoph. Simoc.* hoc verbo uſum Lib. VII. Hiſt. c. III. iam notavit *Kuſter*. Quam male redditum ibi ſit κατεσπίλαζον per *lacerarunt*, patet. Idem error eſt Interpretis in Eiusd. fragmento altero apud *Etymol.* M. in V. κατασπιλάζοντες, quod reperitur Lib. IV. c. 5. καὶ φιληπίδημον φόνον κατασπιλάζοντες, vertiturque: *a ſtragibus hoſtium in ſua provincia refugientes*; *Suida* igitur & *Etymologo* viam, ut vertenda utrobique ſunt, praemonſtrantibus.

Κατειρωνεύεται· γενικῇ, μεγαλοφρονεῖ, ὑποκρίνεται. Τὰ οἰκεῖα ἐξαίρων καὶ κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχεσθαι Μαυρικίου. Diſtinguenda haec ſic: ὑποκρίνεται τὰ οἰκ ἐξαίρων. Καὶ κατειρ. — Fragmentum autem hoc debetur *Theoph. Simoc.* Ἱς. πρεσβ. p. 54. ubi plenius, καὶ ἐδόκει κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχεσθαι τῆς ὁσίας Μαυρικίου μνήμης. *Favorin.* κατειρωνεύεται, ὑποκρίνεται, δουλεύεται, μεγαλοφρονεῖ. Qui pro δουλεύεται dederat, opinor δολιεύεται.

Κατόπιν — γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς προτέρας εὐκλείας. Fragmentum eſt ex Eiusd. Lib. III. Hiſt. c. XV.

Κεκονιμένοις· ἀσβέστῳ κεχρισμένοις. Οἶνος δὲ ἦν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν φησί. Libri nempe IV. K. A. p. 281.

Κελαινοφαής· μέλαινα. Ἀριςοφ. Βατράχ. Ὦ νυκτὸς — eſt cit. Fab. v. 1366.

Κεροβάτης ὁ Πάν — καὶ παροιμία. Δὸς τόξα κερουλ-

—ρουλκά. Ita dedit *Kuſter.* ſed leg. ex Edit. *Mediol.* καὶ παρ' Εὐριπίδῃ. Δὸς τόξα κεροθλκά· cuius in Orest. v. 268. Apud *Suid.* quae praecedunt, collecta ex *Ariſtoph.* Ran. v. 232. ſeq. & Schol.

Κεχήνατε· ἐξαπατᾶσθε, ἐννεοί ἐστε. Expoſitiones ſunt Schol. ad *Com.* Ach. v. 133. Editio *Mediol.* ut aliae, cum MSS. uno excepto Paris. apud *Kuſter.* ἐξαρτᾶσθε. Et ita *Favorinus.*

Κιγκλίδας· τὰς διπλᾶς θύρας—Hoc, ut ſequens Κιγκλίδες, ex Schol. petitum ad Eqq. v. 638.

Κομάρους· θηλυκῶς· ἀρσενικῶς δὲ κοτίνους. εἴδη δὲ δένδρων ταῦτα. Verbis totidem Schol. *Ariſtoph.* ad Av. v. 621.

Κόνισαι· γυμνάσθητι. Ita *Ariſtoph.* Eccl. ult. & Schol.

Κορκορυγάς — Οἱ ταῖς ἀρχαῖς ἐπέχοντες τινὰ κορκορυγὴν ἐκύκων. Verſus eſt Eiusd. in Lyſ. 491. ſq. ubi Ἀεί τινα κορκορυγὴν —

Κωλακρέται — Σὺ δὲ χασκάζεις τὸν κωλακρέτην — ἀλληθεν. Verſus eſt *Ariſtoph.* in Av. 693. Reliqua fere omnia debentur Schol. qui videndus etiam ad v. 1540.

Κωφὰ καὶ παλαιὰ ἔπη· ψυχρὰ, καὶ οὐδὲν σαφὲς ἔχοντα, ψιθυριζόμενα. Verba ſunt *Soph.* Oed. Tyr. v. 298. eiusque Schol.

Κρατήτειος· ὁ τοῦ Κράτητος. Cauta magis quam in-

inepta dici meretur *Aem. Porti* verſio, *qui eſt Cratetis*, quia intelligi in ea commode poſſit *filius*. Sed quam reprobans *Heumann*. Poecil. T. III. p. 634. ſuppleri vult *Grammaticus*. Sectatorem deſignaturi Graeci facere id ſolent per τοὺς περὶ τὸν, veluti οἱ περὶ Ἀρκεσίλαον Ἀκαδημαϊκοί· aut per generale nomen ſectae cum ἀπὸ vel ἐξ, tanquam οἱ ἀπὸ τῆς ϛόας, Ἐπικούρου. Ἐκ τοῦ Περιπάτου καὶ τῆς ϛοᾶς. vel, ut *Athen*. Lib. IX. p. 387. D. Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἀριϛοφάνειος. ibid F. Ἕρμιππος ὁ Καλλιμάχειος· vel ſimpliciter, ῥήτωρ Ἰσοκράτειος in *Diog. Laërt*. Lib. IV. 23. & II. 15. vel pleniſſime, ut Βίων — Θεοδώρειος ἀπὸ τῆς αἱρέσεως ἐπικαλούμενος, laud. iam Lib. IV. c. 23. Apud *Suid*. alia ellipſis locum habere nequit, quam V. υἱός. Atque ſic ὁ Κλεινίειος in *Platon*. Gorg. p. 295. D. eſt Alcibiades ὁ τοῦ Κλεινίου.

Κρηναῖος — κρηναῖος ποτὸς eſt *Soph*. in Trach. v. 14.

Κριτοτράγων —— Spectat locum *Ariſtoph*. Av. v. 232.

Κοιάϛωρ. Τὴν τοῦ Κοιάϛορος διέπων ἀρχήν. ἥν οἶμαι ἀπὸ τοῦ ἀναζητεῖν ὧδε λελέχθαι παρὰ Ῥωμαίοις. Fragmentum hoc hauſit *Suid*. ex *Juſtini* Legat. ad Perſ. p. 105. E.

Κῦνα δέρειν δεδαρμένην — Sunt ex *Ariſtoph*. Lyſ. v. 158. & Schol.

Κυνίσκας —— Eiusdem ſunt Schol. ad Ran. v. 1403.

Κυρ-

Κνέμα· ἐπίτευγμα — καὶ σπάραγμα τοῦ νοῦ. Eadem habet Schol. ad *Ariſtoph.* Av. v. 430. neque diſcrepat Edit. *Mediol.* niſi quod apud Schol. male, pro ἐπίτευγμα, legatur ἐπιτατικὸν, pro ἐπίτευκτον aut ἐπιτευκτικόν. Bene *Kuſter.* vitioſo τοῦ νοῦ ſubſtituendum vidit τῶν κυνῶν.

Κύσιν — τὴν φῦσαν. εἴρηται δὲ φῦσα ἀπὸ τοῦ πάσχειν πεφυκέναι. Sunt rurſus Schol. ad Nub. v. 404 *Suidae* editio *Kuſteriana* nil ultra dedit quam κύσιν τὴν φῦσαν, praetermiſſis εἴρηται — πεφυκέναι.

Λ.

Λάκκος. Ἀθήνησι —— Non, quo remittit *Kuſter.* in Schol. ad Thesmoph. leguntur, ſed Ecclef. v. 154.

Λαμπάδιον· ἡ λαμπάς. οὕτω Δείναρχος καὶ Πλάτων. Locus, quem reſpicit, extat Lib. I. de Rep. p. 410. A. λαμπάδιον vocans, quod prius λαμπάς.

Λαμπρόψυχος· μεγαλόψυχος. Sic λαμπροὶ τὰ φρονήματα iuventus Meſſeniorum apud *Pauſan.* Meſſen. p. 314. ubi ſcribit, αἱρετώτερα, Meſſenii, ἀφίστασθαι πάντως ἐγίγνωσκον, a Lucedaemoniis, ἐνῆγον δὲ οὐχ ἥκιστα ἐς τοῦτο οἱ νεώτεροι, πολέμου μὲν ἔτι ἄπειροι ἔχοντες, λαμπροὶ δὲ ὄντες τὰ φρονήματα.

Λαμπρυνομένων· ἀντὶ τοῦ καυχωμένων καὶ νικώντων

ἐν

Μελαμπύγου τύχοις — Ὅτι τοὺς λευκοπύγους ὡς γυναικώδεις ἐκωμῴδουν. Sunt itidem Schol. ad Lyſ. v. 803.

Μιμηλαί. μιμητική. Καὶ παροιμία· μήτε πλασὰν μήτε μιμηλάν. τουτέστι, μήτε πλαστὴν εἰκόνα, μήτε γραπτὴν καὶ μιμηλότητα. Dederat forſan *Suid.* κατὰ μιμηλότητα. Proverbium habet *Plutarch.* in Apophth. p. 191. D de Ageſilao Apopht. p. 215. & eius in Vit. p. 596. E.

Μιαρὰ κεφαλή. ἐκ τοῦ ἡγεμονικοῦ — μιαρὰ κεφαλή. Sunt *Ariſtoph.* & Schol. ad Acharn. v. 284.

Μόθωνες παρ' Ἀριστοφάνει οἱ εὐτελεῖς· μόθωνας γὰρ ἐκάλουν τοὺς παρεπομένους — ὀρχήσεως. Ita Schol. ad Eqq v. 631 non, quo per errorem retulit *Kuſterus*, ad Plut. v. 279. quem explicat praecedens Schol.

Μοιχεία καὶ φαρμακεία ταυτόν ἐστιν· ἀμφότερα γὰρ λάθρα γίνεται. Λέγονται δὲ καὶ ἐπιβουλαὶ καὶ οὔτε — — — ἄνδρα. Ad verbum paene haec deſcripta ex *Artemid.* Lib. IV. cap. 73.

Μυστήρια — μύειν δέ ἐστι τὸ κλείειν. Legendum ex Schol. *Ariſtoph.* ad Ran. v. 459. τὸ στόμα κλείειν.

N.

Ναυσίπορος ποταμός· ὑπὸ νεῶν περαιούμενος. Reſpi-

ſpicit forte locum *Xenoph.* Lib. II. K. A. p. 125. ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος.

Νεωκορήσει· ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ἱεροσυλήσει. Ut nempe in *Plat.* lib. IX. de Rep. p. 503. E. ubi de homine prodigo: πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάψεται, ἤ τινος ὀψὲ νύκτωρ ἰόντος τοῦ ἱματίου· μετὰ δὲ ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει·

Νουμηνία — ἐν ταῖς νουμηνίαις — καὶ Ἀριστοφάνης· Τῇ προτέρᾳ νουμηνίᾳ. Verſu nempe in Eqq. 43. Reliqua ſunt Schol.

O.

Οἷ. τοπικὸν ἐπίῤῥημα, ἀντὶ τοῦ ὅπου. Ὦ δύστηνος, οἷ πεπλώκαμεν; Ἀριστοφάνης. Sc. in Theſm. v. 885.

Οἶδμα — Ἄγριον οἶδμα θαλάσσης. Idem in Av. v. 251. πόντιον οἶδμα θαλάσσης.

Οἶσθα — Οἶσθ', ὡς ποιήσων, ἀντὶ τοῦ ποιήσεις Ἀττικῶς. Edit. Mediol. non ποιήσων, ſed, quod dare debebat, ποίησον habet. Vid. poſt alios Cl. *Koen* ad *Corinth.* de Dial. p. 7. ſq.

Οἰσυπηρός — Ἔρια οἰσυπηρά· ῥύπου πεπληρωμένα. Sunt *Ariſtoph.* in Acharn. v. 1176. & Schol.

Ὀκέλλει — εἴρηται ἐπὶ τῶν νηῶν. καὶ ὀκέλλοι, προσορμίζοι. Sunt Eiuſd. Fabulae ad v. 1159.

'Οικῶν· ἀναδυόμενος. Σοφοκλῆς. φιλεῖ γὰρ ὀκνεῖν πᾶς ἀνὴρ πράσσων μέγα. Legitur in Electr. v. 323. ubi pro πᾶς, πρᾶγμ'.

'Ολαὶ — αἱ μεθ' ἁλῶν μεμιγμέναι κριθαὶ καὶ — ἐπιβαλλόμεναι. Deſcripta exhibet verba Schol. ad Eqq. v. 1164.

'Ομβρία χάλαζα — κεραυνός. Verſus eſt *Soph.* Oed. Col. v. 1570. ſq.

'Ομβρῶ — καὶ ὀμβρολυτῶ — Propius ad veram lectionem Editio princeps ὀμβροβλυτῶ· ut dederit forſan *Suidas*, ὀμβροβλύζω, vel ὀμβροβλύσσω aut ὀμβροβλύττω.

'Ομοίας λαβὼς· ἀντὶ τοῦ μεταλήψεως καὶ μεταθέσεως. Sumſiſſe videtur ex *Plat.* Phaedr. p. 340. E. περὶ μὲν τούτου, ὦ φίλε, εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας. Inter Prov. Metr. relatum extat v. 561.

'Οπηνίκα· ὁπότε, ὅτ' ἂν Ξενοφῶν. Οἱ δὲ — ποιοῦντο. Extat hoc fragmentum in fine Lib. III. Κυρ. 'Αναβ.

'Οπλὴ — κυρίως — καὶ Σιμωνίδης &c. Debentur omnia Schol. *Ariſtoph.* ad Acharn v. 740. Prior *Heſiodi* locus eſt Ἔργ. v. 489. alter ex 'Ασπ. v. 62.

'Οπὸς — τοῦ γάλακτος. Explicationes ſunt Schol. *Ariſtoph.* ad Pac. v. 1184.

'Ορ-

Ὀρθοστάδιοι χιτῶνες — Eadem habet Schol. ad Lyſ. v. 45.

Ὄρθριος νόμος — Locus *Ariſtoph.* adductus reperitur in Eccleſ. v. 735. ſeq. reliqua transſcripta ex Schol.

Ὅσα μὴ αἰπὴν τόγε ἀτρεμεῖν — Verba ſunt *Ariſtid.* T. II. p. 245.

Ὀσφραντικὸν αἰσθητήριον — κατέχετ' ὀσφραινόμενος — ἐκ καρδίας γίνεται. Ad verbum deſcripta ex *Ariſtoph.* Ran. v. 492. & Schol.

Οὐκ ἀξιῶ· οὐχ ὑπολαμβάνω, οὐκ ἄξιον νομίζω. Spectat locum in Eqq. v. 182. ubi pro νομίζω eſt κρίνω.

Οὐκ ἐτός. — Ἀριστοφάνης — Quum, praeterquam in producto ex Pluti Fab. v. 404. legatur quoque v. 1167. οὐκ ἐτὸς ἅπαντες — σπεύδουσι — γεγράφθαι — & in *Timaei* Lexico corrupte legatur, οὐκ ἔτως οὐκ ἐτησίως γεγραφὼς, οὐ ματαίως· ſuſpicari poſſis, illud γεγραφὼς inde pedem intuliſſe in *Timaeum.*

Ω.

Ὦ περὶ πάντ' ἐπὶ πᾶσί τε πράγμασι — ὥσπερ ἐκ τοῦ ῥᾴσου καὶ εὐχερῶς ἔτυχες (ἐπεὶ μηδὲ ἤλπισας — κατορθώματος) οὕτω καὶ ἀποβαλεῖς. Parentheſi quae deſignata ſunt ſi includantur, citra traiectionem videntur procedere.

Ὠστιζομένη· στενοχωρουμένη. Reſpicit *Ariſtoph.* Lyſ. v. 330.

Ὠφέλιμον — Ξενοφῶν· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγον κατεσφάγησαν. Extat fragmentum Lib. IV. K. A. p. 270.

Π.

Παλαιόν· τὸ πρὸ πολλῶν χρόνων — Debentur Schol. ad *Ariſtoph.* Acharn. v. 414.

Πάνθ' ὅσ' ἂν Θεὸς θέλῃ — ἀπαντᾷ. *Ariſtoph.* in Pac. v. 938. ſeqq. Reliqua Schol. nonnihil diverſa.

Πάντως — οὐ δὲ μνήσας σύγε πάντως κινήσεις Edit. Mediolan. ut MS. Cod. apud *Kuſt.* praebet νικήσεις. In τῷ μνήσας nec ipſa variat.

Παραγγέλλοντας — καὶ Ξενοφῶν· ὁ δὲ καταφεύγει — εἰς τὰ ὅπλα. Extat hic locus Lib. I. K. A. p. 55.

Παρακαλῶ· ὅτι καλῶ καὶ παρακαλῶ ἔλευσιν ἔχει. Vertere illud ἔλευσιν ἔχει praetermiſit *Kuſterus.* Reddendum fortaſſis, *acceſſum* ſeu *adventum*, adeoque *motum continent.*

Παρακείμενα· τὰ νῦν. ἱκανὰ κακὰ τὰ παρακείμενα. Habetur hoc fragmentum in *Comici* Lyſ. v. 1046.

Πα-

Παρασάγγης — Ξενοφῶν. Ὁ δὲ Κῦρος, ὁπόσον, ἔφη, ἄπεσι τὸ σράτευμα — Depromtum fragmentum hoc ex Lib. VI. K. Π. p. 451.

Παράσημος — καὶ παράσημον — τὸ ὕποπτον. Καὶ παράσημον ἦν τὸ λεγόμενον, καὶ φυγὴν ἐδόκει δηλοῦν. Verba ſunt *Theoph. Simoc.* Lib II. Hiſt. c. XV.

Παῤῥησία· ἐξουσία, ἄδεια. Οἱ δὲ τῇ μαχαίρᾳ τὴν παῤῥησίαν ἐδίδοσαν. Eundem *Theoph. Sim.* auctorem habent Lib. v. c. 1.

Πατάγου χυτρείου· ἀντὶ τοῦ κεραμέου ſive κεραμεοῦ — intactum debuiſſet relinquere *Kuſter.* πατάγου χυτρείου verſus eſt 329. ex Lyſiſtr. reliqua ad verbum Schol.

Περιβαλλομένους — Ξενοφῶν· Τοὺς ἐπιδηδείους caet. Depromta ſunt ex Lib. I. K. Π. p. 46. ubi pro ὅπως τις ἐπιτυγχάνει editur: ὅτῳ τις ἐντυγχάνοι.

Περιεβάλλοντο — Οἱ δὲ καταδραμόντες τὴν χώραν περιεβάλλοντο λείας πλῆθος. Hunc in modum immutatum forte dedit *Suidas* locum *Xenoph.* Lib. III. K. Π. p. 216. qui habet. καταδρομὴν ποιήσαντες, περιεβάλλοντο πολλὴν καὶ παντοίαν λείαν.

Περίθου — Locus *Ariſtophanis*, quo haec ſpectant, non in Ecclеſ. Fabula reperitur, ſed Thesmoph. v. 387.

Πειρῶν — Πειρασάντων — παντάπασι. Sunt Schol. ad Eqq. v. 514.

Πημήνειαν· βλάψειαν. Ὁ δὲ οὐ πρότερον ἀνῆκε — διαχειρίσασθαι. Debet Noſter hoc fragmentum *Agath*. Lib. V. p. 164.

Πλαδδιεῖν· παραφρονεῖν, πολεμεῖν, πλησιάζειν. Eadem habet Schol. ad *Ariſtoph*. Lyſ. v. 171.

Ποδαπός. — Ξενοφῶν· ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἴη· Πέρσης ἔφη εἶναι. Extat locus Lib. IV. K. A. p. 302.

Πόνος πόνῳ πόνον φέρει. — οἷον κάματον. Sunt *Soph*. in Aj. v. 891. & eius Schol.

Πρὶν λαχεῖν τὰ κοινὰ κατεσθίεις. Eſt Comici verſus 258. in Eqq. Fabula. Sequentia inde debentur Schol.

Πρόβαινε. Τοῦτο ὡς ἐπὶ ὄχλου τῶν πομπευόντων τινά. Sunt Eiusd. ad Acharn. v. 256.

Προΐκτης· ὁ ἐπαίτης. Προΐκτας, καὶ γόητας, καὶ βωμολόχους ἀποκαλοῦσι. *Suidae* ſunt modo vocabula tria prima, non item, quod *H. Steph*. in Theſ. & *Suidae* interpretes exiſtimarunt, reliqua, verum *Artemidori* in Prooem. p. 3.

Προσάγειν καὶ παράγειν διαφέρει. Προσάγουσι — ἐπὶ πολύ. οὕτω Ξενοφῶν. Libro nempe V. K. Π. p. 384. non, quod *Portum* ſecutus *Kuſterus* putabat, Exped. Cyri. Vid. ad *Xenoph*. not. *Hutchinſonii*.

Προσφερεῖς· ὁμοίας. — Apud *Heſych*. corrupiſ=

ptiſſime cum legatur: προσφερεῖς κόῤῥας. ὁμοίως ἀλλήλων κοράρων ῥοαῖς· dediſſe eum crediderim: προσφερεῖς κόρας, ὁμοίας ἀλλήλαις κόραις· duce *Eurip.* Oreſt. v. 408. Ἔδοξ' ἰδεῖν τρεῖς νυκτὶ προσφερεῖς κόρας.

Πρόσφορον —— Οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην —— τὸ πρόσφορον. Extat fragmentum hoc apud *Theoph. Sim.* Ἱστορ. Πρεσβ. p. 62.

Πτεροδόνητος· πτεροῖς πλεχθείς. Sunt Schol. ad Av. v. 1402.

Ποῖ πότε. Ἀριστοφάνης· ποῖ γὰρ καὶ χρῆν ἀναμεῖναι; verſus eſt 526. in Lyſ. unde liquet, πότε cum ſit explicatio Schol. τοῦ ποῖ, diſtinctione inde ſeparandum.

Πυγή —— καὶ παροιμία· Ἐς κυνὸς πυγὴν ὁρᾶν· —— ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων. Sunt *Ariſtoph.* eiusque Schol. ad Eccleſ. v. 255.

Πύελος —— Et iſta Schol. ad Eqq. v. 1057.

Πυθικὴ βοὴ — Ἡ μετ' αὐλοῦ γινομένη βοή — πυθαύλης λέγεται. Schol. ad Av. v. 858. ubi γίνεται pro λέγεται.

Πυρός. —— Οἱ δὲ ἑφθοὶ πυροὶ —— ἐγερτικοί. Et haec Schol. ad laud. Fabulae v. 566.

P.

Ῥόθιον — Αἴρεσθ᾽ αὐτῷ πολὺ τὸ ῥόθιον. Pars eſt v. 543. ex Eqq.

Σ.

Σάγμα —— καὶ Σοφοκλῆς. κάλλιστα τεύχη δ᾽ ἐν καλοῖσι σάγμασι. Non *Sophoclis*, ſed *Eurip.* verſus in Androm. 617.

Σὲ δὲ ταῦτ᾽ ἀρέσκει. μ᾽ ἀλλὰ πλεῖν ἢ μαίνομαι: πλέον ἢ μαίνομαι ἐπ᾽ αὐτῷ· τουτέστιν ὑπερβαλλόντως μοι ἀρέσκει. Ἀττικῶς. μᾶλλον ἢ μαίνομαι. *Ariſtophanis* eſſe verſum in Ran. 103. quum praeteriret *Kuſter.* ſecutus auctoritatem Cod A. Paris. ita repraeſentavit locum, ut poſuimus. Apud Comicum edidit: Ηρ. Σὲ δὲ ταῦτ᾽ ἀρέσκει; Δι. Καὶ μάλα πλεῖν, ἢ μαίνομαι. In Not. ibi mirum ait eſſe genus loquendi Atticorum. Etſi ex Schol. conſtet de V. μάλα, aliter in aliis Codd. fuiſſe ſcriptum, recepta tamen interpunctio per interrogationem & reſponſionem, itemque καὶ μάλα veriſſima videtur lectio, certe antehabenda τῷ μᾶλλον πλεῖν, quod in Edit. *Mediol.* atque aliis.

Σιγῶ —— Σιγᾷ μὲν ἐχθαίρει δὲ, βούλεται δ᾽ ἔχειν. Non *Euripidis* ex Jonis tragoedia, quod hic putat *Kuſter.* ſed verſus eſt Poëtae *Jonis*,

e Fabula, inſcripta Φρεωρρὶ, a Comici Schol. ad Ran. v. 1472 laudati.

Σκιάποδες — Τούτους ἔχειν βήματα φασὶ — τοῦτο γὰρ ἐχαρίσατο αὐτοῖς ἡ φύσις. ἴσης οὔσης τῆς γῆς αὐτῶν καὶ τραχείας καὶ κατάδυσιν μὴ ἐχούσης εἰς ἀποφυγὴν τοῦ καύματος. Deſcripta haec ſunt ex Schol. *Ariſtoph.* ad Av. v. 1552. ubi ἴσης abeſt, hinc Scholiaſtae reſtituendum.

Σκίῤῥα· γῆ λευκή· ὥσπερ γύψος. Apud Schol. ad Veſp. v. 921. editur σκιῤῥάς.

Σεβαρῶς· ἐκθύμως, σπουδαίως. Sic quoque explicat Schol. ad Pac. v. 82.

Σοῦ. Ἀριστοφάνης Σφηξί. ποῦ 'στι μου τὸ δικτύον; σοῦ, σοῦ πάλιν σοῦ — eſt v. 208. ſq. ubi μοὶ pro μοῦ.

Σοῦ γ' εἵνεκα· τοῦτο λέγειν εἰώθεσαν οἱ ναῦται τῷ ἐπιβάτῃ. Ἀριστοφάνης Βατράχοις· verſu nempe 191. ubi in Schol. εἰώθασιν, atque inſuper ὡς χαριζόμενοι τῷ ἐπιβ.

Στυφελισμούς· ὀργὰς — λοιδορίας. Et has explicationes Schol. debet ad Eqq. v. 534.

Συνεβάλλοντο· παρεῖχον. Ὥστε καὶ συνεβάλλοντο εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν Ἑλλησποντιακαὶ πόλεις. Verba ſunt *Xenoph.* Lib. I. K. A. p. 5. ubi ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο.

Συνέβαινεν· Ἀριστοφάνης Βατράχοις. Οὔτε γὰρ — Αἴσχυλος. — v. 819. & ibi Schol.

Συνεπισκεῦσαι. Ὁ δὲ ἐκέλευε τοὺς κρατίστους συνεπισκεῦσαι τὰς ἁμάξας. Non *Polybii* ſunt verba, ſed *Xenoph.* Lib. I. K. A. p. 51. in pauciora, quam leguntur ibi, contracta.

Συνεσκευάσθαι. Ὄψα δὲ — ἀρκεῖ. Eundem hoc quoque fragmentum novit Lib. VI. K. Π. p. 443.

Συσκευάζει — Ὄναρ ἐφίσταται θεία τις ὄψις, καὶ λέγει, δεῖν συσκευάζεσθαι, καλεῖν γὰρ τὸ χρεὼν αὐτόν. Vel ex eodem depromtum *Xenoph.* Lib. VIII. K. Π. p. 646. vel alio ſcriptore, qui *Xenophontem* imitari voluit, legens ibi: κοιμηθεὶς Cyrus, ἐν τῷ βασιλείῳ, ὄναρ εἶδε τοιόνδε· ἔδοξεν αὐτῷ προσελθεῖν κρείττων τις ἢ κατὰ ἄνθρωπον, εἰπεῖν, συσκευάζου, ὦ κῦρε· ἤδη γὰρ εἰς θεοὺς ἄπει.

Σφίν· αὐτοῖς, καὶ ἀντὶ τῆς οἱ ἀντωνυμίας παρὰ Σοφοκλεῖ Εἴδεις γὰρ τελεσφόρον χάριν δοῦναι σφίσιν οἱ αὐτῷ. Non ſunt ex Philoctete, ſed Oed. Col. v. 1558. cuius e Schol. hic leg. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, τελεσφόρον χάριν δοῦναί οἱ ἢ αὐτῷ. Verba ipſa *Sophoclis*, quod opinatus videtur *Kuſterus*, *Suidas* non addidit.

Σφριγῶν — Οὕτω μὲν ἐσφρίγα ὁ πόλεμος. Fragmentum hoc extat in *Theoph. Simoc.* Ἱστορ. Πρεσβ. p. 58. Idem iterum Lib. III. Hiſt. Cap.

Cap. IV. ὁ δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἐσφρίγα καὶ ἐσφάδαζε.

Σχίζας. Κυρίως ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τιθέμενα ξύλα. Sunt Schol. ad *Ariſtoph.* Pac. v. 1024.

T.

Ταλαύρινος· ὑπομονητικὸς, καρτερικὸς ἐν τῇ μάχῃ. Sic explicat Schol. ad *Comici* Acharn. v. 962.

Τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες. Depromtum ex *Plat.* Lib. X. de Rep. p. 518. D.

Ταριχεύειν. Ὥσπερ οἱ τὰ ᾠὰ τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταριχεύειν· Extat apud Eundem in Conv. p. 322. E.

Τερατευόμενος — Haec depromta ex *Ariſtoph.* Eqq. v. 624.

Τέρμα — Ex Ejusdem. Av. v. 706.

Τετρώβολον· τουτέστι πολυτίμητον. Ita quoque Schol. ad Pac. v. 253. omiſſa pariter negativa ante πολυτίμητον.

Τείχει καθεσθεὶς, εὐτυχὴς πέλειν δόκει. *Ariſtid.* T. II. p. 204. Themiſtoclem adverſus *Platonis* criminationes defendens, aliud longe eſſe dicit, ἐν μέσῃ τῇ θαλάσσῃ περὶ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ λέγειν, καὶ τὴν εὐψυχίαν δεικνύναι, καὶ ἔξω τῆς ζάλης ὑπὸ τῷ τειχίῳ καθήμενον.

Τε-

Τιμαγένης — ἐτελεύτησε δὲ ἐν Δηβάνῳ. Legendum coniicit *Rubenius* ad *Senec.* de Ira Lib. III. c. XXIII. ἐν Ἀλβάνῳ.

Τομόν. —— οὕτω Πλάτων. in Tim. p. 539. F.

Τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν. — Πλάτων ἐν Γοργίᾳ — p. 302. F.

Τραγῆν ἐνημμένος μέλαιναν· ἀντὶ τοῦ αἰγίδα. Ex Schol. ad *Ariſtoph.* Acharn. v. 146.

Τραγῳδικόν· ἐμπαθές. ἐπείπερ — μέλλει λέγειν. Horum fundus non in *Ariſtoph.* Plut. v. 424. ubi eſſe putabat *Kuſterus*, ſed Acharn. v. 9. unde ad verbum ſunt deſcripta.

Τρώγαλίων· τῶν τραγημάτων. οὕτω γὰρ —— οἱ παλαιοί. Sunt Schol. ad Pac. v. 767.

Τοῖς πολλοῖς τοῦ ὀβολοῦ· τουτέστι τοῖς εὐώνοις. Omiſſa haec in Edit. *Kuſter.* petita ſunt ex Eqq. v. 941. & Schol. qui inſuper nonnulla ſubiicit.

Τύχην συντυχίαν παρὰ Σοφοκλεῖ. Oed. Col. v. 1575. καί σοι θεῶν Τύχην — τῆς ὁδοῦ. ubi Schol. expl. per ἐπιτυχίαν.

Υ.

Ὑπεξιοῦσα. Νεᾶνις γὰρ ἄρτι τῶν παρθενικῶν θαλάμων ὑπεξιοῦσα. Legitur hoc idem fragmentum ſupra in V. ἐπεξιέναι, ubi ἐπεξιοῦσα.

Ὑπο-

Ὑποβιβάζοντες· ἐλαττοῦντες ἢ ὑποβιάζοντες. Nullum adhuc exemplum ſe obtulit verbi ὑποβιάζειν. In Vulg. Lex. ſcribit *Steph.* exponi, *violenter depellere.* Apud *Procop.* Lib. II. B. V. cap. IV. legas, ὑποβιαζόμενοι τῆς τῶν λαφύρων ἐπιθυμίας ἐς ὀλιγωρίαν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐτράποντο. Verum ubi ὑποβιβαζόμενοι forſan reſtituendum, ſenſu, ut videtur, optimo pro ἐλαττούμενοι.

Ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ. ἀντὶ τοῦ ὑποτρέχειν. Sunt *Ariſtoph.* in Eqq. v. 1158.

Ὑπόκωφος· ὁ ἀκούων, καὶ μὴ προσποιούμενος. Leg. καὶ μὴ ἀκούειν προσποιούμενος, ex Schol. ad cit. modo Fabulae v. 42.

Ὑπολαμβάνοντας —— Εἴπῃ —— ὑπολαμβάνοντας Fragmenti auctor adhuc quum lateat, & vertatur, *ſicubi* milites *in fluvium incidiſſent* —— quaero, unde illud *milites* arripuerit Interpres. *Plat.* Lib. v. de Rep. p. 458. A. reſtitui ſibi vult ὑπολαβεῖν, pro edito ἀπολαβεῖν. Dicit ibi: ἄν τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἄν τε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἧττον. οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον, καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἤτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ὑπολαβεῖν.

Ὑποστάς· — Ξενοφῶν· Ὅστις — Ἀριστώνυμος. Extant verba Lib. IV. K. A. p. 271.

Ὑποτείνων· ὑπισχνούμενος. Οὐ θωπεύων, — ἐξαπατύλλων. Verſus eſt 657. ex Acharn.

Φ.

Φαληρὶς· Ὄρνις λιμναία — παρὰ τὸ φάλον. Deſcriptum ex Schol. *Ariſtoph.* Av. v. 566. De διττογραφίᾳ v. φαλὸν & φαλλὸν vid. *Euſtath.* ad Il. A. p. 65. med.

Φαλλικά. Τὰ — ᾀδόμενα μέλη· Ex eodem huc tranſlatum Schol. ad Acharn. v. 260.

Φαντάζομαι· συκοφαντοῦμαι. Ἀριστοφάνης. In Acharn. v. 823. quem & ipſum locum reſpiciens *Heſych.* per συκοφαντοῦμαι explicuit.

Φάρος· ποταμὸς Κιλικίας, οὗ τὸ εὖρος πλέθρων τριῶν. Καὶ Πύραμος — οὗ τὸ εὖρος σταδίου. Καὶ Χάλος — οὗ τὸ εὖρος πλέθρου. Trium horum fluminum latitudinem docuit noſtrum *Xenoph.* Lib. I. K. A. p. 33. & 39. Verum pro Φάρος reponendum eſſe Σάρον, monſtrat ibi *Hutchins.* De Χάλῳ rurſus infra in v. de Πυράμῳ ſupra.

Φαύλως πάνυ — Haec non leguntur in exemplo, quod dedit ex Veſp. v. 654. Sed huc tranſlata ex Lyſ. v. 566. qui habet φαύλως πάνυ, & a Schol. exponitur εὐχερῶς. At ad Veſp. l. l. illuſtratur ἀφελῶς, ἁπλῶς.

Φενάκη. — Ἐς τὸ τρανὲς τὴν ἔρευναν ἐποιήσαντο — οὐκ ἐνῆν. Sunt verba *Theoph. Simoc.* Lib. II. Hiſt. c. V. ubi perperam τὴν εὕρεσιν, niſi forte dederat τὴν ἔρευσιν. *Heſych.* ἔρευν, ἐρεύνα. Apud *Suid.*

Suid. quoque οὐκ ἐνῆν praeferendum videtur τῷ οὐκ ἂν ἦν.

Φενάκη· τὸ προκόμιον. Ἡ γὰρ τῆς φενάκης ἀπάτη λίαν ἐγκρατῶς ἀπεβουκόλει τὸν βάρβαρον. Ex Eiusdem depromtum Lib. VI. c. V. ubi τῆς φεν. ἰσχύς.

Φήνας· συκοφαντήσας φενακίσας. Schol. ad *Ariſtoph.* Acharn. v. 541.

Φιλομαθής. ὁ ἔμπειρος. Ξενοφῶν· δεῖ δὲ —— μηχανημάτων. Extat Lib. I. κ. π. p. 93.

Φλεγμαίνουσαν πόλιν. Ex *Plat.* II. de Rep. p. 427. G.

Φροντιζόντων· συνεστώτων. Καὶ φροντιζόντων ἀντὶ τοῦ στυγναζόντων. Quum *Kuſtero* συνεστώτων mira ac paene inepta videretur interpretatio, non meminerat forte locutionum συστῆσαι τὸ πρόσωπον, & προσώπου σύστασις. Quid vero? ſi excidiſſe e *Suida* ſuſpicemur τὸ πρόσωπον, vel potius τὰ πρόσωπα, aut etiam brevitatis ergo omiſſo, vix differet expoſitio a ſubiecta. στυγναζόντων. Eadem ratio eſt τοῦ συνάγειν & συντείνειν τὸ πρόσωπον. *Jo. Chryſ.* T. V. Opp. in N. T. p. 1000. C 2. σκυθρωπὰ καὶ συνηγμένα πρόσωπα. *Plut.* T. II. p. 412. E. ταῦτα —— καὶ τὰ τοιαῦτα συντείνει καὶ συνίστησι τὰ πρόσωπα· τὰ δ᾽ ἄλλα ἔξεισι τὰς ὀφρῦς κατὰ χώραν ἔχοντας φιλοσοφεῖν. Lat. *contrahere*, *conducere vultum frontemve*, item *componere in terrorem*. Vid. de loquendi genere συστῆσαι τὸ πρόσωπον ad locum *Thuc.* Lib.

Lib. VII. cap. 71. ad *Herodot.* VII. c. 170. & *H. Steph.* Theſ. T. IV. p. 220. B.

Φύρεται· μολύνει — Compoſitum ἀποφύρειν, praetermiſſum in Theſ. *Steph.* occurrit in *Ariſtoph.* Pac. v. 286. ubi ἀπόφυρε τὰ σκεύη· & reſtituendum forte *Heſychio*, ut pro eo, quod editur, Ἀπέφρυσεν, ἀπέξεσεν, ἀπέβαλεν· légatur: Ἀπέφυρε, vel ἀπέφυρσεν — ἀπέλαβεν· eo accepto ſenſu τῷ ἀπέλαβε, quo ἀφεῖλε. *Heſych.* ſupra: ἀποξύσας, ἀφελών.

Φύσκη· τὸ παχὺ ἔντερον — ὁ ἀλλᾶς. Sunt Schol. *Ariſtoph.* ad Eqq. v. 363.

X.

Χεύμασι. προχοή, ἡ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ἔχουσα θάλασσα. Haec vel corrupta, vel mutila viſa *Kuſtero*, ideoque conſulto in verſione omiſſa. Quid vero, ſi intelligatur vox ποταμοῦ, & θάλασσα tranſire iubeatur in θάλασσαν. Sic Νείλου προχοαὶ in *Aeſch* Suppl. v. 1032. & *Ariſtoph.* Nub. v. 271. Vid. ſupra v. προχοαὶ, itemque *Heſych.* in Προχοαὶ & Προχοή. apud quem etiam, prorſus ut in *Suida*, χεύμασι, προχοή.

Χίδρα· χίδρον —— Χίδρα ἐρεικτὰ — κρινόμενα ὡς σεμίδαλις. Habet eadem Schol. *Ariſtoph.* ad Pac. v. 595. niſi quod omittat ὡς σεμίδ. & pro κρινόμενα ſit γινόμενα. ſed ad Eqq. v. 803. in utroque conſentit.

Χί-

Χίδρα· ϛάχυες νεογενεῖς — τὸ χεῖσθαι. Ex Schol. ad Eqq. v. 803.

Χιλή τροφή. Καὶ χιλός. Ξενοφῶν. τὰ δὲ κτήνη — ἐτρέφετο. Leguntur haec Lib. IV. K. A. p. 314.

Χόλικες· τὰ παχέα — εἶδος ἰχθύος. Debentur Schol. ad Pac. v. 716.

Χρηϛῶς — καὶ τὰς καινὰς ἔφερε πολιτείας. Pro ἔφερε *Kuſter.* legi vult ἐφεῦρε. Servat *Suidae* lectionem Schol. ad Eccleſ. v. 220.

Ψ.

Ψευδατραφύξιος πλέα —— Non haec ſunt *Ariſtoph.* in Acharn. ſed Eqq. v. 627.

Ψυχάζειν — Οἱ δὲ — μεταδιδόναι τινός. Fragmentum hoc legitur in *Theoph. Simoc.* Lib. VII. Hiſt. c. IV.

GERARDI HASSELTI
EXPLICATIO
TITULI
CALICIS ANTIQUI
e ſupellectile ſua.

Hunc calicem, cum adhuc ſui juris eſſet, ad Caſtra Vetera effoſſum fuiſſe memoravit *Henr. Cannegieterus* in *Mon. Dodewerd. c. VI.* Exſtant plures ejusdem formae & artificii, veluti in *L. Begeri Theſ. Brand. T. III. p.* 461. ille, in quo legitur SITIO, & *p. ſq.* duo adhuc, quorum alter BIBE, alter PIE legendum dat: Alii, quem apud Comitem Randvicum viderat Cannegieterus, DA BIBERE inſcriptum erat; alii, ſed qui erat, & adhuc eſt, in ſupellectile Heekerana, MITE MERVM. In meo legitur.

IM· I· S· C· E·

Qui ut accurate explicetur, praemonendum eſt, & hunc, uti Begeriani omnes,

ex

C. VAN HOUTEN, *Sculp.*

ex terra rubra cum nigra incruſtatura, literisque & ornamentis albis confectum eſſe. Quae Begerus *ornamenta* vocat, mihi ſunt duae lineae ſerpentis ad inſtar circa ventrem ductae, & alia, ſed recta, quamque colli ſummitas indicat.

Huc refero quoque ſignum illud ante literam M pictum, ideo, ut puto, ut unde legendo incipiendum eſſet haberemus, non I. M. I. S. C E', intelligo, quamvis haud paucis haec ſententia exemplis firmare liceret; ſed ſi haec figulus voluiſſet, puncto (.) ſine dubio quoque ab aliis litteris diſtinctum eſſet. De MISCE haec legebantur in ſcedula, a Cannegieteri manu, *nempe vinum aqua, niſi mavis Da bibere;* & ſic recte. Nam eodem ſignificatu verbum occurrit, & quamvis praecipue de veneno uſurpatum fuerit, utpote quod e pluribus herbis coctum erat (vid apud *Tiball. II. IV,* 60. & *Ovid.* in *Ib.* 299.) vinum tamen aqua mixtum fuiſſe probare non opus eſt; vulgaribus Interpretum teſtimoniis & adagiis addi poſſunt Poëtarum locutiones, quibus vinum haud adulteratum *merum*, vel per excellentiam *merum vinum*, appellarunt, ut in *Met. Ovid. XV. vs.* 331.

Haud aliter titubat, quam ſi mera vina bibiſſet.

illudque veteres probro vertiſſe, *Caldius Biberius Mero* demonſtrat, & *Delrius ad Senec. Thyeſt. Act. V. vs.* 913. & *J. Caſaub.* ad *Theophr.* pag. 158. Addi praeterea poſſunt *uvae* Catonis *miſcellae*, e quibus praeliganeum vinum, quod

quod ruſtici bibebant, conficiebatur. vid. *Marc. Donat. ad Suet. Cal. C. XX.* De aqua nivata vid. *Thom. Dempſt. ad Roſin V. XXX.* De marina *Plin. H. N. XIV. C. XVI.* De calida *Vinc. Buſius* de *antiquo potu*, a Cl. *Graevio* edit. *Tom XII Theſ.*, & *G. Chr. Gebaueri* libellum de *Calda & Caldi potu.* Eoque relata malo, quae *Horat Od. III. XIX.* cecinit, quam ad balnea cum Interpretibus, & *J. P. Tomaſino de Teſſ. hoſp. C. XIII.* De melle quoque res conſtat.

Dulcia mella premes, nec tantum dulcia, quantum
Et liquida: & durum Bacchi domitura ſaporem.

Virg. canit *Georg. IV.* 101. Quæ *dulcia mella* vocat, Horatio *Hymettia* ſunt, & *Bacchi ſaporem*, *Falernum*, vid. *Sat. II. L II. vs.* 15. & *IV. vs.* 24. Quale vinum Chio quoque, hoc eſt Graecorum optimo, diluere ſolebant; ibid. *I. IX. vs.* 24 & unde Hekerani poculi MITE MERVM. magnam lucem foeneratur.

Sed quid vinum diutius moramur? cum probabile ſit, milites ex eo acetum quoque potaſſe; illud ſaltem vini loco apud veteres habebatur, & in caſtris Imperatoris juſſu, veluti Peſcennii Nigri (vid. *Spart. in V. p.* 668) non rarum erat, aut Hannibalis, cum Alpes ſuperaret. Male haec intellexiſſe videtur *Petr. Nieuwlandus*, Verbi Divini Miniſter Haganus, cum in *Tom. III. Lect. Mem. p.* 20. de potu explicanda conjiciat, nam ex iis, quos allegavit, acrius veterum acetum fuiſſe diſcere potuiſſet, quibus addant, qui hujus ſententiae adhae-

re-

rere tutius judicant, *Plin. in Hiſt. Nat. XXXIII. c. IV.* & ubi praevalidum, durum, ferum, acre, *Keuchenius* & *Burm.* appellatum fuiſſe demonſtrant ad *Seren. Samon. de Medic.* 40. Cujus vero generis tale fuerit, affirmare, ſaltim e *Plinii L XIV. c. XVI.* probare, non licet; Acetum denique, veluti de aqua tepida *Nic. Heinſ. ad Prop. Adv. p. 713.* docuit, ad vulnera mulcenda ſecum vexerunt. vid. de ſerrato anſeris morſu *Petron. c.* 136. & alia remedia in cit. *Sam.* loco & 19 & 71. Plura in *Graevii Praef Tom XII. Theſ. Antiq.* praemiſſa. De ſcillitico Aceto, quod medicaminis genus Pythagorei frequenter adhibuerunt, videri poſſunt, quos allegat *Jac. Bruckerus* in *Hiſt. Crit. Philoſophiae* T. I. p. 1097. ed. opt.

Miſcere porro potum temporis tractu frequentem adeo in calidioribus regionibus uſum cepit, ut, ſi quis vinum miſceri juſſiſſet, idem & imperaſſe haberetur.

Attica nectareum turbatis mella Falernum:
Miſceri decet hoc a Ganymede merum.

eſt apud *Martialem XIII. CVIII.* ubi *merum* h. l. adjective pro *purum* uſurpatum intelligo. Diſſentit *Sam. Pitiſc.* in *V. miſce.*

Utroque vero modo & pro *confundere*, ſive *infundere*; & pro *potum porrigere* h. l. inſcriptio explicari poteſt.

Nam cum veteribus plerumque mors tanquam iter conſiderata fuerit, ut e verbis *abire*, *obire*, *abitio*, (vid. *Feſt.*) *perire*, *evadere*, *decedere*, re-

recedere, *migrare*, *demigrare*, *emigrare*, *exire e vita*, *abſens* (vid. *Gron Lect. Plaut.* pag. 290.) multisque aliis, conſtat, ut e *domo*, *hoſpitio*, *ſede*, quæ omnia ſepulcrum denotant in literatis monumentis (vid. *J. Niſpeni Diſſ. de Sepulcr. Viol. p.* 31. ſq. apud *Oelrichs Tom III. Vol. II.*) Cum itaque mors, inquam, ut iter conſiderata fuerit, non mirum videri poterit, propinquos peregre abituro, & illuc quidem, unde negant redire quemquam, potum dediſſe; veluti omnis quoque omnino generis potum, vel etiam cereviſiam, dederunt. vid. laud. *Canneg. in de eerſte Br. o. byz, Nederl. Oudb. bl.* 48. & *ſeq.* & de Pallantis inferiis apud *Virg. XI.* 80

Aut ſi quis erit, qui defuncto talis modi calicem, cum adhuc ſuperſtes eſſet, carum fuiſſe, exiſtimet, non improbo, cum utriusque rei exempla in *l. cit.* allegentur, veteribusque omnis generis res ſuis Deis dedicare mos fuerit, ſicuti de emeritis navibus Diis marinis ſacratis *Broekh. ad Prop. II. XIX.* 43 jam arguit; de ſingulis humani corporis particulis ſingulos ſuos Deos habentibus, ne vel inguinibus exceptis, nam ea Veneri dedicata fuerunt, vid. poteſt *Hadr. Junius Animadv. l. IV. c. XII. Tom. IV: a Grutero* in *Lamp.* edito; imo vel ſtercus Deum ſibi tutelarem nactum fuiſſe novimus; neque hoc mirum videri poterit iis, qui ab *Herm. Cannegietero ad Coll. LL. Moſaic. pag.* 164. *ſq.* nihil tam infandum eſſe, quod de Numinibus ſuis non praedicarint Gentiles, erudite probatum legerunt.

Pro

Pro *infundere* vero militat Juliae Feliculae epitaphium, quod exſtat in *P. Burm. Anth. II. p.* 145.

Hoſpes ad hunc tumulum ne mejas oſſa precantur
Tecta hominis, ſi gratus homo es, miſce, bibe, da mi.

Lapidem explico h. m. „ Oſſa ſepulta hominis precantur, ne tumulum hunc urina contamines; ſed" ſi gratus homo es, miſce & mihi, i. e. mihi lapidi, qui tumulum tego, da. *Dare* enim & *addere* verba ſunt in ſacrificiis propria. vid. *Broukh. ad Tib. I. IX.* 47 qui tamen Timetae verba in *Nemeſ. Ecl. I.* 64. addere potuiſſet,

Diverſa vero, prout hominum conditio ferebat, Manibus dona ferebantur, diverſa in urbe, diverſa ruri.

Ruſtici etenim, ut in *Nemeſ. Ecl. cit.*, agreſtia munera dedicabant.

tibi frondis odorae
Munera dat, lauros carpens rurales, Apollo:
Dant Fauni, quod quisque valet, de vite racemos,
De campo culmos, omnique ex arbore fruges.
Dat grandaeva Pales ſpumantia cymbia lacte,
Mella ferunt Nymphae, pictas dat Flora coronas,
Manibus hic ſupremus honos, dant carmina Muſae.
Carmina dant Muſae;

In urbe vulgariter, ſi *Naſoni* fidem habes (*Faſt.* II. 537)

Tegula projectis ſatis eſt velata coronis;
Et ſparſae fruges, parcaque mica ſalis:
Inque mero mollita Ceres, violaeque ſolutae.
Haec habeat mediâ teſta relicta viâ.

pro *relicta* Ms. C. habet *reperta.* Heinſ. legit *relecta.* Ego malo *repleta*, ut *Met. IX.* 87. Najades cornu

—— —— pomis & odoro flore repletum
Sacrârunt. —

Addi poteſt vulgata lectio *l. IV. Faſt. vs* 431. at omnino debent, quae de plena lance a *Barn. Briſſ. I.* 23, *de Form* notata ſunt. Sive per Cererem panis, ſeu far intelligendum ſit, mihi perinde eſt; Interpretes diſputant, qui de Farre dictum volunt, & illi hoc ſimul aduſtum judicent, ſeu toſtum (vid. Briſſ. *l. c.* 28.) At cum Ceres pro quovis libo, qui ad vitam ſuſtentandam omnino requiritur, occurrat, cur non de faba haec pariter accipere liceret; ea etenim, quod jam *Donatus* (ad *Lampr. in Heliog. ap. Grut. F. C. II. pag.* 942) probatum ivit, in hujusmodi ſacrificiis quoque requirebatur, *hominesque primum hoc legumine uſi ſunt*, ut e derivatione Graecorum φαγεῖν *Iſidorus* illuſtratum dedit, ſed tu vide *Voſſ. in Etym. Merum* h. l. pro vino puriſſimo, nullo modo adulterato ponitur. Ergo non Graecum intelligitur; nam hoc aquam habebat. vid. *Plin. H. N. XIV. XIX* Per *violas* intelligendae ſunt omnis generis violae, ut apud *Auctorem Culicis vs.* 99. Illae vero non tantum vino ſolvebantur, ſed et circa tumulos plan-

plantatae erant. vid. *Pier. Valer. Hierog.* 55. & ſingulis etiam annis praeter alios flores aut corollas in eo ſpargebantur, ut praeter *Kirchman.* quos allegavit *Gysb. Cuperus in Apoth. Hom.* 3. *Broukh ad Tib. II. VII.* 14. *R. M. Goenſ.* in *Diatr. de Cepotaph. I. V.* 6. 7. aliique fuſe probarunt; quibus addatur lapis ſepulcralis apud *Spon.* in *Miſc. Erud. Antiq.* pag. 62. De fictilium tandem poculorum in rebus ſacris uſu vel antiquiſſimo Romanorum tempore, vel etiam corruptis jam Reipublicae moribus, ſufficient quae apud *Tib.* I. I. 37. leguntur & apud Clar. *Heyneum* ad h. l.

verbo dicam, poſtquam Francorum mores in Europa praevaluerunt & nomina *Regalium*, *Dominii*, *Domaniive*, invaluerunt.

De ingenti hac de re inter Doctos, quatenus his ex fontibus ſapiunt, diſſidio videri pluribus poteſt vir cl. PFEFFINGERUS ad VITRIARII *Inſtitut. Juris publici German.* T. III. p. 1360 — 1387. & HEINECC. *Elem. Jur. Germ.* p. 245. Ne nunc alios addam.

Inter eos, qui *ius Domaniale* defendunt, eminent DAN. G. STRUBE *Vindic. Juris venandi Nobilitatis German.* Hildesh. a. 1739.

METTING *de Statu militiae German.* p. 84. 140. 234. 362. ſqq.

BOUQUET *le Droit Public de France* p. 279 — 281.

DE SELCHOW *Elem. Jur. publ. Germ.* §. 469.

Add. *A A. van der Marck* Diſſ. *de pauperie animalibus facta*, §. XLIV. ſqq.

Contra vero *ius Regale* eſſe contendunt paſſim illi ſcriptores, qui de *Regalibus Principum* Commentarios ſcripſerunt; quibns addantur STRUV. *Jurisprud. Heroic.* ſive *de iure privato princc.* T. VII. p. 21. ſqq. Jo. VAN HEEL *Diſſ. Juris Belg.* Leid., *de Venatione* p. 78. 82. ed. 8. & IDSINGA *Staatsrecht der Vereen. Nederl.* T. I. p. 211.

Idem illud de iure venandi argumentum haud ita pridem ex *iure Dominii* tractavit Vir. Nob. Jo. RENDORP, *Verhand. over het recht der Jacht*, cui in multis ſeſe oppoſuit, & ex iure *Regali* argumenta deduxit Vir Nob. DIERQUENS *Brief aan den Hr. J. Rendorp* 1778, &

na-

nadere aanmerkingen over 't recht der Jacht 1779. Multa etiam habet V. D. RACER *over het Recht der Jacht van de kleine Steden in Overyſſel.* Cuius tamen poſterioris, uti & aliorum, Concluſiones, ex veteri jure conceptae (ut hoc obiter addam) fortaſſe nimis laxe applicantur ad *ius* & *ſtatum hodiernum*, in primis ad *ius venandi in fundo alieno.* In qua prava DD. applicatione fortaſſe primarius controverſiae cardo vertitur.

Omnes enim fluctus hic excitati, adhibitis nonnullis *Diſtinctionibus*, & obſervato *temporum*, *rerum*, *perſonarum* ac *dominiorum* progreſſu, facile ſedari & componi mihi poſſe videntur, in primis ſi *Regalia*, quae vocantur, *minora*, ut vulgo fit, pro ipſo *iure dominii* ſive *Domaniali* principum territorialium accipiamus; ac probe perſpectum habeamus, quaenam fuerint *primaeva* iura Principum in iis territoriis, quae in priſtino *Syſtemate Domaniali* fundata. originem ſuam trahunt ex Francorum & Germanorum Inſtitutis, & unde deinceps *Superioritas territorialis* nata eſt.

Si enim ad verum *Dominium Territoriale*, ſive ad id, quod in his territoriis, voce varie accepta, *Domeinen* vocantur, reſpicias; facile omnia miro concentu concordare, deprehenderis, atque ita apparebit, Comites Hollandiae, inſtar reliquorum Principum, ius venandi habuiſſe *non niſi in ſuo Dominio*, ſive *Domanio*; quamquam *conſectaria*, quae inde manabunt, habito reſpectu veri & originarii Dominii longe diverſa futura ab *ſolitis*, ab iisque, quae noſtra imprimis aetate inde de-

du-

duci magna cum fiducia aſſolent.

Videamus igitur primo de indole *Dominii territorialis*, quod Comitum erat Hollandiae; & de iis juribus, quae huic dominio anne- xa erant ratione venationis.

Ubi vero de *Dominio territorii*, ſive *territoriali* loquor, non alio id ſenſu acceptum velim, quam quo Germani id olim & hodie- num accipiunt, quodque Comites Holl. pro ſe ſuaque familia adepti ſunt, aeque ac reliqui Ordines ac Principes Regni Germanici; quod & ab aliis tamquam ſynonymum habetur vocis *Superioritatis Territorialis* (Pfeff. ad Vitr. T. III. p. 1093) Miſſa autem omni ſubtilitate, hic ſimpliciter reſpiciendum eſt ad naturam *Superioritatis Territorialis & Dominii*, quod huic cohaerere cenſeatur. Variae ſunt DD. definitiones, quas omnes exhibere longum eſt. Nullus eſt Juris publ. German. ſcriptor, qui ſuam non exhibeat. Plurimas recenſet pfeffing l. l. p. 1119. ſq. Ipſe ex ſua Definitione p. 1121 deſcribit tamquam *poteſtatem Statibus Imperii in ſuis Territoriis competentem ubique, niſi quatenus vel Lege vel Conventione prohibeantur.* Omnes autem Doct in eo conveniunt, ut ſit *poteſtas Majeſtati, id eſt ſummi ac pleni imperii partibus analoga, quae nemini niſi imperatori ſive Imperio Germanico immediate ſit ſubiecta, eaque fundata in ipſa alicujus territorii poſſeſſione*; vel, uti Cl. Estor de *Miniſterial* p. 586. deſcribere placet, *eſt Analoga quaedam Majeſtas, ratione territorii & eorum, qui de territorio ſunt, ſumma, ſed maiori tamen Reipublicae ſubiecta.* Accurate autem loqui

qui ſi velimus, dici poſſit *Dominium Territ.* & *Superioritatem territ.* diſtingui in eo, quod *Dominium* tantum ſpectet *ad ipſum territorium* & *res corporales*, hoc territorio contentas, cui *Imperium*, ſive ius regendi homines, aliunde acceſſerit vel accedere potuerit; *Superioritas* vero ſupponat *territorium*, & ſpectet etiam ad *perſonas*, ſive legitimam poteſtatem principis, regendi iſtius ſui dominii, ſ. territorii, incolas, id eſt ad *iura regendi* homines iſtius territorii. Ex hac diſtinctione *Imperii* & *Dominii* ratio etiam apparet, cur Scriptt. Juris publ. Germ. ſub titulo *Super. Territ.* ſeparatim agant *de Imperio* in *perſonas* (*ibid.* T. III. p., 1144 — 1345) & *de Dominio* (p. 1346 — 1520) de priori hanc tradentes Regulam, *quod omnium iurium, quae in territorio ſuo habent Status Imperii, principium eſt ius ſeu poteſtas in caput ſubditi*, cui omnis *innitatur Legiſlatoria poteſtas*; De poſteriore vero, p. 1346, quod ſit *ius territoriale, quo Princeps de iſtis rebus, quae exiſtunt in ipſius Territorio pro lubitu* (*iuſte*) *poteſt diſponere, niſi quatenus vel lege vel conventione probibetur.* *Superioritas* igitur *Territorialis* non eſt ipſa quidem *territorii proprietas*, ſeu *Dominium*, ſed ſupponit eam proprietatem *territorii*, ſive Dominium, quia ſine territorio, in quo illud ius exercetur, haec ſuperioritas nulla eſt. Atque hinc profluit, quod (ſalvis *privatorum bonis*, ſi qua prima aetate illic aderant, quaeve deinceps advenerunt, quae tueri penes Principem ſeu terrae Dominum erat) omnia bona, fundi, dominia & iura, in agris, in aquis, in cultis, & incultis, quae pri-

privatorum non erant, iure Superior. territ. cenſerentur, & conſeantur adhuc in Germ. eſſe non *penes Rempublicam*, vel integrum iſtius terrae tractus populum (uti hodie in Republica noſtra Libera & in omni Imperio mere civili obtinet), ſed penes eum, cuius eſt Territorii Dominium ſimul & Imperium, ita ut praeſumtio *iuris* ſemper ſit, quantum ad originem, pro Principe vel fiſco, ſive aerario Principis, ut loquar cum Hertio Opp. T. II. P 2. p. 119. *Eſt ſane* inquit, *in Imperio Germ. vulgatiſſima Regula: ut qui ius in territorium, velut totum quid habet, ius in partes, hoc eſt in homines* & res omnes, *quae intra territorii limites ſunt, habere cenſeatur, nec alium ab onere probandi iactatam eius poſſeſſionem immunem faciat.* Quocum conſentiebat vetus Hollandiae ſub Principibus ratio, eoque iure adhuc ſeculo XIV. uſos eſſe, & ex eo vixiſſe Hollandos, evicit locus ſingularis apud Mieris *Charterb.* T. II. p. 63 (a. 1307.) ubi inter alia, in disquiſitione de *Domaniis: Al die dunen die legghen tuſſchen Maze ende Sipe, ende al die Wilderniſſe, die dair an leghet, vinden wi den Grave, en ſi dat yemand mitten rechte beſitte*; i. e. niſi quis ſuum eſſe in iure probaret.

Sed utcumque hoc eſt; *Dominium* illud *Territoriale*, ſic ab *Imperio* ſeparatum, eſt illud, quo reſpici debet in disquiſitione de *iure primaevo venandi* in talibus Principatibus, qui ex Regno German. orti, vel per populum Germanicum vel per Imperatores ſolos, vel coniunctim deinde cum Imperii Principibus dati ſunt vel *iure allodiali* vel *feudali*, & collati in Dynaſtas Ordinis ſuperioris, ſive primores Impe-

perii, quibus deinde nomen ac titulus *Ducum*, *Comitum*, vel *Principum* adhaeſit, vel ſeparatim conceſſus eſt. Repetendae autem quammaxime ſunt hae donationes territoriorum ac Dominiorum, ſive *Domeinen*, his contentorum, ex priſca munificentia Regum & Imperatorum; qui, quamdiu ex ſuis quae habebant Domaniis dare poterant, haec variis ex cauſſis dabant & largiebantur; non aliter atque hodie in extenſiſſimo Imperio Ruſſico Imperatrix ſuos de ſe bene meritos proceres munifica manu ſaepe compenſat. Hoc eſt quod olim *regio more dare* dici ſolebat. Teſtatur hoc Charta Henrici IV. Imp. qui Abbatiam Eltinenſem cum omni Dominio Archiepiſcopo Hamburgenſi largiens a. 1083. (LINDENBROG. *Rer. Septemtr.* p. 144. BONDAM *Chart. Gelr.* I. p. 147.) poſt enumerata *praedia*, *comitatus*, *& donaria: dedimus*, inquit, EO MORE *quo Reges & Imperatores ſolent*, *cum omnibus appendiciis*, *miniſterialibus*, *mancipiis utriusque ſexus*, *nundinis*, — *areis*, *aedificiis*, *terris cultis & incultis*, *pratis*, *paſcuis*, *viis & inviis*, — *foreſtis*, *venationibus*, *aquis*, *aquarum decurſibus*, *molis*, *molendinis*, *piſcationibus*, *quaeſitis & inquirendis*, *eccleſiis*, *capellis*, *decimis*, *& cum omni iure*, *quod ad haec tempora habuit*. — Erant enim haec omnia *Regum domania* ſeu bona domanialia, quae dare iuſto titulo, & ſoli, dare poterant.

Talia erant *Domania* ſeu Bona Regum Domanialia, quae Comites Hollandiae primitus acceperunt, etiam antequam titulus *Comitatus Hollandiae* his acceſſit, vel *ipſa ſuperioritas Territorialis omnimoda* Comitibus obtigit. Atque iſta ratione

facile carere poſſumus diſputationibus DD.; qui vel ex commixtione iuris *alieni*, in primis *Romani*, vel ex male huc applicatis iuris vel *naturalis* vel *publici univerſalis* principiis, diſtinguunt inter bona *demanialia* — *patrimonialia*, — *publica*, — *bona nullius*, etc., quam maxime vero eorum DD., qui in hoc ſyſtemate Juris Europaei immiſcent quaeſtionem de bonis ſive *Domaniis*; ſintne ea *in patrimonio Populi*, an *Principis?* Quamquam enim facile largior, ex principiis juris publ. univerſ. poſſe vocari *populi domania*, quatenus nempe ea revera & ipſo facto ab *Populo* Principi asſignata eſſe cenſentur, vel revera aſſignata ſunt: fallit tamen haec regula quammaxime in Jure Europaeo conſtituto, ab quo tempore Syſtema *Domaniale* & *Feudale* viguit, ex quo *Domania* Principibus obvenerunt non ex populi iſtius territorii, quod domanii iure tenetur, aſſignatione, ſed ex Regum & Principum conſtitutionibus ac largitionibus eorum bonorum, quae ipſi ſoli dare poterant. Atque adeo recte etiam de Hollandiae Principibus obſervavit Ill. Baro DE MEERMAN *Geſchied. van Koning Willem II. Graaf van Holl.* T. I. p. 48. *Dat de geest van het geheele Financieele ſtelſel dezer tyden is, dat de Graven meer als* GRONDHEEREN *dan als hoogſte gebieders hunne ſchatkist vulden.* Novi equidem, multos inniti atque abduci ſeſe paſſos eſſe verbis H. GROT. *J. B. & Pac.* L. II. c. VI. §. XI. 5. cui *Domanium* deſcribi videtur tamquam *patrimonium populi, cuius fructus deſtinati ſunt ad ſuſtentanda Reipubl. aut regiae dignitatis* one-

onera. Verum ſi haec applicaveris ad Europam, facile apparebit, non recte dici, haec in *patrimonio populi* unquam fuiſſe, certe non *iſtius populi particulae*, cuius territorium ab Imperio vel Imperatore alicui Dynaſtae vel Principi jure proprio vel alodiali datum eſſet. Sunt quidem Viri DD., qui, huic Doctrinae Grotianae mordicus adhaerentes, ad incitas iccirco redacti, diſtinguunt inter *Domania proprie* & *improprie* ſic dicta; per domania *proprie* dicta intelligentes ea, quae ſunt in *patrimonio populi*; per *improprie* dicta illa quae ſunt *Principis*; ſed ſic omnis de *voce* eſt diſputatio & quaeſtio in meram logomachiam recidit; eodem modo quo de bonis *cameralibus* & *menſalibus* in German. nonnunquam diſputatur. Admiſſa tamen & hac qualicumque diſtinctione, quae nihil iuris effectus afficit; facile explicari poſſunt tot argumenta quae in utramque partem *de iure alienandi* &c. proferuntur ad VITRIAR Jur. Publ. T. III. p. 1347 ſqq & 1353 — 1358. Verum ut omnis diſputandi anſa praecidatur, cum V. Nob. H. DE COCCEJI *Jur. Publ. Germ.* conſideremus ea quae ſunt *Dominii* ſive *Domania*, tamquam bona quae ſunt *in patrimonio vel populi vel principis*, prout iura ſinunt. *Domania* igitur ſunt omnia illa bona & iura his annexa, quae non ſunt ſingulorum, vel quae privati ſibi vindicare his in territoriis nequeunt, ſive haec *bona publica*, vel res *nullius* ſive aliis nominibus appelles; quae eo duntaxat caſu in *populi* eſſe *patrimonio* dicuntur, quando ex imperio civium oblato, vel, uti in Rebuspublicis, ex ipſo

populo conſtitutis, Principi aſſignantur vel aſſignata cenſentur. In *Principis* vero ſunt *patrimonio*, quando vel *titulo feudali* vel *domaniali* (uti hactenus in Europa) aliunde, ab majori Republica, ius populi habente, vel ab Imperatore, huic obtingunt. Unde recte de his VITRIAR. l. l. §. 2. p. 1347. *Proprietas horum Bonorum pertinet ad Principem, quatenus iure de ea inveſtitus eſt, vel quatenus bona Familiae avita & gentilicia poſſidet.*

Huius indolis autem quum fuerint *Bona territorialia* Comitum Hollandiae, quae ab Imperio R. G. adepti ſunt, addenda quaedam ſunt de horum *diſtinctione*. Ut res ipſa melius intelligatur, *triplex* in principibus Belgicis, in primis *Hollandicis*, *Domanium* ſive *Dominium* diſtinguendum eſſe videtur.

I°. *Domanium* ſenſu *latiſſimo* accipitur pro *poſſeſſione* ipſius Territorii ſeu fundi Hollandici, ab Imp. dati, in quo quidem primitus ſua habebant iura, & bona, qui aderant homines liberi; ſed in quos Comes Imperium exercebat; unde *Superioritas territorialis* dicta; & unde ipſa Hollandia vocabatur *'sGraven patrimonieel erfgoed, zyne patrimoniele erflanden*, Alia voce dictum *Dominium territoriale*, & unde Comites dicti *Lands-& Grond heeren.*

II°. *Domanium*, ſenſu *ſtrictiore*, complectitur ea omnia, quae *privati* hocce in territorio (quotquot aderant; aderant autem pauci ex indole iſtius aevi, quo omnia fere *propriis* impleta erant *hominibus*, *liberorum* vero *hominum*, qui privatas habebant poſſeſſiones, parum erat.) ſibi vindicare iure proprio vel pleno non

po-

poterant; quae ſenſu Germanico aliis ſaepe vocantur *bona Cameralia*, (*kamergoederen*,) uti in terris Eccleſiaſticis (*tafelgoederen*,) bona *menſalia* vel *bona menſae Epiſcopalis*. Haec ad diſtinctionem bonorum privatorum vocabantur, (& etiam nunc, quae perpauca ſuperſunt, vocantur) *'s Graven Domeinen*, *'s Gravelykſheids Domeinen*, quatenus *de graafſlykheid* dicebatur pro ipſo *Principis Comitatu* vel *Jure Comitatus*. De quo ſtatim. Haec autem Domania iterum diviſeris in *bona* & *iura*. Ad *bona* referas 1°. omnia ea, quae, ſenſu Juris Romani, erant *res juris publici*, uti haec diſtinxi in *primis* meis *Lineis Diplomat. Hiſtorico-Politicis* §. 774. Senſu vero Juris Europaei, in primis Germanici, iſtius ſunt Principis, cuius eſt *Superioritas* vel *Dominium* territoriale, uti ſunt *loca publica*, *inculta*, *ſylvae*, *flumina*, *inſulae*, *litora*, *ripae*; unde alibi dicitur Comes: *te zyn grondheer van de Maze en den bodem van dien*.

Exſtat in *de Sententien van den Hoogen en Provincialen Rade* 4to p. 17. locus ſingularis, ubi per Sententiam Curiae Holland. a 1503 *wordt verklaert de oude Maze en den bodem en grond van dien mynen Genad. Heere toe te behooren als zyne Gen.* DOMEINEN, *in zulken groote en quantité als de Maze haar loop hadde en occupeerde ten tyde van den deurſtekinge en loopende van derzelver Maze* —— *Voort met Viſſcherye*, *Vogelrye*, *Heerlykheden*, *met de verdrooginge ryswaarden*, *ſanden*, *ſlyken*, *Rietboſſchen*, *die op den Bodem van derzelver ouder Maze opgekomen zyn*, — *en die noch opkomen zoude*

 ma-

mogen — Neque ex alio fonte repetendum videtur quod Adolphus R. Rom ad requiſitionem Reinaldi Comitis Gelr a. 1293. ſanciebat, inſulas in Rheno vel alibi emergentes *ſpectare ad Imperium & ad ipſum* COMITEM. MIERIS T. I. p 550. Idem quoque de *fundis* & *agris*. Nam quemadmodum alibi dicitur (STRUV. *jur. priv. princ.* T. VII. p. 23 (i): *alia ſunt principia Romanorum, alia Germanorum. Ex principiis Romanorum dominus fundi non ſuperficiei ſolum, ſed eius quoque quod ad ultimum usque centrum ſub terra eſt, gaudet Dominio. Germani vero domino fundi rerum — quae ſunt ſub terra, dominium non tribuunt, ſed illud Reipublicae adſignant*: ita mirifice cum his conſonat ius Belgarum iſtius aevi, de quo hic ſermo: unde a. 1456. in quadam adverſus Reinaldum de Brederode Sententia (RENDORP, *over de Jacht* p. 178.) ſtatuitur: *dat ons als Prince ende* HEER, *van onſer Hoecheyt ende overſte Heerlikheyt wegen* —— *toebehoren alle wilderniſſen, boſſchen, duynen, waranden, mit wilt,* GROOT ENDE CLEYN, *als herten, hinden, zwynen, conynen ende anders* —— *den turf vuyten veenen onſer wilderniſſen te doen delven, ende den wintval* —— *in de voirſz. Boſſchagen overal* (ſic in MS) *in onſen Landen van Hollant ende ſonderlinge in onſe Houte* —— *van Haerlemmerhout* —— *ende dat nyemant anders wye hy ſy ſonder rechtvaerdigen tittel daer toe te hebben &c.* Ratio autem decidendi (p. 182) additur: *want den grondt onze is.* idque ſpectabat etiam ad Dynaſtias, quas Comes aliis feudi titulo concefferat.

2° *Res*

2°. *Res nullius*, vel ea quae privati ſibi vindicare nequibant ex *Prim. Lin.* §. 794 ſqq. uti *bona naufraga*, *ferae beſtiae*, *theſauri latentes*, *agri deſerti*, *alluviones*, *decimae*, etc. quae omnia *Fiſco* ſive *Aerario* Principis ſeu *Domini territorialis* cedebant; non vero *populo* vel communi *aerario*.

3°. Omnia quae deinceps dici coeperunt *Bona Feudalia*; omnes igitur *Dynaſtiae & Ambactiae*, „(*hooge en lage heerlykheden*,) quorum *utile* quidem *Dominium* Comites dare coeperunt Vaſallis ſuis, *directum* vero *Dominium* ſibi reſervarunt. Quod adeo in Hollandia verum, ut ipſe P. Bort *over het Hollandsch Leenrecht*, Opp. p. 352. b. ſcribere non dubitaverit, *dat de Graaf van Holland* was *Dominus immediatus van alle Leenen*, *tot des Graefſelyckheyts van Hollants Regiſter en Leenkamer behoorende*.

4°. Quidquid in Oppidis abs ſe conditis, & libertate perſonali & bonorum donatis, vel in agris colendis, vel in terris exaggerandis, vel aliter, ſibi reſervarunt Comites.

Ad *iura* vero & *reditus*, ex his bonis perceptos, referas in primis vectigalia tamquam territorii onera, aliaque omnia commoda, quae non modo vi dominii percipiuntur, ſed etiam, uti videri poſſit, *fiſcalia*, quae *vi imperii* ſeu *Jurisdictionis territorialis* etiam ex bonis ſubditorum percipiuntur.

Atque haec de *Domanio* ſenſu ſtrictiori accepto, quale illud erat ante tot *alienationes* & *largitiones* in incolas collatas.

III. *Domanium* ſenſu *ſtrictiſſimo* dictum com-

plectebatur cuncta ea, quae praeter No. 2. exhibita & in alios collata Princeps, terrae dominus, ſibi pleniſſimo iure retinuerat, vel reſervarat, vel utendum fruendum variis conditionibus dederat ſive locatione, ſive emphyteuſi, ſive ſimplici adminiſtratione, ad diſtinctionem eorum, in quae aliqua juris privatis obtigerat *communio*, uti in Feudis. Quae alio nomine nonnullis dicuntur *'s Graven propre domeinen*, fortaſſe vero rectius *voorbehouden Domeinen*. Quo pertinebant omnia ea, quae probari non poterant ab Principe in alios eſſe tranſlata, vel collata, ſeu iure *proprio* ſeu *feudali*; uti erant multae *ſylvae*, *agri ceſpitoſi*, *colles arenarii*, *domus*, *paſcua communia*, *privata praedia*, *mobilia*, *&c*.

Novi equidem & hic dari doctos, qui diſtinguant inter *Comitis* & *Comitatus Domania*. Sed haec iure Europaeo eſt inepta diſtinctio. Vox *Domeinen* etiam in Hollandia de minoribus Dynaſtiis adhibetur, uti in *Waſſenaar*. Quam abſurdum autem foret, ſi quis diſtinguere velit inter *Waſſenaars Domeinen* en *des Heeren van Waſſenaars Domeinen*. *Waſſenaars Domeinen* ſunt ea omnia bona & jura ipſius Dynaſtae, quae privati incolae iſtius fundi ſive dynaſtiae ſua eſſe probare nequeant. Eodem modo *'s Graafſlykheids Domeinen* eadem ſunt quae *'s Graven domeinen*, of *goederen* van den *Graaf*, *goederen zyner Heerlykheid of Graafſlykheid*. Vox enim *Graafſlykheid*, ratione *domanii*, nihil aliud notat quam ipſum *Ius Comitis* ac *dominium* eorum, quae jacent in iſto territorio, cui nomen *Comitatus* (*Graafſlykheid*) adhaeret. Haec ratio

eſt,

eſt, cur voces *Graafſchap*, *Graaſlykheid*, *de Graaf*, *Wy* & *ons* paſſim promiſcue adhibeantur. Mieris *Charterb. der Grav. van Holl.* T. II. p. 712. 727. a. T. III. p. 185. b. f. T. IV. 550. a. 563. n. 2. a. Hinc penitus olim ſynonyma; *aan de Graaſlykheid vervallen*, & *aan den Graaf vervallen*, Mier. III. 112. n. 3. a. f. 131. a. l. 12. Hinc: *wy bevelen van der Graaſlykheids wegen* idem eſt ac *bevelen van 's Graven wegen*, of *myns genadigen Heeren wegen*, of *van onſer wegen*. Mier. T. II. 803. n. 3. T. III. p. 50. a. & paſſim Sic: *het leengoed houden van de Graaſlykheid* & *van den Graaf* vel *van mynen Heere* Mier. T. III. p. 355. a & coniunctim T. III. p. 131. a. l. 12 ſqq. Inde etiam in Tribunali ſynonyma erant *Recht doen in den name en van wegens de Graaſlykheid*, *van wegens den Graaf*; *van wegens myns genadigen Heere*. Immo ipſa Principis perſona vocatur *de Graaſlykheid*, Mier. I. p. 228. *Of 't geviel dat die Graeſlykheid ten Keyſers hove varet*, pro quo Latine p. 222. b. dicebatnr *ſi me aut verum* Dominum *Hollandiae ad Curiam Imperatoris accedere contigerit*. Quae tamen non impediebant, quo minus vox *Graaſlykheid* (iuxta ac *Graaf* & *Heer*) pro vario reſpectu varie acciperetur. Nam 1°. uti ſupra ponebatur pro *ipſo principe*. 2° pro ipſius iurisdictione ac ſummo Imperio. 3 pro eius territorio 4. pro eius fiſco ſive aerario 5. Denique ſtricte pro Comitis *Domaniis*.

Mirum videri poſſit, hanc obſervationem fugiſſe ſummum H. Grotium (ne alios nominem). Occurrunt tamen penes eum in de

Hollandſche Rechtsgel. plurimae formulae, quae id docere potuiſſent, uti ſunt *vervallen aan de Graaflykheid* p. 41. 81. *Landen by de Graaflykheid uitgegeven* p. 85. *De Graaflykheid toekomen* p. 64, 84. *'s Graaflykheids recht*, ib. *last hebben van Graaflykheids wegen* p. 66. *'s Graaflykheids eigen goed* p. 67. quae ſane creberrime & iisdem ſaepe paginis tamquam ſynonyma permutantur cum ipſa voce *Graaf*, uti *vervallen aan den Graaf*, *by den Graaf uitgegeven*, *'t recht van den Graaf bewaren*, *den Graven toekomen*, *uit 's Graven boezem komen*, *van den Graaf verwerven* &c. p. 42, 64, 82, 85, 98, 202. ed. 1667. Error Grotio natus eſt ex eo, quod diſtinctionem Juris Romani inter *Aerarium* quod *populi*, & *fiſci* quod principis eſſe cenſebatur, perperam applicaverit ad ius Europaeum & *Belgarum* priſtinum, qui hanc diſtinctionem ignorant, & non niſi *Principis* aerarium agnoſcebant. Ne nunc dicam de altero eius errore, quod *dominia* ſemper *ſunt* in patrimonio populi *iſtius* territorii; unde idem alibi *aan het gemeene land* iura quaedam adſcripſit, quae quidem proprie erant *iura territorio annexa;* Sed hoc *territorium* erat Principis, vi Super. Territor.

His igitur praemiſſis, ſi rem venationis ad vera principia *primaevi iuris* (ſine ulla *juris peregrini* admixtione vel *temporum* confuſione) reducamus, ſumma rei in Hollandia huc redibit.

Jus venandi in Hollandia ſtricte ſic dicta (De Acceſſoriis, Territoriis, uti ſunt *Heusden*, *Arkel*, hic non loquor) fuit, origine ſua, non *Regale*, eo nempe ſenſu, quo pro *iure* princi-

ci-

cipis tamquam S. Imperantis accipitur; ſed fuit *Domaniale*! Clarius loquar. Comites Holland. non ex *Jurisdictione*, id eſt, non qua Comites, vi Superioritatis Territ, ſed *iure Dominii*, i. e. qua Terrae Domini, ſeu maiores Imperii R. G. Dynaſtae, als *Lands - of Grondheeren*, in ſuis quas primitus habebant Dynaſtiis, ſive *Grondheerlykheden*, quales prima erant aetate *Rynland*, *Delfland*, *Schieland*, *Kennemerland*, *Westfriesland*, *Maasland*, *Zuidholland*, &c (i. e. antequam ſub uno *Comitatus* nomine ac titulo venerunt omnes), habuerunt *ius* venandi, & habuere id ſoli, vi *Dominii ſui* ipſis titulo *iuris hereditarii familiae ſuae* inhaerentis (quemadmodum illud *Dominium* alibi deſcriptum reperio). Manavit hoc illis ius ex primaeva & libera poſſeſſione iſtius fundi ſive territorii, quod ab Imperio Germ. ipſis non modo cum omni jurisdictione, ſed etiam cum omni iure proprio ſ. titulo Alodii, obtigit, ita ut his bonis ex regia munificentia *plene*, *libere*, *&* *quiete* in omnibus fruerentur, & *alienare* etiam poſſent. Haec enim erat indoles, haec primaeva natura earum Dynaſtiarum, quae deinceps conjunctae unum *Comitatum Hollandiae* effecerunt. Probant hanc Dominiorum indolem Diplomata Regia iſti Comitum familiae & primis eius conditoribus data, in *Cod.* meo *Diplomat. Hiſt. Critic. Com. Holl.* not. p. 7, 8, 11, 13 ſq. 31. 38 53-60.

Ut autem perſpiciamus, quid in his deinceps immutatum ſit, vel relaxatum, vel immutari relaxarive potuerit: ante omnia attendi debet ad *temporum* diverſitatem & priſti-

nam

nam conditionem *hominum*, qui primitus haec Domania habitabant. In Hollandia non alia Sec. IX, X, XI erat vivendi ratio quam in reliquis terrae Europaeae tractibus. Habitabant in his Principum Dominiis prima aetate 1° nonniſi *ſervi* ſeu *homines proprii*, & 2° *liberi*, ſeu illi qui privata illic praedia habebant, & ex eo, quod praedia illa ex *Domaniis regiis* provenerant, *cives Domaniales* dici poſſent. De hoc tempore dixit alibi MURATORIUS *omnis populi multitudo diviſa olim erat in liberos & ſervos.* Et alius ſcriptor Doctus : *Tout ce qui n'étoit pas noble, étoit ſerf où à peu près.* Ex agricultura tunc adhuc fere omnis vitae ſuſtendandae ratio pendebat. Nulli erant agri ſine colonariis ſeu hominibus propriis, qui hos colebant *Homines* illi *proprii* in Domaniis Comitis in Chartis generali voce *mancipia* vocantur; quorum id temporis in Europa (prouti adhuc alibi) maior erat quam *liberorum* hominum copia. *Liberi homines*, ſi qui aderant, (aderant certe deinceps) *immediatae* Imperatoris *Jurisdictioni* (cui antea ſuberant) per donationes nunc exemti, ſubjiciebantur deinceps & immediate parebant Comiti, ſalvo in reliquis iure ſuo, atque in primis illo iure *praedii* vel *fundi*, quod poſſidebant *hi liberi.*

Hoc ſenſu igitur ius Comiti erat integrum *venandi in zyne propre domeinen?* Sed quaenam erat extenſio horum *dominiorum?* Non accipi haec debent ſenſu illo *ſtrictiſſimo* N° 3, quo hodie accipiuntur de *Gravelykheids domeinen*, quatenus opponuntur *omnibus* iis, quae vel *alodii* vel *feudi* nomine vel aliis titulis ex Comi-

mitum vel Comitatus *bonis* privati deinceps nacti ſunt, & hodie poſſident, ſibique acquiſiverunt pedetentim, ſed eo ſenſu, quo quidquid olim ſub generali voce *Domeinen* venit, ex qua dixi notione N° 2. nempe *'sGraven* of *'sGraaſlykheids domeinen*; olim, inquam, antequam ex his integras Dynaſtias, Toparchias, Ambactias, (*hooge en lage heerlykheden*) aliaque bona & iura vel feudi vel alodii titulo in alios contulerunt. In his igitur omnibus Comites, tamquam horum bonorum poſſeſſores ampliſſimum ac privativum *ius venandi* habuerunt. Cogita e. g. *Westfriſiam* quod Comitis *peculium* ipſa voce ſec. XIV. appellat Phil. à Leidis *Cur. Reip.* Cogita *Zuidhollandiam*, quae ex ſyſtemate Feudali *privata* Comitis evaſit poſſeſſio ſive *dominium* inde ab A° 1018. quam nemo ante id tempus coluerat, ſed quae *loca* erant paludibus & ſylvis *obſita*, ſolis *venatoribus* & *piſcatoribus Epiſcoporum Traiectenſis* & *Leodienſis* relicta; nunc vero *Comitum Hollandiae*, ut pluribus probavi *Hiſtor. Crit.* T. I. P. 2. p. 33. ſqq. Perpenſo igitur vetuſto illo *Dominii*, ſimul & *hominum* ſtatu (qui hic omnem facit paginam) ius venandi in territorio Hollandico primaeva aetate non habuerunt, ex hodierno loquendi more & ſenſu,

1. nec Ruſtici,

2. nec Oppidani, nec eorum magiſtratus,

3. nec Nobiles, in bonis ſuis feudalibus, Dynaſtiis, Ambactiis, quas ab Principe obtinuerunt, ſed hi poſteriores duntaxat, ut *liberi* homines

in

in *fundo* ſuo ipſorum *avito*, non alibi. De ſingulis ſeparatim.

Et 1°, quidem hoc negamus de *Ruſticis*. Quod ex ſimplici hac obſervatione ſtatim apparebit. Status *ruſticorum*, prouti hodie ſe habet, & conſtat ex hominibus *liberis* qui vel ſuos ipſorum, vel alienos privatorum agros mercede conductos colebant, per illa tempora penitus erat incognitus. *Servi* ſive *mancipia* agros colebant. Sequior aetas hos variis vocavit nominibus, maxime *cenſuales*, tamquam *cenſui obnoxios*, uſitatius vero *homines proprios*, *eigen luiden*, *hof horige luiden* etc. quorum indolem ex Germanis deſcripſit J. *Potgieſerus de condit.* & *ſtatu ſervorum.* Ex Belgis Cl. ARNTZEN. *Jur. Civ. Inſtit.* P. I. p. 103. ſqq. Ex Hollandis G. VAN LOON *Aloude Regeeringswyze van Holland* T. III. & IV. Hi autem ſervi, paſſim rura dominorum ſuorum colentes nusquam per totam Europam, neque adeo per Hollandiam, iure venandi in agris dominorum ſuorum gaviſi ſunt. Cuiuscumque enim esſent indolis, ſive ſervitutem ſervirent *perfectam* ſeu minus *perfectam*, vel quocumque nomine hi inſignirentur Belgico, *ſchotbaren*, *ſchotboortigen*, *ſchotſchuldigen*, *horigen*, *hof hoorigen*, *keurmedigen*, *tynsſchuldigen*, & deinde *buisluiden*, *buuren*, immo poſtea ab agris colendis *boeren* (*bouweren*) unde *ſtatus ruſticorum* per *manumiſſionem* deinceps originem traxit; hi postquam vel manumisſi vel mitiore conditione uſi ſunt, vel ſi ipſi agros ſibi emerent; nunquam tamen hoc *venandi ius* ſimul accipiebant vel emebant; niſi diſerte de

his

his conſtaret. Agri enim horum *cenſuales*, & *adventicii* multum diſtabant & diſtant ab avitis illis agris *ingenuorum*, de quibus infra.

Haec ex norma iuris tunc conſtituti *de ſervis*, hodie *Ruſticis*. Quod ad *Oppidanos*, ſive incolas Urbium in Hollandia primaevos; quum Urbes, quae Comites Hollandiae Auctores habent (habent autem, quod ſciam, illae omnes ſive ipſos Comites ſive Comitum liberos *apanagiatos* vel agnatos cognatosque.) in ipſo Principis fundo ſive *Domanio* ſunt extructae ex *Prim. Lin.* §. 832 (in quo fundo ſoli principi venatio); hinc oppidani hoc in fundo per ſe venandi ius non habuerunt; neque id antea habuerant, quatenus hi vel ex agris *cenſiticiis* in urbes commigraverant, vel iam antea in fundo Principis illic tamquam *cenſiticii* conſederant, & *libertate* nunc donabantur. *Extra Urbes* quidem, ſi cui aperto in campo ſuus eſſet fundus *liber*, in eo certe naturalis & Europaea *venandi* libertas ei relicta fuiſſet. Sed homines *liberi* prima aetate in urbes non commigrabant; immo adhuc ſec. XIV. *infamia notatos* fuiſſe *nobiles*, ſi qui urbibus adſcriberentur, refert PHIL. VAN LEID. *Cur. Reip.* Et vel ſic non ſequeretur facultas venandi, etiam in *alieno*; quod contra eos dictum eſto, qui de iure urbium, etiam minorum, nimis magnifice ſentientes, illud oppidanorum ius adeo etiam generale cenſere poſſent, ut venatores admitterent oppidanos in agros alienos, non vero ſimpliciter in ſuos ipſorum. Quod iure primaevo falſum omnino; quid poſtea acciderit, hic non disquiro.

no

Videamus 3° de *nobilibus Territorialibus*. Hos nobiles ex liberis hominibus domanialibus ſive *ingenuis* (*vrygeborenen*) ortos eſſe, in tanta rerum luce non opus eſt ut hodie probem. Nimirum quum omnis olim populi integritas his in territoriis diviſa eſſet in *ſervos* & *liberos*; Comites Hollandiae (uti reliqui principes, vigente ſyſtemate Feudali) pedetentim & ipſi ex ſuis *domaniis* ſec. XI. ſqq. liberis illis hominibus ſive ingenuis, quotquot aderant, iis praeſertim qui *miniſteriales* fiebant, & *munera* obibant, *Dynaſtias & Ambactias* (hooge en lage heerlykheden) vel etiam privata quaedam *praedia*, ſed haec ſine iurisdictione, in *feudum* dederunt, nonnunquam etiam *in proprium*. Verum (qui hic cardo rei eſt) his bonis praediisve nunquam annexa per ſe fuit *venandi* ſeu *feras* iis in agris perſequendi facultas, niſi verbis diſertis hoc ipſae literae *Feudales* ſive *Inveſtiturae* vel Donationes probant. Hoc docent omnia quae proſtant Documenta. Idque iuri conſtituto congruum. Unde apud MIER. II. p. 63. loco ſupra allegato: *Al de duinen en de Wildernisſen tusſchen Maze en Sipe* (i. e. per omnem Hollandiam) *vinden wy des Graven* (i. e. *ſunt 's Graven Domeinen*) *ten zy iemand mitten rechte bezitte*. cf. T. III. p. 792. n. 1. a. At vero illis in locis, quae tunc *Wildernisſen* vocabantur, hodie jacent egregia multa *vireta*, *florida prata*, *horti privatorum amoeni*, *integrae Dynaſtiae* & *ambactiae inſigniores*, uti in *Velſen*, *Beverwyk*; ut & inter *Hagam*, *Delft*, *Leidam*, *Harlemum*. etc. Docent idem ſexcen-

ſcenta apud MIERIS loca, ubi memorantur *'sGraven Domeinen*, *'sGraven wildernisſen*, vel *'sGravelykheids wildernisſen*, in quibus hodie *privatorum* egregia ſunt prata, horti, dynaſtiae, ab privatis deinceps ex Comitis bonis quaeſita Praeter MIER. T. II. 63. 111. 792. de quibus ſupra, vidd. T. II. p. 366 n. 1. p. 667. T. III. p. 446. n. 2. 547. n. 2. 551. b. 702. n. 1. 710. n. 1. 711. n. 2. 3. T. IV. 36. 750. n. 1. 873. n. 1. 931. 980. n. 2. 1002. ubi *de wildernisſen van Nooddorp*, *onſe wildernisſe van Haerlemmerhout agter Lis* (nam quidquid inter *Voorhout*, *Noordwykerhout* & *Harlemmerhout* hodie habetur, una olim *ſylva*, & Comitis bonum erat), *'t wilden wildernisſe van 'sGravenzande*, *de wildernisſe van der Vogelenzang*, *onze duinmeyery wild en wildernisſe tusſchen NB de* MAZE *en Kennemerbeek*, *onſe duinen en wildernisſe in Noirtholland* (i. e. Delf- en Rynland) *in Kennemerland*, *onſe wilderniſſe tusſchen Tetrode en den Vogelenzang*, *konynen en hazen poten in het Westland en rontom den Hage* &c. in quibus deinceps, quum cultiora evaderent loca, Comites ius venandi vel aliis *dederunt*, vel ſibi *reſervárunt*. Add. MERULA *over de Wildernisſen.* Ex eo autem quod per literas *Feudales* ius venandi non ſimul traderetur; apparet ratio, cur illud in Hollandia nunquam per ſe habitum fuerit Appendix, ſive conſectarium Feudi, nec inter *fructus iurisdictionis* cenſitum, ſive, ut Belg. dixeris, *geen gevolg van hooge of ambachtsheerlykheid*, de quo ne verbum quidem P. BORT *over de Hooge en Ambachtsheerlykh.* Opp. p 731 — 794. Si quis igitur *feudi poſſeſſor* id habet, ſpeciali id titulo habeat neceſſe eſt, & probare tenetur. cf. P. BORT *Do-*

mein. p. 700. p. 701. & n. 16, ſq. p. 702. Hinc quoque ſponte fluit, quod, quaecumque praedia, in his Dynaſtiis, privatis venduntur, (ut ſaepe fit) quocumque titulo, quibuscumque iuribus, (*vry eigen erven*), ſub his tamen iuribus cenſeri non poſſit comprehenſum *ius venandi*; quum nemo plus aliis vendere poſſit quam ipſe habeat. Concludo: alia iura Dynaſtae & Nobiles, in feudis Holland. non habebant, quam quae probare ex inveſtiturae literis poſſent. Sed hic gravis prima fronte obiectio moveri poterit! Sic enim dici poſſit: At habebant illi ipſi liberi praedia olim *libera.* poterant igitur venari in his praediis. Reſpondeo: hoc non negatur. Sed hic diſtingui & obſervari quaedam debent. Poſſidebant nempe nobiles Alodia, vel *acquiſita*, vel *avita! Acquiſita* non aliud ius in ipſos transferebant, quam ex titulis tranſlati dominii apparent; *Avita* vero praedia ea erant, quae hi nobiles habuerant prima aetate tamquam *ingenui* ſive *liberi.* Hi igitur liberi homines (ſoli *feudorum* capaces, & unde in his territoriis ſec. XI ſqq. illi *Nobiles*, & *Nobilitatis inferioris* ordo, per Feuda & Miniſteria apud Principem obita ſurrexit) ex ſyſtemate priſtino domaniali, in avitis quidem praediis (concedo) habere potuerunt *ius venandi*, ſed habita ratione Domaniorum Principis perquam *tenuia* haec procul dubio fuere per iſtam aetatem! Et quaeri hodie poteſt, quo iſta nunc evaſerunt *praedia*? E. g. Nobiles *Waſſenarii*, antiquiſſimi profecto omnium liberorum qui cogniti in Hollandia ſunt, procul dubio ſec. XI. fuere eiusmodi *liberi* homines ac praedii alicu-

ius

ius poſſeſſores, forte in Rynlandia. ſed ubi hoc hodie praedium? Eſt ne illud in feudis ipſorum, quae ab Comitibus deinde tenebant, abſorptum? Eſtne ob tenuitatem forte neglectius habitum? an aliis divenditum? An Comiti oblatum; ita ut *feudum* id *oblatum* ab Principe his traditum ſit maiori quidem cum iure, ſed absque *venatione*? Eiusmodi enim praedium avitum; quod ab omni quidem cenſu *liberum*, ſed cum *venatione*, ex priſtino iure poſſeſſum fuit, nulla tamen annexa *Jurisdictione* (quae per omne territorium ſolius *Comitis* erat), deinceps certe! (ſic enim homines ſumus) minoris haberi debuerit, quam bona maiora, ac praedia extenſiora, quae deinde cum *annexa* jurisdictione vel criminali vel civili, vel utraque, ab Principe in feudum acceperunt, unde ortae de *Heerlykheden*. Hi maiorem honoris gradum adepti; maluerunt procul dubio tenuius illud ius *perſequendi feras* in minori ſuo *praediolo avito* misſum facere pro *feudo*, cui *jurisdictio* vel *militaris* honos adjungebatur, ſed ſine venandi facultate! Quod ſi vel maxime hoc ius in *ſuo* ſalvum fuerit; vel ſic tamen nunquam his nobilibus ius *in alieno privato*, multoque minus in *bonis* ac *feudis* Comitum niſi ſpeciali ex *conceſſione*. Quidquid igitur ex primaeva libertate venandi in dominio ſuo pro liberis illis ſive nobilibus elicitur, illud verum; ſed perperam applicatur ad *domania* & *feuda* Comitis, & ad *alienos* privatorum agros.

His igitur ſic expoſitis & ex priſtino temporum & hominum ſtatu explicitis, facile apparet, quo fundamento nitatur, & quo ſenſu dica-

tur, quod ſoli *Comiti Holl.* adſcribatur, non tamquam *regale*, ſed ut *domaniale* ius *venandi* per omnes agros, per omne territorium Hollandiae, tamquam *Domanium* ſuum ſenſu laxo (n. 2.) acceptum.

Poterat autem is venari vel *ipſe*, vel quibus id vel *mandabat* vel ſpeciatim *concedebat*. De *mandato* ut quid dicam, non opus eſt. Videndum de *conceſſione*! Cenceſſit nempe illud iam ab prima aetate

1 *Aulae ſuae Miniſtris* ac *Domeſticis*, cuius conceſſionis hodie relicta veſtigia in omnibus iis Liberae Reip. Officialibus, quos recenſet Merula *over de Wildernisſen*, qui olim *Principis domeſtici* ac *conſiliarii* erant, unde frequens denominatio, *die van zyn huisgezin*; *zyne hofbedienden*; *die van zyn Eſcrou*; quo referebantur omnes ſuperioris gradus *Magiſtratus* ac *Balivi*, ne exceptis quidem Curiae Haganae conſiliariis (*De Raadsheeren van 't Hof*); nam & hi olim ad Principis *Domeſticos* referebantur. vid. Merula.

2 Concedebat certâ ſub lege Nobilibus nonnullis, aliisque, in Feudis ſuis ſive Dynaſtiis, titulo ſpeciali.

3 Omnibus aliis, qui per beneficas Principis literas, (hodie *een Acte van jagen*) hanc veniam per integram Hollandiam vel certos terrae tractus adipiſcebantur; quamquam habita *temporis* & *loci* & *modi* ratione. Tempus enim venandi etiam his ſtatuebatur; quam in rem facit memorabilis locus van der Goes, *Regiſtr. van Holl.* T. I. p. 64 ubi Nobiles Curiam Hollandiae, i. e. Principis, rogant

van

van te mogen jagen in den Duynen van Lichtmiſſe af tot Jacobi (ab 2 Febr. ad 25 Jul). Sed reſponſum tulerunt: *is ſermo Domino.* Hoc enim in ſe ſuſcipere non audebat Curia. Neque in alia Comes permiſit loca, & praedia, quam in quibus venari ipſi licebat. Licebat autem, ex ſupra dictis, I° in omnibus *Domaniis* ſuis laxe ſumtis, ex quibus feuda, cum maiora, cum minora, aliis conceſſit, vulgo *hooge en ambachtsheerlykh.*, niſi ſi per literas feudales aliasve hanc ſibi poteſtatem ipſe vel ademerat, vel privative vel cumulative conceſſerat. quod tamen raro contigit. 2o. In iis Domaniis *ſtrictiſſimo* ſenſu ſumtis, quae Vir Nob. Rendorpio vocantur *'sGraven propre domeinen*, (*Duinen*, *Bosch*, *en Hei*, &c.) Id eſt, in iis, quorum & *utile* & *directum* dominium manſit Comitum. 3o In omnibus illis porro locis, in quibus venari his *privatis* non licebat per agros apertos, olim cenſiticios, qui poſtea quidem privatorum iu manus pedetentim venerunt, iſti tamen oneri ſubjecti manſerunt, ut ipſis venari non liceat, alios tamen nomine vel permiſſu Principis, vel ius Principis exercentes, (qui hodie eſt *Gubernator Gen.*) venantes admittere debeant. Unde nunc intelligitur locus *Grotii*, quem fundamenti loco ſupra adſcripſi, *Holl. Rechtsg.* II. 4. 26 *'t kleyne wildt mogen vangen* [overal] *alle Edelluyden ende voornaemſte Ampt luyden* ——— *Andere luyden mogen nog Haſen nog Conynen vangen, ſelf niet* OP HAAR LANT — *alſoo de landen dat ongeryf van ouds onderworpen zyn geweeſt.* nempe nun-

quam Comes, neque etiam poſtea OO. hoc ius vel ſervitutem remiſerunt. *Arva* autem illa, quae nunc ſunt privatorum, omnia fere ex ſinu Comitum, eiusve domanio vel feudo, paullatim privatis acquiſita ſunt.

Haec de iure venandi ſtricte accepto, ſive de facultate perſequendi feras per agros *in ſuo*; quod omnino congruum juri Romano, ſed perperam hic applicato.

His principiis poſitis facile carere poſſumus iis, quae hic praecipiunt DD nonnulli de libertate venandi *naturali* & *gentium*, multisque aliis quaeſtiouibus inde derivatis; in his, undenam Principi competat ius Venationem ſibi ſoli vindicandi? an iure ſuo ſubditis venationi interdicere queat? & ſimilibus; quae ex imperio mere civili hauſta minus recte applicantur ad *Principes territoriales* iure Europaeo.

Cum hoc vero quidquid eſt *Juris Domanialis*, confundi non debet *Jurisdictio Principis*, & facultas *leges ferendi* de *venatione* rite *inſtituenda* eiusque abuſu; easque leges ſanctione poenali muniendi. Vulgo *bannum ferinum*.

Quod ius Comiti oriebatur ex *ſuperioritate territoriali*, ſive ex imperio, huic Domanio annexo. quo referri poſſunt 1. *leges* 2. *magiſtratus* 3. *jurisdict. venatica*.

I° De Legibus circa Venatum, vid. Merula *Placaten op de Wildernisſen*, per totum & Gr. Pl. B. IV. 523. inde ab a. 1470. Antiquiora habet Mieris IV, 356. 448.

Con-

2° Huc ſpectant conſtituti ab Comite Officiarii, vulgo *Foreſtarii*, Belg. *Houtveſters*, aliique minores miniſtri ; ac *Commiſſi* formulae his praeſcriptae. Hinc *Houtveſters Recht* vocatur *'s Graven recht*. MEMORIALEN *van 't Hof*, *Roſa* T. III. fo. 214.

Supremus Foreſtarius ſemper vocabatur ONSE *Houtveſter van Holland*, M. II. 572. *van Haarlem* II, 571. a. vel *Haarlemmerhout* M. III. 473. f. Horum *Foreſtariorun* Catalogum exhibet VAN LEEUW. *Bat. ill.* p. 1513. inde ab a_o 1376. multis tamen facile ſupplendum ex MIERISIO. Sic inferiores etiam Miniſtros conſtituit. Unde *Onderhoudveſter van Haerlemmerhout*. MIER. III. p. 474. n. 1.

Jagermeeſter over Holland. M. IV. 759.

Onſen Valkenaar. M. II. 388. a.

Onſen bondebewarer. M. IV. 797. f.

3o Etiam exercebant *Juriſdictionem Foreſtalem* ſ. *poteſtatem Iudicandi vel tribunal erigendi* de delictis rei venaticae, quod ex omnibus Actis & LL. probari poteſt.

Qui haec hactenus neglecta diſtinxerit, multos cavebit errores, & dubia ſolvere poterit, imprimis ſi diſtinguat ius venandi in *ſuo* & in *alieno*.

Nam omne fere erroris principium, unde tam varie de hoc venandi jure ſcribitur, oritur ex eo, quod *facultas venandi naturalis*, poſt diſcreta & introducta *Dominia*, imprimis poſt multa ab Com. in alios tranſlata Domania ac feuda, ulterius extendatur quam *ad proprios fundos*. Permiſſa enim *Venatio* in *alieno* non eſt naturalis, nec comuni jure Eur. fundata, ſed

oritur ea ex conceſſionibus & Legibus deinde latis, vel ex priſtino Comitum in hos Jure & Dominio.

Jus foreſti (*Woudrecht*) comprehendebat omnem ex ſylvis & arboribus uſum, jus caedendi arbores, paſcendi, & ſimilia. De quo PFEFFING. T. III. p. 1360 ſqq. 1389. ſqq. VAN DER MARCK Diſſert. de *pauperie animalibus facta* §. XLVI. c. n. H. COCCEI. *jur. publ. Germ.* C. 23. ſect. 2. §. 50.

B. Hac occaſione pauca addam de reliquis venandi ſpeciebus. *Aucupium* eſt altera *venationis* ſpecies. Sed ea in Holl. ſicut alibi, duplex, 1° avium *maiorum* ſive *nobilium*, 2° *minorum*.

De *maioribus* conſentit H. GROT. *Holl. Rechtsgel.* II. 2. *n.* 4. *Dat de jagt van Edele Vogelen de Graefſelykheid* (i. e. den Grave) *toekomt, en den genen die ſulks by de Graeflykheid vergunt is* Unde explicanda Comitum Edicta & Leges, *Gr. Pl. B. I.* 1300. II. 2060 ſqq. quaeque alia habet MERULA P. 2. *over de Wildern.* cf. *Rechtsgel. Obſerv. op de Groot* I. 35. ſq.

Minores vero *aves* cuique aucupari olim non modo *in ſuo*, ſed plerumque etiam in *alieno* licebat, ſine laeſione tertii. Cf. *Rechtsg. Obſ.* III. p. 77. P. BORT p. 703. n. 20, 21. Atque in eo *aucupium*, quod in aëre fiebat, & *ferae venatio*, in agris, iure Belgico olim differebat. Cf. H. GROT. l. l. Inprimis etiam in eo poſita diſtinctio erat, quod Comites, Feuda largientes, plerumque Nobilibus Vaſallis in terris ſuis ſimul da-

bant

bant *aucupium* & *piſcationem*, non item ius *feras captandi*: quamquan non tamquam *ſequelae* ambactiarum conſiderari ſolebant. Quae autem *Nobiles* aves dicendae, id vulgo leges determinabant. Ex praemiſſis apparet, unde *Cygnorum* ius (*de Zwanedrift*) originem ſuam habeat. cf. *Merula* p. 105. Mier. III. 896.

C. De *piſcatione* eadem ratio. Ex praeconcepta quadem opinione, vel potius ex ignorata Dominii Comitum natura H. Grot. *Holl. Rechtsgel.* II. 1. §. 27. n. 18. *De Viſcherye van de ſtroomen is van outs mede geweest* by 't Land, *ende den Graven* gegeven *tot haar onderhout, die voorts vele Leenmannen ende andere luyden daermede hebben begiftigt.* ſi Verba *by 't Land* mutentur in *by den Keiſer en 't ryk*, ſanam habebis iuris Belgici doctrinam. non enim haec Comites debebant populo, vel incolis; ſed acceperunt ex *donationibus* ab Imperr. una cum territorio, unde & *grondheeren van den ſtroom* dicebantur; ſupra. Quidquid igitur aquarum Hollandiam permeabat, id ipſis ex Chartis ſimul donatum, uti pluribus probant *Rechtsgel. Obſerv.* II. p. 60—64. Atque inde recte Flor. v. alibi apud Mieris: *Alzoe door allen onſen lande in alle wateringen alle recht van Viſcherye ons biſonder aengaet* — cf. T. III. 340. b.

Quemadmodum autem *Vroonlanden* voor *'s Heeren landen*, ita quoque denominatio *Vroonviſcheryen* accipiuntur pro *'s Heeren* of *Gravenviſcheryen.* Vox enim *Vroon* notat *Heer* ſenſu iuris Germ. Huiusmodi erant *de Vroonen van Alkmaar*, *van Gornichem*, Memor. *Roſa*

Inſcriptiones, & *Monumenta* antiqua. 1 = 72. 210. 211. 258. = 265.
JOSEPHUS. 87.
JOSEPHUS ISCANUS. 171.
ISIDORUS. 137.
——— PELUSIOT. 207.
——— *Gloſſae* 112.
ISOCRATES. 74 = 105. 206.
JULIANUS. 97.
JUSTINIANI Inſtitutiones. 114.
——— Novellae 133.
JUSTINUS 158 = 161.
JUVENALIS. 172. 174.
LIBANIUS. 99.
LIVII Epitome 107. 110.
S. LUCAS. 90. 93.
LUCIANUS. 91.
LYSIAS. 84. 90. 99.
MANUEL COMNENUS. 133.
MARTIALIS. 261.
MOSCHUS. 191.
NEPOS. 153. 160.
NICANDER. 209. 210.
NONNUS. 203.
OVIDIUS. 161. 264.
PALAEPHATUS. 207.
Pandectae. 107. 113. 122. 139 = 146. 149. 182. 185. 186.
PAULUS Apoſtolus. 81. 84. 92. 100.
——— ICtus. 115. 129.
PAUSANIAS. 43.
PHILOSTRATUS. 98.
PHOTIUS. 201.
PLATO. 207. 253.
PLUTARCHUS. 114. 116. 117. 212.
POLLUX. 78. 116.
POLYBIUS. 43.
PROCOPIUS. 253.
PROPERTIUS. 164 = 170. 195.
PSALMORUM Verſio Graeca. 100.
PSELLUS 132.
Scholiaſta ARISTOPHANIS. 228. 230. 231. 237. 249. 251.
——— DEMOSTHENIS. 120.
——— EURIPIDIS. 75.
——— JUVENALIS. 113. 173. 175.
——— LUCIANI. 217.
SOPHOCLES. 76. 77. 89.
STOBAEUS. 95.
STRABO. 87. 93. 103. 200.

SUE-

SUETONIUS. 33. 147. 215. 222. 224. 227. 234. 254.
SUIDAS. 75. 80. 81. 82. 85. 90. 97. 98. 213 = 257.
SULPICIA. 178.
THEOCRITUS. 188. 189. 190.
THEOPHANES NONNUS. 202. 204. 205. 207. 208.
THEOPHILUS. 122. 130. 135.
THEOPHYLACTUS SIMOCATUS. 199. 205. 212.
THOMAS MAGISTER. 89.
TIBULLUS. 191. 192. 193. 194.
TIMAEUS. 243.
VALERIUS MAXIMUS. 107.
VELLEJUS PATERCULUS. 176. 185.
XENOPHON. 213 214. 219. 220. 233. 254.
—— —— EPHESIUS. 211.

ADDENDA & CORRIGENDA.

Pag, 4. *Lin.* 5. *poſt* τὸ veluti *adde*: *Gruterum*, indice *Burmanno*, in *Praefatione* ad *Gruteri* alteram editionem p. 9. ubi, *multas*, ait, *bis terque repetiviſſe*, & exemplo tituli ter recocti DCLXXVII. 7. DCCXV. 2. & MCXXVI. 5.

P. 16. L. 16. *pro* Ligonus *lege*. Ligorius.

P. 22. *L antep pro* Palavii *leg*. Patavii.

P. 29. L. 3. & 6. *pro* Caſtellioneum, & Caſtellioneus, *leg*. Caſtellionaeum & Caſtellionaeus.

P. 34. L 26. *pro* Bouehe *leg*. Bouche.

P. 42. L. 8. *pro* dentoante *leg*. denotante.

P. 44. L. 1. *pro* Mutatonus —— Innonem, *leg*. Muratorius —— Iunonem.

P. 47. L. 22. *pro* Caíl. *leg*. Caii.

P. 51. L. 23. pro *Danubis*, leg. *Danubio*.

P. 54. L. 11. *pro* τιλαιας, leg. τελείας.

P. 63. *L. ult. poſt* proclive eſt, *adde*: Cf. *Georg. Henricus Martinius* ad *Erneſti Archaeologiam Literariam* p. 126. 127.

P. 68. L. 1. *pro* Aeternitatam, *leg.* Aeternitatem.
P. 80. L. [illegible]. *pro* *πιεριστατοι*, *leg.* *περιστατει.*
P. 89. L. 9. *pro* *τιμωρειν*, leg. *τιμωρεῖν.*
P. 95. L. 18. pro νουθετειν, leg. νουθετεῖν.
P. 164. *L. pen. pro*, &qua, *Leg.* & quae.
P. 208. L. 21. *pro*, conſtantinopoli, leg. *Conſtantinopoli.*
P. 212. L. *pen. pro*, epidit, *leg.* expedit.
P. 216. L. 20. pro ἀρχῆς, leg. ἀρχῆς.